

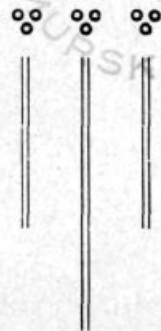
KALENDAR

NAJSZVETESEGA SZRCA JEZUSOVOGA

NA 1907. LETO.

Cena 60 filerov.

(30 krajcarov).

SZOMBATHELY,
CERKVENA STAMPARIJA.

PREKMURSKO
MUZEJSKO
INŠTITUT
Z RUDNARSKIM
KRAJEM
KRAJSKI SO...

Prosnja

Reditela.

Ovo dámo vam stří kalendar vu roke.

Sto bi szi to pred nisternimi leti miszlo, ka bi vi kalendar meli na **vasem jeziki**. Na vasem jeziki je szpisan, vase nevole szo popisane, na vase potrebesine sze pomocs dáva, — **te kalendar je poszebno za szlovenszko krajino szpisan.**

Csi je za vász, csi za vász gucsi, te ga ne zavrzste, — **küpte ga.**

Dobro delo je dobre knige poszójüvati, nego escse **boljse delo je dobre knige küpiti**. Najsziromaskesa hizsa zmore 25 krajcarov za kalendar. Dosztakrát za pol litra (vina) dáte 20 krajcarov.

Leta 1906. je stampano bilo 4500 kalendárov i 992 kalendárov osztalo. Zgübieska 400—500 koron znamenüje to.

To dale tak ne more osztati.

Novo formo mo kalendár vün dáli zse na 1908. leto.

Tisztí, steri seséjo kalendár na 1908. leto meti, do sze leta 1907. januarsa, februársa i márciusa glászili.

Namrecs g. plebanusa ali g. kaplana oproszijo, naj njihova iména gorizapisejo i peneze (25 krajcarov eden kalendar) gorpri-mejo; csi pa goszpodje na to ne do meli esazsa, oproszijo ceh-mestra ali koga stécs, vu sterom sze zavüpajo. **Penezi vküper pobrani z imenani vréd sze na edno meszto poslejo, stero sze vam zse vu cerkvi ali pa po drügoj prilíki na znánje dá.**

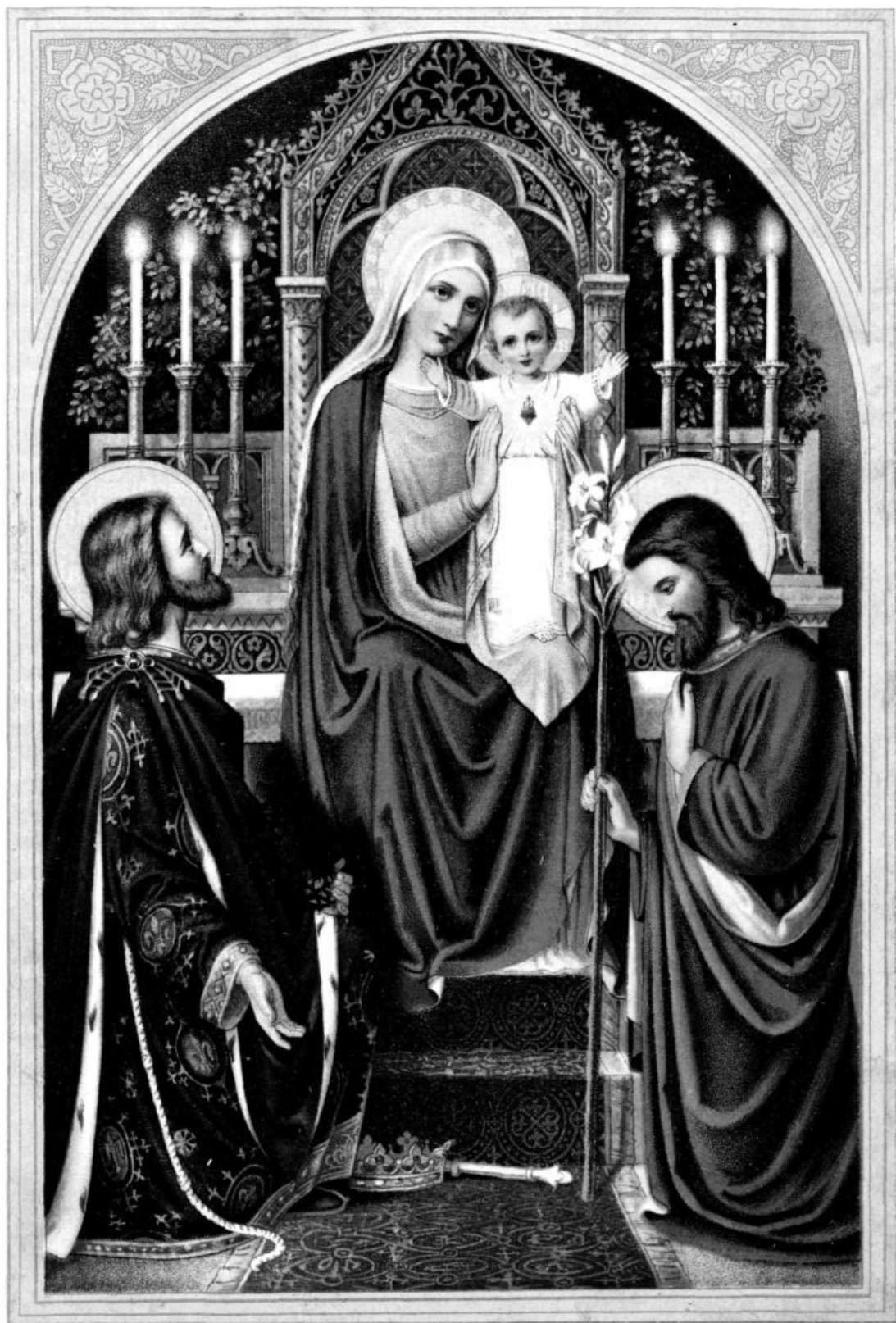
Nabiralcom sze njihovi sztroski obilno povrnéjo.

Viste, tak de reditel znao, kelko kalendáriu-mov de njemi trbelo stampati dati.

Tisztím, steri sze nedo glászili, de kalendar dragsi; mogocse ka nanes ga ne dobijo, csi reditel vecs nede dao stampati, kak sze je zglászilo.

Csi vász doszta prisztopi, na prihodnje leta sze vam da kalendar za 20 kr., escse za 15—16 krajcarov.

Reditel.

Szere Jezusovo, veszelje vszeh szvécov.

KALENDAR

NAJSZVETESEGA SZRCA JEZUSOVOGA

Na navadno leto 1907.

Z dovoljenjom Szombatelszke visesnje cerkvene oblászti.

IV. LETNI TECSÁJ.

VSZA PRAVICA ZADRZSÁNA.

Cena 60 filerov.

Na szvetlo dán od szombatelszke cerkvene stamparije.

SZOMBATHELY
CERKVENA STAMPARIJA.

PREKMURSKO
MUZEJSKO
DRUŠTVO
V
MURSKI SOBOTT

Januáriuš

—
31 dnévov
—
má

Szeecsén.

1-ga je dnén 8 v.
ino 27 m. dugi;
do konca meszeca
zraszté 59 m.

20-ga ob 5 v. 30
m. pred poldné
sztopi szunce v
znaménje vod-
nara.

Dén	Dnevník szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Tork	Novo leto, Obrezav. J.	☾	7 50	4 17	popol.	predp
2 Szreda	Makar apát	☾	49	17	7 2	9 25
3 Csetrték	Genoveva devica	☾	49	18	8 6	9 59
4 Pétek	Titus püspék	☾	49	20	9 11	10 29
5 Szobota	Teleszfor mantrnik	☾	49	21	0 18	10 56

1. Gda bi sze narodo Jezus... ovo modri szo prisli. Mátaj II. 1—12.

6 Nedela	Szv. treh králi	☾	7 49	4 22	11 27	11 22
7 Pondelek	Rajmund szpovednik	☾	49	23	predp	11 47
8 Tork	Szeverin apát	☾	49	24	12 38	popol.
9 Szreda	Julián mantrnik	☾	48	25	1 52	12 43
10 Csetrték	Vilmos püspék	☾	48	26	3 7	1 17
11 Pétek	Higin püspék mantr	☾	48	28	4 23	1 57
12 Szobota	Tacián mantrnik	☾	48	29	5 39	2 47

2. Gda bi Jezus bio dvanájszet let sztar. Luk. II. 42—52.

13 Nedela	I. po treh Králov	☾	7 47	4 30	6 49	3 47
14 Pondelek	Hilár püspék	☾	47	31	7 50	4 55
15 Tork	Pavel püsesavnik	☾	46	32	8 39	6 7
16 Szreda	Marcel püspék mantr.	☾	45	34	9 20	7 24
17 Csetrték	Anton püsesavnik	☾	44	35	9 54	8 39
18 Pétek	Prizka devica	☾	43	37	10 23	9 49
19 Szobota	Kanut mantrnik kral	☾	43	38	10 48	10 57

3. Szvádba je vesinjena v Káni. János II. 1—11.

20 Nedela	II. po 3 Kr. Naj. Imé J.	☾	7 42	4 39	11 13	predp.
21 Pondelek	Ágnes devica	☾	42	41	11 37	12 2
22 Tork	Vince mantrnik	☾	41	43	popol.	1 6
23 Szreda	Zarocsenjé bl. D. M.	☾	40	44	12 28	2 8
24 Csetrték	Timotej mantr. püsp.	☾	39	45	12 59	3 9
25 Pétek	Szpreobrnitev Pavla	☾	38	47	1 35	4 8
26 Szobota	Polikárp pk.	☾	37	49	2 15	5 5

4. Szpodobno je králestvo nebeszko k hizsnomi goszpodári. Mátaj. 1—16.

27 Nedela	I. pred pepelnicov	☾	7 36	4 51	3 3	5 57
28 Pondelek	Apollonia devica	☾	35	52	3 56	6 44
29 Tork	Szaleszki sz. Francis.	☾	33	54	4 55	7 25
30 Szreda	Martina devica m.	☾	32	55	5 57	8 0
31 Csetrték	Peter iz Nole szpov.	☾	31	56	7 3	8 32

Izraelszki kalendár.

5667. leto.

Jan. 1. Tebeth 15. 5667.
Jan. 5. Tebeth 19 S Sem.
Jan. 12. Teb. 26 S Vaera.
Jan. 16. Schebat 1 R. Kh.
Jan. 19. Schebat 4. Bo.
Jan. 26. Scheb. 11. Bes.
Jan. 30. Schebat 15.

Meszecsni szpremeni.

☾ Zadnji krajec 2-ga
ob 3 v. 47 m popol.
☾ Mlád 14-ga ob 6 v.
57 m. predpold.
☾ Prvi krajec 21-ga
ob 9 v. 42 m. predp.
☾ Pun 29-ga ob 2 v.
45 m. popold.

Vremen.

po Herscheli:

Do 14-ga lepo in pri-
jétno, do 24-ga vetrovje,
szneg, na konci meszeca sze
na lepo obrné.

Zlati tanács.

Novo leto zacsnés,
ponovi sze vu dúsi. To
leto ti zná szlednje biti.
Grozovitno bi bilo, z
grehsnov dúšov vu roke
Bogá szpadnoti.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za január:

Vedino novo leto
Dá nam dobro zsetvo.

Pavlov veter
Je ne dober.

Csi je toplo v Januári
Szprotoletje sze pokvári.

Februarius

—
28 dnévov
—
má

Szüsee

1-ga je den 9 v. 28 m. dugi; dokonca meszeca zrazsté 1 v. 26 m.

19-ga ob 7 v. 58 m. popoldné sztopi szunce v znaménje rib.

Den	Dnevník szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Pétek	Ignácijs püspek †	☾	7 30	4 58	8 10	9 1
2 Szobota	Szvecsnica. Ocsis. Mar.	☾	28	5 0	9 19	9 27

5. Vö je so szejács szejat szemem szvoje. Luk. VII. 5—15.

3 Nedela	II. pred. pepelnicov	☾	7 27	5 1	10 28	9 53
4 Pondelek	Veronika	☾	26	3	11 40	10 19
5 Tork	Agata devica mantrnica	☾	24	5	predp.	10 46
6 Szreda	Doroteja dev. mantr. ☾	☾	23	6	12 52	11 16
7 Csetrtek	Romuald apát	☾	22	7	2 6	11 52
8 Pétek	Math. János szpov. †	☾	21	8	3 19	Délu.
9 Szobota	Ciril iz Alekszandrie	☾	19	10	4 30	1 29

6. Ovo gor idemo v Jeruzsalem, Szin csloveka sze odá. Luk. XVIII. 31—41.

10 Nedela	III. pred. pepelnicov	☾	7 17	5 12	5 33	2 31
11 Pondelek	Deziderij püspek	☾	16	13	6 27	3 42
12 Tork	Eulalija devica ☾	☾	15	15	7 12	4 57
13 Szreda	Pepelnica ††	☾	13	17	7 49	6 13
14 Csetrtek	Valentin mantr. ††	☾	12	18	8 20	7 26
15 Pétek	Fausztin mantr. ††	☾	10	20	8 48	8 37
16 Szobota	Julijana devica ††	☾	8	22	9 13	9 46

7. Pelani je Jezus vu püszтино, ka bi sze szküsávo od vrága. Mátaj IV. 1—11.

17 Nedela	I. posztina	☾	7 7	5 23	9 37	10 51
18 Pondelek	Simeon püspek ††	☾	5	25	10 2	11 55
19 Tork	Konrad szpovednik ††	☾	3	26	10 29	predp
20 Szreda	Élevertij. Kvatri ☾ ††	☾	2	27	10 59	12 57
21 Csetrtek	Szeverin mantrnik ††	☾	0	29	11 33	1 58
22 Pétek	Szv. szpica Jezusa ††	☾	6 58	31	popold	2 56
23 Szobota	Peter iz Dam. püspek ††	☾	56	32	12 55	3 49

8. Vzéo je Jezus z szebom Petra, Jánosa i Jáköba i preobrazo sze je. Mátaj XVII. 1—9.

24 Nedela	II. posztina	☾	6 54	5 34	1 46	4 38
25 Pondelek	Valburga, Viktorin ††	☾	52	36	2 43	5 21
26 Tork	Alekszander püspek ††	☾	50	37	3 45	6 0
27 Szreda	Leander püspek ††	☾	48	38	4 51	6 34
28 Csetrtek	Roman apát ☾ ††	☾	46	40	5 59	7 4

Izraelszki kalendár.

5667. leto.

Febr. 2. Schebat 18. S. Jithro.

Febr. 9. Schebat 25. S. Mispatim.

Febr. 14. Schebat 30. Ros Khodes.

Febr. 15. Adar 1. R. Khod.

Febr. 16. Adar 2. S. Theruma.

Febr. 23. Adar 9. S. Thezave.

Febr. 27. Adar 13. Eszter böjt.

Febr. 28. Adar 14. Pirum.

Meszecsni szpremeni.

☾ Zadnji krajec 6-ga ob 10. 54 m.

☾ Mlád 12 ga ob 6 v. 43 m. popold.

☾ Prvi krajec 20-ga ob 5 vöri 35 m. predpoldn.

☾ Pun 28-ga ob 7 v. 23 m. predp.

Vremen.

po Herscheli :

Do 7-ga lepo ino prijelno, potem mrzlo, esi ne de jug pilho ; na szredi meszeca lepo vremen, stero 28-ga sze na dezs ino szneg vzeme.

Zláti tanács :

Szlednji fasenszki dnévi szo, pazi, ka neduznoszt ne zgübis. Vsze veszélje mine szamo zsaloszt, nezadovolnoszt sztlávi.

Marcus

31 dnévov

má

Máitrávon.

1-ga je den 10 v. 57 m. dugi; do konca meszece zraszte 1 v. 44 m.

21 ga ob 7 v. 37 m. popoldné sztepi szunce v znamenje $\overline{a}$ ovna. Zacsétek szprotoletja

Dén	Devnik szvetnikov	Hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1	Pétek Albin püspek	††	6 44	5 41	7 8	7 31
2	Szobota Szimpliej pápa	††	43	43	8 19	7 57
9. Zganjao je Jezus vrágá i on je bio nejmi. Luk. XI. 14—28.						
3	Nedela III. posztna		6 41	5 45	9 30	8 22
4	Ponedelek Kazimér szpovedn.	††	39	46	10 44	8 50
5	Tork Euzebij mantrnik	††	37	48	11 57	9 19
6	Szreda Koleta devica	††	35	49	predp	9 51
7	Csetrtek Tomazs Akvinszki ☾	††	33	50	1 10	10 33
8	Pétek Pét ran Jézusovi	††	31	52	2 20	11 21
9	Szobota Franciska Rimszka	††	29	54	3 24	popold
10. Odiso je Jezus prek morja nahráno 5 jezero lüdi. János VI. 1—15.						
10	Nedela IV. posztna		6 27	5 55	4 20	1 28
11	Ponedelek Konstantin	††	25	55	5 6	2 36
12	Tork Gregor ocsák cerkveni	††	23	56	5 45	3 50
13	Szreda Rozina	††	21	59	6 18	5 3
14	Csetrtek Matilda kralica ☉	††	19	6 1	6 47	6 15
15	Pétek Longin mantrnik	††	17	2	7 12	7 26
16	Szobota Heribert püspek	††	15	3	7 37	8 34
11. Pravo je Jézus vnozsin: Sto z vász pokára mené z greha? Ján. VIII. 46. 59.						
17	Nedela V. posztna ali csarna		6 13	6 5	8 3	9 40
18	Ponedelek Círil Jeruzsalemzski	††	11	7	8 29	10 44
19	Tork Jozsef hranitel Jez.	††	9	8	8 57	11 46
20	Szreda Joakim szpovednik	††	7	9	9 30	predp
21	Csetrtek Benedik apát	††	5	11	10 6	12 45
22	Pétek Maria 7 zsalosztí ☾	††	3	13	10 47	1 42
23	Szobota Viktorijan mantrn	††	1	14	11 35	2 32
12. Cda bi sze Jezus priblizsávo vnozsina, presztévala grant na pol. Mát. XXI. 1—19.						
24	Nedela VI. posztna ali cvetna		5 59	6 15	popold	3 17
25	Pondel. Ceplena M. Oznanj.	††	57	17	1 29	4 57
26	Tork Emanuel mantrn	††	55	18	2 23	4 32
27	Szreda Rupert püsp. mantrn	††	53	20	3 40	5 3
28	Csetrtek Velki csetrtek	††	51	21	4 50	5 31
29	Pétek Velki pétek ☉	††	49	22	6 2	5 57
30	Szobota Velka szobota	††	47	24	8 15	6 13
13. Maria i Magdalena kroto rano prido k grobi Mark. XVI. 1—7.						
31	Nedela Vüzem. Gorisztanejnje		5 45	6 26	8 29	6 50

Izraelszki kalendár.

5667. leto.

Márc. 1. Adar 15. Susan Purim.

Márc. 2. Adar 16. S. ki Thiza.

Márc. 9. Adar 23. S. Vajakhel.

Márc. 16. Nizan 1. S. Vajakra R. Kh.

Márc. 23. Nizan 8. S. Zav.

Márc. 30. Nizan 15. S.

Passz. 1. n.

Márc. 31. Nizan 16. Passzsa 2. n.

Meszecsní szpremeni.

☾ Zádñj krojcc 7-ga ob 9 v. 42 m. pred. poldn.

☉ Mlád 14-ga ob 7 v. 5 m. predpoldn.

☽ Prvi krajcc 22-ga ob 2 v. 10 m. pred. poldn.

☿ Pun 29 ga ob 8 v. 44 m. popoldn.

Vremen

po Herscheji:

V zacsétki szneg in dezs. Na szredi sze zvedri, mrzli vötri, 29-ga dezs do konca.

Zláti tanács:

Posztñi csasz je, poleg zapovedi cerkvene vzemi gori vüzenszke szvesztva. Delaj pokoro, ocsisztí szí duso.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kneta za marcíus:

V apríli sze ovce v ovesárno zapréjo Kákse na dén Mantrnikov je vreme Toplo nam je szprotoletje
 Čsi márcija one po pasi blejéjo. Tákse nam stírdeszét dnij ne pobegne. Čsi prav prido goszke divje

Aprilis

—
30 dnévov

—
má

Velki tráven.

1-ga je dën 12 v. 43 m dugi; do konca meszeca zra-szté 1 v. 47 m.

21-ga ob 3 v. 12 m. predp. sztopi szunce v znaménje bika.

Den	Dnevník szvetnikov	☾ Hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Pondel.	Vüzemszki Pondelok	☾	5 43	6 26	9 45	7 20
2 Tork	Ferenc paul. szpov.	☾	41	28	11 1	7 52
3 Szreda	Richard püsp.	☾	38	30	predp	8 31
4 Csetrtek	Izidor püsp.	☾	36	31	12 14	9 17
5 Pétek	Vincencij F. szpov. ☾ †	☾	31	32	1 20	10 12
6 Szobota	Celesztin pápa	☾	32	34	2 18	11 14

14. Priso je Jezus, pokázo je njim roke i rebro. Ján. XX 19—31.

7 Nedela	I. po Vüzmi ali bela	☾	5 30	6 36	3 6	popol.
8 Pondelok	Dionizij püsp.	☾	28	37	3 47	1 36
9 Tork	Demetrij mantrn.	☾	26	38	4 20	2 48
10 Szreda	Ezehijel prorok	☾	24	39	4 48	3 59
11 Csetrtek	Leon pápa	☾	23	41	5 14	5 10
12 Pétek	Julius pápa (Gyula) ☾ †	☾	21	42	5 40	6 18
13 Szobota	Hermenegild mantrn.	☾	19	43	6 4	7 25

15. Jasz szám dober pasztér. Ján. X. 11—16.

14 Nedela	II. po Vüzmi	☾	5 17	6 45	6 29	8 29
15 Pondelok	Anasztazija dev.	☾	15	47	6 56	9 33
16 Tork	Turibij püsp.	☾	13	48	7 26	10 35
17 Szreda	Anicet pápa mantrn.	☾	12	49	8 1	11 33
18 Csetrtek	Apolonij mantrnik	☾	10	51	8 40	déle.
19 Pétek	Timon szpovednik	☾	8	52	9 25	12 26
20 Szobota	Teodorij szpov. ☾ †	☾	6	53	10 17	1 13

16. Edno malo izse me ne te vidili. Vi te sze zsalosztili, nego zsaloszt obrné sze na radoszt. Ján. XVI 16—22.

21 Nedela	III. po Vüzmi. Obr. Jözs.	☾	5 4	6 55	11 15	1 54
22 Pondelok	Szoter in Kaj mantrn.	☾	2	57	délu.	2 31
23 Tork	Adalbert mantrn.	☾	0	58	1 21	3 3
24 Szreda	Jürij mantrnik	☾	4 58	59	2 28	3 33
25 Csetrtek	Marko evangelista	☾	56	7 1	3 39	3 58
26 Pétek	Marcelin pápa †	☾	55	2	4 52	4 23
27 Szobota	Zita devica	☾	53	3	6 7	4 50

17. Idem k onomi, ki me je poszlaö. Ján. XVI. 5—14.

28 Nedela	IV. po Vüzmi.	☾	4 51	7 5	7 24	5 18
29 Pondelok	Vital mantrnik	☾	49	6	8 44	5 49
30 Tork	Katarina Sz. devica ☾	☾	48	8	10 1	6 26

Izraelszki kalendar.

5667. Ieto.

Apr. 5. Nizan 21. Sebií sel P.
Apr. 6. Nizan 22. S. Ach. sel P.
Apr. 13. Nizan 19. S. Sem. 1. P.
Apr. 14. Nizan 30. Ros Kho.
Apr. 15. Ijar 1 R. Khod.
Apr. 20. Ijar 6. S. Thassz. M. 2. Perek.
Apr. 22. Ijar 8. Seni böjt.
Apr. 25. Ijar 11. Kham. böjt.
Apr. 27. Ijar 13. S. A. M., Kedosim, 3. P.
Apr. 29. Ijar 15. Seni böjt.

Meszeczni szpremeni

☾ Zadnji krajec 5-ga ob 4. v. 26 m. popoldnevi.
☾ Mlád 12-ga ob 8 v. 6. popoldn.
☾ Prvi krajec 2-ga ob 9 v. 38 m. popoldn.
☾ Pun 28-ga ob 7 v. 5 m. predpoldn.

Vremen.

Od 5-ga lepo, 12-ga pri szeveri lepo, pri jugi dez, tak sztalno osztáne do 27-ga, da sze na szpremenljivo obrné.

Zlati tanács:

Gorisztanejnje Jezusa je veszélje nam prineszlo, szkrbi sze, ka vüzemszko, csiszto veszélje i mer naj kralüje vu tvojem szrci. Kak na zemli, tak vu nébi vekí vecsne szvétke szvetimo.

Dén	Z a p i s z n i k	Dobodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za april:

Szúlisa v aprili
Skodi rasztlini

A vlazsen april
Da száda obil;

April szlána ne trpi,
Csi ednok zse v njem grmi.

Majus

31 dnévov

má

Riszálcsec.

1-ga je den 14 v. 25 m. dugi; do konca meszeca zrashtë 1 v. 14 m.

23-ga ob 7 v. 3 m. predp.sztopiszunce v zaaménje dvojesetih.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Szreda	Filip in Jakob apostola	☾	4 46	7 9	11 12	7 10
2 Csetrtek	Atanazij püspek	☾	44	10	popold	8 3
3 Pétek	Najdenje szv. Krizsa †	☾	43	12	12 14	9 5
4 Szobota	Florijan mantrnik ☾	☾	41	13	1 7	10 14

18. Csi kaj proszili bodete Oeso vu mojem Iméni, dá vam. Ján. XVI. 23—30.

5 Nedela	V. po Vüzmi.	☾	4 40	7 14	1 48	11 26
6 Pondelek	János evangelista	} krizov tjeľin	38	15	2 24	popold
7 Tork	Sztaniszlov mantr.		36	16	2 54	1 49
8 Szreda	Prik. Mihael ark.		35	18	3 20	2 59
9 Csetrtek	Krizsni Cset. Vneb. J.		34	20	3 44	4 6
10 Pétek	Antonin püspek †	☾	32	21	4 7	5 13
11 Szobota	Mamert püspek.	☾	40	22	4 32	6 18

19. Gda pride Oveszelitel, on bode szvedocsánsztvo esinio od mene. Ján. XV. 26.

12 Nedela	VI. po Vüzmi	☾	4 29	7 24	4 58	7 23
13 Pondelek	Szervacij püspek	☾	28	25	5 27	8 25
14 Tork	Bonifacij mantrnik	☾	27	26	5 59	9 24
15 Szreda	Zofija mantrnica	☾	26	27	6 36	10 19
16 Csetrtek	János Nep. mantrnik	☾	24	29	7 18	11 10
17 Pétek	Paskal püspek †	☾	23	30	8 7	11 53
18 Szobota	Venancij mantrnik.	☾	22	31	9 3	predp

20. Csi sto ľubi mené, i Oesa moj de ľubo njega i k njemi pridemo. Ján. XIV. 23—31.

19 Nedela	Riszáli. Priseszt. D. Szv.	☾	4 21	7 32	10 2	12 31
20 Pondel.	Riszálszki Pond. ☾	☾	19	33	11 4	1 4
21 Tork	Valens mantrnik	☾	18	34	popold	1 33
22 Szreda	Julija dev. Kvatri. †	☾	17	36	1 18	1 59
23 Csetrtek	Desiderij mantrnik	☾	16	37	2 28	2 24
24 Pétek	Mar. Dev. pomocs kr. ††	☾	15	38	3 41	2 49
25 Szobota	Urban pápa ††	☾	14	39	4 57	3 16

21. Idocsi vesite vsze národe, krsztsávajocsi vu Iméni O. Szina i D. Szv. Mat. XXVIII. 18-20.

26 Nedela	I. po Risz. szv. Troj.	☾	4 13	7 41	6 16	3 45
27 Pondelek	Magdalena Pac. dec. ☾	☾	12	42	7 35	4 19
28 Tork	Emil mantrnik	☾	11	43	8 53	5 0
29 Szreda	Teodozija mantrnica	☾	11	44	10 2	5 50
30 Csetrtek	Telovo, Oltárszko Szv.	☾	10	45	11 1	6 49
31 Pétek	Petronella devica †	☾	9	46	11 49	7 59

Izraelszki kalendár.

5667. leto.

Máj. 4. Ijar 20. Emor 4. P.
Máj. 11. Ijar 27. S. Beh.,
Bekh. 5. Perek.
Máj. 14. Szivan 1 R. Khod.
Máj. 18. Szivan 5. S. Bamid.
6. Per.
Máj. 19. Szivan 6. Sabuoth
1. n.
Máj. 20. Szivan 7. Sabuoth
2. n.
Máj. 25. Szivan 12. S. Nassza
1. P.

Meszecsní szpremeni.

☾ Zadnji krajec 4-ga ob 10 v. 53 m. popold
☾ Mlád 12-ga ob 9 v. 59 m. predp.
☾ Pun 27-ga ob 3 v. 18 m. popold.
☾ Prvi krajec 20-ga ob 2 v. 27 m. popold.

Vremen.

po Herscheli:

Pri szevri lepo, csi pa jug de piho dezš, 12-ga szpremenľjivo, 20-ga dozšta dezša, na konei 27-ga szpremenľjivo.

Zláci tanács:

Május nam rozse prinesé, okinesaj zsnjimi naj lepšo rozšo, Mario Devico. Cszštnjo z vüsztami, najbolje pa z tém ka bos sze greha ogibo. Vu grehsnom szrei veszelja nema.

Junius

—
30 dnévov

—
má

Ivansesek.

1 ga je den 15 v. 39 m. dugi, do 31-ga zraszté 18 m. potem je 3 m. kraecisi.

22-ga ob 3 v. 23. m. popold. sztopi szunce v znamenje ☽ raka. Zaesétek leta.

Dén	Dneonik szvetnikov	hod ☾	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Szobota	Pamfil mantrnik	☾	4 8	7 47	dredp	9 14
22. Niki cslovak je pripravo veliko vecserjo. Luk. XIV. 16—24.						
2 Nedela	II. po Riszálaj	☾☾	4 7	7 47	12 28	10 27
3 Pondelek	Klotilda kralica	☾	7	48	12 59	11 39
4 Tork	Kvirin püspek m.	☾☾	6	49	1 26	popol.
5 Szreda	Bonifacij püspek	☾☾	6	50	1 51	1 58
6 Csetrtek	Robert apát	☾☾	5	50	2 14	3 3
7 Pétek	Najszv. Szrce Jezusa †	☾☾	5	51	2 37	4 9
8 Szobota	Medard püspek	☾☾	4	52	3 1	5 14
23. Priblizsávali szo k Jezusi grehsnicke i mrmali szo farizeuske Luk. XV. 1—15.						
9 Nedela	III. po Riszálaj	☾☾	4 4	7 53	3 28	6 16
10 Pondelek	Margeta Kralica	☾☾	4	54	3 59	7 17
11 Tork	Barnabás apostol	☾☾	4	55	4 35	8 14
12 Szreda	Flora devica	☾☾	4	55	5 15	9 6
13 Csetrtek	Anton Padovanszki	☾☾	4	56	6 3	9 53
14 Pétek	Bazilij utüspek †	☾☾	4	57	6 56	10 31
15 Szobota	Vid in Modeszt mantrn	☾☾	4	53	7 52	11 5
24. Pravo je Simon : Pelaj na globocsino i presztrite mreze vase na lovlénjé. Luk. V. 1-11.						
16 Nedela	VI. po Riszálaj	☾☾	4 4	7 58	8 54	11 36
17 Pondelek	Adolf püspek	☾☾	4	58	9 57	predp
18 Tork	Marko i Marcel mantr.	☾☾	4	59	11 3	12 3
19 Szreda	Gervazij i Protazij m. ☾	☾☾	3	59	popol.	12 27
20 Csetrtek	Florentina dev.	☾☾	3	59	1 19	12 52
21 Pétek	Alojzij Gonz †	☾☾	3 8	0	2 31	1 16
22 Szobota	Pavlin püspek	☾☾	3	0	3 48	1 43
25. Csi ne bode obilnejsa pravica vase liki Farizeusov, ne pridete vu králjlesztvo nebeszko. Máta V. 20—24.						
23 Nedela	V. po Risz. Ediltruda d.	☾☾	4 3	8 0	5 6	2 13
24 Pondelek	Ivan Krsztitel	☾☾	3	0	6 25	2 50
25 Tork	Viljem apát (Vilmos) ☾	☾☾	4	0	7 40	3 35
26 Szreda	János i Pavel mantr.	☾☾	4	0	8 46	4 29
27 Csetrtek	Ladiszlav kral vogrszki	☾☾	4	0	9 41	5 39
28 Pétek	Irenej szpovednik †	☾☾	5	0	10 25	6 51
29 Szobota	Péter i Pavel apostola	☾☾	5	0	11 0	8 8
26. Milo mi je nad vnozsinov . . . zse tri dni trpijo i nemajo, ka bi jeli. Mark. VIII. 1-9.						
30 Nedela	VI. po Risz. Szp. Pavla	☾☾	4 6	8 0	11 30	9 24

Izraelszki kalendár.

5667. leto.

- Jun. 1. Szivan 19. S. Behal.
2. P.
Jun. 8. Szivan 26. S. Sel.-L.
3. P.
Jun. 12. Szivan 30. Ros Khodes.
Jun. 13. Tham. 1. R. Kh
Jun. 14. Tham. 3. S. Korakh
4. P.
Jun. 22. Tham. 10. S. Khuk
5. P.
Jun. 29. Tham. 17. 8. Balak
6. P.
Jun. 30. Tham. 18. Temp. elf. böjt.

Meszecsni szpremeni.

- ☾ Zádñji krajec 3-ga ob 6 v. 20 m. predp.
☾ Mlád 11-ga ob 12 v. 50 m. predpold.
☾ Prvi krajec 19-ga ob 3 v. 55 m. predp.
☾ Pun 25-ga ob 10 v. 27 m. propoldn.

Vremen.

Po Herscheli :

Z zaesétki szpremenljivo, 11-ga doszta dezsa, po 19 mrzlo, 25-ga lepo.

Zláti tanács :

Po Mariji k Jezusi. Junius je Szrci Jezusi poszvecseni. Zové nász : Hodte k meni, ki szte zsdosztni ino obtezsni z nevolami. Pa bi nej sli? Ali nemate nevole?

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za junij :

Stirideszét dnij sze nébo szkuzi Vidove megle sze zsito boji Szloven veli : ka petrov dez
 Csi na Medárovo zs njega roszi. Csi Müresar jo vidí zse v zsétvi dvoji. Za lagev i piszker je mecs.

Julius

31 dnévov

má

Jakopesesek.

Máli szrpan.

1-ga je dén 15 v. 54 m. dugi; do konca meszeeca je 54 m. kratkejsi.

24-ga ob 2 v. 18 m. predpold. sztopi szunce v znaménje oroslána.

Den	Dnevnik szvetnikov	☾ Hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeeca izhod v. m.	Meszeeca zahod v. m.
1	Ponedelek	Teobald pucsávník	4 6	8 0	11 54	10 38
2	Tork	Szrp. Mar. Obisz. ☾	7	0	predp.	11 49
3	Szreda	Helijodor püspek	7	7 59	12 20	popld.
4	Csetrtek	Berta devica	8	59	12 43	2 2
5	Pétek	Ciril in Metod püspeka †	9	58	1 7	3 7
6	Szobota	Izaija prorok	9	58	1 33	4 10

27. Varte sze od krivi prorokov . . . Jeli beréjo z trnja grozdje? Mátaj VIII. 15—21.

7	Nedela	VII. po Risz. Vilibald	4 10	7 57	2 3	5 10
8	Ponedelek	Elizabeta Kralica	11	57	2 36	6 9
9	Tork	Veronika	12	57	3 14	7 3
10	Szreda	Amalija devica ☉	12	56	3 59	7 51
11	Csetrtek	Piusz pápa mantrn.	13	55	4 50	8 53
12	Pétek	Mohor in Fortunat †	14	55	5 46	9 8
13	Szobota	Margaretá dev. mantrn.	15	55	6 47	9 40

28. Bio je niki bogat, meo spána i te je bio obtozseni. Luk. XVI. 1—9.

14	Nedela	VIII. po Risz. Bonavent.	4 16	7 54	7 49	10 8
15	Ponedelek	Henrik caszar	17	53	8 53	10 33
16	Tork	Karmelszka Dev. Maria	18	52	9 59	10 56
17	Szreda	Alekszj szpov.	19	52	11 7	11 20
18	Csetrtek	Friderik (Miroszlav) ☾	20	51	popld.	11 44
19	Pétek	Vincencij Paul. †	21	49	1 33	predp.
20	Szobota	Elija prorok	22	48	2 42	12 11

29. Jokao sze je Jezus nad Jeruzsalemom. Pridejo dnévi nad tebe. Luk XIX 41—57.

21	Nedela	IX. po Risz. Olga	4 23	7 47	3 58	12 44
22	Ponedelek	Maria Magdolna	24	46	5 14	1 23
23	Tork	Apolinar püspek	25	45	6 24	2 12
24	Szreda	Krisztina dev.	27	44	7 25	3 11
25	Csetrtek	Jakob apostol ☉	28	43	8 15	4 21
26	Pétek	Ana, mati bl. D. Mar. †	29	42	8 55	5 46
27	Szobota	Pantaleon mantrn.	30	41	9 29	6 59

30. Dvá csloveka szta gori sla vu cérkev, ka bi molila. Luk. XVIII. 9—14.

28	Nedela	X. po Risz. Inocencij.	4 31	7 40	9 57	8 16
29	Ponedelek	Beatriksz devica	33	39	10 23	9 30
30	Tork	Abdon in Szenen mantr.	34	37	10 46	10 42
31	Szreda	Ignacij Lojolanszki	35	35	11 10	11 50

Izraelszki kalendar.

5667. leto.

Julius 6. Tham. 24. S. Pinkh. 1. P.
 Julius 12. Ab. 1. Ros Khod
 Julius 13. Ab. 2. S. Mat. M. 2 P.
 Julius 20. Ab. 9. S. Debarim (S. Haszon).
 Julius 21. Ab. 10. Jer. e. b.
 Julius 27. Ab. 16. S. Voethkhan. 3. P. S. Nah.

Meszeecni szpremeni.

☾ Zádñji krajec 2-ga ob 3 v. 34 m. popoldné.
 ☉ Mlád 10-ga ob 4 v. 17 m. popoldné.
 ☽ Prvi krajec 18-ga ob 2 v. 12 m. pop.
 ☿ Pun 25-ga ob 5 v. 29 m. predpoldn.

Vremen.

V zacsetki szpremenljivo, 10-ga lepo, 18-ga szpremenl. 25-ga dezs do konca.

Zláti tanács :

Csasz dela. Krüh szí moremo izskati. Nego delo more biti veszelo. Szlovenci delo poleg sztare návade vu iméni Jezusa, Marie i Józsefa zacsnéjo. Na konci blagoszlov proszjo z sztárov recsijov : krizsi Bozse, blagoszlovi Bog.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za julil:

Szprne Marije dezs mokre nam dá y roké
Ovszene, pseniésne hrzsene kopé.

Jakobi esi je lepi
Mrzli bodo Szvétki
Á obilna bo jeszén

V szákom szádi szem lüdém.

Elijásov den esi li grmi na njem
Od Bogá je dan, kak vszaki drügi den.

Augusztus

31 dnévov

má

Mésnjek.

1-ga je dén 14 v. 58 m. dugi; do konca meszeca je 1 v. 31 m. kra-esisi.

24-ga 9 v. 3. m. predp. sztopi szun-ce v znamenje ☾ device.

Izraelszki kalendár.

5667. leto.

Aug. 3. Ab. 23. S. Ekev 4 P.
Aug. 10. Ab. 30. Réeh. 7.
P. Ros Kh.
Aug. 11. Elul 1. R. Khod.
Aug. 17. Elul 7. S. Sof. 6 P.
Aug. 24. Elul 14. S. Ki
Theze 1. 2. P.
Aug. 31. Elul 21. S. K.
Thova 3. 4. P.

Meszečni szpremeni.

☾ Zadnji krajec 1-ga ob 3. v. 25 m. prep.
☽ Mlád 9 ga ob 7 v. 36 m. predp.
☾ Prvi krajec 16-ga ob 10 v. 5 m. popol.
☽ Pun 23-ga ob 1 v. 15 m. popol.
☾ Zadnji krajec 30-ga ob 6 v. 28 m. popoldn.

Vremen

po Herscheli :

V zacsétki lepo, 7-ga szpremenljivo, 16-ga lepo, 23-ga doszta dezsa do konca meszeca.

Zláti tanács.

Radi po romanji hodíte, paz-te, ka nede szamo potúvan-je. Proscenje sze szkonca vu cervki, po veszelicah zse szamo vrági szlúzsíte; Bog zná, jeli bi nej boljse bilo domá szedeti ?

Dén	Dnevník szvetnikov	☾ Hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1	Csetrtek Verige Petra apostola ☾		4 36	7 34	11 36	popol.
2	Pétek Poreijunkula. Alfonz L. †		37	33	predp	2 1
3	Szobota Najdenje szv. Stevana		39	31	12 4	3 2
31. Pripelali szo k Jezusi glúho-nejmoga. Mark. VII. 31—37.						
4	Nedela XI. po Risz. Dominik		4 40	7 30	12 37	4 2
5	Ponedelek Sznecsna Dev. Maria		41	29	1 13	4 58
6	Tork Szpreobrazenjé Goszp.		42	27	1 55	5 48
7	Szreda Donat púspek matr. n.		44	25	2 44	6 32
8	Csetrtek Cirijak mantr. n.		45	24	3 40	7 9
9	Pétek Roman mantr. n. †		46	22	4 40	7 43
10	Szobota Lovrene mantr. n.		48	21	5 42	8 12
32. Niki cslovik je szpadno med razbojniko, po zsvogá osztavísvi odíslí szo. Luk. X. 23-27						
11	Nedela XII. po Risz. Szuzán. dev.		4 49	7 19	6 46	8 38
12	Ponedelek Klara devica		50	18	7 51	9 2
13	Tork Hipolit i Kaszijan m.		51	17	8 58	9 25
14	Szreda Eúzebij. Anasztázija ††		52	15	10 6	9 48
15	Csetrtek Velka Mesa. V nebovzétje		54	13	11 16	10 14
16	Pétek Hijacint dúhovnik ☾ †		56	11	popol.	10 43
17	Szobota Sibila devica		57	10	1 42	11 18
33. Prísló je pred Jezusa 10 gobávi moxsov. Luk. XVII. 11—19.						
18	Nedela XIII. po Risz. Helen. kral.		4 58	8	2 55	predp
19	Ponedelek Ludovik Toled.		50	6	4 6	12 2
20	Tork Stevan vogrszki kral.		5 0	4	5 9	12 53
21	Szreda Ivana Francisiska		2	2	6 3	1 58
22	Csetrtek Timotej mantr. n.		3	0	6 48	3 12
23	Pétek Filip Beniszki ☽ †		4 6	59	7 30	4 29
24	Szobota Bertalan (Jernej) apost.		6	57	7 55	5 48
34. Nísese ne more dvema Goszpodomá szlúzsítí. Mátaj VI. 24—33.						
25	Nedela XIV. po Risz. Lud. kral.		5 8	55	8 32	7 6
26	Ponedelek Zefirin pápa		9	53	8 47	8 21
27	Tork Jozsef Kalazanszki		10	51	9 13	9 32
28	Szreda Augusztin púspek		12	49	9 37	10 42
29	Csetrtek Glávoszek szv. Ivana		14	47	10 5	11 48
30	Pétek Roza Limanszka ☾ †		14	45	10 37	popol.
31	Szobota Izabela. Rajmund		16	43	11 11	1 54

Szeptember

—
30 dnévov
—
má

Mihalscsek. Kimovec.

1-ga je den 13 v.
24 m. dugi, do
konca meszeca 1
v. 39 m. je kraecisi.
24-ga ob 6 v. 9
m. predp. sztopi
szunec v znamenje
☽ vage. Zacsétek
jeszeni.

Dén	Dnevník szvetnikov	hod ☾	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.	
35. Priso je Jezus vu város Naim . . . ovo mrtveca szo vő neszli. Luk. VII. 11—16'							
1	Nedela	XV. po Risz. Ang. Ned.	☾	5 17	6 41	11 51	2 52
2	Ponedelek	Antonin mantrn.	☾	18	39	predp.	3 44
3	Tork	Manszvet püspek	☾	20	37	12 38	4 30
4	Szreda	Rozalija devica	☾	21	35	1 31	5 9
5	Csetrtek	Viktorin püspek	☾	22	33	2 29	5 43
6	Pétek	Pelagij mantrnik	☾ †	24	31	3 31	6 14
7	Szobota	Regina dev. mantrnica ☾	☾	25	29	4 26	6 21
36. Jeli je szlobodno v szoboto vracsi? Zvráco ga, odpüszto ga je. Luk. XIV. 1-11'							
8	Nedela	XVI. po Risz. Mála Mesa	☾	5 26	6 27	5 43	7 6
9	Ponedelek	Peter z Klavera	☾	28	25	6 50	7 40
10	Tork	Miklos iz Toloza	☾	29	23	7 58	7 53
11	Szreda	Hijacint mantrnik	☾	31	21	9 8	8 19
12	Csetrtek	Guidon szpovednik	☾	32	19	10 20	8 46
13	Pétek	Amijat püspek	☾ †	33	17	11 32	9 18
14	Szobota	Povisanje szv. Krizsa	☾	34	16	popol.	9 57
37. Lübi Goszpodna Boga . . . Ta drüga szpodobna : Lübi blizsnjega. Mátaj. XXII. 34-46.							
15	Nedela	XVII. po Risz. Imé Mar. ☾	☾	5 36	6 13	1 55	10 45
16	Ponedelek	Eufemia (Ljudmila)	☾	37	11	3 0	11 44
17	Tork	Lambert püspek	☾	38	9	3 56	predp.
18	Szreda	Jozsef Kupertin. Kvatri ††	☾	40	7	4 42	12 51
19	Csetrtek	Januarij püsp. m.	☾	41	5	5 20	2 7
20	Pétek	Eusztahij m.	☾ ††	43	3	5 53	3 24
21	Szobota	Mátaj apostol ☾ ††	☾	45	1	6 21	4 41
38. Vidévsí Jezus vero njhovo, pravo je zslakom vdarjenomi : Vupaj sze szinek odpüscsaje sze grehi tvoji. Mát. IX. 1—8.							
22	Nedela	XVIII. po Risz. Mauricij m.	☾	5 45	5 59	6 47	5 57
23	Ponedelek	Tekla dev.	☾	47	57	7 11	7 11
24	Tork	Gellért püspek mantrn.	☾	48	55	7 37	8 22
25	Szreda	Kleofás vucesenik Jezusov	☾	50	52	8 3	9 31
26	Csetrtek	Jusztina dev. mantrn.	☾	51	60	8 33	10 38
27	Pétek	Kozma i Damjan m. †	☾	52	48	9 7	11 42
28	Szobota	Vencesláv kral	☾	54	46	9 45	popol.
39. Eden kral je napravo gosztüvanje szini, pozlao je szluge. Mát. XXII. 1—14.							
29	Nedela	XIX. po Risz. Mihael ☾	☾	5 55	44	10 19	1 37
30	Ponedelek	Hieronim dühovnik	☾	57	42	11 20	9 26

Izraelszki kalendár.

5668. leto.

Szept. 7. Elul 28. Nezavim 6. P.
Szept. 9. Thisri 1. 5668. R. Has.
Szept. 11. Thisri 3. Zom. Ged. böjt.
Szept. 14. Thisri 6. S. Va-jelekh (S. Suba).
Szept. 18. Thisri 10. Jom Kippur.
Szept. 23. Thisri 15. Szuk-koth 1. n.
Szept. 24. Thisri 16. Szuk-koth 1. n.
Szept. 28. Thisri 20. Sab.
Szept. 30. Thisri 22. Se-mini azereth.

Meszecsni szpremeni.

☾ Mlád 7-ga ob 10 v. 4 m. popoldn.
☾ Prvi krajec 15-ga ob 4 v. 40 m. pred-poldn.
☾ Pun 21-ga ob 10 v. 34 m. popoldn.
☾ Zadnji krajec 29-ga ob 12 v. 37 m. popoldn.

Vremen.

Po Herschel :

Prvi tao meszeca lepo vremen, 15-ga doszta dezsa, 29-ga lepo do konca.

Zláti tanács :

Dobroga prijátla más : Angela Csuvara. Najboljsi prijatel. Pazi, ka ga ne zbantüjes, ali celo v kraj sztiras od szébe. Nje ove szkuze te naj na dobro pot nazáj szpravijo.

Oktober

31 dnévov

má

Szvetviscsek. Vinotok.

1-ga je dén 11 v. 42 m. dugi; do konca meszeca je 1 v. 39 m. kraacsis.

24-ga ob 2 v. 51 m. popoldn. sztopi szunee v znaménje skorpiona.

Den	Dnevník szvetnikov	Hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1	Tork	Reinigusz púspek	5 58	5 40	predp.	3 8
2	Szreda	Teofil szpovednik	59	38	12 19	3 44
3	Csetrtek	Kandid mantrn.	6 0	36	1 19	4 15
4	Pétek	Ferenc szerafinszki	2	34	2 22	4 43
5	Szobota	Placid mantrn.	3	32	3 27	5 9

40. Bio je niki kraljeszki, steroga szin je betezsen bio. János IV. 45—53.

6	Nedela	XX. po Risz. Szv. Csizsla	6 4	5 30	4 35	5 32
7	Ponedelek	Jusztina devica	6	28	5 44	5 55
8	Tork	Brigita devica	8	26	6 56	6 20
9	Szreda	Dionizij mantrn.	0	24	8 8	6 48
10	Csetrtek	Ferenc borzsianszki	10	22	9 22	7 19
11	Pétek	Placidia devica	12	20	10 37	7 56
12	Szobota	Makszimilijan	14	18	11 49	8 41

41. Kral, ki je steo racsun vesiniti z szvojimi szlugami. Mátaj XVIII. 23—35.

13	Nedela	XXI. po Risz. V. Goszpa	6 15	5 16	popol.	9 36
14	Ponedelek	Kaliszt pápa	16	14	1 53	10 40
15	Tork	Ter-zija devica	17	13	2 41	11 51
16	Szreda	Makszima devica	19	11	3 20	predp.
17	Csetrtek	Hedvika kralica	21	9	3 54	1 6
18	Pétek	Lukács evangelista	22	7	4 22	2 22
19	Szobota	Peter iz Alkantare	23	5	4 37	3 37

42. Vucesi tel, pot bozso po pravici vesis, jeli je szlobodno dati dácsó? Mát, XXII. 15—21.

20	Nedela	XXII. po Risz. Vendelin	6 25	3	5 12	4 50
21	Ponedelek	Ursula devica	27	1	5 36	6 3
22	Tork	Kordula dev. mantrn.	28	0	6 2	7 31
23	Szreda	János Kapisztránszki	30	4 58	6 30	8 22
24	Csetrtek	Rafael arkangel	31	56	7 2	9 29
25	Pétek	Krispin mantrn.	32	55	7 39	10 31
26	Szobota	Lucijan in Marcel	34	53	8 21	11 29

43. Goszpodne, esi moja je zdaj mrla; ali hodi, polozsi roko na njo i zsviela bod e' Mátaj IX. 18—26.

27	Nedela	XXIII. po Risz. Szab. m.	6 36	4 51	9 10	popol.
28	Ponedelek	Simon in Juda ap.	37	49	10 4	1 5
29	Tork	Narcisz púspek	38	47	11 3	1 43
30	Szreda	Klandij mantrnik	40	45	predp.	2 15
31	Csetrtek	Lucila devica	41	44	12 6	2 44

Izraelszki kalendar.

5668. leto.

Okt. 1. This. 23. Szimk. thorah.
Okt. 5. This. 27. S. Beresith.
Okt. 8. This. 30. Ros Kh.
Okt. 9. Mark. 1. R. Kh.
Okt. 12. Mark. 4. S. Noakh.
Okt. 14. Mark. 6. Seni bójt.
Okt. 17. Mark. 9. h. bójt.
Okt. 19. Mark. 11. S. Lekh. Lekha.
Okt. 21. Mark. 13. Seni bójt.
Okt. 26. Mark. 18. S. Vajere.

Meszecsi szpremeni

● Mlád 7-ga ob 11 v. 21 m. predpoldn.
○ Prvi krajec 14-ga ob 11 v. 2 m. predp.
● Pun 21-ga ob 10 v. 16 m. predp.
○ Zadnji krajec 29-ga ob 8 v. 51 m. predp.

Vremen.

Do 6-ga lepo, potem mrzlo vótrovje, dezs 21-ga, gda sze na lepo vremen obrné.

Zlati tanács:

Po pameti ga pijno. Da pamet ne zgúbimo. Kak grdo bi paes bilo, Ne j znati, kam domo.

Pamet je zamat. Pijánsztvo je grob szlovencov. Kvár na teli, greh na dúsi, peneze zaprávlanje, zsaloszt familie, szziromastvo zsene i dece.

November

30 dnévov

má

Andrejscek. Lisztopad.

1-ga je dén 10 v. dugi; do konca meszeca 1 v. 14 m. je kračsisi.

23-ga ob 11 v. 52 m. predp. sztopi szunce v znamenje sztreleca.

Dén	Dnevník szvetníkov	☾ Hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
1 Pátek	Vszi szvéci	+	6 43	4 43	1 10	3 11
2 Szobota	Düsní dén		45	41	2 16	3 34
44. Veliko gibanje je posztanolo na morji . . . on je pa szpao. Mátaj VIII. 23—27.						
3 Nedela	XXIV. Risz. dalod. Kral.		6 46	4 40	3 25	3 58
4 Pondelek	Károl Boromej püsp.		48	38	4 35	4 22
5 Tork	Imre vojvoda	☉	49	36	5 48	4 48
6 Szreda	Lenart apát		51	35	7 4	5 16
7 Csetrtek	Engelbert püspek		52	34	8 22	5 52
8 Pétek	Gottfried (Bogomir)	+	53	33	9 38	6 36
9 Szobota	Teodor (Bozsidar)		55	31	10 48	7 29

45. Prisao je neprijátel i poszejo je kokol med psenico Mátaj XIII. 24—30.

10 Nedela	XXV. po Risz. Andr. Av.		6 56	4 29	11 50	8 31
11 Pondelek	Martin püspek		58	28	popol	9 42
12 Tork	Martin pápa mantr.	☾	7 0	27	1 24	10 56
13 Szreda	Sztaniszlav Kosztka		1	26	1 58	predp
14 Csetrtek	Szerapijon mantrn.		3	25	2 27	12 11
15 Pétek	Leopold Vojvoda	+	4	24	2 52	1 24
16 Szobota	Edmund püsp.		6	23	3 16	2 36

46. Szpodobno je kračesztvo nebeszko k zrní . . . k kvaszi . . . Mátaj XIII 31—35.

17 Nedela	XXIV. po Risz Gregor		7 7	4 22	3 39	3 48
18 Pondelek	Eugen. Hilda		8	20	4 4	4 58
19 Tork	Elizabeta		10	19	4 30	6 6
20 Szreda	Feliks z Valoa	☉	12	18	5 0	7 13
21 Csetrtek	Darüvanje bl. Dev. Mar.		14	17	5 35	8 17
22 Pétek	Cecilija dev. mantrn.	+	15	16	6 14	9 18
23 Szobota	Kelemen pápa m.		16	15	7 1	10 14

47. Gala bodete vidli odürnoszt opüscsanja, teda ki szo v Judeji. naj bizsijo na goré. Mátaj XXIV. 15—35.

24 Nedela	XXVII. po Risz. János		7 17	4 14	7 53	11 1
25 Pondelek	Katarina dev. mantrn.		19	14	8 50	11 42
26 Tork	Konrad püsp.		20	13	9 51	popol
27 Szreda	Virgil püsp.		22	12	10 53	12 47
28 Csetrtek	Jakob iz Marke	☾	23	12	11 58	1 13
29 Pétek	Szaturnin p. mantrn.	+	24	11	predp	1 37
30 Szobota	András apostol		25	11	1 2	3 0

Izraelszki kalendár.

5668. leto.

Nov. 2. Marsch. 25. Kluaj. Sz.
Nov. 7. Liszlev 1. R. Kh.
Nov. 9. Kiszlev 3. S. Tol-doth.
Nov. 16. Kiszlev 10. S. Vajeze
Nov. 23. Kiszlev 17. S. Vajislakh.
Nov. 30. Kiszlev 25. S. Vajesev.

Meszecsni szpremeni.

☉ Mlád 5 ga ob 11 v. 39 m. popoldn.
☾ Prvi krajeec 12-ga ob 6 v. 14 m. popold.
☉ Pun 20-ga ob 1 v. m. pred poldn.
☾ Zadnji krajeec 28 ga ob 5 v. 21 m. predp.

Vremen

po Herscheli :

Do 5-ga dezs, do 12 ga lepo, potem mrzlo, 20-ga dezs in szneg, 28-ga sze na lepo vzeme.

Zláti tanács.

Verjemo obesinsztvo szvécov. Eden za ovoga Bogá molimo, szvéci vu nebeszaj nam pomagajo, mi molimo za purgatoriumske düse.

Tuhi grob krsztscsenike ne locsi. — Mámo vezalo bozse milosce i molitvi.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za november:

Mraz Vszehszvécov to pomeni,
Ka Martina dén bo lepi.

Csi je Martin lepi, velko dá zimo,
Csi je megleni, szlabo dobimo.

December

—
31 dnévov

—
má

Bozsics Proszinec.

1-ga je den 8 v. 43 m. dugi; do 22-ga 21 m. kračisi posztáne, potem do konca zraszte 4 m. 23-ga ob 1. v. 15 m. predp. sztopi szunce v znamenje ☾ kozla. Zacsetek zime.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Szunca izhod v. m.	Szunca zahod v. m.	Meszeca izhod v. m.	Meszeca zahod v. m.
48.	Bodo znamenja vu szunci . . . i teda bodo vidili Sziná cslovecsaga pridocsega. Lúk XXI. 25—33.					
1	Nedela I. advent. Natalija dev.	☾	7 27	4 10	2 12	2 23
2	Pondelek Bibiana dev. matr.	☾	28	10	3 24	2 46
3	Tork Ferenc Kszavér	☾	29	9	4 38	3 14
4	Szreda Peter Zlat.	☾	30	8	5 55	3 46
5	Csetrtek Szaba apát	☾	31	8	7 13	4 25
6	Pétek Miklos püspek	☾	32	8	8 29	5 15
7	Szobota Ambrozij püsp.	☾	33	8	9 37	6 16

49. Ti szí té pridocsi ali drügoga esákamo? Mátaj XI. 2—10.

8	Nedela II. adv. Brez greha popr.	☾	7 34	4 8	10 37	7 26
9	Pondelek Leokadia dev.	☾	36	7	11 24	8 42
10	Tork Melkiades pápa	☾	37	7	popol.	9 59
11	Szreda Damaz pápa	☾	38	7	12 32	11 15
12	Csetrtek Szinezij mantrnik	☾	39	8	11 59	predp.
13	Pétek Lucija devica	☾	40	8	1 23	12 28
14	Szobota Szpiridijon püspek	☾	41	8	1 46	1 38

50. Poszlali szo zsidovje k Ivani: Ti sto szí? János I. 19—28.

15	Nedela III. adv. Krisztina	☾	7 42	4 8	2 9	2 47
16	Pondelek Albina dev. mantr.	☾	43	8	2 34	3 56
17	Tork Lázár püspek	☾	44	8	3 2	5 3
18	Szreda Gracijan püsp.	☾	45	8	3 34	6 8
19	Csetrtek Nemezij mantr	☾	45	8	4 11	7 9
20	Pétek Liberat mantr.	☾	46	8	5 55	8 6
21	Szobota Tomas apostol	☾	47	8	5 45	8 57

51. Priprávlajte pot Goszpodnovo. I vidilo bode vszákó telo Zvelicsit. Lúk III. 33—40.

22	Nedela IV. adv. Zeno m.	☾	7 47	4 9	6 40	9 41
23	Pondelek Viktorija dev.	☾	48	10	7 40	10 17
24	Tork Adam in Eva	☾	48	10	8 41	10 49
25	Szreda Bozsics. Rojszto Jezusa	☾	48	11	9 45	11 16
26	Csetert. Stevan prvi mantrnik	☾	49	12	10 49	11 40
27	Pétek János apostol	☾	49	13	11 54	popol.
28	Szobota Drobna, ned. deca	☾	49	13	predp.	12 25

52. Ovo polozseni je ete na opadnjeje i na gorisztanenje. Lúk II. 33—40.

29	Nedela Tomas püsp. mantr.	☾	7 49	4 14	1 2	12 47
30	Pondelek David kral	☾	50	15	2 12	1 12
31	Tork Szilveszter pápa	☾	50	16	3 25	1 40

Izraelszki kalendár.

5667. leto.

Dec. 6. Teb. 1. R. Kh.
Dec. 7. Teb. 2. S. Mikez
Dec. 8. Teb. 3. Sz. Khan
Dec. 14. Teb. 9. S. Vajigas.
Dec. 15. Teb. 10. Jer. ostr. böjt.
Dec. 21. Teb. 16. S. Vajekhi.
Dec. 26. Teb. 21. Sobebim böjt.
Dec. 18. Teb. 23. S. Semoth.

Meszecsni szpremeni.

☾ Mlád 5-ga ob 11 v. 22 m. popold.
☾ Prvi krajec 12-ga ob 3 v. 16. m. predp.
☾ Pun 19-ga ob 6 v. 5 m. popoldn.
☾ Zadnji krajec 28-ga ob 12 v. 10 m. predpoldn.

Vremen.

po Herscheli:

Zacsetka lepo, 5 ga veter, szneg, 19-ga dezs ino szneg, tak bode do konca meszeca.

Zláti tanács:

Krisztus sze narodo. Dete vu jazzte polozseno zove vász, hodte z paszterami, — mér vam da.

Na konci leta, dober goszpodar racsun szklenjava. Ti túdi racsun szkleni nad tvojev dúsov.

Mogocse, ka szí zgübo nedulzsnoszt.

Dobro obljúbo vesini, za vzéte dáre pa hválo daj.

Dén	Z a p i s z n i k	Dohodek		Sztroski	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Pravilo sztároga kmeta za december :

Detca vervajte prav, ka právi vam mati: Lucija kráti dén, Szlaba bo letina, malo dobis,
 Vúzem na pécsi, esi Bozsics na trati. Je znáno vszem lúdém ! Csi je mokrocsa na szvéli Bozsics.

Navadno leto 1907.

**Má 365 dni (med temi 64 nedel i szvétkov), z torkom
sze zacne i konca.**

I. Letni caszi.

Szprototetje sze zacne marcus 21-ga ob 7. v. 37 m. popoldnévi. Vu tom caszi szta dén i noes ednako dugiva.

Leto sze zacne junius 22-ga ob. 3 v. 23 m. popoldnévi. Zdaj je najbole dugi dén pri nasz.

Jeszén sze zacne szeptembra 24-ga ob 6. v. 9. m. predpoldnevom. Dén v tom caszi z novies ednako je dugi z *noesjov*.

Zima sze zacne decembra 23-ga ob 1 v. 15 m. predpoldnévom. Pri nasz najbolje duga noes.

II. Presztopni szvétki.

1. Steri sze z vünesnjov szlovesnosztjov obszlüsávajo.

Nedela pred pepelnicov I.	jan. 17.
Vüszemszka nedela	marc. 31.
Krizsni tjedén	máj. 6. 7., 8.
Vnébosztopenje Jezusa	máj. 9.
Riszalszka nedela	máj. 19.
Szv. Trojsztva nedela	máj. 27.
Telovo	máj. 30.
Prva adventszka nedela	dec. 1.

2. Steri sze szamo vu církní obdrzsávajo.

Najszvetejse Imé Jezusa	jan. 20.
Pepelnica	febr. 13.
Szvétek trnave korone Jezusa	febr. 15.
Szpomin szpice i evekov Jezusa febr. 22.	
Szpomin prtov Jezusa	márc. 1.
Szpomin petéri szv. ran Jezusa márc. 8.	
Szedem zsalosztí Marie	márc. 22.
Obramba szvétoga Jozsefa	ápríl. 21.
Najszvetejse Szree Jezusa	jun. 7.
Szvétek preszvéte krvi Jezusa	jul. 1.
Szvétek nasega Zvelicsara	jul. 21.
Dén obrambe szv. Joakima	aug. 18.
Szvétek angelov esuvárov	szept. 1.
Preszladko Ime Marije	szept. 15.
Szv. Csizsla nedela	okt. 6.
Velka Goszpa vogrsz. országa	okt. 13.
Obramba bl. Dev. Marije	nov. 10.

III. Fasenek

letosz je od jan. 17-ga do febr. 12-ga, to je 37 dnévov je dugi.

IV. Poszti.

1. Keátrni.

Szprotoletni	febr. 20., 22., 33.
Letni	máj. 22., 24., 25.

Jeszenszki	szept. 18., 20., 21
Zimszki	dec. 18., 20., 21

2. Vigilszki.

V szoboto pred riszalszkov nedelov	máj. 18.
Pred Petrovom	jun. 28.
Pred Velikov Mesov	aug. 14.
Pred Vsziszvécom	okt. 31.
Pred Bozsicsom (szveti poszt)	dec. 24.

3. Drügi zapovedani poszti.

Velki poszt, od pepelnice do vüszemszke neделе vszáki dén zvün neделе, — od febr. 13-ga do marc. 30-ga.

V adventi poszt v szredo i v péték.

V celom leti v péték je prepovedano vzsivanje meszne hráne.

To je poszna právda, stero je Mati Cérkev vu szlednjaj letaj *polejsala*.

Tak 1906. leta vu szombotelszkaj püpekiji je posztni réd etak bil :

I. Poszti, gda ne szmemo meszno hráno vzsivati i szamo ednok sze je szlobodno na jeszti, szo eti :

1. Pepelnica.
2. Velki Csetertek, Velki Petek, Velki Szobota.
3. Vszáki péték vu poszti i adventi.
4. Vszáko szredo i péték vu Kvatraj.
5. Vigilszki poszt pred Bozsicsom, pred Riszálami i pred Velikov Mesov.

II. Poszti, gda szlobodno je meszo jeszti, nego vecskrat, kak ednok sze najesztí, je prepovedano, szo eti :

1. Zvün pétka vszáki dén vu poszti.
2. Szrede vu adventi.
3. Vigilszki poszt pred Petrovom i vzsiszvécom

Szecta Mati Cérkev je nej zbriszala poszt, nego polejsala. Nicse je nej prisziljeni, ka bi poleg polejsenoga poszta zsvivo, escse Szv. Mati Cérkev zsele, ka bi poleg sztároga réda poszt zdrzsali.

V. Nebeszki patronje

drzsánjah szlisajocsih pod vogrszko szv. korono.

1. Na Vogrszkom : Szvéti Stevan (aug. 20.)
2. Na Erdélyszkom : Szv. Ladiszlav (jun. 27.)
3. Na Horvatskom : Szv. Elias (jul. 20) i Szv.

Rok (aug. 16).

4. Na Szlavonszkom : Szv. Ivan (jan. 24.)
  5. Na Dalmatinszkom : Szv. Spiridion (dec. 25).
  6. Na Primorszkom : Szv. Jozsef (márc. 19)
- szv. Vid (jun. 15).

VI. Cerkveni patronje szlovenszke okrogline.

Dolnja Lendava : szv. Katarina.
Bogojina : Vneboidejnje nasega Goszpoda.
Beltinci : szv. Ladislav.
Csrenszołvci : Szv. Krizs.
Dobronok : Szv. Jakab.
Törnisee : Bl. Dev. Maria. Velka Mesa.
Stevanovei : Szv. Stevan kral.
Dolnji Szinik : Ceplena Marija.
Gornji Szinik : Szv. Ivan krsztitel.
Doline : Szv. Miklos püspek.
Tisina : Bl. Dev. Maria. Mala Mesa.
Gornja Lendava, Grád : Bl. Dev. Maria. Velka Mesa.
Martjánci : Szv. Marton püspek.
Szobota : Szv. Miklos püspek.
Szv. Helena : Szv. Helena.
Szv. Jürij : Szv. Jürij.
Petrovec : Szv. Trojsztvo.
Szv. Benedek : Szv. Benedek apát.
Szv. Sebestjan : Szv. Sebestjan mantrn.
Cankova : Szv. Jozsef.

VII. Cerkveni prepovedani esazsi

szo od prve adventne nedele do treh Králov ino od pepelnice do bele nedele.

VIII. Vüzemszka szpovid

sze szpolni vu szombotelszkoj püspekiji od drüge nedele vu pozsli do Krizsnoga Csetertka.

IX. Potannejuje szunca i meszeca.

Vu leti 1907. potemne szunce dvakrat i meszec dvakrat. Pri nasz de sze szamo drügo potemnejnje meszeca malo vidlo.

1. *Popolnoma potemne szunce* jan. 14-ga. Zacsne sze ob 5 v. 9 m. predpoldnevom. Koncsa sze ob 9 v. 35 m. predpoldn. To potemnejnje de sze vidilo vu szevero-izhodnom táli Afrike, vu izhodnoj Europi Azsii.

2. *Deloma potemre meszec* jan. 29-ga. Zacsne sze ob 1 v. 22 m. popoldnévi, dokoncsa sze ob 40. 26 m. popoldn. To potemnenje de sze vidilo vu szevernoj Ameriki, na Tihom Oceani, v Ausztrálii ino v izhodnoj Europi.

3. *Obrocsaszto potemne szunce* jul. 10-ga. Pri nasz sze ne de vidlo. Zacsne sze ob 1 v. 51 m. popoldn., dokoncsa sze ob 7 v. 31 m. popoldnévi. Vidlo de sze na juzsno-izhodnom táli Tihoga Oceána, na juzsno-izhodnom táli Atlantszkoğa Oceána ino na juzsno-zahodnom sztráni Afrike.

4. *Deloma potemne meszec* jul. 25-ga, pri nasz de sze vidlo malo. Zacsne sze ob 4 v. 20 m. predpol-

dnévom, dokoncsa sze ob 6 v. 57 m. predpoldn. Vidlo de sze to potemnejnje vu zahodnoj Europi, Afriki, na Atlantszkom Oceani ino na izhodnom táli Tihoga Oceána.

X. Szunce z szvojimi planetami.

1. Na szredi szvojilh planet je szunce.
2. Prednje planete szo : *Merkur*. Edno leto na njem trpi 88 dnévov.

Venusz. Leto na njoj trpi 225 dnévov.

Zemla. Leto na njoj trpi 365 dni.

Marsz. Leto na njem trpi 687 dnévov.

530 malih planet do konca 1904. leta, vszigdar njih vees najdejo na tisztom krajii.

Jupiter. 12 let vesini szvojo pot okoli szunca, potem leto tam trpi 12 let.

Szturnusz. Szvojo pot okoli szunca 29 let 116 dnévov pohodi, leto potem 29 let 116 dnévov tü trpi.

Uranusz. Szvojo pot okoli szunca 84 let dugo oprávlja.

Neptun. Pot oprávlja 164 let 216 dnévov, potem leto tü tak dugo trpi.

Te planete sze okoli szunca obrácsajo. Zvün toge planete tü májo *mále planete* tak *zváne meszeca*, steri sze okoli planet obrácsajo. Tak zemla má ednoga meszeca, steri sze okoli njé obrácsa. Mars má 2, Jupiter 7, Szturnusz 9, Uranusz 4, Neptun pa 1 meszec.

XI. Letosz Merkur planeta kralüje.

Prek de so nov. 14-ga. Okoli poldnéva de sze vidlo — z dalecs vidoesim glazsom.

Imenitne godbe.

1907. leto je.

7778. leto sztvorjenja csloveka.

5354. leto od potopa.

2657. leto od zidanja Rima.

1907. leto od rojsztva Krisztusa.

1775. leto od porusanja jeruzsalemzke cerkvi.

1672. leto od raztrosenja zsidovov.

1012. leto, ka szo vogri szem prisli.

907. leto, ka sze vogrszka dezsela racsuna med szamosztálne drzsánje.

666. leto, ka szo atári pri nasz hodili.

469. leto, ka szo stamparijo gori najsli.

415. leto, ka szo Ameriko gori najsli.

382. leto, ka szo törki pobili vogre pri Mohácsi.

322. leto, ka szo krompier prineszli k nam iz Amerike.

243. leto, ka szo türke zbili vogri pr Monostri.

208. leto, ka szo gori zgrúntali ognjeni masin.

101. leto, ka szo ob prvim zacsno probati delati zseleznico.

77. leto od rojstva nasega krála, Ferenc Jozsefa prvoga.

40. leto, ka sze je dao korunúvati z vogrszkov koronov.

Právde sze pr szodnijaj ne szme- jo pelati

Poleg právde IV. 1868. leta zvün velke szale na szvétkaj. Na szvétkaj szvoje vere sze nisce nemore pred szodnijo zvati. Rávno tak pri ekzekuciji.

Zsidovje májo szvétko po szobotaj, potem Purim (febr. 28.), vüzemszki szvétki (márc. 30., 31., april. 5., 6.), schabuoth (Riszáli — máj. 19., 20.), szpomín rü-

senja Jeruzsalemá (jul. 21.), novo leto (szsept. 9.), den pomiranjá (szsept. 18.), dén Sasorov, dén ve-szelja pos-tave (okt. 1.).

Cerkveno vladarsztvo.

Rímszki pápa: Piusz X., Krisztusa Jezusa zemel-szki namesztnik, naszleditel szvétoqa Petra, püspek Rim várasa. Po familii je zván Sarto Jozsef, narodil sze v Riese vu leti 1835. 2-ga juniusa, za rimszkoga pápo odebráni l. 1903. aug. 4-ga, korunúvani 1903. aug. 9 ga.

Szombotelszki püspek: István Vilmos dr. Narodil z Zalaegerszegi 1849. leta jun. 22., za szombotelszkoqa püspeka odebráni 1901. leta nov. 1.

Szvetzsko Vladársztvo.

Szlávno Vládajocsi kral:

1. **Ferenc Jozsef** (Károl) iz bozse miloszti caszar Ausztrie, Csehszki, Lombardszki, Venetinszki, Dalnat, Hrvat, Szlavon, Lodomirszki i Illirszki kral, Apostolszki kral vogrszkoga orszáqa. Rojen v Becsí 1830. aug. 18. Vládati zaesno 1848. dec. 2-ga. Za vogrszkoga krála korunúvan 1867. jun 8-ga.

Veliesanszka kralica:

† **Elizabeta**, hcsi vojvoda Makszimiliana Jozsefa na Bavarszkom, rojena v Posenhofeni 24. dec. 1837., Umozsena v Becsí 25. aprila l. 1854. Umrla 1898 leta szsept. 10-ga v Genfi.

Deca:

1. † **Zofija**, rojena 1855. márc. 5. Umrla 1857. maj. 29.

2. **Gizela**, rojena 12. julija 1856. Zdána z Leopoldom, z bavarszkim kraljevicsom 20. aprila 1873. leta.

3. **Maria Valeria**, rojena 22. aprila 1868., zdána 31. jul. 1890. z nadvojvodom Franc Szalvatorom.

4. † **Rudolf**, rojen 21. aug. 1858., umrl 30 jan. 1889. Zdán 10. mája 1881 z belgijszkov princezinjov, Stefaniov, rojenov 21. máj. 1864.

Dete † Rudolfa i Stefanie:

Elizabeta, rojena 2. szseptembra 1883. Zdána 23. jan. 1902. sz knezom (herceg) Otonom Windischgraetzom.

Bratje Njihovoga caszarszkoqa i kral- jeszkoqa Veliesansztva:

1. Nadvojvoda **Ferdinand Maximilijan**, rojen v

Schönbrun 6. julija 1832., — caszar Mehikánszki umol 19. jun. 1867.

2. Nadvojvoda **Károl Ludovik**, rojen v Schönbruni 30 jul. 1833., umrl 19. máj. 1896. Zdán 4 nov. 1856. z Margaretov, heserjev kralja Ivana Szakszonszkoqa, roj. 24. mája 1840., umrl 15-ga szsept. 1858; drügokrat zdán z Anuncijátov, heserjev krala Ferdinanda II. Sziciljszkoqa, roj. 24. márc. 1843., umrl 4. mája 1871. Tretjo pot zdán 23. jul. 1873. z Marijo Terezijov, heserjev portugalszkoqa kraljevicsa Don Miguela, roj. 24. aug. 1855. Deca: **Franc Ferdinand** d' Este, roj. 18. dec. 1853; **Otto**, roj. 21. april 1865; **Ferdinand**, rojen 27. dec. 1868; **Margereta** rojena 13. mája 1870; **Maria** roj. 31. jul. 1876; **Elizabeta** roj. 7. jul. 1878.

3. Nadvojvoda **Ludovik Viktor**, rojen v Becsí 15. mája 1842.

Sztarisi Nj. Veliesansztva:

Franc Karol, rojen v Becsí 7. dec. 1802., umrl 8. marca 1878., zdán 4 nov. 1824. sz Zofijov, rojenov v Monaki 27. jun. 1805, umrl 28. mája 1872.

Naszlednik Nj. Veliesansztva vu kralúvanji:

Franc Ferdinand, rojen 1863. leta 18-ga dec. v Gráci. Sztarise njegovi: Karol Ludovik (Umrl. 1869. maj. 19.) ino Maria Anuncijata (Umrla 1871.). V hizni zákon sztopo 1-ga jul. 1900. v Reichstadi z groficov Chotek Zofijov, rojenov 1. márc. 1868. leta.

NA SZPOMENEK.

1907.

REKURS
LUZEJSKO
RUSTVO
V
RSKI SOBOTI

Blank lined area for writing, consisting of ten horizontal lines with a dashed midline.

Vüpaj sze!

*Drága Düsa, vüpaj sze
V Jezusa Szrci!
Ono nájbolse je,
K Njemi le kricsi!*

*Vszaki krics gene Je;
Jocs Je oméhcsi;
Celó Je prehodi
Szuzá trpécsih.*

*Vüpanje vu Njem mej,
Verno je jáko;
Vkaniti nem're te,
Tako je blágo.*

*Vüpaj szirota sze!
Nikoga, nikaj na
Szveti ti ne imas.
Tebe najraj ma.*

*Decsica z vüpanjem
Poj k Szrci Ocsé!
Veliko lübau má
Za tvoje szrcé.*

*Z vüpanjem proszi Je
Blodnik za grehe!
Szmilenoszt njegova
Nikdár ne vszehne.*

*Vüpaj sze sztaris v Njem,
Deco Njem' zrácsaj!
Znas, ka sze zgodilo
V Naimi pri vrátaj?*

(Kj.)

Pobozsnost k sladkomi Szrci Jezusovomi.

Lani szmo szii na tom meszti nisteren zrok poguesali, steri szo posebno mogocsi nasz na lübezsnost najszlajsega Szrcia nadigavati. Naprej szmo prineszli lepoto nebesz i njihova veszelja, stera nam szpravla lübezsnost etoga Szrcia. Ob drügam szmo szii poguesali to, ka je Jezus szam vu szebi tüdi najvekse lübezni vreden tak vu szvojoj bozsanszkoj, kak vu szvojoj eslovecsanszkoj naturi, pa jvreden popune lübezsnosti, ne lübezsnosti sztraha. Te szmo pa pravili, ka je eta lübezsnost tüdi vnoga vu djanji naime: Je lübezsnost zsalüvanja za razsaljenja etoga szv. Szrcia po szvoji i drügih grehaj; je lübezsnost zseljenja, z sterov njemi zselemo, naj je lüdje szpoznajo i esasztijo, i zdaj letosz szii sesemo dale poguesati od tretje vrszte ete lübezsnosti, stera sze zove:

I.

Lübezsnost postüvanja ali lübezsnost ober vszega. Ob prvim szmo naime menili lübezsnost pozsalüvanja, ob drügam lübezsnost dobroga nakanenja i zseljenja. Vu kom prve dve sztojijo, znamo; nego vu kom sztoji eta tretja?

Ar to znamo, da je eta lübezsnost ober vszega ali tak zvana lübezsnost postüvanja ona, stera je szvece navdüsavala i stera je k Bogi najbole dosztojna, ar njega bole dosztojno ne lübito, niti ne moremo lübiti, kak z taksov lübezsnostjov, stera je od vszake drüge lübezsnosti vnookrat veksa.

Szv. Augustin tak pise, ka je rimszki drzsavni tanaec (senatus) treszetijezero bogom dao meszto vu szvojih cerkvaj, vszem tisztim naime, stere szo pod rimszko oblaszt vrzseni narodje vervali, szamo ednomi, pravomi Bogi ne, ar szii je tak miszlo, da te pravi Bog szam sese oszitati i je ne potreben drügih bogov, kak prijatlov. — Pa ravno to je lasztivnoszt pravoga Boga, da ne trpi poleg szebe drügih, lazslivih Bogov, ki bi vecs, ali ravno telko vredni bili i postüvanja meli, kak on szam. Ar esi bi szamo dva Boga bila, steriva szta ednake oblaszti, te zse ne bi bio ni eden Bog, ar b sze eden proti ovomi vszikdar lehko posztavo i te ni eden ne bi bio vszamogocsi. Sto je pa ne vszamogocsi, on ne more biti Bog. Zato je dosztojno, da mi etoga jedinoga nasega Boga esasztimo i lübito i z veszeljom pitamo z recsmi szv. pizma vsze pogane i nevörne: „Sto je, kak nas Bog?“

Dosztojno je, da toga postüjemo ober vszega, ar ocsvieszno nega nikoga, ki bi od njega veksi, niti koga, ki bi z njim ednaki bio. Pa to je ravno, to nase postüvanje i za

velko stimanje Boga ober vsze drüge sztvorjene sztvári ona lübeznoszt postüvanja, od stere szí eti guesimo. Szamo to je pitanje, kak mo-remo eto postüvanje Boga ober vszega vu nami pobüditi i poleg njega zsveti?

Ob prvím mores gledati, da szí tak moesno volo szpravís, da esi bi ti sto z edne sztrani pontüdo vsza dobra etoga szveta ali bi sze ti protio z vszemi nevolami etoga zsitka, — z drüge sztrani bi pa gledao Boga i njegove miloscese, to je njegove düsevne i vekivecsne dare, da bi te pripraven bio iz lübeznoszti tvojege Boga vsza zavrzsti, vsze z nogami tlasiti, naj bi szí szamo Boga obdrzsao i ne zgübo. Tak sze mores privaditi premislavati, kak szv. Paveo pise (do fil. 3., 8.): „Vsza tak gledam, kak blato, najszamo Krisztusa zadobim.“

Na dale: Csi bi szí szlobodno zaberao med poveksavanjom lübeznoszti bozse i kaksoj drügoj sztvorjenoj sztvári, stere brezi maloga (odpüscenja) greha doszegnoti ne bi mogeo, da bi raj meo poveksavanje lübeznoszti Boga, kak kakso stees himbenoszt etoga szveta vszivati; to je zse doszta popolnese, kak to prvo.

Najveksi neprijateo ete lübeznoszti je: Neredna lübezen dobrot etoga szveta, od stera szv. Janos, vucsenik lübeznoszti etak pise (I. p. 2, 15.): „Ne lübite etoga szveta, niti ona, stera szo vu etom szveti. Csi sto ete szvet lübi, vu njem nega lübeznoszti Oese,“ to je: szree nase sze neszme k etomi zemelszkomi, hüdogo pozsalüvanja punomi csloveki privezati, niti k kaksemi zemelszkomi dugovanji, ar lübeznoszt Boga z tov lübeznosztjov vküper nema meszta vu nasem szrei.

„Ar vsze, ka na etom szveti je,“ pise dale szv. Janos, „je pozselenje tela, pozselenje ocsih ino gizdoszt zsitka, stera szo ne od Oese, nego od etoga szveta.“ Z drügimi recsemi: Vsze zselenje szvetszkoga veszelja, vsze zselenje bogaszstva i dike zemelszke je ne od Boga, nego od hüdogo, od grehot punoga szveta i od onoga nakanenja, stero je po grehi pravo moes dobilo na etom szveti. — Da pa: „ete szvet mine i zselenja njegova; ki pa volo Boga szpuni, navszeveke osztane.“

Proti etoj nerednoj lübeznoszti szveta sze vszakojacska more vojüvati on, ki Boga i njegovo szv. szree ober vszega lübiti scese. Pa ravno dobrote etoga szveta i nase zselenje za temi dobrotami nam dajo najvecs prilike, da sze navucsimo, jeli lübito Boga ober vszega, jeli ga za vecs postüjemo, kak kaj stees drügo, kak ete hinavni szvet. Ar te, kda nam je potrebno zebrati med szvetom ali kaksim szvetskim dugovanjom i Bogom, kda nam düsa vu dvojnosczi, stero bi z-brala, te sze lehko opitamo ka zdaj tü vekso moes ma; jeli szvet,

njega inamje. bogaszstvo, postüvanje, szramota pred lüdih ali Bog. Csi Boga za isztino ober vszega lübito, szí nikdar ne bodemo dugo premislavati; ar esi ga szamo telko lübito, na kelko je potrebno onim, ki sze szmrtnoga greha ognoti scesejo, mo zse etak guesali ali miszlili: Naj sze porüsi celi szvet z vszemi szvojimi zvezdami, naj preide vsze, ka okoli szebe mamó, meni je vsze edno, zato li more lübeznoszt Boga obladati vu meni. V to mero mo-remo vszaki den z szvojim djanjom pokazati, da Boga za isztino ober vszega lübito.

Eta lübeznoszt ober vszega cenecsa Boga sze ravno vu tom okrepi ino dopuni, esi szmo sztalni vu njoj vszaki den, vszako vero, vu vszeh nevolaj düsevnh i telovnih nasega zsitka. Ki sze ne podá bojzljivo, nego sze vojüva, kak sze dosztaja vojakom Krisztusovim, on sze tüdi oblada prle, ali szledkar ino sze vszidkar bole vkorenini vu lübeznoszti preszv. Szrea Goszpodovoga, dokecs moesen ne posztane vu njoj, kak zmószsen hraszt, steroga niksi viher szlaboszti cslovecse vecs ne oblada. Taksa je je bila lübeznoszt szv. manternikov, stera je dosztakrat vu najveksih mokaj bila na szkusnjo djana.

Tak estemo od szv. Agapitusa, ki je leta 270. za Krisztusa i pravo vero presztano moke ino szmrt, nego sztalen je osztano vu lübeznoszti szvojege Boga. Ete plenemitnoga roda 15 let sztar mladenec je pripraven bio na vsza mogoecsá trplenja, naj szamo lübezen do Boga z szrea szvojege ne zgübi. Na zapoved caszara Aureliana szo ga vlovili i szo ga najobprvim z brezszresnov neszmilenosztjov zbicsüvali; po tom szo ga vu vozo vrgli, kde je stiri dni brezi jesztvine i pitvine mogeo glad trpeti. Te szo njemi vu temnici na glavo zserecse vogelje steli naszipati, ali on njim je zrok vzeo i szí je szam to vogelje vu podobi venca na glavo zdevao. Po tom szo ga za noge obeszili ino szo ogenj zakürili pod glavov njegovov. Stirje hojarje szo ga tak viszecsega nepresztanoma bicüvali i po tom szo ga celoga z vrelov vodov polejali; naszlednje szo njemi brado dolivtrgnoli ino szo ga tak zmantranoga pred orozslana vrgli.

Oroszlanje szo sze ga ne teknoli, tak ka szo ga te naszlednje z szablov vmorili i düsa njegova je odísala vu nebo, kde sze je koronüvao nepresztrahseni vojak Krisztusov.

To je mogoesi bio presztati eden mladenec, naj szamo lübeznoszti Boga ne bi zgübo. Zametavao je celi szvet, vsza njegova dobra, ar je Boga ober vszega cenio i nanes vu gorecsem ognji trplenja sze je ne podao. Naszledüvaj njega, lübi prijateo, ti tüdi vu tvojih doszta mensih bojaj ino esi te hinavnoszt etoga szveta oszlepiti scese, ali te protüvanje njegovo sztrasi ino od tvojege Goszpoda pa

Szrce Jezusa, gorécese ognjiscse ljúbavi.

lūbeznošti njegovoga szv. szrca te odvrnoti isese, ne daj sze, nego sze vojūvaj, ceni Boga ober vszega, ober vszakoga sztvorjenja, esi je te zse mozs ali zsená, brat, szesztra, ocsa, mati, prijatel, neprijatel, bogaszstvo, veszelje, ali kaj koli drūgo, pa de te vu tebi tūdi raszla lūbeznošt postūvanja Boga pa po caszi tak mocsna posztane, da jo vees nikaj vu tebi ne oblada, da bos szlobodno pravo z szv. Pavlom : „Sto me je mogocsi odrtrgnoti od lūbeznošti Kristusove?“

II.

Zvūn lūbeznošti postūvanja je osese edna szrtá sztopinja vu eslovecoj voli i to je *lūbeznošt veszelja ali dopadjenja*. Od bl. D. Marije estemo, da je etak vūszta szvoja odprla na vekso caszt bozso : „Hvali dūsa moja Goszpodna ino sze veszeli dūh moj vu mojem Bogi Zvelicsiteli.“ (Luk. I, 46, 47.)

Eta lūbeznošt veszelja ober Bogá zaisztino sze vu velkih dūсах naide ino velki szad doprinesze ; zato szí malo premislavajmo od nje.

Lūbeznošt veszelja i dopadjenja vu tom sztoji, da sze nase szrce veszeli, da sze njemi dopadne, kda vidimo ono nezmero vnozsino jakoszti, dobre i kinesa, stereo Bog szam vu szebi ma ; da sze veszelimo, ka je nas Bog tak velki, tak dober, tak lepi, tak moder, tak zmozsen, celo da sze veszelimo, ka je On szam brezkonesna velikoszt, brezkonesna dobrotá, brezkonesna lepota, brezkonesna modroszt, brezkonesna zmozsnoszt ; veszelimo sze tom, da Bog vsze popunoszti zaisztino vu szebi ma vu brezkonesnoj meri, da je eto od veka tak vu njem i na vsze veke tak osztane : veszelimo sze da je Bog szam vu szebi, brezi pomocsi kakse lūdszke dobre, brezkonesno blazseni pa da etomi blazsensztvi kak ne bilo zacsetka, tak tūdi ne bode konca.

Pa ka je poszebnoga vu tom, esi sze dūsa tak veszeli szvojemi Bogi ?

Veszelve je ona mocs dūse, sesem praviti nase vole, stera z toga zhaja, da kakso dobroto, stera je nase nature dosztोजना, kak dobroto szpoznamo. Veszelve i lūbeznošt je szkoro vsze edno, ar je veszelje nikaj ne drūgo, kak ona lūbeznošt, stera dobroto, stereo je iszkala, zse ma ino jo vsziva.

Veszeli sze ocsa szvojemi deteti ; veszeli sze, esi vidi, da, njemi dete raszte vu mocsi znanoszti pa vu jakoszti ; veszeli sze dobrim navadam, stereo vu szvojem deteti vidi.

Dete sze pa tūdi veszeli szvojemi ocsi, njegovomi imanji, postenjej, diki ino drūgim njegovim lasztivnosztjam zato, ar ga lūbi ; veszeli sze dobro dete tomi vszemi, kak esi bi to vsze njegovo bilo ; veszeli sze brezi toga,

da bi na szvoj deo miszliło, szamo zato, ar vidi, da sze njegov sztaris dobro esūti i je blazseni, zadovolen. Etoga znótrasnjega veszelja pravi zrok je prava lūbeznošt. Ravno tak je to med dobrimi prijatli. Kde je pravo prijatelsztvo med dvema, tam je tūdi pravo veszelje ober szreese i blazsensztva eden drūgoga ; pa kde etoga veszelja med prijatli ne naidemo, tam je prijatelsztvo i esiszto veszelje tūdi ne takse, kak bi moglo biti. Ravno tak je med bratjom i zakonszkimi tovarisi.

Pa esi je to zse vu etom naturnom redi tak, jeli ne bode to ravno tak vu redi milosese ? Znamo, ka miloscsa bozsa ete naturni red i njegova djanja ne pokvari, szamo je popune vesini — zato more tūdi vu redi milosese, to je vu obernaturnom redi ravno tak rees z lūbeznoštvov, kak je eti vu tom nasem zsitki.

Szam nebeszki Ocsa je ravno z taksov lūbeznoštvov lūbo i lūbi szvojega jedinorojenoga Szina kak je szam naznano, kda je etak pravo : „Ovo je moj lūbeznivi Szin, vu kom jasz moje veszelje mam.“ (Mataj 17, 5.)

Jeli szmo ne duzsni mi tūdi Jezusa z taksim veszeljom lūbiti ? Pa to tem bole, ar szmo zse esūti, da je on nas najbogsí prijatel, lūbeznoští puu brat, milosztiven Ocsa, nasa szresno lūbecsa Mati i szmileni nas Bog.

Zato je dobro, esi mi dosztakrat pobūdimo vu szebi veszelje za volo onih vnogih popunosztih, stereo szv. Szrce nasega Goszpada tak vu bozsanszkoj, kak vu eslovecsanszkoj szvojoj naturi vu szebi ma.

Veszelmo sze tomi, da je on za volo zjedinenoszti personszke z naturov bozsanszkov taonik najvekse szresne esisztozti ; veszelmo sze, ka sze je vu njegovom szv. Szrci najveksa szvetoszt z najveksov lepotov vszeh jakoszti zjediniła ino poleg toga, da je on etak tūdi Boga od lica szpoznao.

Veszelmo sze za volo toga, da sze vu etom szv. Szrci vszi kinesi modroszti i znanoszti znaidejo, da je eto szv. Szrce melo brezmejno oblaszt esūde esiniti. Veszelmo sze, da je njemi dana najveksa oblaszt na nebi i na zemli, da je On szodec zsvih ino mertvih ino nemertelen krao vekiveesne dike.

Na njegovo bozsanszko naturo gledocs sze pa veszelmo iz cele lūbeznošti szrca nasega, da je On jedinorojeni Szin Ocsa nebeszkoga, ednoga bivstva z njim, da je vekiveesen, kak Ocsa nebeszki, brezkonesni i nepremenjivi, kak Ocsa nebeszki, da je on szam neszkoncsna modroszt, dobrotá, szmilenoszt, lūbeznošt ino vekiveesna lepota, vszega zacsetek ino konec, kak szam Ocsa nebeszki.

Pravimo mi tūdi z reesmi bl. D. Marije :

„Hvali dšsa moja Goszpodina ino sze veszeli dšsa moja vu mojem Zvelicsiteli!“ Ar ete recsi kazsejo najlepse lšbeznoszt Boga lšbeese dšse ino szo najlepse szvedocsansztvo nase zahvalnoszti i navdšsenoszti. Na to navdšseno i nadignjeno lšbeznoszt nasz vesi kraleszki prorok, kda etak pise vu 32-tom psalmusi: „Veszelte sze pravicsni vu Goszpodu! Pobożsniħ sze dosztaja hvala. Hvalite Goszpada z citerov, popevajte njemi na harfaj! Popevajte njemi peszem novo; dobro njemi popevajte z veszelim kricsom! Ar je rees Goszpodova pravica i vsze njegovo djanje všrnoszti... Goszpada csaka dšsa nasa, ar je on nas pomocnik i nas braniteo. Ar sze vu njem veszeli dšsa nasa ino sze vu njegovom szv. imeni všpamo“.

Vu 46-tom psalmusi pa etak pise: Vsz narodje pokajte z rokami! Veszelte sze Goszpodu z recsjov pravice! Ar je Goszpod viszocsen i sztrahoviten; velki kral na celoj zemli“.

Blazsena je dšsa, vu steroj ete plemeniti ogenj lšbeznoszti gori! Eto lšbeznoszt tak rad ma Bog, kak csi bi mi njemi dali one dobrote i popunoszti, stero on vu szebi ma i za sterih volo sze mi veszelimo iz celoga nasega szrea.

Pa zakaj sze ne bi veszelili prekkipšcsemi blazsensztvi nasega Boga? Bog sze je od vekiveke veszelšvao onim dobrotam, stero je nam dati steo pa sze tšdi zdaj veszeli vsem dobrotam, sterih szmo mi z njegove milosztivnoszti taoniki; zakaj sze mi ne bi veszelili njegovoj popunoszti i blazsensztvi njegovomi, stera on od vekoma vzsiva i de vzsivao tšdi na veke.

Eta lšbeznoszt — kda sze njemi veszelimo, ne gledajocsi na szvoj haszek — je najplemenitnesi i najesisztesni nebeszki ogenj vu nasem szrei, stero ga ognja prava domovina je vu nebeszih. Nego dobimo ga zse eti na zemli, csi ga pobšdjavamo vu szebi ino proszimo za njega.

Zato, lšbi krsztsenik, csi scses, da de lšbeznoszt Szrea Jezusovaga raszla vu tebi, gledaj, da szpunis recsi David krala (Ps. 36, 4.): „Radšvaj sze vu Bogi i on ti da zselenja tvojege szrea“. Radšvaj sze njegovoj popunoszti, modroszti i. t. d., da bos szlobodno pravo ednok: „Szpomeno szam sze z Goszdoda mojege i szam sze radšvao“ (Ps. 76, 4.). Veszeli sze za volo vnoħih dobrot, stero sze preszl. Szrei Jezusovomi na csaszti csinijo na celoj zemli, ar sze z tem siri njegova zvšnesnja dika med nami.

Pa csi bos sze znao veszeliti tak za volo dike i popunoszti etogv Szrea, te bos tšdi znao pravo pozsalšvanje i zsaloszti cššiti, z sterimi szo lšdje eto Szv. Szree od zacsetka mao razdreszelili i dreszelijo tšdi zdaj. To te pa te lehko

nagne na to, da bos iszkao prilike, z sterimi bi tak ti szam, kak vszi tebi podlożsni, kak najvees mogocse, njemi veszelje szpravlali i tšdi za Njegove tuge njemi zadovolšesino davali. Eta lšbeznoszt te mogocsnoga vesini, da bos Njega ober vsze sztvorjene sztvari lšbo i postšvao. — Tak zjedinis te vu szebi csetvero forme lšbeznoszti Boga — Szrea Jezusovoga — od stero szmo szi do zdaj premislavali.

Lšbeznoszt veszelja i dopadjenja, stero mi tak mamu vu Bogi, szrea nasa vszikdar veksa, zmosnsesa vesini, pamet nam z nebeszkov szvetlosztjov preszveti, pa nam mocs dš, da všpamo kaj stees za volo ete lšbeznoszti, da sze ne bojimo od nikoj na szveti, da szmo napunjeni z goresov navdšsenosztojov do Boga, kak David kral pise: „Po poti tvojih zapovedih bezsim, Goszpodne, csi poveksas moje szree“, te je: mojo lšbeznoszt. Zato pravimo mi tšdi z prorokom Izaiasom nasemi Zvelicsiteli: „Z veszeljom sze veszelim vu Goszpodu, ino sze veszeli dšsa moja vu Bogi mojem; ar me je vu obleko zvelicsanja oblekeo ino me je z oblaesilom pravice obdao, kak z vencem olepsanova mladozsena“. (Iz. 61, 10.).

III.

Eta csetvero vrsztna lšbeznoszt, od stero szmo szi do zdaj guesali je posebno vu znotrasnoj nasoj voli, nego kak szmo vidili zse, je ne mogocse, da sze ne bi tšdi vu zvšnesnjem nasem djanji szkazala, ka ne bi na dobra djanja nagibala onoga, vu koga szrei zaisztino prebiva. Vu knigi Tomasa Kempesana: „Hodi za Krisztusom“ III. kn. 5. pogl. cstemo: „Imenitna lšbeznoszt k Jezusi nasz na velka djanja zsenš i nasz vszikdar na zselenje popelnesega navdšsava... Lšbeznoszt je hitra, odkritoszresna, prijatna... nesztrahsliva, trpesca, verna, cshedna, batrivna i szamo szebe nikdar ne isese“.

Pobšdjavajmo szebe i szvojo volo na eto csetverevrsztno lšbeznen, naj nasz cele presine, plemenitne, zvisene vesini, ar je pravica, ka szv. Augusztin pravi: „Csi zemlo lšbis, szi zemelezki; csi Boga lšbis, szi Bogi szpodoben“. Naj pa eto vu szebi ocsitno szpoznamo ino pred Bogom i lšdmi poszvedocsimo, naszledšvajmo opominanje Goszpada nasega: „Ki ma moje zapovedi ino je obderzsava, on je, ki mene lšbi“, (Jan. 14, 21.) „csi obderzsite zapovedi moje, oszstanete vu mojoj lšbeznoszti; kak i jasz obderzsim zapovedi Ocse mojege ino vu njegovoj lšbeznoszti oszstanem. (Jan. 15, 10.). Szv. Janos pa etak navdšsava vcesenike szvoje: „Detca moja, ne lšbimo z recsjov, niti z jezikom, nego z djanjom i z pravicev“. (I. p. 3, 18.). Vsza eta pa to pomenijo, ka Szv. Gregor etak pravi: „Szvedocsansztvo lšbeznoszti

je djanje“. Od toga szi sесе poguesmo nister-
no rees.

Csi zaisztino lübimo preszv. Szrca Jezusovo, te njemi to z dobrim djanjom poszvedo-
esimo. Nego kak?

Nisterni miszlijo, ka doszta, jako doszta morejo vesiniti, za to bi radi nemüdlivo delali, dokees vküp ne szpadnejo i sze z cela ne zapravijo. Tak szi je premislavala tüdi Marta, za to njoj je Goszpod na nosz vrgeo rekoes: „Marta, Marta, szkrbliva szi, okoli vnogoga sze teres. pa je szamo edno potrebno“. (Lük. 10. 11.).

Drügi pá miszlijo, ka velka, na celom szveti glaszovitna dela morejo esiniti, naj zadoszta szkazsejo lübeznoszt szvojo k Jezusi. Da pa kelko szvetcov je, ki szo nikaj poszebnoga i glaszovitnoga ne delali, pa szo zato li znali z celoga szrca lübiti Jezusa. Szo szvetci, sterih zsvilenje je z cela szkrovno i nepoznano, sterih djanja szo sze nindri na szveti ne oglašivala, ne szo sze vpamet vzeta nanes vu najblizsnjoj njihovoj okroglini, sterih lübeznoszt je ravno od toga raszla od dneva do dneva, ka szo szvoje vszakdenésnje poszle vszikdar z veksov popunosztjov opravlati.

Taksi je bio na priliko szveti szziromak, Labre Benedik Jozsef, od steroga eden francuski plebanus, Alessi eta pise: „Lübeznoszt je bila tiszta jakoszt, stera sze je vu Benedeki najbole szvetila. Da bi szamo jesz kda priliko meo z njim gucsati od nje! Z zvünesnjih znamenj njegovoga zsitka vüpam praviti, da je njegovo szree pravo ognjisesse lübeznoszti bilo. Vesászi szam ga vido omedlevati; tak sze mi je vidilo, kak esi bi od zmozsnoszti szvoje lübeznoszti vsze moci zgübo. Iosztina, da je on vsze vesino, naj szamo eto. Njegovo veliko lübezen nisesse nebi ovarao, nego zato je vesászi li vövdarila na njem sze szkazécsa na njegovom oponasanji“. Fortunatszki Matjas pa etak pise od njega: „Eta lübeznoszt je bila zrok, ka je Bedenik tak dugo rad molo, ka sze je z vszega zemelszkoga, z jesztvine i pitvine tüdi szpozabo“. Eden njegov szpovednik je pravo, ka on Boga zaisztino lübi, ka je on „pravi szeraf lübeznoszti“. Vsza zseljenja Bedenikova szo na Boga bila obrnjena, na drüge sztvorjene sztvari je szamo na telko miszlo, na kelko je Bog od njega to zselo. Dobro volna, dobroga nakanjenja lübeznoszt je bila eto, stera sze je veszelila popunoszti bozsanszkogj i njegovoj diki ino je z esüdüvanjom sze naklanjala pred Bogom. Lübeznoszt dopadjenja i veszelja je bila eto, ar sze je vszikdar radüvao vu szvojem Bogi.

Vidis, lübi prijateo, eden szziromak beracs, ki od hizse do hizse naproszi vküper szebi vszakdenesnji krüh, koga je vnogi nanes ne pogledno, z koga sze szvet sengaro, kre

koga szo ti dobri szamo z szmilüvanjom mimo sli, ete beracs je pun bio lübeznoszti Boga tak, ka je eta lübeznoszt kakti vökipila z njegovoga szrca.

Pa kak je ete na to visavo lübeznoszti mogeo priditi? Z kem je on nalagao ogenj ete lübeznoszti vu szvojem szrei? Ar to znas, jeli, ka ogenj ne gori, csi ga z nikim ne nalagas; pa kem vees vrzsas na njega, tem veksi de njegov plamen.

Ravno tak lübeznoszti ogenj hitro vgaszne vu nasem szrei, esi ga ne nalozsimo z dobrim djanjom, pa kem vees dobroga esinimo, tem bole gori, tak pri vnogh ete düsevni ogenj celo telo tüdi poprime. Ka je pa te ete beracs tak glaszovitnoga delao, da je tak jako znao lübiti? Nikaj velkoga, nikaj esüdovitnoga, ti morem odgovoriti, pa zato li jako velko i navszeveke esüdovitno je vesino, szamo poszlühsaj, kak!

Kak szmo prle pravili, lübeznoszt k szv. Szrei i k Bogi ne zsele niksa velka, zvünredna djanja od nasz vu takso mero, ka bi ravno od taksega djanja szamo mogoesa bila raszti, pa ka tam eta lübeznoszt ne bi mogoesa bila, kde za taksa zvünredna djanja sto prilike nema. Lübeznoszt sze najobprvim vu szrei more pobüditi pa te sze more ete pobüdjeni ogenj z obrzsavanjom zapovedih Boga ino z dobrim djanjom dale nazsigati, dokees vszikdar bole in bole ne gori. Zapovedi szo tak poprek z veksega za vszakoga krsztsanszkoga esloveka tiszte edne: dobra djanja szo pa ona, stera poszeben sztalisi vszakoga esloveka od njega zsele. Ar je Bog nisterne vise posztavo, drüge pa vu nizikom sztalisi nihao, na zvünesnje szmo ne ednaki, nego pravica je zato li za vszakoga, kak stees bi sto dvojtüvao ober toga, ka nega esloveka, ober steroga sze nebi szpumila rees bozsa: „vu znoji tvojegja lica bos szi szlüzso tvoj vszakdenesnji krüh.“

Ar je pa Goszpon Jezus Krisztus vszem pravo: „Lübi Goszpodna Boga tvojegja“ i tüdi eta; „Ne vszaki, ki pravi: Goszpodne, Goszpodne, de so vu kralesztvo nebeszko, nego ki vesini vole Oese mojega, ki je vu nebeszih,“ more tak biti ka vszi, vu kaksem stees sztalisi szo i zsviejo, rokodelavec vu szvojoj delavnici, polodelavec na szvojih polaj, beracs vu szvojih halaj tüdi more mogoesi biti eto zapoved szpuniti, ar ovacs Bog njo ne bi vszem dao. Pa je zaisztino vszaki mogoesi. Ar gledaj:

Tiszto pole, stero z teskim trüdom obdelavas, stero vu vrocsini szunca zsarecsega rodovitno vesinis, ti je lehko pravo ognjisesse lübeznoszti bozse; tiszta delavnica, vu steraj od dneva do dneva z rokami, nogami sze trüdis z grbavim eselom za vszakdenesnji krüh tvoje hizse, ti je lehko delavnica prave lübeznoszti

vu tebi; tiszta kühnja, ali stala, vu steroj od dneva do dneva opravlas od goszpodara ali goszpodarice zapovedana dela, ti lahko pravo szkladisese lübeznoszti Jezusove posztane, esi scses; tiszta grda vulica, stero pomeceses, jarek, steroga csisztis, log, njive, pasnik, steroga pazis proti tolvajom i skodljivoj sztvari, vsze, vsze to ti lahko prava vretina lübeznoszti bozse grata. Ali ne szamo lahko grata, nego ti tüdi more gratati poleg modroga ravnanja i vole bozse.

Vidis, ka je lübleni nas Zvelicsiteo eto zapovedano lübeznoszt lahko vesino za tebe. Pa naj nikse dvojnosczi nemas, ka je to ne tak, hodi z menov v Nazareth v edno malo delav-

Najszvetejse Szree Jezusa.

nico: tü naides Jezusa Krisztusa — najszvete-sega med vszem szvetim, njegovo divisko mater i szv. Jozsefa. Sto je koli bole lübo nebeszkoga Ocsa, kak Jezns Krisztus? Pa z kem je on szvoja lübeznoszt 30 let szkazao? Z tem, ka je vu delavcini teszara i vu kühinji bl. D. Marie pomagao. Je to ne esüdivitno? Najprosztosa dela je opravla Boga, ravno taksa, kak ti opravlas.

Pa sto je bole lübo szv. Szree Jezusovo, kak bl. D. Marija i szv. Jozsef? Pa z kem szta njeva pokazala szvoja lübeznoszt? Z niksim posebnim velkim delom ne, szamo z tem, ka szta szvoje vszakdenesnje duznosczi verno opravlala; pa szta li raszla vszaki den, vszako vero vu lübeznoszti njegovoga szv. Szreca.

Z kem pa tvoja lübeznoszt raszte vu tvo-

jem szrei proti tvojoj zseni i detei. mozsi, sztarisom i podlozsenim? Ne ztem, da med delom na nje miszlis i tak sze veszelis, ka do meli z tvojeja trüda vsza potrebna? Vidig; tak opravljaj tvoje poszle, ka bos na Boga miszlo i na ono njegovo veszelje, stero on ma, kda vidi, da szvoje duznosczi za njegove vole verno opravlas. Vuoci sze od etih szv. person. Najobprvim to, ka tvoji vszakdenesnji poszli i trüdi, stere szti tak i tak priziljeni opravlati, tebi znajo gorecso lübeznoszt szv. Szreca Jezusovoga szpravit. Vu kakso formo, to ti zse povem, szamo potprlenje mej.

Tak szam ti piszao, ka je tiszti szziromaski beraacs, po imeni Benedek Jozsef Labre nikaj poszebnoga ne delao, pa je li velka i esüde vredna vesino. Ka je nikaj poszebnoga ne delao, to znam zdaj zse li vörjes, ar ka bi kde mogoce velkoga eden szziromak szlepi doprineszti! Na pa esi sese izda ne bi vörvao, idi pa szti poiscsi zgodovino francuszkoga drszanja, esi naides vu njoj med glaszovitnimi mozsi njegovo ime. To pa, ka je zato li velka i esüdna vesino, ti pa zdaj popisem, da szpoznas, kak szti ti tüdi szv. Szrei mogoeci tvojo lübeznoszt szkazati.

Velko i na vsze veke esüdno delo on csini, ki takse doprinesze, stero je velko ne pred lüdmi, nego pred Bogom i szvetcih nebeszkih — to je pa on, ki z lübeznoszti vsza dobro csini, kak nas Zvelicsiteo Jezus vesino, stera koli je duzen csiniti vu sztalisi od Boga odrejenom. Evangelium szv. Marka (7, 37.) eta pise od Jezusa: „dobro je esüdo vsza.“ Velka hvala je to, stera doszta vees pove, kak bi szti cslovek na prvo estenje miszlo, ar je njega nebeszki Ocsa ravno zato pohvalo dvakrat rekoeci: „Ete je moj lübeznivi szin, vu kom sze meni dopadne.“

Velko delo je lübeznoszti pun zsitek pa taksi je bio zsitek Jezusov. Lübeznoszt je bilo vszako njegovo mislenje, lübeznoszt vszaka recs, lübeznoszt vsza djanja, lübeznoszt trplenje njegovo. — Pa tak je szivo po szledi Jezusovom Benedik, pa ka je to za izztino velka i esüdna recs, sze szkazse zse po nasoj szmrtri nam tüdi; ar pred Bogom nikdar ne racsuna to, ka delamo, kak bole to, kak zvrσιμο tiszto, kak szmo namenili.

Kak je pa te to, bi me lahko sto pitao ka szvet vu szpunjavanji vörnom nasih vszakdenesnjj duznoscztih nikaj posezno szvetoga ne naide? To je ob prvim zato, ar milosztso szvetoszti, miloscco poszvecsenja, stera je po düsi Bogi podanoj razlejana i stera miloscsa nasemi djanji dopadlivoszt szprávi pri Bogi, nisese ne vidi, ar jo viditi nancs ne more. Ob drügim je pa zato tak, ar nase male i vszakdenesnje szkrcbi drügi lüdje szamo vesászi

i te ozdalecs vidijo pa te z lehka szodijo od djanja, stera prav ne poznajo.

Bio je ednok eden mladeneec, steri je eden lepi i dopadlivi kep gledao. Te kep sze njemi jako dopadno, nego tak je gucsao med szvojimi pajdasi, ka je taksi kep napraviti zato ne tak velko delo. Naj prej szamo bo dobro platno, je djao, pernik pa farba pa on eden den lepsega napravi. „Ka bi napravo, njemi je odgovoro eden drügi; doszta szi more premislaviti malar, doszta szkusavati farbe, doszta dni pazlivo i z najdüsenosztjov delati, dokecs je mogocsi kaj taksega napraviti!“ „Na sztavi sze,“ je djao te prvi, pa sze szta. Pa je odiseo, szi je küpo vsza potrebna, na tretji den pa zse lepo vadlívao, ka nanes neve, kak bi zacsno. Pa tak szo lüdje z vszakim delom, stero szo szamo gledali, szkusali pa ne.

Pa ravno tak szodijo lüdje one, ki szvoja vszakdenesnja dela z vernosztjov opravljajo i z lübeznoosztjov Boga vu szrei ino z tem sesejo namalati tiszti kep bozsi vu szvojo düso, stero ga do vu vekivecsnoszi od lica do lica gledali. Pa ki to mogocsi, njega esaszte de veka, kak esi bi jezero kralov obladao i celi szvet pod szvojo oblaszt prignao.

Zato, lübi prijateo, nega glaszovitnesega, ne prednjese ga, stero z ete lübeznoosztzi zhaja. Ar szamo eta lübeznooszt je mogocsa vszakoga krala i beraesa k Bogi podignoti ino prijetnoga vesiniti pred Goszpodom nasim Jezusom Krisztusom.

Sto je szpodoben Goszpodnomi Bogi nasemi? Ki vu viszocsini sztanüje ino na toga najmensoga tüdi z veszeljom gleda; povzdigno z zemle zapüsesene ino z szmétih podigne szziromaka; naj bi ga k vladarom szedeti dao, pri vladaraj szvoje ga lüsztva. (Ps. 112, 5—8.)

Zdaj pa je gledajmo, kak moremo nasa vszakdenesnja odpravila opravlati, naj ona lübeznooszt nase vu szgajo i nase pred Bogom lübezni ve vesinijo.

Szv. Ignac je ednok vido ednoga, ki je szvoje düsznosztzi nemarno opravlae ino ga je etak pitao: „Brat moj, za koga volo ti delas?“ Ov njemi je pa odgovoro: „Jesz iz lübeznoosztzi do Boga delam.“ Na to njemi je szv. mozs etak odgovoro: „Na, esi ti iz lübeznoosztzi Boga delas, te szi kastige vreden i velko pokoro szi szi szszlüzso. Vu szlüzsbü lüdi h nemaren biti je znam sese ne tak velka neszreca, nego to je ne za prezatati, esi je sto vu szlüzsbü Boga nemaren.“

Vidis z toga, ka je najobprvim potrebno, naj nasa vszakdenesnja odpravila, esi te zse vu stacuni, kancelarii, delavnici, ali na polaj, vu kühinji, ali ogradei, vu soli ali cerkvi, z ednov reesjov kde stees, pridno ino verno szpu-

njavamo. Zato pitaj ti tüdi szebe dosztkrat, za koga volo delas.

Ne je prideno on i szkrblivi, ki szvoja odpravila poszpano, zbog-toga, poszili. müdno, pomali odpravla; ki szploj pocsi va, pipo naklada, nazsiga, vszakoga mimoidocsega zagucsa va; ki je dugoga szna, i t. d. ar lepo od Boga dano vremen ta pogübi.

Ne dela verno, ki szam rad naduzi delo, naj düze trpi, ki ne dela, kda ga ne vidijo, ki ne odpravi posteno prevzeto delo, ki szamo z navade dela, brezi toga, ka bi veszelje steo iszkati vu szvojem odpravili, ka bi szi düsi hszek iszkao z delom szvojim.

Esi sto etak dela, on sze nanes lüdem ne dopadne, tem menje pa Bogi, ki vidi njevogvo nemarno i neverno szrce. Za takse szo tüdi povedane reesi Jezusove: „Ar szi mlacsen i ne mrzeo, niti vrelü, zacsnem te vövrzsti iz vüszte mojih!“ (Szkri v. raz. 3, 16.)

Zato mores pri vszacom deli najobprvim na to paziti, ka bos je szkrbno i verno odpravlae.

Ob drügim je pa potrebno, naj vsza, stera csinis, vu milocsi bozsoj — to je z esiszteov, z szmrtnim grehom ne od Boga odtrgnjenov — düsov ino z dobrim nakanenjom csinis. Zato prle, kak molis, pravi: Z lübeznoosztzi do tebe, Jezus moj, prle, kak delati zacsnes pravi: Za tvojo volo, Goszpodne; esi na pocsitek ides: Zato, ar ti seses o Bog, naj szi pocsinem, ka bom vütro pa bole znao delati. Esi szi z drügimü pogucsa vas, esi med lüdmü poszle más: Tebi darüjem, oh Bog moj, na tvojo diko z lübeznoosztzi do tebe i bliznjega. Z ednov reesjov, kak Sv. Paveo pravi: „Esi jete ali pijete, vsza Bogi na esaszte csinte.“ (Kor. I. 10, 31.), ali z drügov reesjov, vsza z lübeznoosztzi Jezusa delajte.

Pa esi szi to zapomnis, lübi prijateo, szi ti tüdi mogocsi velka vesiniti pred Bogom, ar de po taksoj poti tvoja lübeznooszt tüdi raszla od dneva do dneva vu tvojem szrei ino do valale reesi Krisztusove tüdi za tebe (Jan. 14, 21.): „Ki mene lübi, onoga de lübo moj Oesa; i jasz bom ga lübo ino sze njemi nazvesztim.“ „Esi sto mene lübi, odberzsi reesi moje, i Oesa moj de njega lübo, i k njemi pridemo ino szi sztanüvanje szpravimo pri njem.“ (Jan. 14, 23.).

IV.

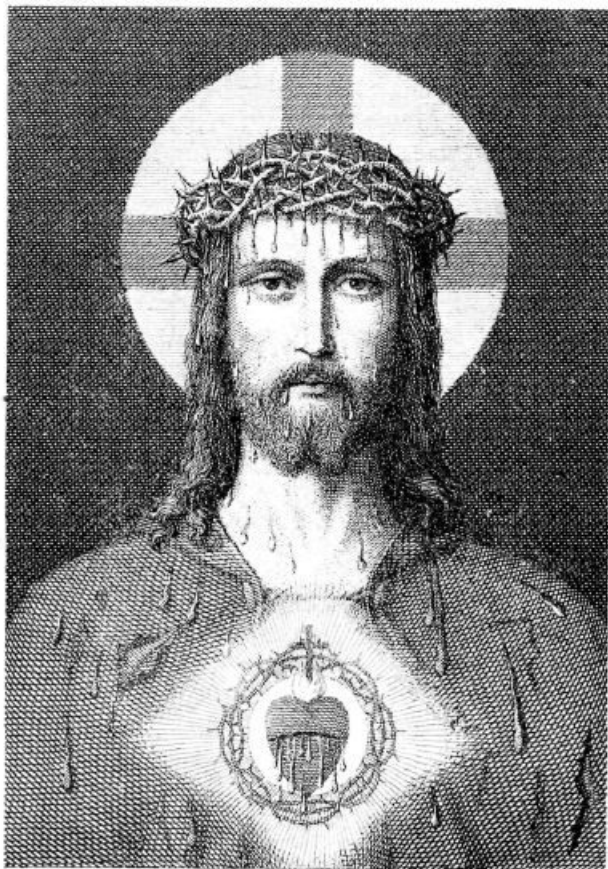
Od razlicnih podob lübeznoosztzi szmo szi pogucsa li — escese edna je odzaja i ta je: terpeca lübeznooszt. Szveti Paveo apostol tak pravi od prave lübeznoosztzi, ka je ora „poterpezliva“ Kor. I. 14. — Vu knigi „Hodi za

Krisztusom“ ja etak estemo (II. kn. 5. p.): „Brezi trpljenja ne moremo vu lübeznošti zšiveti. Ki je ne pripraven vsza presztati i sžebe onomi z cela prek dati, koga lübi, on ne more zaisztino praviti, ka lübi“. Vu postüvanji preszv. Szrea Jezusovcga je najlepsa erdecsa rozsa, lübeznošt trpljenja, trpecsa lübeznošt.

Rad bi bio jez, lübi prijateo, esi bi ti eta na koriszt, na haszek bila ino sze vüpam, ka sze vnogi znaidejo, vu sterih eto szemen, stero tü szejam, lepo obrodi. Nego vszaki szad

Jezusovoga z poterpezslivosztjov prenasas. Kardinal Hugo etak pise od toga: „Ki vu imeni Jezusovom z poterpezslivosztjov prenasas szramote ino moke, on szí dragocene kamne szpravla vu krilo szvoje, z sterimi de ona korona olepsana, od ké szv. maticerkev etak popeva: zlata korona njemi je na glavi; znamenje szvetoszti je na njo vdarjeno; szvetloszt postüvanja i djanje krotkosztí“.

Szv. Lidvina je ednok prikazen vidla, pri steroj sze njoj je edna neprecenjene vrednosztí

Szree Jezusa, áldov za grehsnike.

more tüdi vetrovje i vihere presztati i esi sze vu njih ne pogübi, te znamo, da je zdrav ino zsitka vreden. Glej, vu tvojem szrci sze popri-me tüdi rada lübeznošt Boga, poszebno esi szí eta od nje pizsana ne szamo ednok, nego veckrat prestes ino isceses zarazmiti dobro ino tüdi poleg toga zšiveti, nego pazi, naj lübeznošt tvoja vu viheri trpljenja ne preide, nego sze vszikdar poveksava ino raszte. Kak de ti to?

Tak, esi vsze vdarce, vsza trpljenja tebi od Boga poszlana z lübeznošti preszv. Szrea

korona szkazala, iz stero szo sесе nisterni dragoceni kamni falili. Kda je zvedila, da je eta korona za njo namenjena, je proszila Boga, naj esese veksas trpljenja püsztí na njo. To sze je tüdi zgodilo; vu preganjanji je vnoga mogla terpeti; razdivjani vojajeje szo celo vu njeno szobo vdrli i tam szo jo draszili i z nje noresüivali ino trapili za volo njenih jakosz-tih i pobožnosztí. Na to je ne dugo drügo prikazen dobila, nego zdaj zse celo okinesano ino je ete recsi csüla: „glej, tü je korona; je zse popuna, stero szí prle z falíngami vidla:

szkuze, stero szi jokala ino kastiga, stero szi dobila, szo bili tisztí drági kamni, steri szo esese falili“.

Za isztino dragocenoszt je za nasz vsze presztanjeno trpljenje, stero nam nebeszko korono olepsa; dragocenoszt je, nego szamo tak, esi je iz lübeznoszti Jezusa prenasamo.

Z kaksov lepotov bi tüdi ti lehko okinesao, ki eta estes, tvojo nebeszko korono, esi bi szvoje vszakdenesnje nevole iz lübeznoszti Jezusa z veszeljom prenasati hotel. Sziromak szi, zna biti, velki sziromak tak, da vnogekreat nemas koseseka krüha, z sterim bi szi glad vtisao; z krühom nevole sze hranis, szkrbi te terejo, ka bi dao detei za hrano, z kem bos je oblacso na zimo, kak sze njim poszkrbis za toplo hizso! Milis sze mi, kda te etak vidim; nego potolazsi sze zato, ne szi ti zato tak neszrecsen, ne tak sziromak, esi eto sziromastvo iz lübeznoszti Jezusa z veszeljom, ali konesi z poterpezslivosztjov prenasas. Csi tak, te szamo idi, kda te krizsi tvoji najbolje tezsijo, idi ta vu cerkev k tvojemí v Oltarszkom szvesztvi zsvicosemi Zvelicsiteli i njemi povej z tuzsnim, ali zato li vüpanja punim szreom: „Moj Jezus, teski je moj deo, jako me tezi tvoj krizs, zse omedlevam pod njim, za vnoge peneze ino lepa obecsanja ga nebi duzse noszo, nego iz lübeznoszti tebe ga rad prenasam, dokecs sze tebi vidi, esi vesaszi do szmrti, szamo tvojo szv. milosztso i lübeznoszt tvojega szv. Szrea daj nemi.“ Csi bos etak molo, sze ti olehsa szrce tvoje, sze potolazsis ino novi dragi kamen polozsis vu korono tvoje vekivecsnoszti; lübezniivi tvoj Zvelicsiteo pa, ki sze szkrbi za ftice nebeszke ino cvetlice pola, sze ne szpozabi z tebe tüdi ino z tvoje hizse. To je prava, vu trpljenji ocsisecsena lübeznoszt Jezusa.

Dete mas, zna biti, stero te ne poszlühne, stero po poti pokvarjenoszti hodi, na dobra ne miszli, od postenja te szpravla ino je na szramoto tvoje cele hizse i cele veszi? Szi zse szpio pehar bridkoszti do dna pa ti ga nezahvalno dete znova napuni?

Tezski krizs je to, najtezsesi, znam, za postene, Bogi verne, roditele na etoj zemli, nego tüdi to je ravno, zna biti, znamenje, da te Bog jako lübi, kak szv. Paveo pise (do Israel. 12, 6.): „Koga Bog lübi, on ga kastiga.“

Ka bos pa z tem tezsxim krizsom delao? Ka drügo, kak to, da szi ga lepo na rame vzemes ino bos ga poterplivo noszo! Idi pa k Jezusi ino ga poszlühšaj, ka ti on pravi: „Jesz szam ti polozso ete krizs na rame tvoja; esi me lübis, szkazsi z tem lübeznoszt tvojo, da ga z poterpezslivosztjov prenasao bodes; vidis, jasz szam doszta prle noszo moj krizs

za tvojo volo, ar szam te lübo, zato tebe tüdi naj ne bode vtraga tvojega nosziti za moje volo.“ Jeli esi bi te Jezus tak proszo, binjemi ti etak odgovorio: „Iztina, Goszpodne, ka mi je zsmetno, jako zsmetno teher mojega trpljenja prenasati, nego esi je tebi tak tvoja szv. vola. ne maram, za tvojo volo bom ga poterpezslivo prenasao?“

Etak esinecsi szkzszes tvojo pravo lübeznoszt Goszpodí tvojemí, stera de tem lübezniiva pred njim, kem vees poterpezslivosti erdecsega cvetja de vu njoj. Szv. Monika, pobozsna dovica, je ravno tak csinila. Ona je tüdi mela ednoga razvüdzanoga szina, koga razdivjane navade szo vszaki den z novim meesom obiszkaie tuzsno szrce maternó. Pa ka je ona delala? Joesecs je pretrpela ino molila. Pa dokecs je z poterpezslivim trpljenjom za volo lübavi Jezusa szebi korono nebeszko szpravlala i olepsavala, szi je z szkuz punimi molitvami tüdi szpokorjenje szina od Boga szproszila.

Ne bi meo ocsa, mati, volo szv. Moniko naszledüvati? Preklinjala je ne!

Szi k poszteli privezani, tjedne, meszece, leta dni, ne mores sze gibati, ne na noge posztaviti? Bolecsine mas, stero szo ti zse ne za prenasati? Miszel te mantra, sto de za tebe delao? Sto de szlüzso krüh tvojim; sto de sze ti szkrbo za deesico; kak dugo bos mogeo esce tak lezsati; zna biti, mreti? Taksa i szpodobna mislenja ti trapijo szree ino ti szamo bolecsine poveksavajo?

Pa zse ne szive vees tvoj Bog vu nebi, ki vsza zna, stera sze z tebov godijo? Ne bije zse vees preszv. Szree tvojega Zvelicsitela za tebe vu najplemenitesem Oltarszkom Szvesztvi? Jeli je ne pravo Goszpod nam vszem: „Kak mene lübi Ocsa, tak lüvim jesz vasz.“ Pa kak je lübo Ocsa szvojeja jedinorojenoga Szina? Ga je znam na z mlekó i medom teceseoj zemli z peharom veszelja ino tolazsbe napajao? Ne, nego ravno naszprotno, z razliensimi najveksimi trpljenjami ga je obiszkaó. Gledaj szamo na zapücseno stalico Bethlehemszko, miszli szi na püszto krajino Egyptoma, szpomeni sze z Kalvarie! Pa esi szi ti k poszteli privezani, zmiszli sze na krizs, na sterom je on za tvojo volo steo trpeti pa te podigni k njemi ocsi tvoje i szree tvoje i pravi z pripravnov düsov: „Goszpodne, esi je mogeese, naj mine od mene pehar ete, nego zato li ne moja, nego naj sze zgodi tvoja szv. vola.“

Pa vszi vi, ki trpite, szi zapiste globoko vu szrea vasa ete recsi szv. Ignaca: „nega bole pripravnoga dreva za nalaganje ognja lübeznoszti, kak je drevo krizsa.“ Vu krizsi nam je zvelicsanje, vu krizsi je nase zsvljenje.

Lepo je, lepo, de szi sto miszlo, nego zato je krizs li tezskei.

Prav mas, pobojsna dūsa, jesz szam ti tūdi ne morem drūgo praviti, kak to, da je krizs tezskei pa ka je dosztakrát jako-jako teskei! Nego nosziti ga nam je zato li ne nemogoese z miloscesov bozsov; ar kak szv. Paveo pravi, ki je pa doszta vees pretrpo, kak znam steri stees iz onih, ki eta estejo: „Vsza szam mogoesi vu onom, ki me okrepi.“ (do fil. 4, 13.) Pa naj ti prenasanje trpljenja lezsese bode, poszlūhni me malo!

Premiszli szi, lūbi prijateo najobprvim, sto je on, ki ti krizse i trpljenja posila, odked stees bi ovaesi zhajali? Nisese drūgi, kak szam Jezus Krisztus, tvoj Zvelicsiteo.

Tvoj najinodresi Vuicsiteo, ki najbole zna, kakskei je tvoj krizs, odked zhaja, ka z njega za tebe zide i za tvojo rodovino, kak dugo szi ga mogoesi nosziti. „Bog vasz ne da szkūsavati vise, kak szte mogoesi prenasati, nego celo z szkūsavanjem vam moes szpravi, da lezsi prenasate“, pise szv. Paveo korincsanom. (Kor. I. 10. 13.)

On zna najbole, ka je dobro za tebe, ka de ti na vremeniten i vekiveesen haszek, zato sze podvrzsi njegovomi modromi ravnanji ino sze z vūpanjom vojūvaj, z lūbezuosztjov trpi ino z trpljenjom lūbi njega!

Ob drūgim je pa Jezus tūdi tvoj lūbezni pun Oesa, ki ti szamo dobro sese ino ti z prave lūbeznoszti szvojeja szree posila pehar trpljenja, naj ga ti tūdi szkusas — jeli dvojis vu njegovoj lūbeznoszti? Ti jo je ne zadoszta szkazao med Bethlehmem i Kalvariov? Te ne vtrdi vu njoj njegovo prebodjeno, od lūbeznoszti goreese Szree?

Najzmozsnesi tvoj Goszpod je. On, ki je mogoesi vsze nevole nam na haszek obrnoti ino nasz mogoesne vesiniti, naj szi je na dūsevni haszek ino poveksavanje lūbeznoszti obrnemo. Zato je pravo tūdi szv. Pavli, kda ga je on proszo, naj ga resi nevol: „Paveo, Paveo, zadoszta je tebi milosztsa moja!“ (Kor. II. 12, 9.)

Eta szi premiszli pa ti vūpam povedati, pa sze ti vuzsge szree na lūbeznoszt ino bosti tūdi mogoesi vsza doprineszti vu tvojem Bogi, ki tebi moes dava.

Zakaj ti pa li posila krizse Jezus?

Najlūbeznivse Szree naj bogse nakanenje more z tem meti. Szvojo lūbeznoszt ti sese szkazati, ar je neprelomlena pravica, da koga Bog lūbi, onomi trpljenja posila. Ali bi rad na to szvedocsanszto esūo? Pobojsnoga Tobiasa etak tolazsi Rafael nadangel: „Ar szi lūbeznivi bio pred Bogom, je potrebno bilo, da bi te trpljenja szkusala.“ (12, 13.)

Od Joba je pa szam Bog etak pravo (1, 1): „Ete eslovek je vednake dūse bio ino praviesen,“ pa ga je ravno zato z trpljenjom obiszkaeo na znamenje, kak prevees ga lūbi.

Bole je pa nikoga ne mogeo lūbiti nebeszkei Oesa, kak szvojeja jedinorojenoga Szina, Jezusa Krisztusa, za to je njemi najvees trpeti dao. Izaias prorok pise zse naprej od njega (53, 6): „Vsze nase grehote je na njega polozso Goszpod,“ on je „mozs trpljenja.“ Szv. Paveo apostol pa etak pise od te reesi (Izr. 12, 6): „Koga Bog lūbi, tisztoimi trpljenje posle.“

Pa zevszim tem to sese Bog, naj po priliki od njega danoj naso pravo lūbeznoszt vu szebi szkusamo i njemi szkazsemo. Csi neves trpeti za tvojeja Boga, te je tvoja lūbeznoszt szamo na vūstaj tvojih, vu szrei ti pa nema szleda.

Kak bi pa ti njemi pokazao, da ga zaisztino lūbis, csi ti Bog poleg szvojih darov i veszelja nebi poszlaeo tūdi trpljenja? Kak bi njemi ti poszvedocso, da zaisztino iseses nebesza i njih blazsenszstvo, csi bi ti szamo zemelszka veszelja vzsivati steo, vu bridkoszti bi pa tvojeja Boga povrgeo?

Vu vszakoj nevoli szi szpravljaj zato vekiveesne vrednoszti, ar zato tebi Bog posila nevole, naj bi kem bole szpodoben gratao k Onomi, ki je tvoj brat posztano vu trpljenji, to je: k Jezusi Krisztusi. Ar ki je vu tom njemi szpodoben, szamo on de njemi vu njegovoj diki tūdi szpodoben. Szv. Paveo pise od toga k rimlancom rekoes (VIII. 28, 29): „Znamo, ka je onim, ki Boga lūbijo vsze na haszek; onim, ki szo poleg njegove odlcesbe na szvetoszt pozvani, ar stere je naprej szpoznao, je tūdi naprej odredo za nje, naj szpodobni posztanejo obliesji njegovoga szv. Szina, naj on tak prvorojeni posztane med vnogim bratjom.“ To telko pravi, da moremo njemi szpodobni biti, csi sesemo veszelja nebesz doszegnoti.

Na dale pa etak pise apostol Rimljanom (VIII. 17, 18): „Tālnicje nebesz z Krisztusom, nego szamo tak, csi mo z njim vkūper trpeli, naj sze z njim vkūper odiesimo.“

Pa eta trpljenja lahko vzmemo na szebe, ar kak apostol pise: Tak pravim, da szo ne vredna bodocsnoga vremena trpljenja vekiveesne dike, stera sze vu nami vūnazveszti; to je, zdaj je praviesnih dika esese szkrita, nego ednok ocsitna posztane. Eti sze ne szpozna, zametava, ar ete szvet, steri je zdaj vu szvojoj diki, ne zarazmi dūha vekiveesnoszti.

Eta szi zapisi vu szree, lūbi krsztsenik, ino sze szpomeni z njih vu vōri zsaloszti ino

trpljenja. Precsti je vecskrat, ar ti je ne samo za eden den i za edno leto piszano. Premislavaj szi, ka pomenijo vnoge reesi, premislavaj szi, sto ti posila nevole. Tvoj dobrotiven Zvelicsar, ki je vsze nevole prle skzusao, kak ti, pa zakaj ti je posila: na tvoj haszek, na pobudjavanje tvoje lübeznoszti. Zselezo sze vu ognji zsari na haszek, zlat sze vu ognji csiszti, za to esi ga lübis, ne mrmraj proti njemi, ne bodi ne poterpezsliivi, ne zgübi vüpanja tvojega, nego vu najvekssem trpljenji tüdi etak pravi z reesmi szv. Augustina: „Csini z menov, Goszpodne, ka znas i sseses, ar znam, da lübis mene“.

V.

Do konca szmo prisli. Premislzili szmo szi nisterne veszele zroke, steri nasz na lübe-

zen preszv. Szreca nadgavajo. Vidili szmo na krateri lepoto i veszelja nebesz, lübezni vredno bozsansztvo i eslovecsansztvo Jezusovo, esüli szmo od popune lübeznoszti Boga poszebno i te szmo dale sli na to, da lübeznoszt lahko pobüdimo vuszebi z pozsalüvanjom lasztivnih ino z zsalüvanjom za volo lüdszkih grehov, ob drügitim z dobrovolnosztjov, z dobrim, zselenjom, ob tretjim z postüvanjom i ob strtim z dopadjenjom vu nasem Bogi. To vsze, szmo pa pravili, moremo tüdi szkazati vu nasem djanji, opravilaj i vu nasem trpljenji. Po taksoj poti szmo szi zozidali znanje, stero esi szi zapomnimo i poleg njega zsvivemo, nasz je mogocse pripelati k Onomi, ki nam je dozdej pot kazao, koga najveksa zsela je, da szpunimo eta ino pridemo k nasemi szlednjemi name-ni: k nasemi lübeznivomi Jezusi vu nebeszkom kralesztvi. (bi.)

Mati dobroga tanácsa.

V leti 1903. szo rimszki pápa odrédili, ka vu lauretamsz-kah litanijah po tom pozdrávlanji: Mati krotocstüdna! Moli Boga za nász! sze more praviti Mati dobroga tanácsa! Moli Boga za nász!

Mario, mater dobroga tanácsa zse dávnö ludje csasztiyo. Tak na Taljanszkom, Genezzano vársi je eden kep Marie, matere dobroga tanácsa, steri je z esüdovitnom táli k njim priso i steroga zse vecs sztotin let csasztiyo.

v leti 1467. april 25-ga je v Genezzano vársi velko szenje bilo. Na ednok szo na szteni cérkvi v pamet vzéli eden kep Mari-

jin. Nikak szo szi nej mogli izbroditi, kak je té kep tá priso. Zvün toga szo sze zglázšili zvonovi brezi toga, ka bi stoj zvonio.

Szledi sze je zvedilo, ka je te kep dalecs prek morja priso iz Szkuttari vársi pod Dalmaciov i Boszniov, priso pred türkmi, ki szo té váras pod szvojo oblászt vrgli.

Maria je Mati dobroga tanácsa. Szkázala je to na gosztüvanji v Kána vársi. Maria je najmre pozvána bila na edno gosztüvanje. Krisztus je te zse nej domá bio, nego z vucsenikmi je so od meszta do meszta i vesio lüdi. Pripetilo sze je, ka je Krisztus v tisztom csaszí priso v Káno, pozvali szo njega tüdi na gosztüvanje z vucsenikmi vréd. Zgodilo sze je pa, ka bi njim vino pomenkávalo. V pamet je vzéla to Maria i právla Jezusi: Ne imajo

vina. Krisztus je odgovoro: Ne j je esese priso moj esasz. Maria je odisla k szlugom i právla: Kajkoli de vam pravo, vesinte. Za misterni

koli de vam pravo, vesinte. Tanács je dála, dober tanács, naj bogajo Krisztusa. Dála je tanács brezi toga, ka bi oprosena bila.

Kejp Marie, Matere dobroga tanácsa vu Genezzano.

esasz je zapovedao Krisztus, naj napolnijo sészt kamenih püter z vodov. Napolnili szo i sztarisina je za najboljse vino szpoznó.

Sla je Maria k szlugom i právla: Kaj

Maria je mati dobroga tanácsa. Mi sze vüpamo, ka vu vszakoj tezsávi i nezagyüsenoszt, esi mo njo pitáli i proszili, najboljshi tanács nam dá. (kj.)

Lübénoszt brata i szesztre.

Skolasztika, szesztra szvétoga Benedeka od detinsztva mao vszemogocsnomi Bogi gor aldüvana, szvojeja brata je vszako leto ednok pohodila, steroj je Benedek nej dalecs od vrát klostra proti so poleg návade je ednok prisla brat je zszvojimi vucsenikmi njoj proti so, celi dén szo med szvétmi guesmi vküper bili; prisla je noes, k vecsérji szo szi szeli.

Gda bi pri sztoli szedeli i esasz hitro so, szesztra je proszla brata: Proszim te, to noes me ne osztavi, ka mo szi do gojdne od veszelja nebeszkoga zsitka zgucsávali. Odgovoro je brat: Ka gucus moja szesztra? Zvun klostra vsztáti nikak ne morem. Lepo vedro je bilo, nej ednoga obláka na nébi. Szesztra gda bi esüla odgovor brata, roke na sztol djála,

glávo nanizila na sztol vu roke i proszla Boga. Gđa je gori zdignola glávo, zacsno je blizkati i grmeti, velki dezs sze je zacsno levati, ka niti brat, niti vucseniki szo nej vřpali prek praga sztopiti.

Brat je vido, ka med tém blizkanjom i vu tom velkom dezsi je nej mogoese vu kloster nazáj idti, z tuzsnim glászom je pravo ;

Drřgi dén szta szlobod vzela i vszáki vu szvoj kloster sze povrnola. Na trétji dén Benedek, gđa bi vu szvojoj hizsi bio i oesi na nébo zdigno, je vido szvoje szesztre dřso loesiti sze od tela i vu kepi goloba vu nebesza idti. Veszéli je gráto, hvalo je Goszpodi Bogi dao.

Vsze je naznano szvojim vucsenikom,

Devica brezi greha poprijétna.

Naj sze tebi szmilřje Bog, moja szeszttra, ka szti nam to vesinila. Odgovorila je njemi : Ovo, proszla szam tebe i nej szti me poszlřhno ; proszla szam Boga i poszlřhno je mene. Zdaj, esi mores, idi i povrni sze vu kloster. Nego nej je mogoese bilo. I tak sze je zgodilo, ka szo celo noes vkřper bili i eden ovoga z szvétimi recsmi pokrepili.

stere je i poszlo, naj pneszřjo telo vu kloster. Djáli szo vu grob, steroga je szebi pripravo. Tak sze je zgodilo, ka ti-szte, stere je lřbeznoszt bozsa zjediniła vu zsitki, esese szmrt je njihova tela nej razloesila.

„Kak lepo, kak lřblěno je, esi bratje vu jedřnoszti vkřper prebivajo“ Psalmus 132, 1.

(kj)

Szvėti Anton Padovanski.

Szvėti Anton sze je na Portugálszkom v Lizaboni narodo 1195. leta od imenitnih sztarisov. Blagoszloveni je bio od Boga z vszemi dárami telovnimi i düsevnimi, imeniten cslovik bi lahko iz njega poszto. Nego Goszpodin Bog je njega na drügo pozvo; Anton je vu kloster franciskánszki sztopo. Steo je vu Afriko idti, med türkami Krisztusa predgati. Na ládjo sze je szeo, nego nej je priso v Afriko; veter na morji poleg bozse vole ga je na Taljánszko szpravo. Betezszen je na morji poszto, vu klostri szo ga nigdi nej steli gori prijati. Zaman je pravo, ka escse kühinszko delo de oprávló. Nej szo ga steli gori vzéti, to delo je prej szamo za mocsne. Na szlednje szo ga vu ednom klostri iz szmilenoszti gori vzéli. Doszta je do zdaj trpo, Bog ga je zviszo, predjen je poszto vu klostri.

Szvėti Anton je imeniten predgar bio. Sztári, mládi, bogatasi i szziromácje szo hiteli ta, gde je predgo. Dosztakrát ga je 15—20 jezero lüdi poszluhsalo.

Ednok je so vu eden város, zváni Rimini. Lagoji lüdjé szo tam prebivali. Gda je priso nas Szvétec, szo odlocsili, ka ga ne bodo poszluhsali. So je k morji i z velkim glászom je pravo ribam: Hodte, vi neumne ribe, poszluhsajte bozso recs. Voda sze je gibala, doszta rib sze je szkázalo. Hitro szo plavale proti szühoj zemli, glávo szo gor zdignole i vu najvéksom rédi sze gor posztavile vu okrog, male naprej, vékse od zajaj. Szv. Anton je zacсно: Dicste, moje ribe, dicste Goszpodna, ki vász je sztvoro, ki vam tak velko prebivaliscse dao vu vodi. Dicste Bogá za tiszto szloboscino, stero vam je dao, tá plavate, kam scséte. Tak je gucsó szv. Anton, potem je blagoszlovo, ribe szo pa odplavale. Gda bi to vidli lüdje, pred noge szo njemi szpadnoli i odpüscsanje proszili. Drügi szo pa vu város bezsali i razglaszili velko zgodovino. Zdaj szo zse poszluhnoli szv. Antona i poboljsali szo sze.

Velke csüde je delo. Priso je ednok k njemi eden mladenc po iméni Leonardo, Szpovedávao sze je, ka je vu szvojih cseméráh brszno szvojo mater. Nas szvétec, naj njemi pokázse velikoszt njegovoga greha, je pravo: Noga, stero proti ocsi ali materi zdi gnejo, je nej vredna drügo, ka sze vkraj vszescé. Mladénc poleg szvoje prosztne

pámeti le té gucs poleg litere, poleg recsi razmo, so je domo i z szekirov sze je ного vkraj vszeko. Glász toga dela je vcsaszi celi város prehodo, prisel je k vüham szv. Antona. Hitro sze je pascsó k hizsi mladénca, tam je doli poklekno i Boga molo nad mladéncom, doli vszekano ного je vzeo i nazáj polozso, prekrizso je i ovo vu ednom meg-njenoszti je noga nazáj priraszla, noga je znovics cela posztánola.

Drügo pot je Anton vu Burges városi predgo, gde je eden krivovucsitel bio. Krivo je vcsio od Oltárszkgoga Szvesztva. Escse

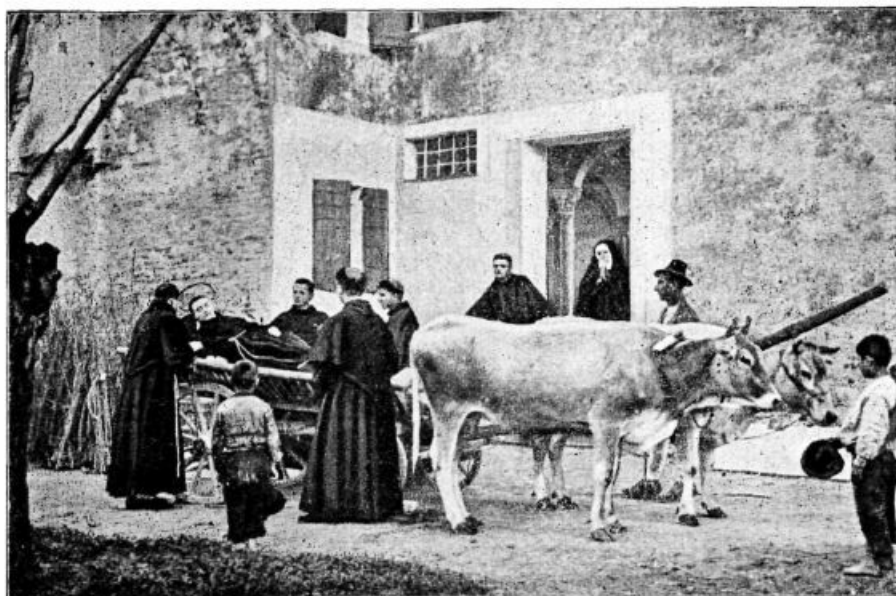

szv. Antona je gori pozvo na stritanje. Nas szvetnik je dovoló. Quiald, krivo-vucsitel je za isztino priso i zacsnolo sze je stritanje. Szv. Anton je njega celo nazáj szpravo, na szlednje je nika vecs nej znao praviti. Szam je prevido, ka ne ma isztmo, nego dönok je njemi zsmetno bilo, krivoversztvo tám nihati Zató je etak zacсно: Nihajmo zobsztonszko stritanje! Jasz szamo csüdo zselem na to gledocs, ka je Krisztus za isztino nazocsi vu Oltárszkom Szvesztvi. Csi mo vido csüdo, vervao mo jasz tüdi. Z velkov poniznosztjov je odgovoro nas Szvetnik: Velko vüpanje mam, ka moj Goszpod i Zvelicsitel, Jezus Krisztus bode vcsino za resenje tvoje düse

ka bos ti zselo. Na to je pravo krivovucsi-
tel: Ednoga szomára szem pripelam, steri tri
dni nika ne dobi jeszti. Potem pred lüdszt-

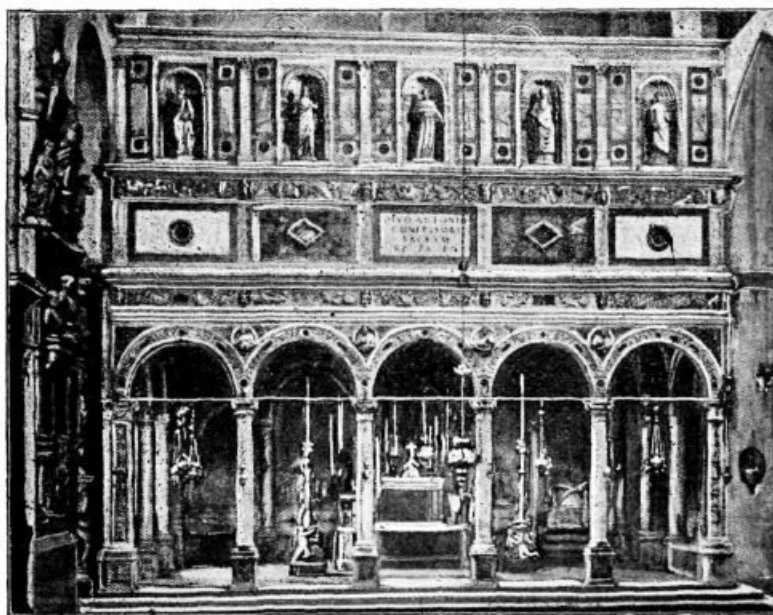
lo, priso je szv. Anton, priso je Quiald z
szvojim szomárom. Szv. Anton je prle so
vu cerkev bozso zslüzsbo opravit, potem je

Szv. Antona umirajočega pelajo vu kloster.

vom njemi krmo vrzem. Ti tudi pridi sze
z Krisztusovim telom, kak ti imenüjes. Csi
szomár lacsen tam niha krmo i bode molo

so na meszto probe z Oltárszkim Szveszt-
vom. Naprej szo prignali lacsnoga szomára,
pred njega szo djáli lepo krmo. Szv. Anton

Kapela szvéloga Antónia v Padóvi.

Oltárszko Szvesztvo, te jasz tudi bodem ka-
tolicsánc.

Szv. Anton je dovalo. Tri dni je mino-

pa je vu roki drzso szv. Telo Krisztusa i
pravo: Vu iméni nasega Sztvoritela i Zve-
licitela, steroga za isztino vu roki drzsim,

zapovem tebi, szomár, pokázi proti njemi tvojo ponizno molbo, naj te krivoverci verjejo, ka vszáka sztvár je podvrzsena tisztoimi Sztvoriteli, steri na recs dúhovnika doli sztopi na oltár.

Lacsén szomár je tam nihao krmo, kolina je vugno, glávo nanizo pred najszvejsim szvesztvom. Verniki szo sze potrdili vu právoj veri, krivoverci szo pa pobegnoli, Quiald je obdrzso recs i katolicsan poszto.

Zgodilo sze je ednok vu városi Padova. Vecskrát sze je vu tom városi obrno, dosztakrát ga je nocs zgrábila, klostra pa nej bilo tam franciskánszkoga. Pri ednom prijátli Kamposanpiero grofi je oszto, ki je

vsze gori zamerko, ka je od nasega Szvetnika csüo, ka je vido, dosztakrát ga je escse v nocsí glédo, csi nacsí nej, prek lüknje klücsa. Ednok okoli pol nocsí je grof mimo so szobe nasega Szvetnika, tak je v pamet vzeo, ka vu szobi zvünrédna szvetloszt szveti. Blizu sztopi i z csüdivanjom prek lüknje vidi, ka szv. Anton lepo dete drzsi na rokaj. Grof szí je nikak nej mogo izbroditi, kak je to dete tá prislo i zakaj je tak velka szvetloszt. Gda bi duzse glédo, v pamet je vzeo, ka nebeszka szvetloszt szveti iz obráza lepoga deteta. Szladki Jezus najmre vu kepi deteta sze je szkázo szvojemi szlugi. Bozse dete je na ednok szamo preminolo, zsnjim vréd szvetloszt i velka kmica je posztánola.

Szv. Anton je tüdi gorisztano, prle je najmre klécso, vün je prislo iz szobe i vu kmici je vküper vdaro z grofom, steri je escse itak tam sztao. Tak kak bi kaj bozsnoga vcsino, je proszo grofa, ka naj nikomi na szveti ne pove, ka je vido. Dokler je Szvetnik zsvivo, je nikomi nikaj nej pravo, nego po njegovoj szmrti je zgodovino razsiro med lüdmi. Nebeszka szvetloszt je lepsa bila od szunca, nej je bantüvala ocsi, nego szrcé je napolnila z csütejnjom nebeszkoga trosta. Bozse dete je szamo opominalo Sovetnika, ka ga glédajo, z prsztom je proti dveram kázalo, nego Szvetnik je nej steo v pamet vzéti, nej je steo szvojega prijátla grofa od trosta i veszelja toga nebeszkoga videnja vkraj drzsati. Knjigo je vido grof, na steroj je Dete sztálo. Záto pa szv. Antona málaje z málim detetom na knigi.

Gda bi csüto szv. Anton szmrt priblizsávati, so je vün várasa i vu tissini sze je szprávló na szlednjo pot. Umirajocsega szo pelali v Padovo poleg njegovo zsele na kolaj, stere szo krave vlekke. Doli szo ga djáli vu ednom klostri szesztr franciskánszkih. V pétek 1231. leta 23 juniusa sze je znovics szpovedo, Krisztusa szebi vzeo. Umirajocsi je szkoi sepeto Marijino peszem, stero sze je escse vu detinszti vcsio: O gloriosa Domina — O odicsena Goszpá. Potem je na nébo — pogledno i tak nihao ocsi.

Zakaj tak nepresztanoma gor gléda, szo pa pitáli.

Bratje, je odgovoro, csákam mojega Vucsitela, Jezusa Krisztusa vidim.

Gori szo njemi dáli szlednjo mázanje. Mro je vu méri vu 36 leti szvojega zsvilejnja.

V Pádovi na csészst szvétoaga Antona szo lepo cerkev zozidali, vu steroj je kapela szv. Antona zsnjegovimi osztánkmi telovnimi.

Szvéta Mati Cerkev szpomenek szvétoaga Antona 13-ga juniusa szveti. Evangelium na té dén sze sté ete: Pravo je Jezus vucsénikom szvojim: Naj bode ledevje vase opászano i szvecse gorécse vu rokah vasih i vi bodite szpodobni k lüdém csákajocsim Goszpoda szvojega, gda sze povrné iz gosztüvanja. Naj, gda pride i trüpao bode, preci odpréjo njemi. Blázseni szo szlugi oni, stere, gda pride Goszpod. najde veroszttüvajocse. Za isztino velim vam, ka sze opáse i doli je poszadi i preidocsi dvoro bode njim. I csi pride vu drügom veroszttüvanji i csi pride vu trétjom veroszttüvanji i tak je nájde, blázseni szo oni szlugi. To pa znájte, ka, da bi znao hizsni goszpodár, vu steroj vöri tát pride, veroszttüvao bi za isztino i ne bi

dopüszto podkopati hizse szvoje. I vi bodite gotoví, ár vu steroj vöri ne stimate, pride szin cslovecsi. Szv. Lukácsa XII. tál. Ledevje vase naj opászano bode, opomina Zvelicitel. Vszigdár gotov biti na pot — scsé z tém praviti. Szvecse gorécsé drzste vu rokah, to nameni, pazte, ka ne nájde vász kmica, ka bi zablodili. Vszigdár gotoví bodite, ár nevete, gda pride Szin cslovecsi.

Zsidovje, gda szo dolí porüseno církev nazáj zidali, szo nej meli méra od protivnikov. Zató vu ednoj roki szo meli skér, vu

drügoj szo pa meli orozsje. Csi je priso protivnik, dolí szo djáli skér i z orozsjom proti neprijátlom sli.

Tak i mi moremo zsveti: edno roko na plügi, na motiki, drügo pa na krizsi. Z ednov okov moremo delo glédati, drügo pa na nébo odpreti.

Delati, trüditi sze i poleg toga nej vu vszakdanesnjom deli sze pogroziti, nego Bogá dicsiti i za düso sze szkrbeti, je krszcsásnzsko právo zsvilejnje.

(kj)

† Zelko Balazs i † Ficzkó Miklos.

Lüdsztvo, stero postüje szpomenek szvojih prijátlov, je szamo vredno, ka bi melo prijátele, kém szree za njihovo naprej idejnje bije.

Táksiva dvá prijátla szta vu leti 1906. mrla; njima scsém szpomenek posztaviti.

Skolnika szta bila obádvá, isztinszkiva skolnika iz sztárih esaszov. Trüdila szta sze vu soli: na krsztsesásnzski návuk vesila deco, bogábojaznoszt vu szree szadila, znansztvo pizsma razsirjávala, hasznovitne recsi naprej dávala. Vu církvi lepoto bozse szlüzsbé szta poveksávala z lepimi peszmami, poleg sztáre návade sze poszkrbela za sznáznoszt bozse hizse. Ije kaj lepsega, liki vu soli z nansztvo razsirjávati, vu církvi Bogi szlüzsiti i z milami peszmami drügim szree genoti na dobre miszli i djánje? Mozsi, ki to lepo esészt verno szpolnijo, ki sze ne szramottüjejo Bogi szlüzsiti, szo vredni vu szvojem szvilnjenj vszega postenja, po szmrtil pa najboljsega szpominanja.

Zelko Balázsz jürjenszki skolnik je rojen iz nemeske familie v Borejci, Szobocskoj fari 1843. leta 17. aprila. Mále sole je hodo v Szoboti, potem ga mati dála na Tisino k skolniki, ka bi sze kaj vesio orgolati. Iz Tisine je priso v Radgonjo, gde je zse szamosztálno pri

bozsoj szlüzszbi popevo, igro. Gda 14—16 let sztar Balázsz je velko vucenoszt szkázo vu orgolanji i popevanji, mati ga je dála v Schleinitz, v Szlivnicó, na Stajerszskom, gde je imeniten skolnik toga esaszá prebivo. Odtec je priso v Marburg vu preparandio, to je vucitelszko solo, gde sze je dve leti vesio.

Prva njegova stácia je bila na Dolnjom Sziniki, gde je eden sztári skári skolnik bio, steromi je nas Balázsz pomágo. Potem je priso v Törniscse za preceptora, za nisterni esasz szo ga v Dolinci za skolnika odébrali, gde dve pa po leti bio. Kak dolinszki skolnik sze je ozseno 1871. leta okt. 18-ga pri Novom Grádi (Németujvár). Iz Dolinec je priso 1873. leta marca k szv. Jürji (Vizlendva). Mro je 1906. 18-ga marca, pokopan je 20-ga na sztárom fárnóm cintori.

Kak je zse vu szvojih mládih letah szkázo vucenoszt i veszélje vu popevanji i vu igranji, do szlednjega je imeniten pevec bio. Njegovoga miloga popevanja vu církvi nigdár ne pozábi jürjenszka fara. Vu soli je zaisztino oesa bio na njega zavüpanoj deci. Zvün sole je prijázen prijátel i lüden eslovik bio, sz kém sze je najmlájse dete znalo zguesati.

Pri njegovom pokopi szo vküper prisli vszi njegoví prijátli iz cele okrogline, cela

fara je tam sztála pri grobi i ne vu ednoj oki sze je bleszketala szkuza zahvalnoszti i zsaloszti.

*

Ficzko Miklos cankovszki skolnik je rojen v Borecsah (Borhegy) iz fare Nedele (Szv. Trojica. Péterhegy) leta 1843. Sztarisje njegovi szo bili imenitni kmetje. Ficzkovi szo meli ednoga sztrica plebanosa Ficzko Miklosa, ki szo bili lepo obdarivani z imétkom i blágom zemelszkim. Fundacio szo polozsili vu árvaházi v Kószegi, potem je rod Ficikov pravico meo vu árvaház prijéten biti. Tak je nas Miklos vu árvaház vzéti bio, soláro sze je do trétjega klásza gimnaziuma. Potem sze je odposzlo v Sopron i tam je zvršávo prepa-randijo, da bo skolnik.

Kak uezitelszki pomocnik je bio v Tör-nisesi dve i po leti. V Szoboti je bivao celih 13 let, gde je zadobo prijazno srzee visjih i nizsesih za volo sztrogoga i szkrbnoga oprá-vlanja szlúzsbe tak vu soli, kak vu cerkvi; bio je vzgled, példa lepoga krscsanszkoga obnásanja. Ne esúdo, ka po szmrtri Augusztnovicsa, skol-nika cankovszkoga je zavoljeni leta 1874. za sztálnoga skolnika na Cankovi. Mro je 1906. leta 26-ga marca.

Kak je bio pokojni lúbezniv i prijéten 33 let, szkázalo sze je pri njegovom szprévodi, gde szo sztári i mládi za njim zsalúvali.

*

Szlovenszka mati je rodila, med szloven-cami szta zsviela i mrla, vredniva szta dobroga szpominanja od sztráni nasega lúdsztva.

Verno szta delala do szlednjega, poleg betezslivoszti szlednjih let szta nej obrúdnola vu szvojoj szlúzsbi, to njima pa plácsa szam vekivecsni Bog.

† Zelko Balázs.

Vecsna szvetloszt naj njima szveti. Vu méri naj pocsivata do szvidejnja. (kj.)

Kak sztojijo vértje na Vogrszkom ?

Na Vogrszkom vu leti 1870. je bilo vértov i árendásov 1 millio 973 jezero 433 (1,973.433); té broj je vu leti 1880. dolí priso na 1,451,707; vu leti 1890. je znovics gotí priso na na 1,903,007 ino vu leti 1900. je bilo 1,855.198. Broj vértov i árendásov je potem od 1870. do 1900. je ménsi gráto, 118,235 jc menje szamosztálnih vértov i árendásov.

Csi pa árendáse vün nihámo, na Vo-grszkom je bilo vu leti 1870. vértov 1,631,071,

vu leti 1900. pa je zse szamo 1,525,892 bilo, 105,179 je menje grátalo.

Nej szamo broj vértov, nego vérszto sze je tüdi poménsalo. Vu leti 1870. je bilo vérsztvo 2 millio 488 jezero 265, iz toga je vu leti 2 millio 388 jezero 482 grátalo.

Zemla sze vszigdár bolja zaduzsi. Zemla na Vogrszkom je vredna 15,375 millio (15 milliárd) koron i na tom je duga, terha 8663 millio (8 milliárd) koron. Vogrszke zemle vecs, kak polojno, je ne tisztih, ki njo obdelá-vajo, nego tisztih, ki szo vu grüntnoj knigi na njo szpelani. Vecs kak 20,000 ekszekucije sze zgodi vszáko leto.

Okoli 100,000 lüdih vszáko leto odide prek v Ameriko.

Jelte, zsalosztén kep je to ?

Csi bi nej szlobodno bilo na kola szeszi, niscse bi sze ne prevrgo, csi bi ne szlobodno bilo k vodi idti, niscse bi sze ne zalejo. Tak je pri zemli. Csi bi ne szlobodno bilo telko duga vzeti, zemla bi ne bila zaduzsena. Najvéksi dugovje sze naprávijo pri erbanji.

Vucseni lüdjé právijo, ka bi ne dopüs-cseno bilo dug na zemlo vzéti za volo vün-plácsanja erbasov ali za volo küplenja zemle, nego szamo za to, ka bi sze penezi vu versztvo polozsili. (Vogelsang). Ne bi sze szlobodno dug vzeo na zemlo, kelko je una vredna, nego szamo telko, kelko sze iz dohodkov lahko plácsa

Drügi právijo, ka bi tak trbelo pomá-gati, ka bi sze dácsa poménsala, ka bi sze ne telko na szoldáke trosilo, ka bi sze cena szilja. zsvine povéksala, ka bi ménsi procent bio. I ka sze zdaj zgodi? Csi je menje sztroskov, zemla de vecs vredna i gda na tálanje pride nad decov, véksa suma de sze mogla vün plácsati, véksi dug de sze mogo gori zdignoti.

Cena zemle gori ide, pridelki iz vérsztva sze drágo odávajo, pa dönok vértje duge delajo, nej szebi szejajo i zsenjajo, nego sparkaszi. Penezi kralüjejo nad zemlov.

Sztári lüdjé szo té nevole ne poznali. Ne szo v penezah na dug vzéti vünplácsani bili, nego vküper szu delali i tálali szo szí od leta do leta, ka szo privertovali.

Zdaj vszáki scsé szvoj goszpod biti. Kucso szí gor vdári, szvoj goszpod je, nego

tüdi szvojo nevolo má. Csi bi vküper bili, dojsó bi eden plüg, meli bi dvá konja, zdaj pa ne eden, pa ov ne more obdelávati zemle.

Na duge szí niscse ne miszli. Tak prá-vijo: Jasz szam tüdi nevolo meo, gda szam vérsztvo prek vzeo, naj sze moje deca tüdi mantrá. To je nej lübéznoszt sztarisa.

Ne majo lübeznoszti proti zemli, ne ga rodoljubnoszti.

Csi szam jasz od mojega ocsó versztvo, zemlo prek vzeo, lübiti morem vszáko grüdo. Vej pa tü szam gori rászo, tü pocsi-vajo moja mati, ocsa; delo mo, sztrádo mo, nego ne püsztim, ka bi vu toj zemli tihinec rovo. Csi bi ocsa, mati gori sztanoli i tihinca najšli vu dvori i hizsi, od szramote bi mro. Ali pa sze ne bojite, ka pri vasó decí dobrega szpomenka nigdár ne te meli, csi njim vsze zaprávite?

Bio je eden vért. Vszigdár sze je po Szoboti vozo. Tri, stiri dni je vün oszto, mimo doma sze je prijén pelo, peneze szo vu kosi vküper iszkali. Zdaj v Ameriki je scsé nazáj szpraviti. Bog zná.

Bio je eden drügi. Lepo vérsztvo je meo, vszigdár vu kresmi sze je naszlánjo. Na szlednje je meo ednoga rdasa, nigdár ga ne cseszo. Pelo sze je ednok nikam. Peski je proti priso eden poszpod, pito ga je, zakaj ne puca konja. Goszpod je dale so, moj vért pa je zacsno, preklinjati goszpode, ka te razmijo, ka páver za nevole má, norca sze delajo iz szíromáka pávra. Na szlednje szo njemi escse toga rdasa vzéli.

Tak mi na nikoj idemo

(kj.)

Vrednoszt ljúbavi.

Leta 1881-ga sze je v Bees v szlüzsbo odpe-lala Kolar Anna, dete szíromaskih, ali pobožnih roditelov iz nase szlovenske krajine. Szebom je neszla szvojo pobožnoszt, stero sze je od dobrih sztarisov navasila. Mela je dobro szrce i bisztro glavo i zse domá je rada estela pobožsne knige, stere szo ocsa vszako leto dobivali od družsbe szv. Mohora.

Njena goszpoda, Reiner Rikárd i njegova zsená Laura, szo bíli takse vrszte lúdje, kaksih je po velikih varases doszta. Vszivali szo szvet, ar szo meli doszta penez. Gđa je goszpá vidla, ka njena nova szlüzsbenica vszaki den v cerkev bezsi

i domá túdi dosztakrát bogamoli, njoj je taki zmislila „mála szvetica“. Da je Anna vsze szvoje dužnoszti szkrblivo szpunila, záto njoj je goszpa ne prepovádavala v cerkev hoditi. Ali kelkokrát sze je ponúдила prilika, je goszpá vszigdar ogovarjala pobožsne lúdi i zaniésávala cerkvene ceremonije i pope. Z toga je pa Anna taki szpoznala, ka esi je rávno njena goszpá po katolicsanszkom bila okrsesena, ali vero je zgúbila. Ali Anna je bránila szvojo pravico ponizno, pa li nebojazlivo; gđa-gđa je escese to vúpala vesiniti, ka je goszpa z lúbežnivimi reesmi opominala na krsesanszke dužnoszti, szeveda brez haszka. Goszpod Reiner je vu tobaki i pivi iszkaó cil eslovecega szitka. Njega je to ne motilo, ka drúgi delajo i vu poszle szvoje zsene sze je ne mesao; i tak je goszpa neodviszna ravnitelca njegove hizse bila. Zsivelá szta obadva vu lepoj szloznoszti. Lúbila szta dobro jezsti i piti i drúge zemelszke veszelice, kaksih je vu velikom varasi zadoszta naiti. Goszpod Reiner je malogda bio doma i malogda ga je sto pohodo; ar je on szvojmi prijateli i pajdasi vszaki den vkúp priseó, pred poldnom pri pivi, popoldne pri kártaj v kavárni. Ali sztem veeskrát szo pohodile veszele prijá-telkinje goszpa Reinerceó; no pri taksih prilika-j je bilo gucsa, szmeja, káve i esaja!

Gđa je Anna na sztol znoszila, ka szo goszpé zselele, i gđa sze je pri sztoli zacsnela szodba nad zsevimi i mrtvimi, te je Anna mela esasz 2—3 ure mirovno szedeti v kúhni. Szamo vesászi je potezsila goszpa elektricsni zvonec

i zapovedala, naj vees káve ali ruma notri prinesze. V taksih esaszaj je Anna pobožsne knige estela ali esiszlo molila ali pa materi pizsino pizsal, poleg steroga je túdi pár korun penez poszlala domo. Ali szama za szebe, za szvoje prisesztné dnéve sze je túdi szkrbela, záto je vszaki meszec polojno lona v sparkaszo djála. Za opravo njoj je ne trbelo penez dati, ar je zadoszta dobre oprave dobivala od goszpé. Belo opravo i kakse strumfe szí je szama nacsinila, ar je mela na to prilicsne roke. To jo je veszelilo, ka je vszako nedelo szlobodno bila pri celój bozsoj szlüzsbi i vszaki meszec je lehko dovrсила szpoved i szv. precisicsávanje. Poszebno veliko lúbav je mela k preszv. olt. Szvesztvi; záto gđa je na plac sla notri kúpivat, je túdi na pár minut v cerkev sla i pomolila na oltari szkritoga Jezusa.

Eslovek bi to miszlo, ka szo goszpoda radi, esi takso pobožsno szlüzskinjo májo; ar drúge dekle szo ne szamo moderne, nego túdi nezvesztne, gizdáve, nepokorne i vsze... ali neverna goszpoda li nevejo ceniti takse práve krsesanszke szlüzsbenice; ar zsvilenje takse vrle dekle je goszpodi káranje, britko opominanje, ka eslovek more túdi na vekivecsni zsitek miszliti, ne szamo na zemelszko veszelje. Reinerca je túdi taksega csútenja bila, poszebno da jo je edna prijátelkinja, z imenom Heidnis Iza, vnogo drázsila proti njen-j szlüzsbenici. Ta moderna goszpa je tak govorila, ka ona ráj má dekle, stera sze lepo obláci i na veszelice hodi, pa escese lúblenca drzsi, kak tákso „cerkveno szesztro“. „Pred ednim meszecom szam ednoj gorpovedala, ar szam zvedla, ka je v „trétji réd“ sztopila i vszaki meszec k szpovedi leese. Toga jasz v mojoj hizsi ne trpim“ — právla je ona iszta nevernica.

„Jeli je moja Anna túdi v káksom pobožsnom družstvi — veli Reinerca — toga nevem; ali mocese je. Da je pa ona ovak szkrbliva i postena, záto jasz za to nemáram“.

„No esákaj — odgovori Heidnisova — naj sze tvoja Anna malo szegréje pri tebi, vé bos vidla, kak de probála tebé túdi na szvojo pot szprávlati. Moja dekla, od stere szam prle govorila, me ednok to pitala, esi poznam njé-noga dúhovnoga ocsa ali szpovednika. Znamkar mi ga je stela priporácsati. Ali jasz szam njoj na znanje dala, ka mi kaj taksega 'noroga vees ne szme naprej nosziti“. Zdáj sze je szpomenola Reinerca, ka je Anna ne dávno to právla njoj, ka je okoli vízma vszaki eslovik, ki sze za katolicsanszkgoga krsesenika zsele imenúvati, dužsen k szpovidí i k szv. precis-

rej piszati, od kaj naj guesis; ali ti bi mogla to dekle pri miri niháti, naj szi isese blázensztvo po szvojoj voli. Naj verje, ka sesé, to je nam níksa szkrb ne. Csi ona szpuni szvoje duznsosztí, tak jo niháj, naj szi isese veszelje, vu kom je nájde. „Da bi szamo mogla, — odgoveri zsená — ali znas, njeno ponasanje mi ne dá mira.“

— No, te jo pa odposli. Zakaj bi szi za nje volo nemirovesino delala? Ve dobimo drúgo dekle.

— No, toga zato ne vesnim. Ar jo jasz ovak rada mam, ar je jako postena i verna. Szamo njeno preosztro mislenje od vere mi je proti. Csi bi jo ti esúo, kak posebno mi je ne dávno govorila od Oltarszko-ga Szvesztva! Pa ne to, ka je guesala, nego kak je ona to naprejdávala! Kak eden prorok je govorila. Jasz szam njoj v zaesetki osztro protipovedala; ali ona mi je mirno i ljúbez-nivo odgovorila i na konci szvoje predge mi je obeesala, ka de bogamolila za mene.

— Ve pa naj moli, ti pa lahko delas, kak sze ti vidi — odgovori mozs.

— Od mojega navadnoga zsvljenja me ona ne de mogla odevesiti, esi ravno Heidnisova to právi.

— No, ta Heidnisova! Meni sze nikak ne dopádne, ali ti doszta dás na njeno brbotanje.

— Ali zato nikaj malo isztine Heidnisova má. Ar esi eslovik edno takso pobožsnico má vu bizsi, zse njena nazoesnoszt ga motivu navadnom veszelji. Ali jasz mo probala njo na drúgo pot szpraviti. Malo poszvetnosztí njoj nikaj ne de skodilo. Preobrnem jo i tak de cela dobra za nasz.

— Probaj. Ali ne verjem, ka bi sze ti poszrecsilo. Csi bi to tak lahko slo, tak bi nam zsitek doszta lepsi bio. Poravnana bi bi bila ona velika globocsina, stera med vermini i nevernimi zija.

Potom sze je goszpod Reiner poszlovil od zsene i so je v kavarno na kártanje.

Goszpa Laura je potom zaesela szkúsávanje. Gda je vidla, ka Anna bogámoli ali kaj pobožsnoga esté, te njoj vszakojacske norije zaesnuola prepovidávati. Kakso opravo i kakse krsesáke je ona noszla, gda je deklina bila, kak rada je plészala i kak sze je z mládimi goszpodami sétala. Csi je Anna v cerkev stela iti, te je goszpa vesaszí najsla kakse delo, stero more taki vesinjeno biti. Ali je pa ona szama sla vu varas i Anna je teesasz mogla domá osztati. Anna sze je do zdaj celo proszto oblácsila i na glavi robec noszila. I zdaj njoj je goszpa eden veliki kresák dala, na sterom je edna cela zsuna bila vóvtégnjena. I drúge goszpodske cifre njoj je darúvala.

Anna je vsze lepo zahválila i v szvoj koffei vrgla. Zvün toga, gda njoj je goszpa na glavo poszadila krsesák za volo probe, ga je vees ne mela na glavi. Zaman je biú vsze szkúsávanje. Bogabojeesa dekla je tiho bila, gda njoj je goszpa koj poszvetnoga prepovedávala, ali vu szrei je ne pázila na njene recsi, nego od toga szi je premislávala, kak szo Jezusa za volo taksih poszvetnih ljúdíj biesúvali. Ali gda je Reinerea veeskrat nazaj drszala Anno od szv. Mese, te njoj je ona ednako pevedala, ka esi de to dale tak slo, ka ona ne de szmela po nedelaj i szvetkaj szvoje krsesanszke duznsosztí szpuniti, tak de mogla szvoje szlúzsbo gorpovedati. Toga je Reinerea ne esakala. Csemerna je bila, za nepopravljivo „cerkveno szesztro“ je imenúvala Anno; ali vees njoj je ne krátíla v cerkev iti.

Csúdívala sze je nad düsevnov kreposztjov szvoje szlúžskinje. Toga je esese ne vidla, ka bi edne mlade, zdrave i veszele nature dekle ne mogoese bilo na to nagnoti, naj vu zemelszkom veszelji delnica bode, naj sze lepo obláci i naj kak drúge njene vrsztnice na to gleda, ka sze komi dopadne. Goszpa je Anno vesaszí szebom zvala na sétanje, esi je goszpod Reiner doma bio; vesaszí je pa túdi hizsnoj oszkrbnici dala prek klúes, gda je goszpoda ne bilo doma; i tak je odisla sz Annov po varasi.

Szeveda je Anna mogla bogati szvoje goszpo i zsnjov iti. Méd sétanjom njoj je goszpa pokazala vsze, ka je najlepse moglo biti za zsenszke ocsi. Ali Anna sze je esovala i lepote glávno-ga várasa szo ne zmotile njenih ocsih i njenoga szrea. I tak je goszpa Reinerea ztem túdi ne doszegnola szvoje-ga namena.

Esese edno, szlednjo probo je delala goszpa. Ali ta proba je celo naesi vóvdarila, kak szi je ona miszlíla.

— Anna — kriesi goszpa malo szrdito — dnesz szi tak dugo osztála v cérkvi, kak esese vees ne. Csi de to dale tak slo, té te na szlednje v nedelo pa vszvéték poprek ne de domá! To je zahválnoszt za mojo dobroto? —

— Proszim, odpúszтите mi, milosztivna goszpa; pri szprovedi i szv. precisiesávanji szam bila i da je v cérkvi rávno molba preszvetoga olt. Szvesztva, záto szam malo duzse molila. Ali to zamúdenje sesem nadomesztiti.

— No dobro je — veli goszpa — ne za volo zamúdenoga dela, nego záto me je to szvadilo, ár szam ti rávno dnesz stela edno veliko veszelje szpraviti.

Anna je razesúdeno glédala goszpo, tá njoj je pa právla. „Da, da; veliko veszelje ti szprávim, ar bom te vecser szebom pelala v

gledaliscse (theater) i tam bos sztanovito velko veszélje vzsivala.

Anna je esese bole razesüdeno glédala szvojo goszpó; tá je pa dale govorila :

„Heidnisova de tüdi z nama sla. Ali da szí ti esese ne bila v gledaliscsi, záto bos med nama szedela. Szamo mores pri toj prilíki tvoj krsesák goridjáti. Jeli, zdaj sze esüdivas, kak velko postenjé ti jasz pripravim? Ali ednok ti tüdi mej eden veszeli den.“

Anna je szalosztno odgovorila: „Isztina, milosztivna goszpa, jasz sze esüdivam, ali ne nad tem postenjom, nego nad tem napácsnim narocsilom. Dnesz je szvétek precisztoza poprijétja BDMarije; i jasz szam dnesz prijela Olt. Szvetztvo; zván toga je v nasoj cerkvi molba Olt. Szvesztva i jasz sesém tüdi pri vecsernicah biti. I Oni mi zdaj to priporácsajo, naj idem v grehno veszelje, vu edno najbole grehšno prilíko . . . i to na eden taksi den! Ne, té ponüdbe jasz neszmem i nemorem gorizéti.“

„O, ti mala szvetica! Te je pa gledaliscse tüdi grehšno veszelje? Tak je vszako razveszelenje grehšno. Csi bi po tvojem norom mislenji bilo, tak bi sze eslovik nikak i nigdar ne szmeo razvedriti. Szamo moliti i vszigdar moliti . . . , esüjes, to jasz ne bom dugo poszlüsala.“

„Proszim, to szam jasz ne právla, ka sze eslovek neszme veszeliti i razvedriti. Pa jasz Nji tüdi nemrem nazaj drzsati od njihovoga veszelja. Ali ka sze mene dosztaja, jasz toga veszelja nescesem. Pa szam rávno dnesz stela milosztivno goszpó lepo prosziti, naj bi za odvecsara Oni tüdi sli v céркеv. Ar je dnesz tak lepi szvetek! Najvéksa dika zszenskoga szpola! Vnoge velike i jako vucsene goszpé prido tá, pa bi sze Njim ne trbelo szramovati, ka szo szami goszpá med prosztim lüdsztvom. I sztanovito bi sze Njim tam dopadnolo, cerkev je jáko lepo ovenesana . . . i morebiti bi njim edna pobožsna miszeo tüdi prisla . . . i morebiti bi previdili, ka zván poszvetnoga drügo veszelje tüdi jeszte. O kakse veszelje bi meni bilo, esi bi Oni, tam bili! I morem Njim ovaditi, ka dnesz celi den tak esütim, da bi na Nji dnesz sztrahsna neszreca csákala. Nevem, kak je to, ali nikaj mi od znotra to právi, ka do Oni dnesz neszrečni; záto Ji lepo proszim na vsze, ka je szveto, naj ne idejo dnesz v gledaliscse, naj idejo v cerkev!“

„O kakse sattrivanje, kaksá compernija! Ti znankar mené posztrasývati sesés?“ — odgovori goszpa szrdito.

„O ne, ne! Bog zna, ka sze Njim má zgoditi. Ali jasz bom bogámolila za Njih.“

„Anna — právi goszpá — meni sze tak vidi, ka szí ti ne szamo edna poznána pobožsna, nego edno malo szí tüdi zmesana v pámeti.“

Gda je Anna za odvecsara iz cerkve prisla, je zse pred vrátami szta.o fiaker, steri je meo Reinerco i Heidnisico v Ringtheater odpelati.

*

Anna je száma szedela domá v kühnji i edno knigo je mela pred szebom. Ali esüdno — dnesz je ne mogla merkatí na tiszto, ka je estela. Tak sze njoj vidlo, da bi vnogo kol i ljüdi letalo po vulici szem-tam. I na ednok sze njoj tak vidlo, da bi veliki plamen vszeko gori pri oblóki. Vö je bezsala i vidla je, ka sze je vkanila, ár je vñej vsze tiho bilo. Potom sze njoj pá tak vidlo, da bi esüla glász szvoje goszpé, kak za pomoés kriési. Znála je, ka je to vsze szamo tákse mnenje. Ali kak je to, ka sze njoj to rávno dnesz szkazstüje? Njena goszpa li more v niksoj neszrečni biti. Zacsela je Bogá moliti za njo: „O Jezus, esuvaj jo i resi njeno düso! Ona je ne lagova, szamo vu szvecko veszelje zatopléna zszenska, stera je szvojo vero zgübila.“ Potom sze je szpoménola z tiszti recsi, od sterih szo pater po poldnévi premislávaje drzsali v cerkvi: „Na teliko je lübo Bog ete szvet, ka je szvojeja jednorodjenoga Szina dáo za njega . . . .“ I té jednorodjeni Szin B zsi szvoj aldov vszaki den ponávla za grehšnike. „O Jezus ljübléni vu Olt. Szakramenti — tak je zdihávla dale dobra dekla — dáj toj neszrečnoj zszenszki tüdi del iz tvojeja nezkoncsanoga aldova!“

Na ednok je nekak náglo gori odpro vrata i rávno tak náglo bezso gor po sztabaj. I Anna je taki esüla glász goszpoda Reinerca, ki je kriésao: „Je moja zszena domá?“

„Ne, milosztivni goszpod,“ — odgovori Anna.

„Jezus, Maria, Ringtheater gori!“ — Kriési goszpod i ztem bezsi nazáj doj po sztabaj.

„No, tak je moje mnenje mené ne vkanilo“ — miszli szí Anna i poklekne i goréese moli za szvojo goszpó.

Za 10 minut potom sze vrata znovies szilno odprejo i prileti bole, kak príbezsi Reinerca — z razcseszanim gvantom, brez krsesáka, brez zimszkoga kaputa i z razpüscsenimi vlászí vesz okajena . . . i brez recsi vküp szpádne v kühnji. Anna jo je gorzdignola i njeno glavo na szvojo krilo položsila. Hizsna oszkrbnica je tüdi naprej príbezsala i goszpej z

jesziom mocsala glavo. Na to goszpa odpré ocsi i pita: „Gde szam?“ — potom pa znovies v tamnoszt szpádne. „Naj Bogi zahváli, ka je zsiva vujsla“ — veli oszkrbnica — „vünej na vullici právijo, ka jih zse 500 zgorelo.“ Potom szte goszpo v hizso na posztelo odneszle i dokecs je oszkrbnica po doktora bezsala, je Anna goszpo z mrzlov vodov mocsala. Tá je pa vu tamnoszt govorila: „Tam — tam! erdecési plamen! . . . Jaj, kak sze priblizsáva . . . ognjena kaesa . . . Jaj, jaj, sztrahsna! Szodba . . . p-keo . . . Jaj — jaj! Goszpa Heidnis, gde sziz? O, ona me ne esúije! Plamen je okoli njé. . . o Bog, o moj Bog!“

Na ednok z velikimi ocsmi gléda goszpa na Anno, gori sze oprávi na poszteli i právi: „Odszlobodjena szam! Anna — Anna, to tebi mam hváliti; po tebi, po tvojoj molitvi szam sze odszlobodila szmrtil! O, hodi, szem, naj te obinem! Dnesz szam sze navesila, ka valá pobožsna molitev! O, esúdo . . . Ali zdaj nemrem dale práviti, esese esonte trepecesejo v meni od sztráha. Eszi deni tvojo roko pod mojo glavo, Anna. Zahválim ti, jezerokrát ti zahválim, ti dobro dete!“

Za edno malo je priso doktor i zsnjim goszpod Reiner, ki sze je poleg szvoje zsené kak malo dete jokao. On je z domi tá k ognji bezso iszkat szvojo zseno. I vido je, kak szo ognjobrambei z edno trézetih cevih polevali ogenj, ali zaman, cela zidina je eden plamen bila; esúo je sztrahsno kriesanje i jokanje ljudih iz teatra i vido je, kak szo vnogi z gorécsim gyantom doli szkoesili iz drúgoga i trétjega stoka na vullico, gde szo ognjobrambei vóvtégnjene ponjáve drzsali. Ali szvoje zsené je ne vido. Ona je naime zse prle vujsla i po drúgoj poti domo odbezsala.

Doktor je zapovedao pocsivanje i mrzle vode navezke. I tak je Reinerca za pár dnevoj ozdrávila. I zdaj je prepovidávata, kak sze je ona odszlobodila. Gda je naime ogen vóvdaro i vsze lúsztvó sze je k glávnim vratam

szúnilo, te je ona vu eden sztrahszki gang bezsala, ne je znala, zakaj, ali nikaj jo je tamtá vleklo. Gang je vesaszi pun gráto gosztoga dina, steri bi jo szkoro zadúso. Ali na konci ganga je vidla oblok, tá je bezsala i vsze glazsojne vózmlátila z marelov i ták szo jo z vullice v pamet zéli i da je na onoj sztráni esese ne gorela zidina, szo lesztvico goriposztavili i njo doj odneszli. Tam na vullici je taki dojpokleknola i Bogi hválo dala za szvoj zsitek Potom — száma neve, kak — je domo bezsala.

I zdaj je prijela Anno za roko i szkuznatimi ocsmi právla: „Vidite, tomi pobožsnomi deteti mam hváliti, ka szam ne zgorela. Njoj mam hváliti moje telovno i dúsevno zsvilenje. Njena molitev mi je szproszila bozso szmilenoszt. Da, Anna, jasz bi mogla sztebom v církev iti. Ti sziz naprej esútila to neszreceso. Ali po toj sztrahsnoj probi szam nazaj najsla mojo zgübleno vero. Potomtoga ve obe vkúp hodile v cerkev i hválo davale bozsemi Odkúpiteli.“

Na to je pa obinola Anno i právla: „Nigdar ne szmes oditi od méne, ti, moj angeo esuvar; jasz bom sze szkrbela za tebe, jasz bodem tvoja mati.“

Heidnis Iza, stera je z Reinercov vkúpsla v gledaliscese, je tam vu ognji najsla szmrt.

*

Szlovenec, esi bos gda v Beesi hodo, pogledni nálepso cerkev toga várasa. Cerkev oblúblénja sze zové, po nemskom „Votivkirche“. Na tom meszti, na sterom ta cerkev sztoji, je sztáo prle Ringtheater, steri je 1885. leta 8. decembra zgoro i vu njem 500 ljudih.

To je lepo, ka szo ljudjé na meszto one sztrahsne neszrecese to lepo cerkev posztavili. Ali to je neszpametno, ka ljudje nesesejo razmeti bozsega opominanja i po toj neszrecesi rávno tak hodijo v gledaliscese, v to najvékso grehsno priliko, v to vrazzso cerkev, kak prle.

(szj.)

Kelko szkadi cslovik 50 let?

Tobák szo iz Amerike prineszli. Gda je Kolumbus 1492. leta Ameriko gori najso, vidli szo, ka tam prebivajocsi lüdje tobák kadijo.

Ob prvim szo tobák v Europi za vráosztvo szadili.

Kadenje v dosztih országah szo pre-

povadeli. Tak na Ruszoszkom, koga szo najzli, ka je kadio, szo njemi nosz doli vrezali. Nego to je bilo escse vu 1634. leti.

Zdaj vszáki ország najvéksi dobiecek má iz tobáka. Tak na Vogrszkom od 1906. jan. 1-ga do szlednjega márca szo szkádili tobáka za 27 millio 160 jezer 316 koron

22 filera. — Vu leti 1905. toga hipa za 25,797.852 kor. 5 filerov szo szkádili, potem vu leti 1906. jan. 1-ga do szlednjega márca za edno millio 392 jezer 464 koron 7 filérov je vecs szkajeno.

Nas kep kazse tiszto, csi stoj 50 let vszáki dén z cigára szkadi, kak velki bi bio tiszti cigár, csi bi vsze té tobák vu eden cigár zaszükali. (kj.)

Nekaj od vina.

Dozorelo grozdje sze vküper szklácsi. izpresa. Most zacsné vreti od szébe od gobe tak zvané sacharomicetes (sacharomycetes), stera sze na grozdji nájde. Cuker sze pomali na alkohol obrné.

Najmenje alkohola je vu pivu. Náj-

mre 4 procente, to je na szto litre pive szpádne 4 litre alkohola. Vu vini je alkohola od 5 do 25, vu zsganici od 40 do 70 procentov.

Sto z málov merov vzsiva vino, je na zdrávje, okrepi szrcé, pomága zdihávanje i kühanje vu zsalodci.

Nego vkani sze tiszti, ki miszli, ka po vini sze njemi mocs povéksáva, ka njemi toplocso szprávi vino. Ka te me bolje razumili, nekaj vam razlozsim.

Za obdrzsánje, za rász tela, za delo, stero oprávlajo szrcé, plücsa i zsile, za obdrzsánje notresnje vrocsine potrebüje cslovik hráno, najmre beljákovino, mászt, cuker, szo i vodo.

Ob prvim potrebüje cslovik beljákovino, to je ta práve hrána, z sterov sze telo

gori drzsi i raszté. Sto pocsiva malo menje potrebúje, kak tiszti, steri mocsno dela. Nego z szamov beljákovinov bi cslovik nej naprej priso. Potrebúje i mászt, cukér i szpodobne hráne. Cslovecsko telo od znotraj je szkoz vu gibanji, vu deli, vednáka toplina more biti, zatoga volo k szebi vzememo mászt i cukér, stere vu teli zgorijo ino sz tém toplino i mocs szprávjio. Szamo od szébe sze zdaj zse razni, ka csi beljákovine vednáko potrebúje pocsinjeni cslovik rávno tak, kak tiszti, ki je vu mocsnom deli, z másztjov i szpodobnimi hránami je celo nacci. Kém vékso je delo, kém véksa je zima, tém vecs maszne hráne je potrebno, tém bolje je na haszek cukér i szpodobna hrána.

Zse je vu naturi tak raztálano, ka vu vszákój hráni od zgoraj imenüvane dele k szebi vzememo.

potrebno beljákovino i cukér. To pa bi kostalo 12 korun. Vu ednom litri pive ne ga telko hráne, kak vu pol zsemli. Edna kila krúha na hráno gledocs vednáko sztoji z pivov za 500 korun. Vино pa escse menje hráne má vu szebi.

Jáko sze vkani, ki vu vini mocs i toplino iscse. To szamo za nisterne minute traja. Isztina, ka po pitvini krv i zsnjov mocs iz notrasnjega tela na zvünesnje pride vu zsile, cslovik sze bole mocsen csüti, nego to je na krátki csasz. Pa to mocs je ne vino dálo od szébe, nego z tém je vcsinolo, ka je mocs iz hráne vzéto na ednok vu zsile pognalo. Po tom pa pride szlaboscsa, stero z novov hránov moremo nadomesztiti. Tak je tüdi z toplinov. Vино pocsene krv vu zsile zvünesnje, toplino csütimo po celom teli. Nego kak dugo? Krv sze raszladi od zvünesnjega zráka, za nisterni csasz

Na 100 tale szpádne beljákovine másztí cukra i. t. d.			
psenice	7—14	1	58
kukurce	10	4—5	70
krumpisa	2	—	22
jaboke	$\frac{1}{2}$ (potála)	—	14
saláte	$1\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	3

Pri mészi je na szto tále 60 vode, csi je losno 20 beljákovine, 3 másztí, csi je pa tücsno 17 beljákovine, 27 másztí.

Eden delavni cslovik potrebúje na eden dén 120 gramov (1 kila je 1000 gramov) beljákovine, 150 do 200 gramov másztí, 800 gramov cukra i szpodobne hráne ino 2—3 litre vodé.

Pitanje je zdaj, ka za mocsí má vu szebi piva i vινό? Piva ma po tále beljákovine, 3 5 tálov cukra, másztí pa nika ne. Potem bi eden cslovik vszáki dén 30—40 litrov pive mogo szpiti, ka bi szpravo

de nam escse bolje mrzlo, dokler kákso hráno k szebi ne vzememo, stera nam isztinszko toplino szprávi.

Po zsmetnom deli je jeszti potrebno; neszrecsno delo je szlaboscsa z vynom okrepiti mislziti.

Kelko foringásov szí po zimi, beteg szprávi z tem, ka szí toplino z vynom scse obdrzsati? Boljse bi bilo, csi bi mocsno hráno k szebi vzéli i sze zagvüsali proti mrazi. Boljsi je krüh i spej, liki vινό ali zsganica.

Iz toga vidimo, ka je vινό ne hrána; potrosi na ednok mocs i toplino stero szmo szí vu teli szpravili po hráni. Za vzsivanje je szamo z malov merov edno dve kupici.

Ka pa mo od tiszti pravili, steri brezi potrebcsine, brezi mere pijejo?

Kvár na teli. Ali szte pa escse nej vidli ali csüli, ka je vινό escse najbolje

mocsnoga csloveka na nikoj szpravilo? Razlocsni betegi izhájajo iz pijánsztva.

Kvár na düsi. Szv. Pável pise: Pijanci ne bodo poszedli bozsega králesztva (I. kor. 6. 10). Padli bodo brez csaszti in v szramoti bodo med mrtvimi vekomaj (Modr. 4. 19.).

Glej mozsake od vina pijane
In mladencse obdivjane,
Pozsivinili szo sze,
Groza videti jih je.

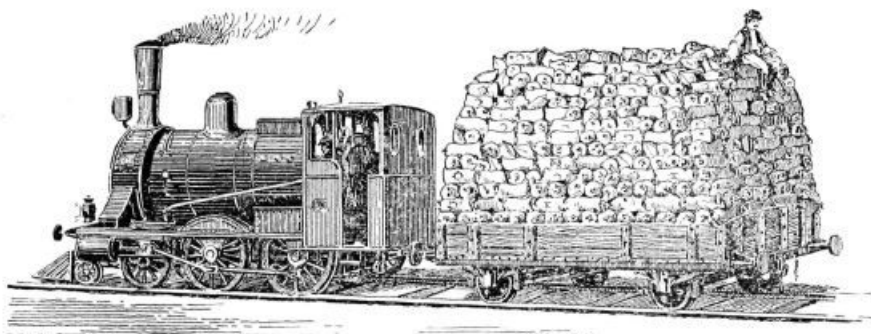
Pijanec grehsi proti vszákøj bozsoj zapovidi.

Domá ne ga mira, száma bridkoszt, zsená jócse, deca razscseszana hodi. Vnógokrat je zsená kriva toga, ka posztane mozs pijanec; dekle vsze znájo, le ne dobro vértovati. Zsená sze ne szkrbi za mozsá, nazáj

In zsená? — To morem recsi, postená, Szkrbna in pridná bila je zsená; Ni bilo ji prav, toda zsenzski rod Molcsi naj v hizsi, mozs je goszpod.

Kako? Po nocsi szmo popivali
In pridno pizsane liszte metalí;
Szmo pili in kleli do belega dné,
Enako kakor zdaj — vi mozsje.

V Lioni sze je zgodilo. Najsli szo ednoga csloveka, ki je nekaj csüdnoga delnl. Mero je vráta edne zidine. Vszakokrát, ka je izmero, je poszto, na cselo szí vdaro sz prsztom; zacsnó z novics meriti, ár sze je preracsuno. Tak me.i zse deszetokrát. Velká mnozsina sze szprávi okoli njega, znanoga pijanca i zapravlivca. Un pa li meri i mrmra: Meo szam doszta penez, lepo opravo, vsze

njemi odgovárja. krega ga pred decov ino tak goní ga iz hizse vu krcsmo.

Pijánsztvo vzeme dobro ime ino csaszti. Escse szvojøj deci. Zali je krv lice deteta, gda njemi pijánoga ocsó naprej prineszéjo.

Pijánsztvo na nikøj szprávi naj lepo vérsztvo.

Pretrészljivo pise nam to I. Stritar.

Kako szem izgubil hizso in polje?
Nics tezsko, teklo je kakor olje;
Nics ni szem sze trudil in potil,
Se dobre vole szem zraven bil.

Lep dom! — Vsze slo je lepo pocsaszí:
Slo blago za blago, psenica v klaszi;
Volicski in zadnje kravica sla,
Naposzled hizsa, kmetija vsza.

je slo tu szkózi; meo szam vecs hizs, vsze je tu prek romalo; meo szam njive, trávnike i loge, vsze je slo po toj poti. Kak je to mogocse? Vej pa dveri ne merijo do cela dva metra. Vsze, ka szam meo: versztvo, ime, csaszti, vsze je slo tu szkóz. Le jaz ne morem vecs szkóz, nimam vecs penez ino zdaj me — vrzsejo vun.

Zsalosztni szo naszedki pijánsztva. To nam kázseta dvá nasiva kepa. Te prvi kázse, kelko eden pijánc szpije vu szvojem zsitki. Sészt konjov komaj vlecese, ka je un tak lahko doli púsztó po guti. Na drügom kepi pa vidimo vnozsinó szilja, steroga bi szí lahko küpo na szilji szedécsi cslovik za tiszte peneze, stere je za vino zapravo.

Szlovinci, ali pa escse itak ne vete, ka vasz na nikøj szpravljá? (kj.)

Goszpodársztvo pr szvinjah.

Bio je esasz, gda szo nasi oesevje na to sli, kak naj vees szilja povati i prodati. Naklali szo voz, pelali szo vu váras, od nász v Grádec i lepe peneze dobili.

Obrno sze je szvet, ti-hinszke dezsele prek morja — Amerika, Ausztalia, India nász posziplejo z sziljom; cena szilja je szpadnola. Vert nas szi potem na drúgi nasin more notri vtálati szvojo goszpodársztvo, na rejo zstivine, szvinj i drúge hizsne sztívarí more szvoj trúd obrnoti, stere drágo lahko odá.

Letosz vam od reje szvinj sesém nisterne recsi povedati.

Szvinjo je szkoro najlezse gorzrediti. Zato pa právijo, esi komi dobro ide, ka szvinjszko szreceso má. Nego záto pri szvinjoreji ne pride szrecesa száma od szebe, treba njo iszkati. Lúdje sze drzsijo vedno sztaroga drzsánja pri szvinjah, esi li vidijo, ka nikak ne gréjo naprej. Iz neszreese sze ne vesijo.

Sztárodávna rees právi: Pomágaj szi szam in Bog ti bo pomágal.

V prvi vrszti je mnogo kriv nies vreden szvinják, ka ne ga szreese sz szvinjami. Szvinják je najveeskrát prenisziki, temen, mrácsen, nesznazsen i szmrdljiv. Pod njim ino okoli njega sztoji leta i dén gnojsmica, gnoj. Táksi szvinják je po leti prevreosi, po zimi pa premrzet.

Szvinják more biti prosztoren, szúhi, szvetel, zrácsen i sznázszen. Najboljse je, esi gléda na izhod i zahod, nej pa poti szevri i jugi. Posztávljen je na szúho, malo zviseno meszto, ka gnojsica lezse od njega odtese. Pod je malo nagnjen. Pred dvércami má pokrit, eden ali podrúgi meter súrki hodnik, mosztec, steri po leti odvrácsa vroesino, po zimi pa mraz; zvún toga dekla túdi vu dezsevnom vremeni kopanje ocsisztí bolje esiszto, kak pa esi bi na dezi mogla sztáti. Sto má priliko, pod szi naj iz cementa dá napraviti. Pod iz lesza vu szebe pije tekoesino. Cementni pod sze bolje dá esiszttiti; dobro je po leti njega z vodov polevati.

Drúga velka napaka je, ka drzsijo lúdje szvinje vedno v szmrdljíom, vroesom szvinjáki, ali esi majo káksi ograjeni pr sztor, szállás, premáli je. Szállás je poln gnoja, na sztráni je pa sztranisese ino szvinje vu esloveskom blati rovajo. Beteg, tak zváni sztrokaszti (sztrichnin) dobijo od betezsnih lúdih.

Zapomnite szi, szvinje morejo mnogo hoditi ino sze gibati po zráki, esi sesémo, ka zdrave osztánejo. Szamo krmljene naj ne hodijo, ár vu hlevi lezseese bolje hitro szo tucsne, debele. V nasem kraji szvinje ne hodijo na paso, zato pa moremo njim ograditi velki prosztor, gde sze naj giblejo, hladijo. Drevje poszadimo za szénce volo, pripravno poszodo pos távimo za vodo, naj pijejo, veeskrát napolnimo z mrzlov vodov. Mrzla voda, najbolje pa po leti, je pol zdrávja za szvinje. Esi je mo-goesse, grabo szkopamo — za kopaliese, naj sze hladijo. Posztójeno vodo veeskrát z esiszto-vodov ponovimo.

Nikáki szi miszljio, ka szvinja, záto ka je szvinja, sze bolie esíti vu kak najvéksem gnojí, blati ali v gnojsnici. Redko nasztilajo gnoj okoli hleva nihájo lezsati; za sznazsenje szvinj sze nika ne brigajo. Csim bolje je blatna, bolje sze njoj godi, — szi miszljio. Pa je ne isztina, sznazsosztt potrebúje i szvinja, z vodov njo veeskrát more zaprati. Esese da sze szkalisa vu blati, to záto vesini, naj sze maszna kozsa njoj ocsiszti.

Szte zse vidli, ka szvinje rade rovajo vu zemli. Ka szi miszli te, zakaj? Neszlane hrane nam vték ne szpadnejo; tak i szvinja potrebúje nikso szo, po imeni zemlo, pepel, voglej-nje, od zida vkraj szpádnjemi vapnaszti mort. Ne je to krma, nego rávnok tak potrebúje, liki eslovik szo, goszka, kokos peszek. V leti szi szvinje po ográci poberejo, ka teli njim je hasznovitno, nego po zimi njim mi moremo dati. Zdaj zse sze fál dobi kúpiti klajno vápno; je belo, iz esont na poszeben naesin pri ráv-len práh. Naesi sze zové foszforovo-kiszlo vápno. Kila kosta okoli 25 filerov. Dáva sze szvinjam, gda prázno hráno, pomije, repo, zelenje, tikvi dobivajo.

Velikoj, odraszttioj szvinji je dati dnévno eno ali dve strihano puni kavinszki zsliei, za dvá ali tri mále praszece túdi po ednoj zsliei. Esi szi ne vzememo trúda té práh kúpiti, naj menje to vesinmo, ka po zimi v szvinjáki posziplejemo zemlo mort, ogelje, pepel, steri sze jemlé iz pécsi; razmi sze, ka vroesi neszmi biti.

Probajte, szvinja vasa z szladkoszttjov pohruszta dve ali tri pergisesi vogelja, naj li

dobi. Najboljše je pacs ogelje, klajno vápno i. t. d. med kühano zelenjé, korenjé, med otrobe, pomije, mleko mesati.

Popiszo szam vam, ka szvinja, esi je vesaszi szvinja, sznazszoszt potrebije. Esese vu jedi. V dosztih mesztih sze nisece ne briga, ka dekle vleva nove pomije na sztare, szkiszane pomije, stere szo vu kopanji osztale. Szvinje le povrsno pojejo ino gda pridejo blize k sztarim pomijam, odidejo v kraj; na ta naecin sze v kopanji nabira vedno vees pokvarjenih pomih. — Ztém sze zapravljajo pomije, szvinjam ne haszni, esese je celo od zdrávja pripraví.

Kopanja more vedno esisz'a biti. Pred vszákim krmljenjom sze izesiszti kopanja z vodov. Kopanja more esiszta biti liki szkleda, iz stere drúzina je.

Szvinja sze krmi vedno ob ednom i tisztom esaszi, tak rekoes vszigdár v ednoj vöri, krmi sze zmeraj enakomérno. V dosztih mesztah krmijo vesászih prevees, vesászih pa premalo, kak májo. To je ne to právo, to je cigánszka sega. Skodljivo je túdi to, ka dávajo nigda prevreoso, drügikrat pa premrzlo jed. Kühana jed sze naj dá v mlácsnom sztáni. V dosztih mesztih na dvá—tri dni naprej szkühajo zelenje, kvászi sze; pokvarjene, kiszile pomije, gnilo korensztvo dávajo szvinjam, morejo betezsne grátati. Pri drügogj hizsi pa od ognja vesaszi neszéjo zelenjé, krumpise, repo, mrzlo vodo gori vligéjo, neszéjo pred szvinje, stere sze pozsgéjo od zsarjávoga krumpisa, repe.

Najboljše je navadati szvinje, ka zelenjé krumpise, repo naj szirovo jejo; ali esi szkühamo koprive, pleve, repo, krumpise, zaisztino more kühano biti, ne pa szamo poparjeno. Od pol kühane jedi bozsnejsega ne ga. Kak szmo navadili szvinje, tak drzsmo.

Szeménje ne treba kühati. Veeskrát dámo i malo. Povém vam, zakaj. Esi malo pred szebom ma szvinja, telko, ka dno kopanje zakrije, po mali je, zvesi, doszta szlín z jedov odide vu zsalodec. To pa známo, ka sze szlínne poszebuo odloesne vu zsalodeci kühanje jedi pomagati. Záto je pa szeménje boljše od mele. Srot naj bo kuszti. Szamo esi frisko, vu krátkom esaszi seemo szvinjo izkrmíti, szkühamo szeménje. Esese edno. Gda szo szvinje pojele trdo jed, potem njim nalijemo esiszto vodo ali vodo z mlekom.

Praszci dobivajo prav malo zelenjá i korensztva, meszto toga mleko, ovszeni, jecsmeni srot, zádnjo melo, otrobe. Jalove szvinje zse bolje fal sze hránijo, poleg korensztva (repa, krumpis) i otrobov dobivajo kühane koprive, kühane pleve. Mláde praszee krmimo

dnévno stririkrat — pétkrat, drüge stririkrat, jalove pa trikrat.

V dosztih mesztah breje i dojcése szvinje szlabo hranijo. Dávajo szamo kühano korénszstvo, pleve in le prav malo otrobov. To ne zadosz'a, one le morejo hrániti sebé — i mláde. Zádnje dni, prle kak szkoti szvinja, menje korensztva dávamo ino vees mele ali grésza zatogavolo, da sze esreva mala iz praznijo ino da ne tiseši na maternico.

Nisterni pa prevees krmijo breje szvinje, stere sze podebelijo, zatoga volo malo ino zraven toga szlabe praszee szkotijo. Na dale je njim mleko premaszno, stero skodi praszcou. Szrednja mera je tú túdi najboljša.

Pri brehoj szvinji pred szkotitvo tri—stiri dni sze esrevo doli püsztí, dobro njoj moremo naszlati z krátkov szlamov. Csákamo szkotitev, stero sze vu ednoj vöri zgodi. Utrebino v kraj odneszémo, ár zná sze zgoditi, ka pozsere to i potem esese praszee.

Po szkotitvi dámo iz mele i vode naprávlene, malo oszolene pomije, szvinjo na kraji malo poskráblemo, ka szí na kraj doli lezse. Zdaj mocnejše praszee k prvim, szlabejsze pa k zádnjim ceekom szprávimo.

Po leti sze dosztakrat zgodi pri mocsnih szvinjah, ka sze vu njih zasúzsi blato pri szkotitvi. Hitro pomagati. Koprovo, kamil teo szkühati morete i vu szvinjo vlejati. Esi ne zsene, oli, esi drügoga nemate, tikvin vu njo vlejati. Od zajaj klisztirati morete. Esi szo ceeki trdi i bolezní, namazsté je.

Za plemen szí moremo odbirati najlepse szvinje. Kak za szemen sze odloesi najlepša psenica, tak pri sztvári. Za plemen sze ne preporácsajo praszei prve szkotitvi, za plemen sze obirajo praszei od drüge, tretje ali strte szkotitvi, praszei, steri lepoga, punoga, okrogloga ino dugoga tela, rávnoga hrba, sürki vu prszaj, sürkoga krizsa szo. Pred vsmem pa moremo gledati, jeli szo njegovi sztvári rodovitni mleesni in za szvoje praszee szkrbni. Esi ne szo meli roditelje teh lasztivnoszti, ne zaberémo je za szemen, esi szo vesaszi lepoga tela i zrásza.

Esi kúpimo szvinje za plemen, na to, ka szam pokázo, moremo dobro paziti. Zvün toga glédajmo na to, jeli szvinje hitro i pozsresno jejo. To je najboljše znaménje zdrávja. Zdrávje je pa to prvo pri plemenszkij szvinjaj. Najboljše je kúpiti plemenszke szvinje pri poznánci, ki ne prodá szvinje za plemen, stere szo ne za to, zatoga zroka volo, da bi szí ne pokváro szojega dobroga iména.

V dosztih mesztah szvinje pripüsesajo premláde. To je ne právo, szvinje posztánejo od kolena do kolena szlabejsze, posztánejo pretékoga i presibkoga tela, malo praszee kotijo.

Nase domáce svinje ne szmemo prle pripüsesati, kak szo leto dovršile. To szi dobro zapomnimo. Drüge fajte szlobodno pripüsesamo, esi szo 10—11 meszeczov sztare, angluske pa, esi szo 9 meszeczov sztare. To vala tak za prasziice, kak za kanszore.

Ka pa esi sze prle gonijo? Ta rána plemenszka zšela sze zabrani na té naesin, ka sze praszei za plemen obloeseni od 4. meszeca bole szlabo krmijo, da doszta hodijo vün ino da mozske i zšenszke plemenszke svinje nikoli vküper né pridejo.

Prasziice ne szmemo po prvoy ali drügoj szkotitvi zaklati, kak je pri nasz návada. Povém vam zrok. Praszei prve szkotitvi szo szkoro vszigdár szlabejsi i ménsi od kesznejsih szkotitvih edne prasziice. Esi potem prvesnico po odsztavi praszcov debelimo i zakolemo ino esi praszee prve szkotitve za plemen obdrzšimo, morejo po esazi nase svinje na nikoj priditi. Zapomnimo szi, da trbe obdrzšati dobre plemenjacse do strtoga leta za plemen, pa tüdi kanszorje sze naj drzsijo do dovršenoga strtoga leta za razplodbo.

Mi odrejamo vedno domáce svinje, stere po mali rasztéjo i sze razvijajo i na szlednje ne grátajo debele. Jasz ne právím, ka szo domáce svinje Bog ve, kak szlabe i bozsne; nego tanács vam dám. Pripüsesajte na domáce prasziice jorksirszke kanszore. Dobite boljso plemen od vasih domácsih. Svinje do vam bolj hitro raszle i razvijale, prle te je lahko pripüsesali. I to je za svinjorejca velka rees. Vesznice bi sze mogle za dobroga kanszora poszkrbeti. To je ne celi szvet. Plemen bi sze poboljšala, vees haszkov bi bilo.

Najvékse napáka je pri nasz, da plemenijo svinje vu krvnoj rodbini. Domá prirojenoga kanszora nigdár ne szmemo na svinje püsesati. Pa tüdi küpl-noga szamo edno leto szlobodno drzsati, na drügo l-to ga treba prodati ino drügoga küpiti ali pa zameniti szkauzšorom drügoga svinjorejca.

Pri nasz je malo kanszorov, zato osztáne teliko prasziic jalovih, ár szo szameci zmantrani i preszlabi.

Gde szamo ednok püsesajo svinje na leto, najmre v dvöma meszeca v zaesétki zime, raesunamo na ednoga kanszora 30 ali 40 prasziic, ne pa 80 ali celo 100. Gde püsesajo prasziice v celom leti, tam je naesi, tam sze szlobodno raesunajo na odraszšloga, dveletnoga popolno zdravoga kanszora 70, esese celo 100 prasziic. Kanszora je szrednje dobro krmiti, naj — mre tak, da osztánejo pri meszi. Prevees debeli szameci szo malo rodovitni. To vala na prasziice gledocs tüdi.

Zroki, da svinje vesászih zvrzsejo, szo szledcesi: Pokvarjena, piszniva, gnila zmrsznjena

hrána, preszlane pomije, prevroesa jed, premrzla voda, vdarci na esrevi, plodenje brejih szvinj od pszov i t. d. Pazte na to, menje de neszreese.

Esese edno napako. Bozsno delajo sz praszcimi. Drzsijo je neprezštano v nesznazšnom ino szmrdljivom svinjáki — ali je pa na mráz püštijo. Odsztávlajo prerano, najmre navadno zse sz petimi tjedni. Vsze to poleg drügh faling je doszta krivo, da z svinjami ne ga szreese.

Praszei gda szo 14 dni sztari, szlobodno vün idejo pri lepom vremeni, da sze malo naszkaesejo, to je njim na zdravje. Sto sesé zimszke praszee meti, njegov lev more topel biti, ár máli praszei na mrázi szo ne gvüšni. Za plemen odloeseni praszei cécajo 8 tjednov, škodljivo je za raszt ino za naprej idejnye praszcov, esi bi cécali menje kak 6 tjednov.

V dosztih mesztah máli praszei v zaesétki lepo rasztéjo ino szo zšivi i eszštvi. Gda pa posztánejo 3, 4 do 5 tjednov sztari, te je pa nikaj sztiszne, nego poleg toga dobro jejo. Zaesnejo piti gnojsnico, glodajo lesz korita i sztene i zsrejo celo svoje laszno blato. Kozsa njim posztáne nekako trda, debela ino sze pokrije z lüszkami. Poleg toga záto cécajo i precí dobro jejo, ali ne prime sze njim paes nika ne, vsze dvorba je zaman; praszei grátajo od dnéva do dnéva szlabejsi, nisterni pa tüdi poginejo.

Ka sze pri vasz to ne zgodi, zapomnite szi. Svinjak more biti esiszti, po zimi zadoszta topel. Poszodo, kopanjo redno mo emo iz esiszti. Praszcem dávamo prav malo korenszstva, tém vees mleka, ovszenoga grésza i jecsmen. Poleg toga je vün püsesamo, naj globajo vu zemli, med jed primesamo za dvá do tri praszee dnévno po ednoj kávinšzkoj szlicici klajnoga vápna. Po zimi, gda nemrejo vün, naszšplemo vu svinjak zemlo, zidni mort, vogelje, pepel. Eše je potrebno, z vodov je zaperémo, z cotami zbrisemo. To je comprnija, da praszei ne obolé.

Sto tak dela z praszcimi i svinjami, on má szreeso pri njih. Szkrb i trüd je paes potreben. „Brez krüha ni krüha.“ Dobra vertinja vesazsi more v pamet vzéti pri svinjah, esi je ne kaj v rédi, jeli jejo, jeli sze je pri njih ne sztavilo? „Vertinjino oko odrzši szivino.“

*

Cšovik sze doszta navesi, esi gléda, drügi kak delajo. Steo szam vu ednoj knigi (Goszpodarszki nauki — uredila Viljem Rohrman in Fran Dular — v Celoveu) novi naesin svinjorejce. Doli vam popisem. V Waldeggi, posta Kirchboeh na Stajerszkom je edno

goszpodársztvo. Veliko jorksirsko (belo angulsko) plemen povajo. Waldeggi ne dobijo szvinje niti kühane, niti vodene ali redke hrane, kak pri nasz, nego szvinjam sze szirova hrána dava. Druga posebnost pa je, ka sze szvinje gonijo celo leto vün, po zimi pa v ograjene prosztore. Ta proba do zdaj sze je poszreesila. Szvinje szo nej tak zaokrozsene, liki nase vu levi, ali to ne treba pri plemenszkih szvinjah. Za té je boljse, esi szo ne prevecs rejene ino debele, ár z debelosztjov je ménsa rodovitnoszt, rászé mehkuznoszt ino obesutlivoszt na betege i boleznoszt.

V Waldeggi prva szkrb je odbiranje plemenszkih szvinj. Szvinje vu rodi sze nigdár ne plemenijo. Kanzsori sze kühajo. Szvinje sze za edno leto pücsajó i tak dugo, kak je mococse, do pét — seszt let. Vu dveh leti sze pücsajó szvinje le po trikrat, da prevecs ne opesajó. Pripücsajó sze tak, da szkotijo od marca do aprila ino po leti od julija do konce augusta. V tom caszi sze praszei naj bolje razvijajo, da szvinje od zelene krme májó doszta mleka ino letni esasz je najbole vugoden za rejo praszcov.

Mlade szvinje sze pücsajó na szprotoletje, da sze v leti popravijo ino razvijajo na szkótitev. Za plemen sze odebirajo praszei iz poletne szkótivti, ár breje szvinje sze najbolje razvijajo od szprotoletja do poletja ino to sze prevecs pozna na praszei.

Najbolje je posebno krmlenje szvinj. Dobijo:

1. Zeleno krmo, najmre mládo trávo, oszet i. t. d. Dáva sze na garih, naj ne pohodijo i zblátijo krmo.

2. Dobijo szüho krmo, to pa li po zimi. Dáva sze drobno mehko szeno ali otava, szeneni drobis, ovszene, psenicne, idinszke pleve. Csüdna krma, kaj ne, nego pojejo. Pleve ino szeneni drobis sze prle zmocsajó ino zabelijo z otrobami, z kukorcov, da je krma bolje técsna. Otava i szeno sze dáva na gare, liki zelena krma.

3. Dobijo szvinje szeménje. Szeménje sze ocisztí od plevel, naprávi sze zmesanca iz ovsza, jecsmena, psenice, idine ino kukuree. Nekoliko zemle, vogelja sze priimesa.

4. Dobijo korensztvo, repo, burgulo. Pérje ino nád sze ne dáva, ne sze je poszreesilo. Pobiranje nádi i liszta repe zadrzsi rászt, repa bole drobna osztáne, leszena ino v zimi szlabse drzsi. Repa, burgala cela sze dáva, kákxa je ino nika sze ne opere.

5. Iz tikvi sze vun vzeme szemen ino tikvi na velke falate zrezane sze dávajo.

Vsze hrána sze dáva brezi vszákoga posebnoga pripravlanja. Szvinje bole po mali zsréjo ino bole zaszlinijo — i to je dobro.

Vsze hrána sze dáva od zvünaj. Hlevi szo bole esisztí, szvinje túdi raj vüni zsréjo.

Po vszakom krmljenji sze szvinje napojijo z esisztov vodov.

Kühana hrána sze je popolnoma odpüsztila. Vu kühánji szlabesa posztáne hrána i zsalodec túdi oszlabi. Nase szvinje, stere szo navajene na kühano hrano, ne vzemejo telko haszka iz trdoga szeménja, liki té. Szirovo hráno dávati je bole fáil, nej treba telko dela i kühjenja, szvinje bolje trdne posztánejo ino ne obesütlive.

To je na kratkom naecin szvinjoreje v Waldeggi. Csi vesaszí sze to obrdzsati vszákóm meszti nemore vesimo sze lahko. Szkrb moremo meti vu odebiránji pleméni szvinj. Potem ná mehkuzsimo nase szvinje, liki v Waldeggi, szkrbmo sze, ka je vecskrat vöpüsztimo na zeleno. Zapomnimo szí, ka je boljse celo szirovo hráno dávati, liki na pol szküháti repo ali pa szamo malo popariti pleve. To je pri nasz najveksi beteg za szvinje.

*

Csi mo z nasimi szvinjami tak delali, zdrave nam osztánejo.

Csi pa v pamet vzememo, ka je stera szvinja obetezsála, vesaszí jo od drügib szvinj odloesimo. Goszpodárje ino tisztí, na stere szo szvinje zavüpane, szo duzsni kühó szvinj, esi szo zginole to túdi, vesaszí veskomi poglovársztvi na znánje dati; vesko poglavársztvo pa je duzsno kühó, obetezsánje szvinj szolgabirovi i korsmiti (járasi ali m. k. állatorvos) vesaszí na znánje dati po peskoj posti ali telegrami.

Sztroskov ziksi ne te meli, nej eden filer.

Szvinjszka kuga je naj véksa neszreeca, dosztakrat v celój vészí szvinje zginejo, na to pa niscse ne miszli, ka bi na znánje dao. Vej pa nika ne kosta, pa esi je ne na pomocs, kvár je gvüšno ne.

Pri kühí je to najbole potrebno, ka sze szvinja betezsna zaprávi. Pri vasz pa esi obetezsna, miszlite szí, ka sze ozdravi, — pa vam vsze szvinje zginejo.

Nej trbe esakati, glászte; dokees pride korsmit, odloeste szvinjo. Gda pa pride korsmit, pa za kühé volo dá szvinjo zaklati, polovico cene szvinje vam nazáj plácsajó. Csi pa zakolejo, i ne je gvüšno jeli je betezsna ali ne, dvá tretjiva tála cene nazáj dobite. Csi pa je szvinja zdrava bila, celo ceno szvinje nazáj dobite.

Vsze drügo, ka je potrebno, korsmit vam razlozsi. Jasz vam escse sesém povedati, ka iz táksega dvora, gde je kühá, gnoj po vészí pelati, je raztrosenjë kühé. Záto z 5 pro

centnim nezasenim vápnom (na szto litre vodé 5 litrov vápna) more gnoj polejati. Csi je szvinja zginola, vesaszi jo moremo vöpelati na meszto, gde sze zginjena sztvár pod zemlo szpráva; tam obdrzsimo, dokler ne pride szolgabirov sz korsmitom. Domá pa sztelo i meszto, gde je szvinja lezsala, sz 5 procentnim neogasenim vápnom polijemo.

To nam, naprej pise od popravljanja zdrávja sztvárh pravda VII. leta 1888-ga.

Esese sesém povedati vam, ka vkáplanje prasiesov sze zgodi vu 4—6. tjedni, vrezanje prasie pa vu 6—8. meszeci. Szamo na to pazte, ka de vkápljar z esisztim nozsom, z esisztimi rokami delo, naj vam po esrevljaj iz drügoga dvora ne prinesze kígo.

*

Zdaj vász pa na koline pozovém, mam vam kaj povedati.

Pri szvinji sze vsze ponüca. Sesetinje prle poszkühémo, liki popárimo szvinjo. Potem v toploj szoli (timsó) zaperémo sesetinje, v mrzloj vodi oplávimo, napol szüho na szunce denemo. To boljse sesetinje zdaj zse je belo, ovo pa dale esisztimo, v zaprtom proztoru pod sesetinjom zsvplo vuzsgémo, naj je zsvplein szapot i din pohodi. Potem lahko sesetinje fárbamo. V toplom, zelenom gálicu mocsamo vees vör, potem lahko denemo vu fárbu, z steroz navádno reménke fárbamo. Z toga sesetinja szil lekho kefe, ometije naprávimo, kákse vu bauti nigdi ne dobimo. Najboljse je nücati drot, steri ne erjávi. Esese szil kefo za zobe lahko naprávimo, ka mo szil zobe esiszte drzsali, ka ne do nász telko boleli. Vzememo edno pontücano kefo; lüknje szo naduzs po celoj kefi na vees réde, notri potisznemo drot, pri vszákoj lüknji drot vö potég-nemo, puslies sesetinja pod drot denemo, potem drot potég-nemo, sesetinje sze vu lük-njo sztiszne.

Szlanino, spej vesaszi vöcvrémo i vu tibly zalijémo. Drügi pa szlanino nisterne dni vu dinü májo, potem na mrzлом vö dájo zmrz-noti, potem zoszekajo i vu tibly zdevajo. Vu zabel malo obarjeno meszo devajo, nigda-nigda malo szlanine szegrejejo i zalijejo zabel.

Kak pa sunke szprávlajo? Neszpametni lüdjé malo oszoliyo, dvá-tri dni vu koriti májo, potem vu din gor obesziyo. Za nisterne tjedne njim meszo, meszto toga ka bi szüho grátalo, méhko posztáne, esese doj njim szpádne iz vezala. Csi szo nikak obarvali, gor na pod neszéjo, pred oknjo posztávijo, pridejo mühe, bilice szpodevajo na meszo i esrvovje zacsnejo jeszti sunko.

Lüdjé ne razmijo obarvati sunke, záto szo pa prisziljéni poleg ciganszke návade vsze na ednok pojeszti, szledi pa vu velkom deli prek prsztov glédajo.

Etak morete z sunkov delati. Toplo iz szvinje vrezano sunko vesaszi zaprati, dobro oszoliti, vu korito zdevati, sz kamnom doli potesziti. Za nisterne dni, meszo predevati, ka je od zgoraj bilo, na tla djáti. Nisterne z nasztávlenov szolenov vodov polevajo. Stükajo sze pacs dobre vertinje, jeli je predevanje boljse ali polevanje. Meszo vu páci osztáne, dokler szo ne prehodi, nisterne 3 ali 4 tjedne. Poem sze vu din dene; tü pa od dina viszi, meszo nájmre tak dugo osztáne, kak dugo nede szüho, do dvá meszeca. Zdaj sze doli vzeme i na meszto sze szprávi, ka ne do mogle k njemi mühe. Nisterne vu szlamo devajo, drügi vu pepel, nisterne pa vu zabel. Steri májo hladne, szühi, kmiesne speisz, to je najboljse, tá ne pridejo mühé i meszo je dönok na zraki.

Csi vász Goszpodin Bog z szvojimi dármu obdarüje, morete tüdi znati dobro i hasznovitno je potrositi na vase zdrávje.

Szvinzsko meszo dobro more povojiti, poszkühiti, dobro szkühati.

Szvinzsko meszo má trichin (pravte trikin), steroga dobijo szvinje, csi podgani jejo ali drügo trichinszko meszo. Podgani z najveksega tála szo trichinszke. Potem csi mláda szvinja do 7 meszecov táksoga trichinszkoga kaj poszré, trichin prek sze vje zsalodea vu esrevo, med bedre, gde sze notri zapréjo ino posztánejo. Zdaj csi eslovik táksó meszo, stero je nej dobro szkühano ali poszküheno, poje, vu zsalodei sze trichinovo lüsesanje po kiszlini vu zsalodei bodocesoj gorotopi, máli esrvovje naprej szlázijo. Vu esreva pridejo, tri dni navdakat vékse zraszéjo; vszáksi esrv zszenszkoga szpola vu szédmi dnévaj do 1000 mládi dobi. Za 5—8 tjednov sztári zginejo, mládi sze pa prek vjejo esrev vu meszo.

Csi je stoj trichinszko meszo pojo, vu prvom tjedni dobi bolezen vu zsalodei, tak zváni kataro vu esrevi; gda pa vu meszo pride trichin, te nasztáne bolezen, liki reumatizmus, — rezanje, trganje. Gda sze pa trichin vu meszo notri zapré, bolezen po mali henja, trichin pa osztáne vu teli vszigdár. Csi vu kotrige na zsvlejnje prevecs potrebne vu velkom racsuni pride trichin, szmrti je tüdi lekho zrok.

Záto pa podgani, trbe v kraj drzsati od hleva. Zginjeno podgan ino mis ne nihati na dvori, ka bi szvinja poszrla. Meszo dobro szkühati i poszkühiti.

Od sztrokasztoga mesza szte zse tñdi-
esñli. Poszebno je trichini. To szo mále krug-
lice, z vodenov tekoosinov napoljene, na szredi
je szemen. Sto tákso meszo poje brezi dobroga
kñhanja, prevecs lahko gliszte dobi. Té gliszte
sze vu esloveckom teli razvijajo, dosztakrát
na 4 metre zraszéjo, z blatom odidejo. Zató
szam pa zse prvle popiszo, ka ne szmimo
dopñsztitì, ka bi szvinje vu sztranisesi rovale,
ár sztrokaszte posztánejo.

Pszì tñdi májo gliszte, moremo paziti,
ka ne dobimo od njih. Zsalosztne pelde nász
opominajo.

Vu tom szam nisterne tanáese dao za
cesedno, umno szvinjorejo. Csi zdrzsìte moje
reesi i poleg njih te vase szvinje redili, esese
vecs sze navesite iz vase szkuse i dela.

Szvinjoreja je do zdaj pri nász bila ed-
na naj obilnejsa vretina dohodkov iz vérsztva.
I gda szam vam popiszo moje tanáese, me je
miszel pelala, naj szvinjoreja vszigdár bolje
naprej ide pri vasz, naj sze vasi dohodki iz
vérsztva povéksajo.

Ne szpozábte sze: Vszigdár sze kaj vesiti
i nepresztanoma delati moremo. (kj.)

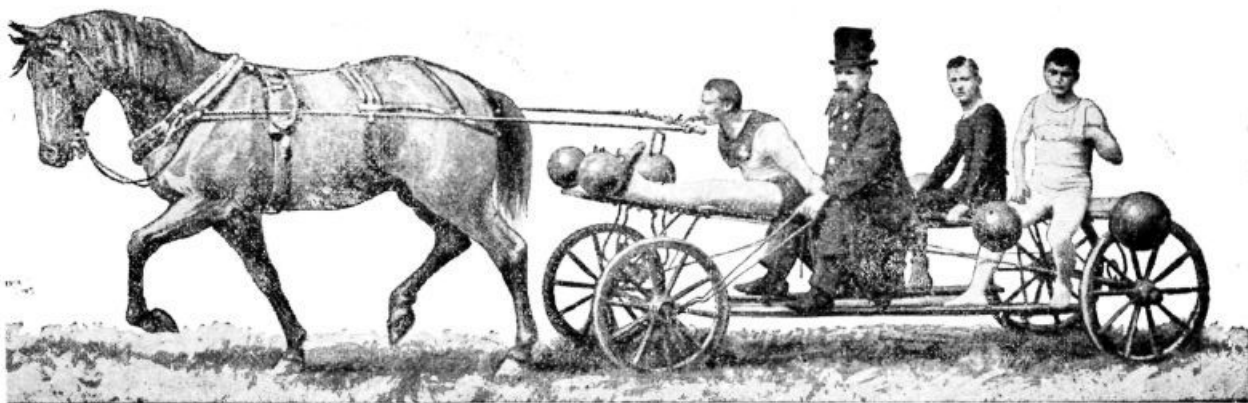
Ludje velke mocsì.

Sztári grki szo od ednoga mocsnoga
csloveka znali pripovedávati, po iméni od
Herkulesa. Tak mocsen je bio, ka je ednok
na ednom viszokom bregi na ramaj nébo
gori drzso.

Vu Szvétom Piszmi sze sté od Goliátha,

nikov. Drügocs pa, gda je vu váras protivni-
kov priso, szo doli zápri vráta váraske, ka
bi ne mogo odszkocsiti vnocsi — drügo gojndo
szo vráta na bregi najslì.

Vu zdajšnjih csaszih eden rusz, po iméni
Tren János, je mogocsen z zobmi 213 kilo-

ka je 6 lakétov i eden peden dugi vu zse-
lezo oblecsen bio, zselezo je vágalo eden
metercent, na szpici zselezo pa je 10 kilogramov
zsmetno bilo. Od Samsona sze pa sté, ka je
oroszlána brezi orozsja za dve taci prednjivi
prijò i razcseszno. Drügopot pa z csontov
(lalov) ednoga szomára je pobio 1000 protiv-

gram zsmécsò gori zdignoti i obdrzsati. Drü-
gocs szo pa ednoga mocsnoga konja pred
kola zaprégli, na sterih je bilo 13 metercentov
zsmécsè. Branovlek szo djáli med zobe toga
mocsnoga csloveka i tak je pelo konj celo
zsmécsò dugsi csasz.

Tak nej, ka bi stoj to probò. (kj.)

Nazáj k pravici!

Dosťkrát esťjemo praviti, ka prej posteni eslovik szvoje vere ne povrzse. I to je neszpameten gues. Szamo etak bi bilo esedno povedano: Posteni eslovik *práve vere* ne povrzse. Ar sto vŕpa to praviti, ka szo apostolje ne bili posteni lŭdje; pa szo oni vszi povrgli zsidovszko vero! I sto vŕpa to praviti, ka szo nezracunani modri i zmozsní lŭdjé ne bili posteni lŭdje, steri szo povrgli poganzszko vero ino szo sze povrnoli na právo Krisztusovo vero! Nego esi eden katoliski eslovik szvojo právo szvéto vero povrzse, teda je on vu isztini ne posteni, nego bozsen eslovik. Ali esi eden krivovernik szpozna, ka je njegovo vadlŭvánje ne to právo, ne od Jezusa Krisztusa nastávleno, nego ka je katolicsanzska Maticerkev ta práva Krisztusova Cerkev; pa po tom szpoznanji nazaj sztopi vu právo Krisztusova Cerkev, nazaj szo povrne k szvojoj právoj materi: sto more od toga to praviti, ka je ne posteni? Rávno te bi bio neposteni, neszpameten, esi bi ne zeo gori one vere, stero je za právo szpoznao. To recs: „posteni eslovik ne povrzse szvoje vere“ — szo krivoverniki gorzmiszlili, naj z tem szvoje lŭdi nazaj drszijo vu krivoj veri, vu blodnoszti. Ar vnogí krivoverniki previdijo, ka szo oni ne v právoj veri ino ka je katoliska vera ona práva vera, stero je Goszpon Jezus Krisztus nastavo; pa itak osztánejo vu krivoj veri, ár ne vŕpajo prek sztopiti k pravici, szram je njé od drŭgih krivovernikov, steri bi je za to ogovárjali.

Ali bozsa miloscsa je vszamogoesa i vnoгим da batrivnoszt, ka nikaj ne pitajo, ka de szvejť pravo k njihovmi sztopáji, nego naszledŭjejo zvánje bozse milosese ino sze nazaj povrnéjo k jedinoj právoj Materi, k szv. katolicsanzskoj Cérkvi.

Eti popisem nistere imenite lŭdi, steri szo tak szpoznali szvetloszt pravice ino szo jo batrivno naszledŭvali, posebno tákse, stere je szvetloszt najszv. Oltarszkoga Szvesztva ripeľala k pravici.

1. *Krisztina, svédszka kralica*. Narodila sze je v Stokholmi 1626. leta meszeca decembra. Njeni ocsa je bio glaszovítí vojvoda, *Gusztáv Adolf kráo*, steri je ze luteránsztvo vnoge velike bojne meo proti nemskim katolicsanzcom. Krisztina je po szmrti szvojega ocsa 1644.

leta prek zéla králesztvo. Zse od szvojih mládih let sze je jáko rada vesila i tak sze je nistere sztarodávne jezike tŭdi navesila. Szkrblivo je studerala szvéto Piszmo i te najsztarejse cerkvene vucsitele. Med poganzszkimi piszátelmi je naj ráj estela Cicerona, v steroga knigi je to najsla, ka práva vera more szamo edna biti, ár pravica nemre vecsféle biti. Csi je rávno v luteranzszkom návuki bila vzgojena, itak je od szvojih málih let posebno lŭbila devisko esisztoeso i z esŭdivanjom je glédala ono vero, stera rodi device, stera má esŭdivitno vrásztvo proti necsisztomi szkŭsávánji, najmre olt. Szvesztvo, szv. precsiscsávánje. Záto je odlocsila, ka esi previdi, da je katolisko vero Jezus Krisztus nastavo, taki prek sztopi vu to vero. V kŭp je szpráвила vsze vucsene mozse szvojga králesztva i zsnjimi je 5 let zgrŭntávala rázne verszke návuke ino brojila, stero vero je med temi vnogimi bozsi Szin nastavo. Pomali je szpoznala, ka je katoliski návuk, posebno vera vu nejszv. Olt. Szvesztvi toti vise esloveese pámeti, ali ne je proti pámeti, kak szo to luteráni glászili. I da je z dobrim nakanenjom iszkala pravico, záto njoj je Bog preszveno pamet, ka je tŭdi najsla pravico. Dobro je znála, ka esi povrzse luteranzszko vadlŭvánje, tak králeszko korono tŭdi zgŭbi. Ali to je tŭdi znála, ka Jezus Krisztus právi: Ka valá esloveki, esi celi szvejť zadobi, szvojo dŭso pa pogŭbi?“ 1654. leta 16. junija je pred orszácskim zborom dozjahválila z králesztva i potŭvala je v Innsbruck, gde szo jo katolicsanci kak szlávno kralice gorprijeli. Tŭ je pred poszlancom rimszkoga pápa i pred dvema ausztriskima nadvojvodoma vadlŭvala katolicsanzszko vero i pred oltarom na szv. Evangelium priszégnoľa na njo. Potom je ednako v Rim sla ino je z roke rimszkoga pápa prijéla prvo szv. precsiscsávánje. I Rima je vees niti ne povrgla, nego tam je zsvéla do szmrti vu pobozsznoszti i deviskoj esisztoesi. Mrla je 1689. leta vu 63. leti szvoje sztaroszti. Pokopana je v glávnoj rimszkoj cérkvi szv. Petra apostola. Zemelszko králesztvo je zgŭbila, ali za to je dobila vekivecsno nebeszko králesztvo.

2. *Sztano Miklos, naturezná nec*. Narodo sze je v Kopenhageni v Dániji 1638. leta 10. januára. Od leta 1656. do leta 1659. sze je na dómácsjoj vizzikoj soli vesio doktorsztvo, zvezdobrojsztvo i zsidovszki jezik. Potom je 3 leta v Amszterdami i v Leydeni bio na vszeucsilicesi, gde je od eslovecséga tela imenite nove návuke zbrojio. Vracsitelje njegovga vremena szo ga imenŭvali za díko i veszelje doktorszkoga znánja i esese dnesh tak velko pos-

tenjé má vu szvojoj domovini, ka sze edna vulica po njegovom iméni zové Sztenovulica. — Teda je odiso na Talianszko i posztano je doktor vu spitáli „Szvete Marije Nove“ vu Florenci ino dvorszki doktor II. Ferdinanda, toskanijskoga nadvojvoda. Med szvojim potivanjom po katoliskih drzsélaj je radovedno opazúvao zsvilenje katolicsancov, stero ga je zadovolnoga vesinilo. Ali poszebno zmozsnoga je genola 1666. leta jun. 22. na Telovo processija z najszv. Olt. Szvesztvom v Livorno váراسi. Kak je najmre hodo po tom varasi. na ednok njemi je proti sla processija. Veden kot sze je potégno ino je tak opazúvao nazocsi bodocse lüdi. I vido je v lepom rédi nájnáp-rej solszko deco, za njimi mladence, devojke, mozske, zsenzke, po tom dühovnike z kadilom i gorécsimi szvecsami, po tom je so püspek, ki je v rokaj drzso monstrancio z najszv. Olt. Szvesztvom; za püspekem je so vojvoda drzséle z szvojimi grofami i csasztnikami i na szlednje varasko poglavársztvo. Szteno je pazo na njé i vido je, ka szo vszi tak pobožno, ponizno i bogábojazno sli, molili i popevali, ka njim je lahko doj z lica csteo, ka te vszi mocno verjejo, ka tú pred szebom májo Jezusa Krisztusa vu podobi hostije. I na to szi je Szteno, kak jako moder luteránszki cslovik etak premislávao: „Csi te lüdjé ne bi meli práve vere, tak bi vszi sztrahsno vkanjeni, znorjeni bili, sztrahsno bi blodili! I sto bi je vkano, sto bi je pripelao v to blodjenje? Nisce drügi ne, kak szam Jezus Krisztus, ár je un pravo ete recsi: *To je moje Telo.*“ Ali jeli je mogocse to mislziti, ka bi Bozsi Szin lüdi v táksoj blodnoszti steo niháti? Nikak ne! Nego, csi bi té njegove recsi: „*To je moje Telo*“, kaj drügo znamenúvale, tak bi je on mogo naci povedati, ali pa razlorsiti, ka znamenújejo? Da je pa to ne vesino, tak je gvüšno, ka té recsi to zadenejo, ka katolicsanci verjejo, najmre ka je vu podobi krüha právo, isztinszko Telo Krisztusovo nazoeci! — Csi je pa tak, teda mi luteráni blodimo, vkanjeni szmo. I sto nasz je vkano? Tisztí nasi vucsitelje, steri szo Krisztusove recsi preobrnoli i krivo razlagali.“ — Tak szi je premislávao vucsenec i toga premislávania szád je to bio, ka sze je Szteno Miklos 1667. leta 3. novembra nazáj povrno vu szv. katolisko Materécérkev, od stera szo njegove ocáké krivi apostolje odrgrnoli. Kak je zsvivo po szvojem povrnenji, to eden luteran, Möller Janos, etak popisúje: „Od vremena szvojega povrnenja do szvoje szmrí je Szteno celo szvéto zsvivo vu poszti, pobožnoszti i zatájajji. K szvojemí blizsnjemí je veliko dobrotivnoszt i darovitnoszt prikaszúvao. Njegovo celo obnásanje je tákse bilo, ka je niti njegov najvéksi neprijáteo ne mogo nikaj bozsnoga od njega praviti.“

V 37. leti je imeniten natureznátec v poposzko solo sztopo i poszvecsen je za dühovnika. Nistera leta szledi je püspek posztano i ravnao je Hannoveroszko püspekíjo i szevorni Vikariat (Bremen, Hamburg, Lübeck i Slezvig-Holstein), gde je szamo malo katolicsancov bilo, ár je lutherov krivi návuk po tej mesztij najvecs naszlednikov najso. Piszao je nistera imenite kniga proti protestantom. Mro je 1686. leta májusa 26. — Lehko bi szi szpravo veliko bogásztvo, ár je pred králami i vojvodami vu vizikom postúvanji i lübvavi sztáo; ali ne szi je nikaj szpravo, nego v táksem szíromastvi je mro, kak Jezus na krízi. Njegova szlednja recs je bila, gda je med szkuzami szvojih vernikov, kak szvetnik düso püsztó: Jezus i Maria.

3. *Hurter Fridrik, piszáteo zgodovine i bivsi protestanszki „püspek“ v Schaffhauzeni.* Narodo sze je 1787. leta 19. marca v Schaffhauzeni z plemenite familije. 1804. leta je so na vszeucsilisce v Göttingen, gde sze je vónáveso za farara. V szvojem 21. leti je zse farar bio. 1827. leta szo ga v njegovo domovino v Schaffhauzeni pozváli i za „püspeka“ posztavili, to je, on je bio te prednji med vszemi fararami one drzséle. Zse od mladoszti je posezebno rad studerao zgodovino szvejta. V Schaffhauzeni szi je tak naprej zeo, ka popise zgodovino imenitoga rimszkoga papa, III. Innocenta. To delo njemi je priliko dalo dobro preglednoti znotresnje zsvilenje katoliske Materécérkvi. I csi je gli vu zacsetki ne meo toga nakanenja, na konci szvojega dela je li szpoznao, ka je Jezus Krisztus jedino rimszko szv. Materécérkev nasztavo. I tak je toga modroga csloveka vucsenoszt pripelala k právoj veri. Denesnji den pa vszakojacski nevucseni tepesje to glászijo, ka vucsenoszt odsztráni vero! Szamo, ka te pojbjé niti to ne vejo, ka je vucsenoszt!

Ali Hurter je esese nad vnogimi katoliskimi pravicami dvojio. Med tem szi je naprej zeo, ka na nemski jezik obrne knigo III. Innocenta „Od szv. Mese.“ I tá kniga ga je z cela povrnola. Ar je zsnjé prevido, ka práva vera more meti áldov, protestanti pa áldova ne majo: i szpoznao je velikocso toga szv. áldova ino tiszto nezgrúntano lübéznoszt, stero nam je Zvelicsiteo vu tom áldoví prikázao. Prevído je, kak szledi szam pise, ka nam je szv. Mesa tak potrebna, kak Krisztusov krízsni áldov, ár vrednoszt toga áldova sze nam rávno vu szv. Mesi vódeli. I tú sze szpomina z prázne bozse szlúzsbe protestantov, pri steroj vesászi niti Jezusovoga Iména vö ne povejo. Kak cela naci je vu katoliskoj cerkvi pri szv. Mesi! „Ne szamo Imé Jezusovo nam je na jeziki, nego celo sze zdrúzsimo z Jezusom; tú sze on

priblizsáva k nam, govori z nami, za roko nasz prim'le i tak nasz pela pred szvojega Oeso; tú je on na sredí med szvojmi verníkami; On je sznjimi, i oni szo sznjim.“

Gda je tak Hurter szpoznao, ka je szvéta Mesa szredina katolicsanszke vere, ka je to ona szrcsna zsila, stera odicseno glavo, najmre Krisztusa vkúp prikapesi sz szkrovnim telom, najmre sz szvétoz Materjov Cérkvov, i zsvilenje dávajoeso krv vu vsze zsile celoga tela posila; to je, gda je Hurter prevedio, ka je szv. Mesa zsitek katoliske vere, teda je vecs ne bilo gáta pred njim, sz celim szreom je katolicsanec posztano. Doj je zahválo protestantszko cerkveno szlúzsbo i so je v Rim, naj bi vido, jeli sze vu isztini vsze tak lepo obdrzsáva, kak je v knjigaj esteo. Za krátki esasz potom, 1844. leta junija 16. je v Rimi dolidjao katolisko verevadlúvanje i prisztopo k szvesztvi pokore i k szv. presiscsávanji.

Potom sze je v Bees povrno i do szvoje szmrti, to je do leta 1865. je szvojoj vucsenozti zsvivo. Vu njem je eden najvéksi nemski zgdovine piszáteo mro.

4. *Burchard Karol, dezsnelne vláde caszt-nik v Koblenci.* Narodo sze je 1790. leta 10. aprila v Novom Ruppini. Ali njegoví roditelje szo sze hitro odszelili v Pomeranio. Od 1813. leta do 1815. sze je bojúvao v preuszoszkoj vojszki proti Napoleon caszari. Med tem je ednok v Stettin vársi szamo tak z radovednoszti notri so v edno katolisko cerkev, gde szo rávno z vóposztávlenim Oltárszkim Szvesztvom litanije drzsali. Peszem „Tantum ergo“ i blagoszlov z Nájszsvetejsim, to ga je na telko genolo i tak prijolo za szrcé, ka je potomtoga vszáko nedelo so v ono katolisko cerkev k litaniji. I po esazi je k szv. Mesi túdi zacseo hoditi. Med tem szí je pa naprej vzeo knjige, z sterih sze je náveso celi katoliski návuk. Szam pise od szvojega povrnenja ete recsi: „Dugo je trpelo, dokees szam mogo potreti v szebi protivno csútje proti katoliskoj veri. Ne szam razmo, ka isese vu áldovi „Kyrie eleison“, „Gloria“, episztola, evangelium itd. Ali z esaszom szam prevedio, kak lepo pripravlanje je to k szv. esinenji (áldovi) i prevedio szam, ka Krisztusova vera nemre biti brez sztálnoga aldova. Brez té szredine bozse szlúzsbe, stera vkúpdzrsi i zjedini vsze práve krisztjáne, právim: brez szv. Mese bi Krisztusova vera po prvih 100 letaj preisla. Na zvúnesnje zsvilenje gledoes szo páspeki i dúhovniki zjedinjeni sz szvojim najvisjim pasztérom, rimszkim pápom i to je ono vezalo, stero vkúp dzrsi vsze katolicsanec; na znotresnje, dúsevno zsvilenje gledoes je je pa áldov szv. Mese edno tákse mocsno vezalo. Csi idem na Francozko ali v Ausztrio ali na Talianszko ali csi idem prek

velikoga morja, povszedi on eden áldov nájdem, povszédi ednáke ceremonie, szpodobne molitve i peszmi . . . I ztem je moje povrnenje zvrsono. Tú je Krisztusov áldov, tú more biti práva Krisztusova Maticerkev! . . . Gda szam prvikrát prijao oltarszko Szvesztvo, me je to z táksim veszeljom, z táksov zadovolnosztjov napunilo, ka bi tam vcsaszi rad mro, naj me vecs nikaj nemre razlocsiti od Jezusa. Tá dúsevna radoszti zadovolnoszt mi szvedoesi, ka szam zdaj v právoj veri; ár té radoszti nikaj drúgo nemre dati esloveki, kak isztinszka nazocsnoszt bozsa. Szpodobno szam csúto szledi túdi pri mojih szv. presiscsávanjaj. . . .“ Burchard je szledi kak katolicsanec v Bees priso, gde szta rávno te preobracála katolisko verszko zsvilenje dvá glaszovitiva popa: blázseni Hofbauer Klement i Werner Zachariás. Burchard sze je neizrecseno veszelio, gda je vido, kakso mocs má vu szebi katoliska vera, gda je vido jezere pa jezere pri szv. obhajili, bogate i szíromáke, professore i tezsáke, vojvode i beráce. Od toga etak pise: „Ka szv. Maticérkev na zemli telko szvétkov szveti, telko szkrovnoszti punih ceremonij oprávla, z tem nász goripodigne k Bogi, pred nász posztávi velicsanzstvo bozse, naj tak ne szpádnemo v bolvanszstvo, ka bi zemelszko velicsanzstvo podignoli za szvojga boga. Protestanszki voditelje szo pa vu szvojoj neszrecsnoj szlepoti vsze tiszto odvrgli, ka esloveka od ete zemle goripodigne.“ — Gda je mir nasztano, teda je Burchard domo so v Rheinszko dezselo i tam je v Koblenc varosi v dezsnelno szlúzsbo sztopo. Po szvojoj vucsenozti, vernoszti ino rédnom obnasanji je na visziko esészt priso i lepe sztaroszti sze vesako.

5. *Herbst Ferdinand.* Narodo sze je na Szakszonszkom v Altenburgi 1798. leta. Roditelje szo ga osztro vzgojili po sztárom luteranszkom návuki. Zse kak máli solár je szkoro na pamet znáo szv. Piszmo Novoga Zákona. Ali luteranszka bozsa szlúzsba ga je ne mogla genoti. Gda je pa odiso z domi na visise sole v Leipzig, Jenó i Erlangen, je celo mrzeo posztano. Ali da je vu szrci li na pobožnoszt bio nagnjen, záto je probao v katolisko cerkev hoditi, ár bi rad zadovolnoszt najso szvojemi pobožnoszmi szrci. I gda je tak pri szv. Mesi pobožsno knjigo Kempis Tomása prebirao, njemi je szrcce zacsnolo goreti i dúsevno veszelje je csúto vu szebi. „Gda szam sze náveso razneti poszamezne dele szv. Mese — pise un szam — sze mi je tak vidlo, da bi eden novi szvejt gorinajso, vu sterom szam sze za blázsenoga csúto.“ Gda je szv. obhajilo bilo, je zacsno veliko zselenje csútiti vu szebi, ka bi on túdi rad tá sztopo i k szebi prijao szv. Telo Jezusovo. Ali to je esese ne mogoese bilo, ár

je odzvüna te luteran bio. Potom je v München priso i tam ga je bozsa miloscsa pohodila i nazáj pripelala k právoj Materi. Enkrát je najmre so po vulici i rávno szi je premislávo, kak je neszrecesen, kak eden izobeseneec. ka szvojoj düsi nemre mira najti. Na ednok je csüto, ka poleg njega zacsejjo orgolati i popevati „Kyrie eleison!“ Gor je pogledno i katolisko cerkev je vido pred szebom. Notri je sztopo. Pri szv. Mesi je klecsecs proszo Boga, naj njemi dá düseven mir. I tak je csüto vu szebi, da bi njemi sto na tihoma pravo: Ka sze jo v tvojem szrei zse dovrсило, tiszto odzvüna vadlúj! Potom sze je taki so glászit k plebánosi, naj ga gorvzemejo vu obcsinsztvo katoliskve Cérkvi. I to sze je zgodilo 1832. leta decembra 2. Kakse veszelje je meo vu szvojem prvom szv. precisesávánji, to glaszno szvedoesi eden jáko lepi versos, steroga je pri toj priliki szpizszo od Oltárszkoga Szvesztva. Potom je vu Freiburgi v poposzko solo sztopo i gor je poszvecesen i kak dober dühovni paszter je szlúzso právoj Krisztusovoj cérkvi. Mro je 1863. leta.

6. *Faber William.* Narodo sze je v Angliji v Calverley meszti poleg Bratforta 1814. leta 28. junija. Za farara sze je vesio ino je bio eden najbolje vrelí naszlednik anglikanszke krive vere. Kak mládi farar je piszo edno knigo: „Sztárodávni szpomenki anglikanszke cérkvi,“ v steroj je esese veliko protivnoszt kázao proti katoliskoj veri. Ali kak sze je dale vesio, je vsze bole prevido, ka je v njegovoj anglikanszkoj veri vnogo taksega návuka, steri pred szodbov zdrave pámeti nemre posztáti. I to ga je z szalosztjov napunilo. Teda je v Rim potúvao, ne za drügoga volo, szamo naj vidi to meszto. Ali videnje XVI. Gregora pápa ga je mocno genolo. Najmre eden pop je prineszo v keliji Oltárszko Szvesztvo pred pápo, oni szo dolsztopili z tronusa, pokleknoli i szkuznatimi ocsmi prijéli szv. precisesávánje. To je Faber meo priliko viditi i szam je pravo od toga: „Miszlo szam, nebeszkoga szvetnika vidim pred szebom.“

Domo pridoesi Faber je dobo faro Elton i szkrblivo je delao za düseveno i telovno dobroto szvojih farnikov, tak ka szo ga farniki za mistera leta jáko polúbili. Moremo znati, ka je anglikanszka kriva vera celo nácsisa, kak luteranszka i kalavinszka. Nikaj návukov májo od Luthera, nikaj od Kalvina, zvün toga pa májo tákso bozso szlúzso, kak mi katoliesanci, mesújejo tüdi njihovi dühovniki, szamo ka to li ne áldov szv. Mese, ar szo dühovniki ne poleg právde i réda poszveceseni.

Ono lübv, stero je Faber pri szvojih

fárnikaj vszivao, je edna prigodba na ednok raztrgala. Eden vecser je mogo Faber k ednomi betezsniki iti i teda njemi je na poti nikaj to pravlo: „To, ka na tvojih prszaj neszés, je ne oltárszko Szvesztvo, je ne Telo Krisztusovo, ar szi ti ne právi pop novoga zákona!“ To ga je tak zgrabilo vu szrei, ka je esese vu tisztoj poti odloeso, ka povrzse szvoje krivo vadlúvanje i szvojo csészt. Prisesztvo nedelo je gorisztopo na predganco i etak pravo: Jasz szam szpoznao, ka szam ne vu právoj Krisztusovoj Cérkvi. Ali zdaj sze povrnem k toj právoj Cérkvi, najmre k rimszkoj kátoliskoj Cérkvi.“

Té recsi szo veliko revolucijo napravile med fárnikami. Vszi pedsztójniki ino glaszovili farniki szo sli k njemi i nagovárjali, prsziti szo ga, naj ne sztopi prek, naj pri njih osztáne; szlobodno predga, kak sze njemi vidi, naj jih szamo ne osztavi. Ali Faber je bio posteni mozs, záto je povrgo faro, so je v Nordhampton, gde ga je apostolszki vikár, Dr. Wareing gorívzeo vu katolisko Matercerkev. To sze je zgodilo 1845. leta 16. novembra. Faber William sze je zse kak krivoverni dühovnik jedino za szvojih farnikov düseveno i telovno dobroto trüdi; z kem bole je pa esinio to vu právoj veri! Z nikimi szvojimi prijátelmi, steri szo tüdi vösztopili z anglikanszke cerkvi i katoliesanci szo posztanoli, je so v Birmingham i tam szo v ednom szamosztáni pobožno vküp zsvieli. 1848. leta februára 17. je Faber William sz prijátelmi ali tivárisami vréd notri sztopo vu réd Oratorianusov szv. Filipa Nerija. Za edno leto sze je toga veszelja vesako, ka je v Birminghami i Londoni gorposztávlen eden szamosztan njegovga réda i on je odebráni za pedsztójnika londonszkoga klostra. Tü, v glavnom meszti je delao Faber 14 lét i njegovga imena angleski katoliesanci nigdár ne pozábijo. Sz szvojoj vucenosztjov, szvojini predgami je jezér pa jezér krivovernikov povrno nazaj vu právo Matercérkev. — Ali nemrtelno ime szi je szpravo najbolje sz onimi knjigami, stero je szpizszo: „Vsze za Jezusa“, „Naprejidenje düse vu popolnom zsvilenji“, „Najszvetejse Oltárszko Szvesztvo“, „Sztvoriteo i sztvorjenje“, „Pod Krizsom ali szaloszti Marije“, „Neprecenjliiva Krv“, „Betlehem“ itd. Vsze njegove knige szo pune te najvisise vucenoszti. Kak orei sze zdigne Faber gori na viszino velike znanoszti, kam ga nemrejo vszi naszledúvati, nego szamo jako vuceni lüdje. Po trüda i velike vrednoszti punom zsvilenji je mro Faber William 1863. leta 26. szepembra v Londoni.

(szj.)

Ti szi Peter!

Poleg vode Jordána vu okroglini várasa Cezarea je bio ednok Krisztus, okoli szo ga vzéli njegovi vucsenicke. Pito je Krisztus apostole: Za koga drzsijo lüdje Szina eslovecega? Apostolje szo pravli: Nisterni za Ivana Krsztitela, nisterni za Eliása, nisterni pa za Jeremias ali za ednoga iz prorokov. Na to sze je Krisztus k njim obrno i pito: Vi pa za koga mené drzsíte. Naprej je sztopo Simon (Peter) i vu iméni vszeh apostolov je vadlúvo: Ti szi Krisztus, Szin zshivoga Bogá. Z tém je vadlúvo, ka je Krisztus od zacsétka obecsani Messias, ki lüdszivo od grehov resi, Krisztus je Szin Bogá,

ki je na zemlo priso i od Marie sze narodo: právi Bog i právi eslovik. Bog od vekomaj, eslovik vu vremení poszto.

Na té recsi je Krisztus pravo Simoní: Blázseni szi Simon, szin Jonása, ár telo i krv je ne najzvesztila to tebi, nego Ocsa moj, ki je vu nebészah. Jasz tüdi právim tebi, ka ti szi Peter i na to pecsino zozidam mojo mater cerkev ino vráta peklénszka njo ne premorejo. Ino tebi dam klüese králesztva nebeszkoga. Ino ka zvézsés na zemli, zvézано bode vu nebészah, ka odvészés na zemli, odvézano bode i v nebészah. Z temi recsmi je Krisztus posztavo szvétoga Petra za vidceso glávo szvoje matere cérkvi. Novo imé njemi je dao: Ti szi Peter, to je ti szi pecsina ino na to pecsino, na Petra je zozidao mater Cerkev. Prek njemi je dao klüese nebeszkoga králesztva, Peter je najvékso oblászt dobo vu materi Cérkvi.

Krisztus po szvojem gorisztanejnji sze je vecskrát szkázo. Ednok sze je szkázo vszem apostolom i Simoní Petrí pravo: Simon, lübis ti mené bole od teh? Pravo je Peter: Tak je, Goszpodne! ti znás, ka jasz lüvim tebé. Pravo je njemi Jézus: Pászi moje ovcé. Páli je njemi pravo: Simon, lübis ti mené? Pravo je njemi: Tak je Goszpodne! ti znás, ka jasz lüvim tebé. Pravo je njemi: Pászi moje ovcé. Pravo je njemi trétjokrát: Simon, lübis ti mené. Zsalosztén je gráto Peter, ka zse trétjokrát pita: Lübis ti mené? i pravo je. Goszpodne! Ti vsze znás, ti znás, ka jasz lüvim tebé. Pravo je njemi: Pászi moje ovcé.

Trikrát je pito Jezus Petra: Lübis ti mené? Steo je szvedocsánsztvo meti od lübéznosztí Petra, ki je njega trikrát zatájó. Zgodilo sze je te, gda szo Jezusa vlovili, Peter je tüdi od zajaj szprevájó njega. Prisli szo vu dvor visesnjava popa, Krisztusa szo vu hizso pelali pred szod, Peter je pa od zvünaj oszto. Mrzla noes je bila, szlüzsbéniki szo ogen nalozsili, Peter je tüdi tá so sze szegrevat. Prísla je edna szlüzsbénica visesnjava popa i vidla Petra, ki sze je szegrevo pri ognji i právla:

Ti szi Peter!

I ti szi tüdi z Jezusom Nazarenszkim bio. Nego un je tajio i pravo: Ne vem ka guesis. V kraj je odiso i kokot szpopevo. Znovics, gda bi ga vidla szlüzsbénica, je právla okoli sztojécsim: Ka je té eslovik iz tisztihi lüdihi. Nego un je znovics tajio. Za máli esasz, steri szo okoli sztáli, szo znovics pravli Petrí: Gvtšno, ka szi iz tisztihi lüdihi, esese gues je táksi. Un pa je zacsno sze zaklinjati i priszégati. Ne

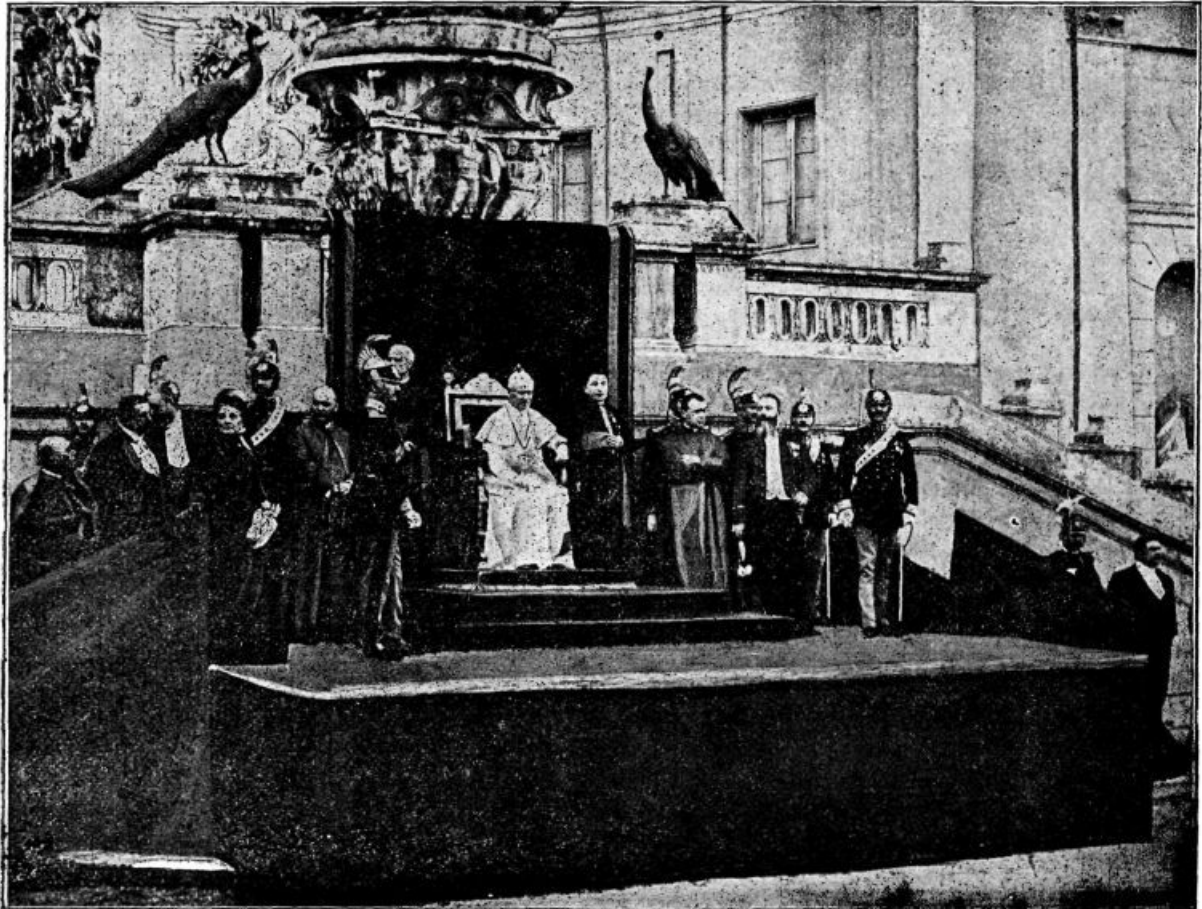
poznam tisztoğa esloveka, od steroga vi gucsite. Veszasi je na to kokot znovies szpopevo. I szpomno sze je Peter od recsi, stere je pravo Krisztus: Prle, liki kokot dvakrat szpopeva, trikrát me zatajis. I zacsno je bridko jokati.

Zatoga volo ga je Krisztus tigrát pito: Peter, lúbis ti mene? I gda ga je zagvúšao, ka ga lúbi, je pravo njemi Jezus: Pászi moje ovcé. Petra je posztavo za visesnjenja pasztéra vszeh ovc, vszeh krsztcsenikov, naj je ravna, naj je vodi po poti zvelicsanja.

Z najvéksov oblásztjov, stero je dobo, je

esújete. Pokoro potem delajte i naj sze vszaki med vami okrszti vu imeni Jezusa za odpúšcsanje grehov.

Szvéti Peter je ob prvím trpo za Krisztusa. Gda bi po celom vársi Jeruzsálema predgo Krisztusa rozpétoga, ki je od mrtvih gorisztano, pred szébe szo njega, i Jánosa zvali visesnji zsidovov i prepovedali szo, naj vecs ne predgajo vu tom iméni. Peter je njim brezi bojarnoszti povedo: Nemremo vász bolje bogati, liki Boga, nemremo tiszto ne predgati, ka szmo vidli i esúli. Ne ga vu drúgom zveli-

☞ Piusz X. romaregorprimajo.

Peter zšive. Po gorisztanejnji Krisztusa je un szveto mater cerkev pelo. Un je odrédo, ka szo meszto Judása drúgoga apostola, Matjasa posztavili. Na riszalszko nedelo, gda je priso Dúh szvéti vu kepi ognjenih jezikov, je un naprej sztopo i pravo: Jezusa Nazarenszkoga, ki je zmozsne dela med vami vesino, kak dobro znáte, szte na krizs rozpéli. Nego un je gorisztano od mrtvih. Mi to poszvedocsimo. V nebésza je odiso, tam szedi na desznici Ocsé, poszlao je Dúhá szvétoğa, liki zdaj vidite i

esanja, ár je ne drúgo imé dano pod nélov lúdém, vu sterom bi sze zvelicsali.

Szvéti Peter je vođo cerkev, njemi sze prinieszli kreseniki dáre, stere je med szizromákmi raztálo. Eden mozski, po iméni Ananias z szvojov zsenov je odao szvojo njivo. Steo je znoriti apostole i to je zseno túdi znála. Szamo eden tao je neszo Petri, ki je pravo: Ananias zakaj je Satan szkúsávo tvoje szreé, ka szí proti Szvétomi Dúhi lago i csésés noriti? Jeli, csi szí odo njivo, bi vsze lahko szebi ob-

drzso? Nego zakaj lazses? Gda bi to esüo Ananias, vküper je szpadno i mro. Prisli szo szlüzsbeni i odneszli szo ga. Prisla je i zsenzka, stera je nikaj ne znála od toga, ka sze je zgodilo. Právi njoj Peter: Povej meni zsenzka, esi szte za telko odali njivo? Ana je právla: Za telko. Peter je pravo: Ka szta szi z miszlila, ka szküsávata Dühá szvétoaga? Vküper je szpádnola i mrla, vun szo jo odneszli i pokopali poleg mozsa.

Szvéti Peter je vesino prvo esüdo. Peter i János szta sla vu cérkev. Bio je pri dveraj néki plantavi eslovik. Gda bi vido Petra, pro szo je álmstvo. Pravo je Peter: Gléj na nasz. Un je pa miszlo, ka kaj dobi. Peter je pravo: Zláta, szrebra ne mam, nego ka mam, to ti dam. Vu iméni Jezusa Krisztusa Nazarenszkoga, sztani gori i odi. Za roko ga je prijó i gori zdignó; na noge sze posztavo plantavi i odo i dieso Boga.

Szv. Peter je bio visenji pasztér materé cérkvi, un je ravno i vodo. Iz Jeruzsálema je so vu Antiochio, iz toga várasa pa je so vu Rim. Tam je bio püspek. Iz Rima je ravno mater cerkev po celom szveti.

Po Krisztusovom rojstvti leta 67-ga je szmrt, mantrnistvo gori vzeo za Krisztusovo vero: na krizs szo ga razpéli.

Hizsa ne more biti brezi fundamenta,

ovce ne morejo biti brezi pasztéra, tak tüdi mati cerkev ne more biti brezi gláve i pasztéra, brezi vodítela i ravnítela. Krisztus sze je poszkrbo, ka po Petrovoj szmrti tiszti hode gláva i ravnitel matere cerkvi, ki za njim pride vu Rim vársi na püspekovom sztoei. Vszigdasnji rimszki püspek je naszlednik szvétoaga Petra vu ravnanji matere cerkvi, un je najvisenji pasztér i ravnitel. To je rimszki pápa, szvéti ocsa.

Po szmrti XIII. Leona zdaj ravna mater cerkev X. Piusz.

Rimszki pápa ravna mater cerkev po püspekaj i dühovnikaj.

Podloznsoszt je vu materi cerkvi. Verni krsztsesenicke szo podloznsi dühovnikom, te püspekom, püspecke pa rimszkomi pápi. Tak, kak lane, szo kotrige matere cerkvi vküper prikapesene z vidocsov glavov, z namesztnikom Jezusa Krisztusa.

Rimszki pápa je kral krsztsesenikov, steri njega vecskrat pohodijo vu Rimi. Nas kep tiszto kázse, ka X. Piusz rávno romare gori prima.

Podloznsi moremo biti zapovidam rimszkoga pápa, vecskrát moremo moliti na njegovo nakanejnje: za povrnejnje grehsnikov, za szloboscino i zvisanje matere cerkvi.

(kj.)

Trije kassovszki mantrniki.

Gda szveta Maticerkev vöpoke od koga, ka je blázseni ali szvéti z tem onoga szvojga vernoga szlugo ne podigne v nebesza, ar je táksi tak brez vsze dvojnoszti v nebeszah. I ne szo szamo tiszti zvelicsani, stere szvéta Maticerkev za blázsene ali szvéte vöpoke, nego nezraesunano vees jih je zvelicsanih. Ar szv. Maticerkev szamo tiszte oznani za szvéte, steri szo krscesanszke jákoszti, krscesanszko popolnoszt vu velikoj meri szkázali, ino zvün toga je Bog njihovo popolnoszt z káksim esüdom potrdó. I tá popolnoszt zsitka ino esüdovitna prigodba sze more brez vsze mogose dvojnoszti gvüšno dokázati. Záto szo nistere verne bozse szluge szamo vees szto let

szledi po njihovoj szmrti oznanili za szvéte; ár je tak dugo trpelo, dokees sze je moglo gvüšno poszvedocsiti, ka szo oni bozsi szlugi za isztino zvün réda veliko jákoszt, popolnoszt szkázali vu szvojem zsvilenji.

Tak sze je godilo z tremi kassovszkimi mantrnikami, steri szo zse 1619. leta szep-tembra 7. i 8. dnéva manternisko szmrt pretpeli za katolicsanszko vero; pa szo szamo zdaj, 1905. leta, 14. januára povedani za blázsene. Zse Pázman Peter kardinalis, esztergomszki püspek je priporácsao rimszkomi pápi, naj té tri mantrnike za blázsene oznanijo. Potom szo vogrszki püspeeje esese vecskrát naprej dali to prosnjo szv. apostolszkomi sztolei. Ali to sze je tak na hitroma ne moglo zgoditi.

Ar je prve potrebno bilo oesivesztno szpoznati, ka szo te trije jedino za volo práve vere mogli mreći i ka je Bog njihovo szvétošt z kaksov esüdnov prigodbov potrdó. Blázi 200 let dugo szo szprávlali vküp v Rimi na to gledoes dokáze i szvedoesansztva. I poleg teh dokázov i szvedoesanszty szo vládaioesi pápa, X. Pius

szkimi püspekami i pred velikov vnozsinov lüsztna vóoznanili, ka szo trije kassovszki manterniki: *Krizzavszki Márko*, *Pongrácz István* i *Grodec Melhior* po szvojoj manterniskoj szmrti gorivzėti vu réd odiesenih „blázsenih“.

Koga szv. Maticérkev za „blázsenoga“ oznani, tisztoğa szledi návadno za „szétoga“

Trije kassovszki mantrniki.

1905. leta, 6. januára vöpovedoli, ka je mocese té tri verne bozse szluge za blázsene oznaniti. I tak szo za 9 dni potom, to je 15. januára na szvétek Szladkoga Imena Jezusovoga imenüvani Szvéti Oesa vu szvojoj rimszkoj cèrkvi pred kardinálami, pred ynógimi vögr-

tüdi vöpove. Szamo te je razloesek med „blázsenim“ i „szvétim“, ka „blázsene“ szamo nistera meszta, „szvéte“ pa cela szv. Maticérkev esaszti.

To je szláva, dika katolicsancom vu etoj domovimi, ka szo trije med njimi od szv.

Materceérkvi na tak visziko vrednoszt podignjeni. Dűseven dobiesek szo nam te trije mantrniki, ár oni pred Bogom gvűsno najbole za nasz, za szine ete domovine molijo. Za peldo szo posztávleni pred nasz, naj je nasz ledűjemo, naj vu právoj veri tak sztálnu bodemo, kak szo bili oni, steri szo ráj mri, kak pa bi szvojo vero zatájili. Zató de dobro, esi szloveni szpoznajo té verne vojáke Krisztusove. I tak eti na kráci popisem njihovo zsvljenje.

Krizsavszi Marko sze je narodo v Krizsavei na Horvaeskom od pobožsnih i bogatih roditelov 1588. leta. Roditelje szo ga vu pobožnoszti i bogábojnoszti hránili gori. Gda je 12 let sztar bio, szo ga v Bees dáli v imenito solo Jezusove Drűzšbe. Po oprávlenuj deacskej soli njemi je veliko szkrb delalo odlócsenje sztána, ár je ne taki szpoznao glásza božsega, steri ga je na te najplemenitejsi popovszki sztan zvao. Zaprva je voják steo biti, ali pobožnoszt i lűbav k vucenoszti ga je itak na popovszki sztan nagnola. Teda je 1606. leta v Gradec so, gde sze je na glaszovitoj soli Jesuitov modroszlovnoszt vesio. Potom za tri leta je zse vucsíteo ali „doktor“ posztano. Vu szvojem 24. leti je notrisztopo v zgrabecsko popovszko solo ali v szeminárium. Ali odtéc szo ga za volo njegovga velikoga talenta v Rim poszlali vu Nemsko-Vogrszko popovszko solo. Za stiri leta je gorposzveesen i obrvim je vu szvojiz domovini v Krizsavei bio dűhovnik. Ali Pazman Peter kardinalis i primás ga je zse za edno leto v Tirnav (Nagy-Szombat) pozvao i vő ga je imenűvao za profeszora i ravnitela tirnávské sole. 1616. leta ga je pa za volo njegove velike vucenoszti imenűvao za kanonika v Esztergomi i za dve leti po tom za opata v Széplaki. Kak opat Széplaka je Krizsavszi Marko veeskrát prisó v Kassov, ár je Széplak blűzi bio k tomi vársi. V Kassovi sze je szpoznao z tisztima dvema dűhovnikoma Jezusove Drűzšbe, sterima navkűpe je szledi szmrť gorivzeo za szvojo vero.

Te drűgi veren vojak Krisztusov je bio *Pongrácz István*, ki sze je 1582. leta v Alvinci v Erdélyszkom narodo od plemenitih vogrszkih roditelov. Szvoje sole je v Kolozsvári opravo vu imenitoj soli Jezusove Drűzšbe. Sz szvojov pametjov i pobožsnih zsvljenjom je med vszemi deákami te prvi bio. Tű sze je odlócsó, ka celi szvoj zsitek vu popolnoj szlűzšbi i naszledűvanji Krisztusovom sesé dovsiti; zató je v szvojem 20. leti notrisztopo vu Jezusovo drűzšbo, esi njemi je rávno rodbina to nikak ne stela dovoliti, ár je rodbina to zselela, naj vu szvecko szlűzšbo sztopi, gde sz szvojim talentom i plemenitosztjov visziko esészt lahko doszégne. Ali on je vu szvojem szv. odlócseni sztalen osztano. Kak novicius je prvi dve leti

dalecs od szvoje domovine v Brűnni na Moravszkom szpuno. Potom je poleg zapovid szvojih predsztojnikov v Prázi profeszor bio. Potom sze je pa v Ljublani, v Celovci i v Grádcu za popa vesio. Kak goriposzveesenoga popa szo ga 1615. leta v Homonno na Vogrszko poszlali za vucsitela i predgara. Sz szvojim szv. zsvljenjom i lepimi návukami je tű vnoge krivovernike nazáj povrno vu právo katolicsanszko Materceérkev. Ali z tem je na szébe obrno veliko szrditoszt kassovszkoga kalavinszkoga farara, Alvinci Petra. V Homonni sze je tak Pongrácz István 4 leta trűdio Bogi na vekso diko i nemrtelnim dűsam na zvelicsanje. 1619. leta v juliji szo ga predsztojniki v Kassov zrendelűvali, gde je za dvá meszeca manternisko korono zadobo.

Te tretji blázseni je *Gródec Melhior* z polszkoga naroda, ki sze je narodo v Tesen vársi v Szleziji leta 1584. Od njegovga detinsztva malo známo. Znáno je szamo to, ka je v Bécsi opravo sole i v szvojem 19. leti je notri sztopo med jesuite. Kak novicius je on tűdi v Brűnni bio; potom sze je pa v Prázi dale vesio. 1614. leta je poszveesen za popa. Ob prvim je v Prázi bio predgar, potom pa v Koppanini vézsi dűhoven pasztér. — Da je znáo nemski i csehszki, zató szo ga 1618. leta v Kassov poszlali, naj bi tam bio dűhovnik nemskih i csehszkih vojákov. Ali tű je ne dugi csasz delao, ár je zse na drűgo leto z Krizsavszi Markom i Pongrácz Stevanom vréd mogo mreti za Krisztusovo vero.

Manternistvo teh treh blázsenih sze je etak zgodilo: 1619. leta je Bethlen Gabor szédmograski (erdélyszki) protestantszki vojvoda poszlao szvojga generala, Rákóczy Győrgya, steri je tűdi kalavin bio, proti Kassov vársi. Dóczy András, varaski kapitan, ki je veren bio k vogrszkomu králi i katolicsanszkoj veri, je gotov bio váras do szlednje kaple krvi brániti proti kalavinszki merberjásom. Szamo, ka je v Kassovi med mesztancsarami tűdi doszta kalavinov bilo i te szo sze po szkrivomá pogodili z protivnikom, Dóczy Andrása kapitana szo zvezali i notri záprli, potom szo pa odrpli vráta pred vojszkov Rákóczy Győrgya, steri je tak lahko prevzeo Kassov. To sze je zgodilo 1619. leta 4. szep'embra.

Potom szo divji kalavinje sztrahsno zacsneli pregánjati katolicsance, steri szo v Kassovi prebivali. Niki szo to zseleli od Rákóczyja, naj vsze „pápince“ dá szpoklati; steri szo pa ne bili tak jáko divji, szo zadovolni steli biti z tem, esi tri katolicsans ke dűhovne pasztére vmorijo. Zató szo vsze tri imenűvane dűhovnike zgrabili i v temnico záprli. Potom szo je priszilűjavali, naj zatajijo szvojo vero i naj prek sztopijo na kalavinszko vadlűvanje.

Ali da je to z lepov recsjov ne slo, zato szo je zacséli mantrali. Rákóczyjovi divji hajduki szo sze na nje vrgli, kak lačna zverina ino szo je vszakojaesko mantrali. Ne szo je na ednok vmorili, nego pomali szo je klali, naj z tem dužse trpijo boleznoszt. I oni szo sztálni bili, za vero, za Krisztusovo pravico szo vsze mantre pretrpeli. Vsze zmautrane, vküp potrete i sz száblami zoszmicane szo je divji krivoverniki v edno grdo grabo vrgli, vu stero je vszakojaeska grdosztija vküp tekla. I manterniki szo esese ne bili z cela mrtvi, nego

bio ino je ne poszlühno prosnje, nego grobianszki je odgovoro: „Radi bojte, ka szte vi tüdi ne tak obhodili, kak vasi popi! Poberte sze odtée!“ Ali szledi je edna plemenita zsen-szka sla pred varaski tanács i na njéno prosnjo szo zapovedali varaskomi hohári, naj vöpo-tégne mrtvece z one jame i na ednom bole szühom meszti pokopa. Ali to meszto je tüdi ne dosztojno bilo za manternike. Zato ja pobozsna grofica, Pálffy Katarina, zsená Forgách Ferenc grofa to glédala, naj more prekdobiti ta mrtva tela.

Mantrnistvo „Krizsavszkoga“ Marka.

Krizsavszki Marko i Grodec Melhior szta 7. szeptembra tam v jami mrla, Pongrác Stevan je pa 8. szeptembra mro. Tak je szmrt resila té tri batrivne vojáke Krisztusove od trpljenja i po krátkom trpljenji szo doszégnoh vekivecšno diko i veszelje.

☞ Pobozsni katolicansci szo potom proszili kassovszkoga pedsztojnika, naj njim vödá mrtva tela manternikov, ka je posteno pokopa. Ali té pedsztojnik je tüdi krivovernik

Prigodilo sze je, ka je Bthlen Gabor, erdélyszki vojvoda pri ednoj veszelici proszo to iménüvano grofico na eden plesz; ali ona je nikak ne stela zsnjim plészati, szamo tak je dovolila, ka njoj je mogo za té plesz prek dati mrtva tela manternikov. Potem je grefica dála lepo ocsisztiti i okinesati tela manternikov ino je pokopati v sebeskoj cérkvi. Ali da szo tü mrtva tela tüdi ne v gvüsnosztí bila, zato je szledi dála prek odpelati v Hertnek, vu

szvoj grád. Za 15 let je pa vszeh treh mantrikov exonte i esztanke vu edno obveno skrinjo dála szpraviti i v Tírnáv (Nagy-Szombat) odpelati, gde esese dnesz poesivajo vu zérkvi Ursulinszkój.

Tá prigodba je zsalosztén liszt vogrszke zgodovine. Ár szvedoesi, kak divji i nepotrplivi szo bili protestanti i kak szo razsirjavali szvojo krivo vero. Pa itak vszigidár to lazsejo, ka szo prej „pápinci“ njé preganjali. Ali naj

gor pokázsejo szamo ednoga kalavina ali lutherána, steroga szo pápinci za vola njegovga vadlúvanja vmorili. Szamo taksega je ne bilo. Ár esi szo „pápinci“ gda steroga protestanta szkonesali, szo ga ne za volo vere szkonesali, nego záto, ár je ovak hüdodelnik bio.

Blázseni manterniki, molte sze pri Bogi za nasz, naj sztálni bodemo vu pravoj kato-
licanszkój veri!

(szj.)

Reditel kalendáriumá pa vrág.

Frlíca, nego doszta pravice.

Noes je bila, reditelj je pri sztoli szedo. Priso je vrág, proszo ga je, naj njemi túdi nisterne dnéve i szvétke zapise vu kalendáriumi. Reditelj sze je doszta premislávo, ka de delo. Na szlednje szta szklenola, ka szvétke i nedele vrág dobi. Vrág je odiso, reditelj pa sze je poszmeho, ka je vrága znoro. Miszlo szí je: Szvétki i nedele szo Goszpodni Bogi poszvecseni, ludje v církev idejo i, kak vu katekizmusi sztoji, dobre knjige stéjo, dobro delajo. Na té dni vrág dónok ue de meo zsétve.

Okoli je preteklo leto. Znovies je priso vrág i ne sze je mogo za doszta zahváliti. Vees dela je prej meo edno nedelo, liki na vsze ove sészt dni. Dobro je bilo szenje. Za malo masinszkoga vina, za edno-dve vöri plesza szí je jezero pa jezero neduzsnih düsic szpravo.

Szpoto sze je reditel kalendáriumá, vu rudécsó opravo je obleko szvétke i nedele, naj nász zse sz tém opomina na Goszpodnovo zapovid :

Szpomni sze, da szvétke poszvetis.

(kj)

Od polszkih delavcov.

Sto sze na oprávlanje polszkoga dela za delavca pogodi. more szi pravico (munkásigazolvány) szpraviti.

To pravico vöposztávi vesko poglavársztvo, za to nika ne trbe plácsati, stemplna tüdi ne trbe. Csi stoj zgübi, za novo pravico more 1 korono plácsati, stera sze obrné na kaszo za pomáganja polszkih delavcov.

Na oprávlanje dela, naj bo to zsétva ali kakso drügo polszko delo, szi vért i delavec táksi kontraktus lahko napravita, káksega scséta.

Kontraktus sze more szpiszati, ovak szi niscse ne more pravice iszkati.

Vu kontraktusi sze more doli pöpiszati, kelko plügov je za kosziti, jeli je jeszenszko ali szprotolesno szilje.

Vu kontraktusi more zapiszato biti, jeli za zsétvo, za notri szprávlanje, za mlátitev sze penezi plácsajo i kelko ali pa za rész de sze delalo.

Vu kontraktusi sze more plácsa vu részi, i ka je vredno, vu penezah izpiszati. Delavci najmre jus májo, gda szo zse opravili delo, plácsó ali z része ali pa vu penezah prosziti. Delavci, steri vküper delajo, szamo edno formo szlobodno zselejo: ali vszi rész ali pa vszi peneze. Csi sze ne morejo med szebov zglíhati, votume doli देनेjo; csi je na obá kraja vednáko, sors sze potégne.

Csi pa bi delavci od dobre zemlé rész proszili, od bozsne pa peneze, právda naprej pise, ka od cele doli pozsete zemle sze proszi ali rész ali penezi.

Csi vért delavcom jeszti dá, vu kontraktusi sze more szpiszati, ka to jeszti eden dén na edno glávo kelko penez je vredno.

Delavci szlobodno proszijo zádav, stera sze vu plácsó notri zracsuná. Vért tüdi szlobodno zsele od delavcov zagvüsanje ali vu penezah ali pa, ka na grünt dá tabuleratí. To tabuleranje ne kosta stemplne.

Kontraktusa sze dvá napravita. Notárius pred ednim veskim poglavárom vérti i de-

lavcom gori presté, raztolmacci, potem kontraktuse podpisejo vert i delavci, notarius ino veski poglavár pa potrdita. Eden kontraktus sze dá vérti, eden pa od delavcov odebránomi delavci. Toga hipa notárius vu munkásigazolvány notri szpise imé vértá, delo, kak dugo de delo trpelo i plácsó.

Za potrdjenjé kontraktusa notáriusi plácsa ide, najmre csi delavcov ne ga vecs, kak 25, 1 korona, od 25 do 50 2 koroni, od 50 vise 3 koroni. To vért more plácsati. Stemplna ne trbe. Nego csi kontraktus je notárius piszo, telko njemi ide, kelko poleg nasztávlanja veskoga poglavársztvo za pisanje kontraktusa ide. To je vszákoj kancelárii vün izbito.

Kontraktus sze ne more vlomiti. Nego szo jo prilike, gda je szlobodno.

Kontraktus lahko razpita, gori pové vért: csi delavec njega, njegovo familio bantüje, proti njegovom zsitki ali blági napáko naprávi, szám rad kvár vcsini, csi je oszozeni za volo gori buntanja delavcov ali pa nepripraven je posztano za zvršávanje dela.

Delavec lahko razpita kontraktus: Csi vért ali familia ali spán njega na greh zapeláva, bantüje ga, proti njegovom zsitki ali blági kaj vcsini, plácsó nazáj drzsi ali csi ga k szoldákóm zovéjo.

Csi za volo teh zrokov ali delavec ali vért gori pove, duzsniva szta vu 24 vörah ali z recsjov ali po rekomandiranom pizsmi eden ovomi na znánje dati, ovak kontraktus valá.

Csi je delavec iz zrokov popiszanih gor povedo, vért je duzsen njegovo zaszlüzseno plácsó plácsati, csi je pa delavec bantüvani ali pa vu greh zapelani bio, jus má na celo plácsó.

Csi szo nisterni delavci odisli, ovi jus májo vu 48 vörah za drügoga sze szkrbeti. Csi szo osztanjeni delavci delo opravili, plácsa vö sztoplenoga sze med njimi razdeli.

Csi je hrána ne zadoszta ali ne zdrava, pred birovijov sze szlobodno tozsi, stera csi szpozna pravico, szod prineszé, ka sze jeszti vu kontraktusi zapiszanih penezah plácsa.

Plácsó vu pitvini ali vu blági vödávati je prepovedano. Delavca prisziljavati, naj tü ali tam küpüje, je tüdi prepovedano.

Delavca obetezsenoga vrácsiti i obdrzsati je vért duzsen 8 dnévov.

Delavec je duzsen vu povedanom csazi i meszti sz szvojev skerjov naprej pridti, delo zacsnoti i poleg kontraktusa opraviti.

Csi je vremen nej vugodno, szamo sz

szloboscsinov vértá lahko od idejo. Csi je vu kontraktus vzéto, poleg toga drúgo delo túdi morejo oprávljati.

Csi delavec ne pride ali pa brezi zroka odide, vert jus má ga nazáj prignati dati.

Csi delavec kvár vcsini, vért njemi szlobodno plácso zadrzsi, nego vu treh dnévaj more tozsiti vért pri biroviiji, stera ob-szodi kvár.

Delavci szvojo tozsbo pri biroviiji po dvöma od njih zbranih lahko notridájo, nego ovi szo duzsni dale delati.

Csi je vu personi vértá káksa szpre-memba posztanola, 6 meszecov pred zacsin-janjem dela sze kontraktus lahko goripove.

Právda ocsiveszno naprej pise, ka ne szamo delavci, steri sze na dugsi csasz po-godijo, nego napszámoske túdi szo duzsni munkás-igazolvány vö vzéti.

Med vértom i napszámosom sze kon-traktus naprávi ali z recsjov ali pa vu pisz-mi. Csi je nika ne vu kontraktusi, dén sze racsuna od izhoda szunca do zahoda; podné edna vöra, od 15-ga aprila do 30-ga szep-tembra v gojldno i zadvecsera po i po vöre szloboscsine sze vzeme za pocsivanje.

Csi vert celi dén ne more dela dati delavci, za csasz vu deli oprávléni more eden, dvá, tri fertále plácse dati. Csi je jeszti túdi vu kontraktusi, za delo pred poldnévom obed, za delo po poldnévi vecsérja szlisi.

Vsze drúgo, ka právda naprej pise za delavce, steri sze na dugsi csasz pogodijo, za napszámosé, ki na dén delajo, túdi valá.

To vsze, ka szam vam popiszo, sze gori nájde vu II. právdí iz leta 1898. od réda med goszpodárami i polszkimi de-lavcami. (kj.)

Szv. Stevan, kral vogrszki.

Szv. Stevan prvi kral vogr-szki je vladarsztvo prek vzeo leta 997. Tihinszke dü-hovnike prizvao, steri bi njegovo poganszko lüdsztvo na krscsanszko vöro szpravili. Deszet püspekij je gori posztavo. Asztrik apáta je v Rim poszlo, naj

pápi na znanje dá, ka je vogrszki narod glavo nagno pod krotki jarem Jezusa, na pravo vero sze je obrno, proszo je blagoszlov na zacsnjeno delo i potrdjenje tiszto-ga, ka je zse zvrso. Potem je proszo od pápa korono, z sterov bi sze poleg navade drúgih králov krscsanszkil dao korunüvati.

II. Szilveszter pa je z veszeljom gori prijó poszlanca vogrszkoga vladára. Gda bi csüo vreloszt njegovo vu razzsirjavanji prave vere, gda bi csüo od njegove darovitnoszti proti materi cerkvi, gori je szkricso: To je apostol Krisztusov. Prosnjo poszlühno, vsze njegove dela potrdo, blagoszlov i korono njemi poszlo, v znamenje apostolszke vre-loszti je njemi duplisni krizs dao.

Stevan, gda bi prek vzeo piszmo i dare rimszkoga pápa, národ je vküper pozvo v Esztergom i tam leta 1001. aug. 15-ga med veszeljom lüdsztva je njemi na glavo djana korona i tak je poszto prvi kral vogrszki.

Dao je cerkvi zidati. Odrédo je, ka deszet vesznic naj cerkev zida, un sze je

poszkrbo od mésnoga oblácsila, püspek pa je knjige dao.

Osztro je zapovedano bilo vu cerkev idti po szvetkah. Szamo tiszti je lahko doma oszto, ki je na hiso pazo. Prepovedano je bilo vu cerkvi sepetanje, gucsanje, sto je prek sztopo to prepoved, na szramoto je kastigan bio. Csi je sztaresi i nemesnjak bio, vün szo ga vrgli, csi pa prosztni cslovik bio, vün szo ga zvézali ali njemi vlaszé zrezali.

Osztro je zselo poszvecsenje szvétkov, opravlenje szpovedi i precsiscsavanje. Csi je

»Ne zamüdim, moj drági szin, — tak pise vu zacsetki knjige, — dokler escse zsviem, tebi tanácese, zapovedi dati, da tvoji tvojega lüdsztvn zsitek poleg teh opravis. Obdrzsi zapovidi tvojega ocsé, ar csi je zapusztis, ne mores biti prijatel niti Boga, niti lüdsztva.«

Na szrce njemi zvézse, naj bo sztálen vu pravoj veri, naj njo obdrzsi vu orszagi, naj njemi na szrci lezsi delo matere cerkvi; stera naj raszté i niksoga razsalenja ne trpi i naj brani szluge cerkvi. »Püspecje bodo tvoj, tanacsniki, szvetszke goszpode, liki brate,

Koronüvanje szv. Stevana.

stoj ne zdrzso bozse zapovidi, sészt pot je dani bio püspeki, szédmo pot pa krali na kastigo.

Eden tao vogrszkoga naroda je ne steo práve vere gori vzeti, pod voditelsztvom kopianja je proti sztano. Kral ga je premogo.

Deca njemi mala szpomrla. Trost je iszko vu dobrom vcsenji i zsitki osztaloga szina, steroga ime je bilo Imre. Gelért püspek ga je vcsio. Szam ocsa je piszo edno knjigo za szina, vu steroj ga je etak vcsio:

postüj. Tihince z lepim gori primli, ar lepe i hasznovitne dela i navade prineszejo, stere bodo na szrecso orszagi. Cseméri, nevoscscenoszt i gizdoszt naj bodo dalecs od tvojega szrca. Pravico deli vszákomi. Vu szodi bodi pravicsen i milosztljiven. Poszlühni tanács sztaresih i modresih. Po szledi mojem hodi, ár ki sztare ocsinszke navade zavrzse, ne zdrzsi bozse zapovedi tüdi ne. Bodi dobre vole i milosztljiven, vrelo Boga moli, ar molitev v kraj drzsi csloveka od greha i odtira manjoszt.«

Proszim te, moj dragi szin, veszelje mojega szrca, vüpanje naroda, bodi dober ne szamo proti szoszedsztvi i lüdsztvi, nego proti szlabim i malim tüdi. Bodi mocsen, naj te szreca ne vcsini gizdavoga, naj te neszreca ne szpravi iz nog. Bodi ponizen,

vu bozsoj szlüzsbi zsive. Nego zsal, szmrt je szina vu 24. leti iz zsvih odneszla, ravno te, gda je ocsa nameno na njegovo glavo polozsiti korono. Vojvoda Imre je mro v jeszen leta 1031. Zsmeten krizs je to ocsi bio, nego potolazso sze je vu bozsoj voli.

Szv. Imre vogrszki kraleszki vojvoda.

mertüsljiv, ar ete jakoszti szo najveksa lepota vu tvojoj koroni.

Tak je vcsio, tak je redio ocsa szvojega jedinoga szina. Njemi je odlocso prek dati sztolec kraljeszki, on pa steo doli djati zsmécsio vladarsztva, naj sztare dni poszebno

Doszta bridkoszti je meo, escse na szlednje dni. Stirje szo proti njegovim zsitki zapriszegli (zarotili), eden je zse notrivdaro v njegovo szpalnico i szvoj nozs je steo vu szrce szpajocsega krala namocsiti. Nego bozsä prigledba nej dopüsztla, ka bi na

prevzetem, szra.nen nacsin mro dober kral, ki je escse te tak sze zdehno: »Csi je Bog z nami, sto je proti nam?!« Lagoji cslovik sze je szam zoszago, ka je steo vcsiniti, nozs je püsztó, na kolina szpadno i proszo od krála odpüscsanje.

Kral je po toj zsalosztnoj prigodbi ne dugo zsvio. Okoli szebe je pozvao püspeke i plemenitase, delo krs:csansztva na njihovo szrce zvezo, potem pa mater cerkev, vogrszko domovino ino vogrszko lüdsztvo vu obrambo blazsene device Marie preporocso ino tiszti den, na sterom pred 37 letmi je korono dao

na szvojo glavo djati, je mro. Telo szo v Székesfehérvár-i vu cerkvi od njega zozidanoj na pocsinek polozsili. Narod je trih let zsalüvo szvojega velkoga krala.

Za 50 let je mati cerkev Stevan krala med szvece gori vzela Njegovo szvéto deszno roko, z sterov je doszta dobroga vcsino, zdaj itak mamó v Büdi ino vszako leto na szvetek szvetoga Stevana (aug. 20) vu processzii z velko szlovesznosztjov okoli noszijo. Szvetek Stevan krala je vu nasoj domovini cerkveni i narodni szvetek.

(kj)

Moj türmecs.

*Gor na bregi jaz prebioam
Poleg cerkvi malieske;
Türmecs njemi bol postüjem
Od hizsieske ocsinszke.*

*Dober mi je on prijátel,
Kamkol idem, gléda me;
V loq sumeesi in k potoki
Zsuboréesem' vodi me.*

*Tihi je in' li reeslioi,
Kak sze midva razmiva!
Kak szí midva poguesiva,
Kóga máva radiva!*

*Jezusa je on glaszitel,
Dika hizse njeqone;
Na njéga miszlim, kda ováram
Türmecs nase cerkvice.*

(Kj.)

† Gáspár Ferenc.

u kalendari 1906. leta szmo sze szpomenili od † Hanto Stevana, bivsega plebanusa Petrovoga szela. Kak betezsnoga je pohodo njegov prijatel Gáspár Ferenc, szobocski plebanus, steroga zse tüdi ne ga vecs med nami, odiso je za prijatlom vu vekivecsnoszt.

Pokojni Gáspár Ferenc sze je narodo vu Szlovenszkoi vészi (Tótfalu) jan. 17-ga leta 1843. od páverszkoi sztarisov. Poszvecseni je bio za dühovnika 22. juliusa 1871. leta. Bio je kaplan v zacsétki na Gornjem Sziniki, 1872. leta je priso za kaplana na Tissino, potem 1877-leta za kaplana v Szoboto ino od 1880. je plebanus bil na tisztom meszti. V januariusi leta 1906. okoli Treh Kralov je obeteszao, plücsa szo sze njemi zvuzsgala, pomocsi ne bilo. Szpovedan je bio lepo, mro je 16. janúariusa v gojldno, pokopan pa bio 18. januariusa.

Pokojni je dober, tihi cslovik bio, lübo je mér.

Iz málih del sze szpozná cslovik.

Zgodilo sze je ednok. Farniki szo njemi sunke düzsne, kak dohotek plebanusov, prineszli. Na nocs szo vu edno kamro djali sunke i drügi den ne szluha, ne duha njihovoga. »Ej nihajte« tolazso sze je pokojni, »vej tak szo doszta ne vredne bile.«

Drügocs je z ednov drüstvov poleg szvojega fárnoga lesza domo so. Opominali szo ga njegovi prijatli, ka nikak vu leszi drva bere i tere. »Nihajte ga«, je odgovoro, »isztina, ka je ne dobro i lepo kradnoti, nego gvüsno bi ne drva brao, csi bi njemi ne potrebno bilo.«

Lüden cslovik je bio, vu drüstvi szo ga radi vidli za volo njegove mirovitnoszti.

Pri njegovom pokopi sze je szkazala lübeznoszt i postenoszt do njega. Okoli szo vzeli njegovo hladno trüplo popevje iz cele szobocske esperesije, prisli szo popevje iz szoszednih far Zalamegyöva, tam je bila cela

Szobota, cela okroglina, goszpod z proszt-nim cslovekom vréd je pokazo szvojo szled-njo postejnje.

Pokapanje i bozso szlüzsbo szo g. Dr. Ivanóczy Ferenc, tisinszki esperes opravili. Szobocsko drüstvo pevcov je z milo-tuzsnimi peszmami szlobod vzelo od szvojega

† Gáspár Ferenc.

pasztéra dühovnoga. Ne vu ednoj oki je bleszketala szkuza zsmetnoga szloboda.

Delo zidanja nove cerkvi sze je zacs-nolo, szlobodno pravim, vu tom hodi szí je beteg szpravo. Vu deli, vu povéksavanji csaszti bozse ga je szmrt najsla.

»Blázseni szo, ki vu Bogi umrejo.«
(kj.)

Drüzsbená poszjojlńńca.

Poznam jazs lüdsztvo pobozsno, delavno. Trüdi sze od kmice do kmice, nego naprej pridti ne more, celo je zaduzseno.

Vu vérsztvi neszreca je vszigdár blizi. Pride povoden, opali travo, odnese krmo; tocsa vsze vküper zmlati, küga vün vdari vu stali, vu hlevi, ali drüga neszreca sze zgodi.

Ménse-vékse neszreese szo vértá vu dug szpravile, grozoviten zso (interes, procent) je plácsa ozsurnikom tak, ka eden dug od 300-400 Koron celo vün obraesa vértá iz szvojega vérsztva. Zadoszta zsaloszno, esese itak szo vu vszákoj vézsi ozsurniki, ki nedopüscene

procente berejo.

Ozsurniki szo hüjsi od sparkasz. Po szkrivoma, brez szvedokov opravljajo szvojo hüdobijo. Isztina, ka právda preganja ozsurnike, nego roko ne more na nje djati, ár je ne poszvedoceno njihovo hüdo delo, duzsnik pa ne vüpa je tozsiti. Ob prvim sze boji, ka bi njemi dug gor povedo, ob drügim pa njegovo szvedosztvo tüdi nika ne vala, gda z drügim ne ve poszvedociti. Hüdi eslovik sze ogible oes lüdih.

To szo pijajce nasega lüdsztva, krv njemi izcecajo. Nika ne delajo, szamo szád berejo delavnoszti nasega lüdsztva.

Ogiblete sze njih.

Bila je ekzekucija, odali szo edno vérsztvo. Küpo je eden kmet. Na drügo gojndno ga dá k szebi prizvati ozsurnik vesznice, ki je vu ednoj personi i kresmár i bautas i právi: Dajte mi szoszed 50 ranski, te ne bodem vu 15 dnevah vecs ponüdo pri biroviji. Sziromák eslovik sze je zbojo i 50 ranski plácsa, — ozsurnik pa je vu ednoj vöri priszlüzso, za stero drügi meszec — dni more delati.

Proti szprotoletji zmenkava szilje, ne ga krüha. Ide vért k ozsurniki, steri njemi rad da do jészeni, kelko pacs scsé meti. Pa doszta tüdi ne proszi, szamo eden fertao kebla na vszáki kebel.

Znáte, kak velki procent jo to?

Csi eden kebel psenice je vreden 8 koron, te je fertao kebla vreden 2 koroni. Poleg toga szte za 8 koron v jeszén 2 koroni zsoa

plácsali. Csi na 8 szpadne 2, na 80 szpádne 20, na 100 pa szpádne 25. Nego to szamo do jészeni trpi, to je po leta. Potem na celo leta je zso 50 koron. Poleg naprej vzéte példa vért more 50 procentov plácsati.

Drügi vért bi potrebüvo 160—180 koron. Ne ide v sparkasz, esese ga je lahko szram, gori poiseje po szkrivoma ozsurnika, ki njemi z radosztjov poszodi sumo do jészeni i duzsnik tüdi z radosztjov plácsa 20—30 koron. To je 25 procent.

Ka pa mo pravo od sparkasz? Une, isztina, dopusesceni zso berejo, nego doszta je drügi sztroskov. Csi vsze vküper zracsunamo: piszmene sztroske, hod sze pa tá i drági esasz zahodjen, nase sztroske po poti, na posti, dosztakrát procent goriszkoosi na 10—12 procentov. Gde pa esese szo jo sztroski pri tabule-raunji, gde je esese tiszto, ka fiskálisi moremo plácsati?

Pravdeni procent zdajsnjega esasza je 5%, od toga véksi zso szamo vu piszmi sze láhko doli zavezse, nego szamo do 8%. Sto véksi zso bere, ozsurnik sze zové, kastiga sze lahko do 6 meszecov trpecsov vozov ino od 200 do 4000 korone penezov kastigov.

Gda bi nisterni naprej posztavleni nasega országa vidili sziromastvo lüdsztva, szo odlócsili, ka vküper szprávjio nisterne millio krone, kaszo napravijio za lüdsztvo; naj jo resijio iz skramplnov ozsurnikov i bozsnih sparkasz.

Poleg XXIII. právde iz leta 1898. szo vu Budapesti gori posztavili „Orszacsako centralno drüzsbeno poszjojlńńco“ (Országos központi Hitelszövetkezet), stera pred szebe te cio, te námen posztavila, ka vu celom országi vszákoj okroglini gori posztavi „drüzsbene poszjojlńńca“ ali kak nasi lüdjé právjio „kasze“, naj vszáki posteni eslovik zná na poszodo vzéti brezi velkih sztroskov.

Vszaki eslovik je lahko kotriga te kasze. More szí akcio küpiti. Edna akcia (részvény, üzletrész) kosta 50 koron, plácsa sze 5 let, vszáko leto 10 koron.

Vszáka akcia celo doli plácsana iz dobicska kasze 5% potégne, potem sto má 2 akcii, na edno leto dobi 5 koron haszka.

Kak sze akcie podpisejo, orszacska centralna drüzsbená poszjojlńńca vesaszí dá penez drüzsbenoj poszjojlńńci na poszodo, vu zacsétki dvakrát vecs, szledi pa gda je dvá-tretjiva tala plácsano akcij, trikrát vecs dá, kak pa akcie kázsejo. Tak na példo, csi sze 100 akcij podpise, une szo vredne 5000 koron, vu zacsétki vesaszí drüzsbená poszjojlńńca dobi iz Budapesta penez do 10.000 koron, stera lahko szvo-

jim kotrigam na poszodo dá; szledi, gda szta zse dvá trétjiva tála plácsaniva, lahko na poszodo da od 15 jezer do 20 jezer koron.

Od kasze szamo tiszti dobi peneze na poszodo, sto szí akcio küpi.

Kasza od budapestinszke kasze peneze dobi na 5 pa po procente, vün je dáva kotrigam na 6 ali pa na 6 pa po procentov. Tú zse má po ali eden procent haszka. Csi stoj notri prinesze peneze dobi 4 ali 4 pa po procentov, tú má kasza eden ali dvá procentov haszkov. Iz teh haszkov sze naprávi dobicssek, iz steroga 5 procentov dobijo akcije, družji penezi pa vu kaszi osztanejo, naj sze kasza pomága.

Procentje sze premenjavajo, liki vu drüghih kaszaj. Csi je doszta penez, procent je ménsi.

Zvün procentov, stere družsbena poszójilnica bere, niksi drüghih velkih sztroskov ne ga. To je velka recs. Ne je dalecs. Dobi sze kak stécs mála suma, zse od 2 koronih sze dáva.

Potrebno je vérti káksi 30—40 koron, ne njemi trbe idti k ozsurniki, nego vzeme dva prijatla za kezesa i ide v kaszo. Za 50 koron na po leta plácsa nisterne 3 krone. Csi sesé meti 160—180 koron, ne njemi trbe k ozsurniki idti i 20—30 koron za zso plácsati — v kaszi na po leta szamo káksi 10—12 koron plácsa. Gde je poszójilnica, tam vecs ne norijo lüdsztva. Tam ne davajo na kebel frtao kebla za zso, nego vu kaszi peneze zdignejo i za tiszto szí szilje, melo küpíjo. V jeszén dácsó zsenéjo, vert je priziljen szilje za fáł ceno tá dati, eseden eslovik zdigne telko penez i szilje odá szledi, gda drage posztane. Na peldo stoj má 16 metrov psenice za odávánje, vjeszén dobi za to 240 koron, po szvét-kaj, proti szsproszletji pa lehko dobi 300 koron, escse vecs túdi. Csi njemi v jeszen szo penezi potrebni, 200 koron zdigne i plácsa na na pol leta 6—7 koron, z sziljom pa esáka; poleg toga szí pripomore 60—70 koron dobicska.

Poszójilnica escse drügi haszek túdi má, navesi nász na sparánje. Sztarisje sze ne morejo bolje szkrbeti za deco na erb gledocs, kak pa csi njim akcije küpíjo. Doli je plácsajo tak, ka nanes v pamet ne vzemejo tezsave plácsila. Csi do meli 1 korono, v kaszo do neszli i akcijo plácsali.

Z ednov recsjoy: družsbena poszójilnica je blizu; procent je ne velki, sztroskov ne ga, stemplnov ne trbe; navesi nász na sparavnoszt; pa csi káksi haszek prinesze kasza, tiszto med lüdsztvom osztane, med tisztimi osztane, ki szo na poszodo vzeli, ar akcije morejo meti, haszek pa akcijam szlisi. Pri drüghih kaszah je ne tak. Tam duzsnik szamo plácsa, iz dobics-

kov sze pa szamo akcije pomágajo, od 200 koron na 800 gori szkocsijo i te haszki nigdár ne pridejo med lüdsztvo.

Zato pa, moji drági, sztopte vküper! Csi jezero lüdi je i vszáki má vu zsepki edno korono, z tem szí ni eden nika ne more prisztopiti. Nego csi vküper sztopijo, meli do 1000 koron, z tem zse lahko doszta napravijo.

Sztlüzi eden szluga. Vert njemi pontüja peneze, naj szvoj lon, nájem vün vzeme. Szluga právi, naj osztáne, naj véksa suma bode. Jeli pa té szluga esedno dela? Vzeo bi peneze i v kaszo neszo. Na 4 pa po procente bi dobo na példo za 20 koron na edno leto 90 filérov.

Dalecs po szveti szo hodili mládi lüdje, doszta penez prineszli — i pri szebi je obdrzsijo.

Moji drági, csi szamo nisterne korone máte, stere ne potrebüjete, v kaszo je polozste, ob prim sze navesite sparati, potem haszek te túdi niksi meli i peneze, csi do vam potrebni, te lahko vün vzemete, gdakoli seséte.

Penezi vu ladi nika ne sztlüzsijo, nego vu kaszi penezje peneze kotijo.

Gde zse máte družsbeno poszójilnico, szkrbte sze za dobre naprej posztávlene. Dobro szí premiszlite, koga zaberéte za elnöka, koga zaberéte vu ravnitelsztvo (igazgatóság); ravnitelsztvo najmre dovoli, komi sze dájo penezi. Ki neve ravnati z szvojim blágom, kak bi ravno esedno z drüghimi penezami?

Csi pa escse ne mate nasztavleno družsbeno poszójilnico, proszte ednoga goszpoda, vu sterom vüpanje máte ali ednoga bolje vucsenoga med vami i piste v Budapest Orszácskoj centralnoj družsbenoj poszójilnici. Odgovor dobite, poslejo vam ednoga casaztnika, ki nasztavi kaszo.

Vszáko dobro delo má szvoje protivnike. Bodo med vami, ki do vász doli guesali, doli do noszili kaszo, csi szo notri, vün sztopijo. Csi te szí premiszljavali, v pamet vzemete zrok njihovoga dela. Nasa kasza njihove gsefte mesa, njihov dohotek pomensa, — záto szo proti kaszi i seséjo, ka bi bukti bila.

Vu novom casazi Orszácska Centráliszka Družsbena Poszójilnica (Országos Központi Hitelszövetkezet) i za Mále Vérté Orszácska Zemlo-poszójilnica szta szí roko podale, ka bi málim vértom pomagale. Sztäre na velki zso dáne duge obrnéjo na falejse, priszkrbijo sze, ka vértje za fáł peneze szí zemlo küpíjo, z ednov recsjoy vértje, csi zaisztino potrebüjejo, fáł na poszodo dobijo.

Vért za vszáki 100 koron szvojega duga na leto plácsa 5 koron i 50 filérov. Za 50 let je nikaj ne duzen, vu teh 5 koronah 50

filérah je ne szamo zso plácsó, nego va 50 letah je celo sumo plácsó.

Sztroskov je malo. Ország poleg právde XXIII. 1898. odpüszti Drüzsbenoj Poszójilnici stempelne i vsze drüge navadne sztroske (illeték i. t. d.), duzsnik teh sztroskov ne ima. Esese tabuleranje Centralna kasza za 2 koroni vesini. Pri notariusi kosta tak edno 5 koron, najmre prosnja 3 kor., 4 napiszki (felzet) 80 filerov, za prepiszanje (másol) esi edna korona.

Csi je dobro leto, vért lahko doli plácsa iz szvojega duga, kelko sesé. Prle tüdi lahko doli plácsa, kak 50 let, brezi toga, ka bi njemi kaj doli potegnoli, kak vu drügih mesztah.

Csi je potrebno, dobi peneze na tri fertéle vrednoszti szvoje zemlé, nego vees od 30 jezer koron ne more dobiti.

Csi z rédom plácsüje, csi je delaven i sparaven vért, dug njemi nigdar gori ne povejo.

Peneze njemi ne trbe na postó neszti, ne njemi trbe vu váras idti, lahko plácsa pri tisztoj Drüzsbenoj Poszójilnici, stera njemi je peneze poszodila i steróje un tüdi kotruga.

Gda gori vzeme dug, ne te, niti drugocs ne potrebüje kaksega agenta; i tak niti tomi, niti za cembo nika njemi ne trbe plácsati.

Edno, ka je potrebno, ka vért kotruga more biti Drüzsbene Poszójilnice.

Ka szam tak po krátkom popiszo, bolje vam razlozsim.

Vért dobi peneze na tri fertéle vrednoszti szvoje zemle, tak ka polojno vrednoszti dá orszácska zemlo-poszójilnica za Mále Vérté (Kisbirtokosok Országos Földhitel Intézete) i ka je esese potrebno, najvees eden fertál pa dá Drüzsbená Poszójilnica. Na példó: Ovesz János vért má edno vrednoszt, stero je 16 jezer koron vredno. Na polojno vrednoszti, to je 8 jezero Koron Orszácska Zemlo-poszójilnica, ka je esesa potrebno, 2 - 4 jezero koron pa dá Orszácska Drüzsbená Poszójilnica. Csi un tá dug, to je 10 jezero koron gori vzeme 1. oktobra 1906. leta, od 1. aprila 1907. leta plácsa vszákó leto prve dni aprila i oktobra 50 let 275 koron. (Zso za 10 jezero na 5 pa po procentov vün zadene 550 koron: po po letah polovico plácsa, to je 275 koron.) Gda je zse sztokrát plácsó, duga sze je reso.

Ménsé duge na kraecise esaszé dájo, tak na 33 pa po let, gde je zso i plácsanje sume 6 koron 60 filérov; dávajo na 22 let, gde je zso i plácsanje sume 8 koron; dávajo na 15 let, gde je zso i plácsanje sume 10 koron. Za 33 ali 22 ali 15 let je vsze doli plácsana suma.

Nisterni právió, zakaj bi doli zavézo

mojo zemlo 50, 33, 22 let. Jasz pa to právim, ka boljse je dug na vees leta plácsivati, kak pa na krátki esász vzéti i pod njim vküper szpadnoti. Kelko táksi duzsnikov je, ki na tri leta vzemejo dug i Bog zná, kelkokrát szo zse ponovili? Pa esi bi na dugsi easz vzéli (amortizatio sze to zové), bi sze prle resili od duga. Pa esi duzsnik tak szrecesen je, ka lahko vees plácsa, kak pa je naprej njemi dáno, szlobosesino má ali vsze doli plácsati celi dug ali eden tao; nika sze njemi doli ne potégne.

Zdaj vam popisem, kak sze zemla ceni.

Pri teh poszcejah sze kasza na prvo meszto tabulira. Szamo zemla sze gléda. Kak vu drügih kaszah, tak tü, hizsa i drüge hrambe, gorice, leszovje sze ne raesuna, na njé sze pozoszed penezi ne dobjó, szamo szo na pomoes, vrednoszt zemle potrdjío. Na leszovje nika ne dájo, ná gorice pa telko, kak na tak velko esiszto zemlo bi dáli. Pri cembiglédajo, kelko dácsé sze plácsa, kelko je esiszti dohodkov poleg katasztera i za ceno vzemejo 20-krát té dohodke. Nájmore dácsa od zemle je 25 pa po procentov esiszti haszkov zemlé. Potem esi na eden falat zemlé je gori vzéto bilo pri katarszterszkoj meri 10 koron esiszti haszkov, dácsa je 2 kor. 55 filerov. Zato pa pri cembí zemlé ob prvim sze gléda dácsa i kasza dá gvüšno 20 krát vees; esi stoj sesé vees penez meti, liki bi iz toga raesuna sze dopüsztilo, more gori pokázati pizsma, za kelko je küpo, za kelko je vu árendo dána zemla, gor sze pokázsejo szvedocsánszta, za kelko sze vu krajini zemla odáva. Iz vszeh teh pizszenih dokázov sze szpozna vrednoszt zemle. Kasze poleg návade ne dájo vees liki polovico cene; kak szam vam jasz dopiszso, pri Drüzsbenoj Poszójilnici sze znájó dobiti tri fertáli cene zemle.

Ka szam popiszo, szam vam vesino, ka bi sze vesili, ka bi znali szi pomágati, esi vam szo penezi potrebni. Nego pazte, ne bodite lahkómisécsi. Dug je dug, esi je vesaszti na fál zso dáni.

Sesém vász na spraravnoszt nagnóti. Sesém, ka bi sze predramili i v pamet vzéli, esi vküper sztopite i vase krajecare vküper polozsite, mocsni szte.

Eden ocsa, ki je esüto szvojo szmrt, je k szebi pozvo szine szvoje i dao je vu njihovo roko eden sznopics sibja, naj na dvoje szterejo. Zaman je bio vsze trüd, ne sze je njim poszreecilo.

Te je sztarec ráznok vzeo sznopics i sibje je pozoszed potro.

Viste moji szinovje, — pravo je ocsa, — ete sznopics vasa mláda, od mocsih nap-

njena roka ne mogla na dvoje sztreći. sibje pozoszed pa escse moja szlaba, trepetajocsa roka je znála szpotreti.

Iz té példa bodite cesdni: Drzste vküper, po ednom zsmetno vam bode premágati nevole i neszrecse, nego csi te vküper, vsze premorete. Ete moj szledjen tanács bode vas najveksi erb. Bodete zse vidili, csi poszlühnete mojo rees, szreesa i blázsenoszt bode i z vami.

Vu szedmérih letah od 1898 do 1906 juliusa je nasztanolo na Vogrszkom 1914 Drúzsbnih Poszójilnic, k sterim szlisi 6055 vesznic. Escse vu 6905 vesznicah ne poznajo blagoszlova Drúzsbene Poszójilnice. Vúpamo sze, ka sze naso lüdsztvo tüdi predrami.

(kj.)

Domacse delo.

Szo bili csaszi, gda szo iz najveksega tala vsze doma pri-povali i napravili.

Doma szo szí napravili stérko, zseifo, beli plateni gvant szo doma preli i tkali.

Szvet sze je obrno. Velke fabrike szo nasztanole. Delo hitro ide, cena je fal. Lüdje pravijo, boljse je küpiti, kak pa doma sze müditi.

I tak sze je zgodilo, ka domacso delo redko gde najdemo.

Pa je to ne to pravo. Viste, nase lüdsztvo iz polodelsztva zsvivé. Dela na szproteletje, vu leti i eden tao jészeni, vu zimskih meszecah pa szamo vzsiva i najvecskrát je dobro, csi dojde, ka szí je poiszkalo. Isztina, ka vu velkih kmetszkih hizsah v zimi tüdi najdejo delo okoli hizse, pri skéri, drva szekajo na celo leto. Nego nacsí je pri málom vérsztvi na tri-stiri plügaj. Na szproteletje v zemlo kaj zdevajo, potem odidejo na delo, celo keszno v jeszén domo pridejo. Letesnjo delo doma osztajocsa zsená, sztarci opravijo. Domo pridocsi mozs prinesze káksi 160—200 koron, iz toga de sze placšala dácsa, oblácsila i solárla decá, iz toga sze

küpi mela i zabel. Z ednov recsjov, kak sze delo od zvünaj zapre, pride szamo vündávanje; vsze sze potrosi vu teh dugih dnevah pocsinka. Te dnévi pocsinka zimszkoga szo nevarni. Sztari prigovor pravi: Nika ne delanje je posztel vraga. Mládi lüdje, ki szo vu velkom deli v leti ne meli csasza k zblodnim gucsam i delam, zdaj po dugih zimskih dnevah v küper hodijo. Ka sze tam gucusi, nikomi je ne na haszek. Pogucusi sze tam, kak sze naj lazse od szvojih penez iznébijo — po kresmah, po gizdavom ob-lecsi. Csüo szam, ka je vu ednoj vészí na nasem kráji tam na goricskom mladézen peneze vküper pobirala, ka do bal drzsali. Csüo szam, ka nocsne vküphodejnje májo, petroleum vszi plácsajo i kárte sze spilajo za peneze. To je zimszko domacso delo na malih versztvah.

Nase vogrszko vladarsztvo je med szvoje szkrbi gorivzélo, ka de domacso delo razsirjavalo med lüdsztvom; z tem njim scsé po zimi szlúzs dat, z tem je scsé na sparavnoszt, na delavnoszt i na treznoszt szpraviti.

Po drügh országh, kak na Cseskom, na Szakszoszkom, v Sveici i v Belgiumi cele

krajine iz domacsega dela zsvéjo. Májo kákasi máli ogracsek, eden plüg grunta, to kaj zdregajo, nego njihovo pravo delo je domacse delo. Poleg naprej pizsane podobe, mustre delajo i njihovo delo fabrikantje na plac vrzsejo, liki szvoje, vu fabriki bi bilo napravleno.

Pri nasz od toga escse zdaj ne gucsi-mo. Pri nasz je domacse delo szamo drügi szlüzs, szlüzs po zimi.

Na nasoj zemli doszta zraszte, ka bi mi doma lahko izdelali i za dráge peneze odali. Szamo edno példo vam povém. Od nász doszta szvinj odpelajo trzsci, odpelajo i scsetinjje vu drüge dezséle. Odájo scsetinjje za fál peneze, stero tam izdelajo i mi nazáj kúpimo nase blágo za dráge peneze.

Pri nasz nikomi na pamet ne pride, ka bi vküper szpoküpo scsetinjje i na nasem kraji izdelo. V kom sztoji to delo, je napiszano, vu nasem kalendariumi na sztráni 63. Ka je kaj csednoga nemece ali anglus iz miszlo, mi tiszto delamo vu szlüzsbí, robimo njemi. Idemo vu tihinszke kraje robit ino izdelavat, ka je pri nasz raszlo. Gláve szí treti nescsemo, vcsenjë nam ne ide. Nase lüdsztvo szamo robi, vszáki prislek njo má jus znoriti, za naprej idejnje sze pa niscse ne szkrbi.

Krivi szo tiszti, ki bi lüdsztvo mogli voditi.

Ka naj do koncsum z scsetinjjom, eden metercent scsetinjja izdelanoga je vredno 1000 koron.

Vladarsztvo scsé razsirjavati delo iz sibja. Naprávlajo sze kosare za grozdje, za szád posilanje. Doma sze tüdi nücajo kosare. Mi iz drügh dezsél szkoro 1 millio koron vrednih kosar prineszemo vszáko leto.

Drügo delo je iz szlame. Napravljajo sze krbclase i krscsaki.

Napravljajo sze razlocsne ponjáve, turbe i. t. d. iz sása, iz rogoza. Kefe sze delajo, mekle zvézsejo.

Vladarsztvo od 1899. leta domacse delo po vucsenih lüdih notri pokázse lüdsztvi. Tak je vcsi. Vu zimi 1900. je vu 120 mesztah vcsenjë bilo, tak zváni kurzus. Na teh kurzusah je vecs, kak 3000 malih vértov sze vcsilo, steri szo 60,000 razlocsne dela napravili.

Vu zimi 1901. je zse bilo 161 kurzusov, leta 1902. je 198, leta pa 1903 je 350 kurzusov bi'o.

Od leta 1899. do 1903. je bilo 735

kurzusov drzsani, na sterih sze je vcsilo 30,000 delavcov.

Lüdsztvo sze je radovedno vcsilo. Na eden kurzus poleg navade sze szamo 20—25 njih gori vzeme. I zgodilo sze je vu vecs mesztah, ka sze je njih telko glászilo, ka szo dvakrat, trikrát vecs njih mogli gori vzéti.

I ka sze je zgodilo pred nisternimi letami gor na goricskom? Vladarsztvo je stelo tam tüdi kurzus drzsati — i ne sze glászilo zo moskov. Po drügh mesztah sze veszelijo tákseni deli. Nika ne kosta, orszacski penezi szo. Lüdsztvi pacs, stero sze za nikoj ne briga, niscse ne more pomáhati.

Csi bi domacse delo kakse zobsztoszko delo bilo, ne isztina, ka bi sze vladarsztvo sze telko trüdilo za razsirjávánje domacsega dela, ne bi za drzsánje kurzusov orszácske peneze nücali.

Namen, cio mojega pizsanja je to, ka csi do vam ponüjani táksi kurzusi, ne drzste sze v kraj i to scsém, ka bi escse proszili vi szami drzsánje teh kurzusov.

* * *

Zdaj vam popisem, kak scsé vladarsztvo domacso delo pomáhati i voditi. Ka bi bolje volo dobili, zatoga volo vam pisem.

Ob prvim scsé kurzuse drzsati, lüdsztvo vcsiti. To szte zse csüli. Potem tiszte, ki szo sze navcsili, scsé vu edno drüstvo szpravití, naj te, gda csasz májo, po zimi delajo. Scsé, naj vszi edno formo delajo, tak lazse odájo, ka szo napravili. Vladarsztvo scsé, ka bi sze lepa dela delala. Na példo pri kosar delanji pripravlanje sibja, cseszanje, hoblenjë sibja z návadmi skérmi dugo trpi i ne je lepo delo. Pri kosarah, stere scsémo odati, je pa prvo delo razkálano, hobleno sibje. Na Cseskom, gde doszta kosar delajo i celo vogrszko osziplejo, lüdsztvo doma rocsne masine i skéri má. Rávno tak je vézanje mekle, stero vi po bautah za 50—60 filérov kúpíte, z prosztnimi masinami prevecs lahko. Pri pletenji krscsákov iz szlame je potreben masin za sivanje, potrebne sze pegle i razlocsne forme krscsákov.

Masini szo ne drági. Eden masin za kálénje i hoblenje sibja pride na 200—250 koron, eden masin za sivanje szlame pride na 250 koron. Najvecs masinov sze domá lahko naprávi.

Najvéksa falinga je, ka vszáki po szvojoj pámeti ide. Lüdsztvo je, liki razvézani sznop. Vszáki szvojo formo dela; potem csi

pride küpec i scsé meti na példo denem 1000 kosar, ne more küpiti. Küpec má jus za szvoje peneze dobro, lepo, edne forme blágo zseleti. Zato pa scsé vladarsztvo lüdsztvo vküper szpraviti vu drüzsbe, gde do poleg edne forme delali tak, kak de küpec zselo. I csi vküper sztopijo poleg voditelsztva ednoga boljé rázumnoga kmeta ali dühovnika ali vucsitela, vladársztvo je obezsalo, ka de je pomagalo, escse z penezami.

Zgodí sze, ka do celo zimo delali, delo napravleno vu leti odájo, küpec pa escse szamo v jeszen plácsa. Nisterni do muvili, ka szo materio szami küpili na példo sibje i zdaj morejo dugo csakati na szvoje peneze. Na pomocs bodejo njim drüzsbene poszojilnice, stere fál peneze dájo za notri küplenje materie i masinov, escse delavce naprej plácsajo.

To szam vam tak poprejk popiszo. Scsém vász predramiti vu tom dugovánji tüdi. Isztina, ka nasi velki kmetje k tomi ne majo csasza, kak szam zse prvle právo. Nisterni do sze escse norcsarili: Kaj pa bi jasz kosare pleo, krscsake dlo? Nego vi máli vértje i polszki delavci, vi szi premiszlite to recs; doszta császa máte po zimi,

dela pa szlobdno právim — níksega, pokázana je pot, gde sze vi tüdi pomorete

Domacse delo zaszpati ne püsztim, csi de mi Bog pomágo, k leti pá vküper pridemo vu kalendáriumi: dramo vász dale.

Nego jasz zse csüjem glász: Ali kak more stoj od taksega máloga dela kaj pizsati. To szramoto bi ne rad vu zsepko potiszno, ka jasz kákse mále, szmeh vredne dela pisem.

Jasz szam csitao vu ednom vogrszkom csaszniki 1906. jul. 11-ga: Drüzsbená Cenrálszka poszojilnica je vu Ó-Becse, Sajkásgyörgye, Temerin, Bácsszenttamás, Bácsfeketehegy mesztah drüzsbe nasztávila za domácsó delo, miniszter polodelsztva je vszákoj drüzsbi po ednom 600 koron pomocsi dao, potemtoga sze poszkrbo za vszáko drüzsbo za eden masin za kálanje i gülenje sibja, potem sze poszkrbo, naj drüzsbe fál peneze dobijo. — Vu Jászberényi je delavnica, vu sterój sze szlama plété. Vu prvoj polovici 1906. leta je 28 delavcov sztálno delalo, ki szo 1500 — 1600 szlamnatni krscsákov napravili.

Ali je pa to málo delo? (kj.)

Kral in bogatin.

Kral Franc je bio ednok v cerkvi, vu sterój je návada bila, ka pod bozsov szlüzsbov szo sze milodári bráli.

Franc polozsi pred szébe na klop eden zlát. Vidi to eden bogatas, un tüdi tak vcsini. Nego kral je tüdi v pamet vzéo bogatása, pridene escse eden zlát. Kmet tüdi. Kral zacsné pridevati zlát na zlát, zse en celi küpcsek je meo. Tak i kmet.

Za en csasz pride nabiralec ino ide naj prej k kmeti. Un dene celi küpcsek vpusico i gleda krála.

Král pa szprávi vesz küp nazáj vu zsep i dá le prvi zlat nabiralci.

Te je bogatas escse debelo glédo.

(kj.)

Na sztáre dni.

Lepe brege mi mámo. V zimi szo beli, na szprotoletje zeleni oblecs na szébe vzemejo, vu zsetvi belo-zsuti sze vidijo. Na nasih bregah szo bele hizsice razlúcsane, vszáka má szvojo pot. Vzimi sze razkrijejo, liki bi szolnce iszkale, v leti sze pa v szenco drevja szkrijejo pred velkov vrocsinov.

Tam poznam edno hizsico, pod bregom je napravlena liki gnezdo lasztvice. Dva sztarcseka vu njoj prebivata, vszáko nedelo eden ali drúgi doli priklúka vu cerkev. Tam vu cerkvi doli pokleknetá pred oltárom, z velikim zdíhavanjom doli polozsita szvojo zsméso, dúso szí pomirita. Zmérnim szreom sze povrneta domo, celi tjedem rovata na malom grúnteci. Máta mali szadovnjak, gorice za hizsom szta zse túdi szpovála. Po vecserah, gda trúdniva domo prideta, doli szí szedeta na prag, premisljavata szí, ne gucsita, ne vúpata eden ovoga zbantúvati. Velke rane máte na szrei, vszaki zná, nego naprej ni eden ne prnesze. Z lepim pogledom sze glédata, tak scséta eden ovomi rane gladiti i vrácsiti.

Celo naesi je bilo, gda szta esese mládiva bila. Una je szlúzsila pri ednom goszpodi. Un je pa hlapec bio pri ednom drúgom. Csedno szta szivela, peneze prisparála, goszpodje njihovi szo dáli lepo gosztúvanje njima obszlúzsiti. Kúpila szta szí na bregi máli grúntec, za máli esasz sze je mála hizsica gori zdigávála. Obdelávála szta grúntec máli, na delo szta hodila, prevecs njima dobro slo. Szama szta bila, nisece njiva ne moto.

Goszpodim Bog njiva blagoszlovo z málim Jozsekom, prisla je Ánika, potem pa Ágneska. Zsmetni dnévi szo prisli na vértá, szam je delo, za vecs sze mogo szkrbeti. Nego gda je po vecseráh domo priso, vsze trúdavo je pozábo, nedolznsne ocsi decé szo njemi grbe na eseli letesnje tople vecsere szo szí na sztube vún szedli, deca je bila puna od szpítávanj, kázala je gor na zvezde i meszec. Mati je pa szkocz tolmacsila, ka tam gori Bogec prebiva. Z krizsom je njé szpát szprávlála, z krizsom je gori predramila.

Deca je zacsnola hoditi, je zse lahko zavúpála na máloga Jozseka. Zdaj zse una túdi na delo lahko slá. Máli Jozsek je pazo na szesztre, kravi je krmo dao, szvinji travo lúcsó, mála piscesance pazo i obrano od vran, dao je njim prozso, proti poldnévi je nalozso na

ognjicsesi, pizskre z vodov polozso. Gda je máti domo prisla, vsze vu rédi bilo, hitro je obid szkúhala. Potem sze na delo nazáj popacsila. Tak je bilo od dnéva do dnéva. Prisla je nedela; sli szo vu cerkev, zadvecsera, ár szo dalecs bili, szo szí doli szposzedli pod széncó, pocsinoli vsze trúdave, vún pogucsali, deco naprej vzéli i je vesili.

Med té zadovolne, veszéle dnéve je vdárila zsalosztna prigodba. Mrla je Anika. Prisle szo máte deklieske, na glávi venec noszile. szpovedile szo njo na cintor do groba, notri szo vrgle za njo szvoje vence iz gláve. Máli kúpcsek sze je zdigno, pod njim lezsalo vsze vúpánje sztárisov. Dugi esasz je preteko, dokler szo sze sztárisje potrostali i na bozso volo sze niháli.

Máli Jozsek zse tak velkí gráto, ka szo ga po leti doli vu vész dáli za pasztéra. Pogodo sze je na celo léto. Gda je esasz meo, po nedelah popoldnévi je obiszkaó szvoje sztárise. Kelko je un znáo pripovidávati, szpítávati? Vóre v lepom pogovárjanji szo odisle, liki bi minute bile. Veszéle esaszí szo to bili.

Za nisterne leta je Josko iz szlúzsbe sztopo. Nakano je, ka liki njegovi pajdáske, so de vu tihinszke krajine, tam szí vecs przslúzsi. Ágnes sze je túdi trúcala. Sztárisje szo na szlednje dovolili, eden na ovoga de pazo. Gda pa priso dén szloboda jemánja, máti roke okol rame szvoje dece zavila i prozila je nje na vsze, ka je lepo i szvéto, naj vrliva osztáneta.

Odisla szta vu bozsem iméni. Lepe peneze szta doma posilála, lepe pizsma pizsála i zagvúsála sztárise, ka szta sze ne szpozábila njihovih tanácsov.

Priblízšávála sze je zima, delo sze je dokonesalo, njiva szta túdi domo prisla.

Tam pri nasz na bregah lúdjé ne poznajo zimszko hizsno delo. Po drúgih mesztáh krblice pletóje, iz sibja kosare delajo, grable rédijo, kefe navlecesejo. Toga pri nasz ne poznajo.

Oesa i máti szta málo vérsztvo mela, dela szta niksega ne mogla dati Joski i Ágneski.

Mádi cslovik pa lovi za delo; i esi dela ne ga. lodo, spilo de sze.

Tak sze je zgodilo, ka Jozseki i Ágneski je domá dugi esasz bio, slá szta k szoszedovim, gde szo i drúgi mládi lúdjé vkúper prisli. Nasiva mladénca szta csúla guese nigdár nej csúte, ob prvim szta sze sztrsznola, nego szledi szo sze vúha zse navadile. Gucsali szo szí, ka té pa ov táksi oblács ma, ete szí táksega dá

delati. V nedelo pri tom kresmári bo muzsika i plész. Pozvánje szo zse vszi dobili, kresmára zametati ne szmejo. Pitali szo Jozseka, jeli de un tüdi so. Inda szveta je vesazsi doli povedo, zdaj sze je szamo szmeho. Ne je znao odgo-

szvojo deco. Odgovor je vszigidár bio: „Drüg tüdi idejo. Nika bozsnoqa sze tam ne godi“.

Tak szta sze Josko i Agnes vu krátkoj zimi vsze bozsno navesila. Csi bi domá tüdi delo najsla, nigdár bi sze to ne zgodilo.

Vrla deca veszelje sztarisov.

vor dati. Tiszto nedelo je esese ne so na plész, nego prihodnjo nedelo je zse un tüdi tam bio. Ravno tak sze godilo z Agneskov.

Sztarisov szrce sze je kálalo. Brezi guesa szta to ne mogla trpeti. Lepo szta proszila

Prislo je szprotoletje, ravnali szo sze mládi lüdjé, Josko i Agnes tüdi. Matí je dugo glédala njim vu lice, iszkala tiszto nedolzsnoszt, vu sterom esese nisterne meszece velko veszelje je mela.

Odisla szta, penezi szo ne prisli, pismo je redko prislo. Eden készon jeszenszki vecser szta sze szamo notri posztavila vu ocsinszko hizso. Tak szta oblecseniva bila po goszpodszkom, ka szo njiva komaj szpoznali. Ocsa i mati szta njiva na drügi dén opominala, prsparane peneze naj vu kaszo polozsijo. Od toga szta ne stela csüti. Penezi szo njima potrebni bili na oblecs, na muzsiko. Vsze prosnja, káranje od sztarisov je zaman bilo. Na szlednje je ocsa mogo vün povédati, ka njegove trüde njeva ne ta jela celo zimo. Méra véc vu hizsi niksega ne bilo. Komaj szta csakala konec zime, eden dén szta z mrzlim szreom szlobod vzéla. Nisese je nikaj ne pravo, nego vszaki je vu szrei csüto, ka je to szledjen szlobod od ocsinszke hizse.

Odisla szta. Prislo je pismo, gde je szamo njihov adresz sztao. Prisla je jeszén, domo szta ne prisla, leta szo minola, ocsa i mati szta szvojo deco ne vidla.

Priso je ednok domo Josko na pohajilo. Tak kak káksi goszpod je oblecseni bio. Gori je poizsko szvoje sztarise. Vu máloj hizsici je komaj meszto szí najso, sze pa ta je sztápo, hizsni szto i sztolec tak kak bi ne za njega za doszta lepi bio. Zaman je právla mati: Doli szí szedi moj szin, povej nam, kak ti kaj ide. Vszáko recs liki bi z klesesami iz njega vlekli. O moj Bog! — premisljávala szí mati — gde szo tiszti esazí, gda je nas szin tak prijazen bio i telko znao pripovedávati. Nas goszpod je tri-stirikrát szvojo zspéno vöro pogledno, za máli esasz szlobod vzéo: Morem sze pasciti, ovak vlák zakésznem. I odiso je.

Mati i ocsa szta szamiva osztala. Edna recs ne doszta, ne njima na vüszta prisla. Nego szreé sze njima kálalo od velke zsaloszti.

Zdaj szta v pamet vzela, ka bole blizse sztoji k njima tiszto dete na cintori pokopano, kak pa zsvioesa deca.

Leta szo sle, szlabiva szta posztanola, piszala szta szini: Hodi domo! szlabiva, sztariva szva

posztanola, mocs náj niháva. Hodi domo, vzemi prek nase malo vérsztvo! Poszkrbela szva zse za edno delavno zseno. Hodi domo nas szin! Priso je odgovor, zapisáno je bilo, ka un nema veszelja vu grüntnom deli. Un zse má edno zabráno vu váراسi, za nisterne meszece zsnjov szklene zákon. To szta ne csakala dvá sztarca. Probala szta szreco pri heséri i lepo odpiszala, proszla hesér, naj pride domo, vérsztvo prek dobi, za mozsa szta zse tüdi odlocsila postenoga mladénca, sziná szoszedovoga. Nego una tüdi ne prisla; boljse je meni — tak je pizsala — vu váراسi, mam zse ednoga odebránoga, vi szte zakesznoli.

Sto more zsaloszt popiszati teh sztarcov? Ka pa da szo, ne dugo, zvedili, ka sze je hesi razpitala od szvojega mozsa?

Ocsa i mati szta vszigdár bole blizse csütila málo Aniko na cintori.

Nego lübeznoszt sztarisov sze je ne pogázila. Delala, vrédi szta vsze mela; celo versztvo, szadovnják, gorice, máli grüntec i dvor vsze je vu rédi bilo. Po vecseraj po trüdnom deli szta szí vün szela na prag, dalecs glédala, liki bi szvojo deco iszkala; eden na ovoga je lepi, méhki pogled meo, tak szta gladila szvoje rane na szrei. Mér szta mela, Bog ne dáj, ka bi z bozsnov, csemérnov recsjov eden ovomi rane odpéro. Po nedelah szta prisla vu cerkev, vu velkom zdihávanji Jezusi odprla szvoje szreé oranjeno. Un je vracsitel vsze boleznoszti. Gvüšno vrácsi.

Tak szam jasz teva dva sztarca szpoznó, postüjem njiva za volo njihove krsztsánszke trpljivoszti i lübéznoszti do decé.

Dvá sztarca esese itak delata, toplo, gnezdo seséta szpraviti szvojoj zblodnjenoj deci. Csákata njihovo domo povernejje.

Bog zná, steri sze prvle predrami i pride domo iszkat pocsinek szvojemi teli i düsi?

(kj)

Knige.

Povedana rees zleti vu zráki, pizsauo pa osztane.

Zse vu sztarom esazsi sztalne dela szo pizsali. Iz zemle szo napravili táble, z zseleznim stílom na nje pizsali, potem zemlo zazsgali, liki cigel. Na kaménje, na lesz szo pizsali. Meli szo táble z voszkom oblejane, vu voszk szo pizsali, po-

tem nazaj zglíhali voszk. Na liztje szo pizsali, v Egiptomi je bila rasztlina tak zvána papirus. Potem szo kozso sztívarih izdelali i za papér núcali.

Vu sztarom esazsi szo knige ne tákso formo mele, kak zdaj. Papéri szo vkúper zaszkáni bili i tak szo knige vün vidle, liki gda vi plátno kúpíte i vu papér zaszkáte. Gda szo esteli té knige, sztráne je niseše ne mogo obracsati, nego knige szo nazáj szúkali i steli. Gda szo zse presteli eden táo, szo ga vkúper zaszkáli tak, ka gda szo presteli polovico, dvá tála szta zaszkániva bila, tiszti tao najmre, steri je zse presteti bio, sze znovies zaszkúo, ne presteti tao pa tak esese esako na gor szúkanje.

Szledi szo zacsno li to formo dati knigam, kak je zdaj vidimo, gda najmre sztrán na sztráni lezsi i sztráni sze obrácsajo.

Vu sztárom esazsi szo sze knige pizsale. Dosztakrat edno zsvilejnje je preteklo vu pizsanji edne knige. Morete szí miszliti, kelko je kostala edna kniga. Dosztakrát szo celo imánje dáli za edno knigo. Vej je tú isztina, ka szo tak lepo vün posztávlene bile, ka esese zdaj itak sze esüdújemo nad potrplivosztjom pizsársa, ki je z poszebnim tálom prve litere vszakoga novoga zacsetka, Bog zná lahko tje dne dni pizso i malo. Knige szo iz najvéksega tála vu klostrah pizsali.

Vu sztárom esazsi szo lüdjé ne znali pizsati. Prosztni lüdjé szo sze ne vesili,

bogatejsi szo pa ne volo meli sze vesiti; lüdjé szo szkoz bojno meli, bolje za hasznovitno szo drzsali száblo obracsati, liki pizsati.

Pred 400 - 500 letmi szo gori najslí stampano pizsmo. Zdaj szo sze zacsnole knige bole razsirjavati.

Vu nasih esazah poleg právde vszáki more v solo hoditi, esi je za koj, vszáki sze navesi esitati i pizsati. Knige szo fál grátale, vszáki szí je za mále peneze lahko szprávi.

Esi stoj kaj esednoga, hasznovítnoga zná, knigo vün dá ino jezero i jezero lüdiš sze iz njé vesi. Nego poleg vesenjá i krivoversztvo, blodnoszt sze razsirjava vu knigah. Najvéksa szloboscsina je dána, vszáki szvo'o miszel, esi je kak stees blodna, szlobodno vün pove i vu knigi vün dá. Szamo nísterna dela szo prepovedana, na pédno ne szni krála zbantúvati ali proti domovini guesati i. t. d.

Do zdaj je nase lüdsztvo i zdaj esese nísterni, ka je stampano bilo, za szvéto, za pravico drzsalo. Zaman je pravo eslovik, ka to pa to je ne isztina. Odgovor je vszigdár bio: Vej pa tak vu pizsmi sztoji.

To lahko-verjenoszt nasega lüdsztva szo grdo gor 'pontúcali lagoji lüdjé, ki szo po szejah i po drúgih prilíkah kakše mále knizsice, stampane papérece razsirjavali za dráge peneze. Vu teh knigicah, na teh paperecah szo esüdna dela i recsi zapiszane bile od krsztšánszke vere, nase lüdsztvo je vu zankah zgrábljeno bilo. Sztáro, jezerokrát izkusano delo je, da lüdsztvo vszigdár kaj esüdnoga, zvänrédnoga rado poszlúhsa, esi je vesazsi ne isztina. Ki szo tak lüdsztvo norili, szo ne izskali pravico ali szreco lüdsztva. — njim szo dojsli penezi.

Záto pa vszáki more razloesek vesiniti med knigov i knigov. Najbolje pa vu deli vere i bozše szlúfsbe na níkoga ne szmite poszlúhsati, szamo na vasega dúhovnika. Kaj stécs de vam stoj steo kaj lepoga praviti ali lepe pobozsnosztí vász navesiti, pitajte ob prvím vasega dúhovnika. Un zná, ka je vam potrebno. Ali je pa to lepo, domá razdreto cérkev meti, na tíhinszke, vu drúgih orszáгах lezséese cérkvi pa almostvo dati? Ob prvím sze domá poszkrbeti trbe.

Zse vu esazsi apostolov szo bili, ki szo motili lüdsztvo, naprej dávali drúgi návuk, steri sze je vúham lüdem bolje vido, Pavel apostol je krsztšenike opoanino: Csi szam angel pride doli iz nebész i de vász vesio drúgo, kak jazs, ne verte njemi.

Káko stécs molitvena knigo ne küpte na szenji, vu bauti. Pitajte ob prvih dúhovnika, jeli je dopúsesena, jeli je dovoljena od púspeka. To szami túdi lahko preglédnete; esi je dovoljena, nájdete dovoljenje na prvih sztránih. Na példo nas kalendárium je od púspeka dovoljen, záto pa sze na prvj sztráni sté: Z dovoljenjom Szombotelszke visesnje cerkvene oblászti. Sztára Molitvena kniga je túdi dovoljena, na prvj sztráni sztoji: Z dovoljenjom visesnje Cerkvene Oblászti. Na drúgom sztráni pa sztoji: Z dovoljenjom mil. púspeka v Gradei dd. 1904. XI. 18. Nr. 6568.

Cseden eslovik dobro knigo gori szhráni. Eslovik je szpozabliv, ne more vsze vu glávi drzsati; zadoszta njemi je dosztakrát znati, ka vu toj knigi je steo, hitro gori vdári i poisese. Potemtoga kniga je ne szamo za ednoga esloveka. Iz edne knige sze vszi szoszedje lahko vesijo, dobro knigo de stela deca i deca vase dece.

Bio szam ednok vu soli. Edna deklieska je katekizmusa táblo vu papér zavézano mela, eden kep szam v pamet vzeo, bole blizu idem i vidim, ka kep Davida i Goliatha kázse. Pitam

dekliesko: Gde szí pa té papér dobila? Od szoszedovih szam nisterne papére dobila, je odgovor bio. Szoszed je najmre vu mohorszkom drústvi bio, stera Szvéto Piszmo izdála. I té szoszed je szrce meo, to lepo knigo razeseszati.

Dobre knige ne treba razeseszati. Nisterni vu roke decé dajo, naj sze lodijo zsnjimi. Vs e zamázsejo, papére razesesejo. Zamázano, razeseszano knigo pa nisese rad ne szhráni gor.

Po kmetszkih hizsah vidim glazsene omare, sublade, lepo meszto bi to bilo za knige.

Najvéksi szíromák má eden szúhi presztor vu hizsi, na szteno gori pribije edno blanjico, dobro meszto bo to za knige. Za tram szo túdi dobre djáti. Szamo ne devajte je na sztolico, iz sztolice na szo, iz sztola na okno i. t. d. Knige morejo sztálno meszto meti.

Drági szlovenci, do zdaj szte ne meli knige za krátki csasz, za vcsenjé, ovo vu roke vam dávamo jo vasem jeziki, vu roke vam dávajo vasi najboljsi prijátli. Roko podáno ne zavrzste, primlite knige i csitajte je.

(kj.)

Csüdni oblecsi.

Eden szabo vu Bázeli tákse pruszleke dela iz lesza, steri szo mocsnéjsi i toplejsi, liki iz stofa napravleni ino eden dónok vecs ne kosta od 20 filerov. Delajo zdaj zse oblecs iz glasa. Vu táksom gvanti sze je pokázo na vulicah Brúszel várasa eden goszpod, po iméni Pierre Buse, kaput i krscsák je bio napravleni iz stofa nitih glasenih. Norcsaszti Gruber Peter iz Rochester je meo oblacs iz kozse kacse, pri rejí toga oblacs szo ponúcali kozso 125 kács, gombe szo iz gláve kács napravili. Vu ednoj fabriki na Madagaszkári zdaj sze trúdíjo, kak bi iz pavocsine napravili szvilo. Do zdaj szo szamo eden oblecs napravili za edno milionerco iz Amerike. Pavocsino jezero i jezero pávukov

je 36 delavcov izdelalo. Goszpodicsina Edwards iz Amerike na szvoje gosztúvanje je od indiánszkoga maharadzsa edno oblacsilo za senk dobila, stero na jezero koron cinijo. Oblacsilo je napravleno iz 15 jezero kuk i kébrov perotih, stere vsze fárbo spilajo. — Doszta bogátih zszenszk szí je stelo táksi gvant napraviti dati, nego nigdár je ne mogocse bilo za doszta perotih vküper poiszkati. Pred nisternimi letami je vu München vá-rasi mro eden bogatec, steroga kaputje szo sze iz leszenih blánjic rédíli. Vsze fárbo blanjice szo núcali, stere je szabo z ténkimi drodami iz zláta i szrebra vküper szprávo. Bio je vu Brazílii eden eslovik, kateri iz blanjic zlatnih szí je dao kapute delati.

(kj.)

Oszramoten zasámehovalec.

Pruski kral Fridrik je povabo ednok med drügimi tüdi francoskoga modroszlovca, Volterja na obed, ki je mnogo govoricil od Boga i od nebesz, na szlednje pa je pravo: Jasz odam moj prosztor v nebeszih za eden filer. —

Pri obedi je bil tüdi eden pruski mozs, ki je ne bio modroszlovec, pacs pa dober krsztsesenik. Kak je csüo Voltérja tak gu-

csati, gori je sztano i pravo: Goszpod, vi ne szte zdaj na Francoskom, nego na Pruszkom, gde imamo posztavo, da more vszaki, ki scsé kaj odati, dokazati, da je njegova lasztnina. Csi mi dokazsete, da imate v nebeszih szvoj prosztor, dam vam za njo vecs, kak eden filer.

Ino francoski modrijás je tiho gráto.
(kj.)

Uszodna pogodba.

Vu okroglici Pariza je eden bogat eslovik edno hizso, vilo szí dao zozidati. Dvá stoka je mela, na verando je 6, na stok pa 20 gradiesov pelalo. Nego za nisterne leta sze je njemi ne vecs vidla hizsa i steo je odati. Prvomi küpci, ki sze je ponüjo, je pravo:

— Moj drági goszpod, jasz ne proszim doszta za hizso, nego delo szilno. Polozste na prvi gradies eden filer, na drügoga dva, na trétjoga stiri i na vszaki pridocsi gradies dvakrat vecs, kak na pod njim sztojécsega, polozste gor do szlednjega gradiesa stoka. Csi gledamo, ka szamo 26 gradiesov má hizsa, szkoro brez penez vam njo dam.

— Dobro je -- pravo je küpec i vesazsi szta kontraktus szklenola.

Potem je küpec na prvi gradies polozso eden filer, na drügoga dva filera, na trétjega stiri i. t. d. Do verande je dobro slo delo, prvih 6 gradiesov je prislo vu 32 filére. Nego potem! . . . Filerje szo na ednok pomenkavali, korone, sztotnjeki, esese jezerke. Küpec je sztrahnszkim gledó, nego goszpod hizse je dvorno pravo:

— Nigdar sze ne trüdte z vküperdavanjem, jasz szam zse vün zracsunó . . . Za hizso meni 671,088 korun ino 63 filerov ide . . .

Dugi je küpca nosz posztano. Ne je steo plác sati. Obadva zdaj tozsita: küpec i prodajavec.

(kj.)

Najvekse zidine szveta.

V Ameriki, z poszebnim tálom vu New-Yorki szo jo najvekse zidine. Meszta za zidine szo prevecs dráge, záto lüdjé vu zrák zidajo.

Ne dávno szo v New-Yorki zgotovili najvékso hizso celoga szveta, stera od tla do plafona kupole (túren) 390 suhov vizoka, esi pa od fundáméntuma do spica velke zásztave racsunamo, te 501 suhov vizokoszt vün pride. Zidina má 27 stokov, naprej pa 29 stokov. Je vu njoj tak edno 950 szob za sztanisese, broj okn- je pa 5 menje od tri jezero. Vu njoj

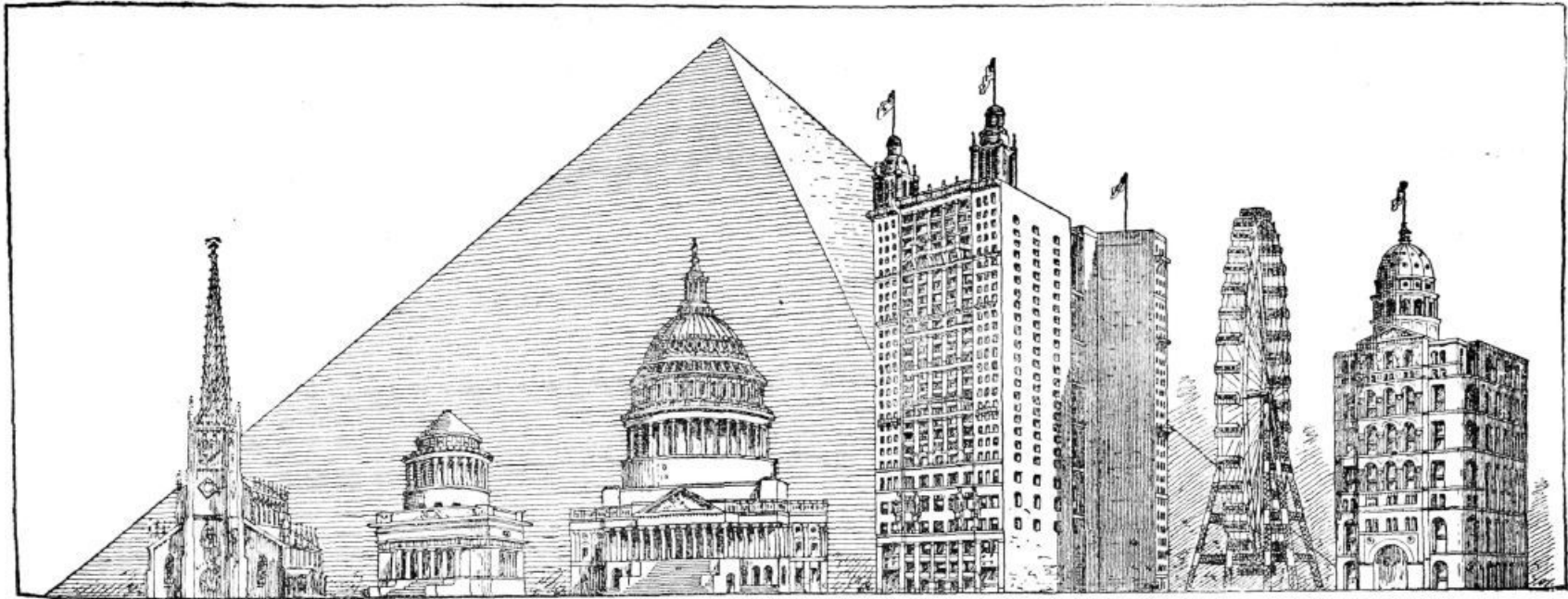
lahko 4 jezero lüdi prebiva. Kostalo je zidanje 2 pa po millio dolarov, po nasih penzah 12 millio koron.

Zidina je iz véksega iz zseleza i kamla zozidana. Oceo vu zidini vecs, kak 160 jevero metercentov vága.

Ne dávno szo zacsnoli zidati edno zidino za trzstvo. Tá zidina 594 suhov bode vizoka, 36 stokov de mela i zidanje de 30 millio dolárov, to je 150 millio koron kostalo.

Na nasem kepi od zajaj trioglata sze vidocsa

(stirioglata) zidina, piramis vu Egiptomi, 450 suhov vizoki. Sztar je 4000 let, Faraoni szo esese zidati dáli. Potem po rédoma je církev szvétoga Trojsztva New-Yorki, 288 suhov vizoka. mauzoleum New-Yorki, Kapitoleum Washingtoni, potem pride zidina, 390 suhov vizoka, od stere szam piszo, potem veliko kolo. stero sze dá obracsati, napravleno na 1900. letno Auszstelingo v Parizi, na szlednje sztoji zidina szveta v New-Yorki, 294 suhov vizoka. (kj.)

Cslovik zakrpane kozse.

Vu spitali Brooklyn várasa v Ameriki szo ednoga csloveka, po iméni Georges Kildy-a kozso zakrpali, njegovo telo ne menje, kak z 414 falatami kozse, od tela drúgih ljúdih doli vzétimi, szo zakrpali.

Kildy je námre od rázno pocsila ednoga lampasa z spirituszom grozne rane dobo tak, ka szo doktorje doli povedali od njegovoga zsvilejnja. Nego prijátli i rodbina Kildy-a je naprej prisla ino ponudbo szo napravili, tam dajo szvojo kozso na resenje neszrecsnoga

csloveka. Prvo ponudbo je vesinola hesi 12 let sztara, potem zsená i ocsa. Iz kozse heséri 12, iz zsene 30 falatov szo vzeli. Ocsa, ki je szam betezsen bio, iz roke je dopúszto 20 falatov vrezati iz kozse rodbine i prijatlov. potem je szam doktor, ki je rezo, dao iz szvoje kozse. Rávno tak i csuvarica. Falate kozse szo zasili na telo Kildy-a. Zdravlejnje je dva meszeca potrebuvalo.

(kj.)

Tanácsi pri vérsztvi.

Kak sze jeszi dela?

Za jeszi lahko ponúcamo vszáko nezrelo falingászto jaboko. Vküper szkucsémo; esi doszta mamó, vu velko leszeno, esi malo mamó, vu poszodo iz csrepnje denemo, vu toplom meszti mihamo 10 dni, naj sze kvászi, naj vré. Potem na trétji tao poszode dober jeszi vlijémo i nihamo vreti, dokler ne bode dober jeszi. Zdaj dvá trétjiva tála doli pretocsimo, k osztanjenomi ednomi trétjomi táli liki poszteli jeszia novi most vlijémo, za 10 dnéov dvá trétjiva tála znovics lahko doli pretocsimo. I tak dale lahko delamo, dokler novi most mámo. Szamo na to moremo paziti, ka k poszteli jeszia kakse szmeti ne pridejo i

tak doli zavézsemo, ka zrak lehko k njemi pride, potemtoga na vednákom toplom meszti moremo drzsati.

Doli pretocseni jeszi sze stoplnom zakteke. Za nisterne tjedne ga doli pretocsimo z drozs, nego paziti moremo, ka sze ne zmo-

ti. Táksi jeszi od dnéva do dnéva de bolje mocsen i zsmáhni.

Vinszki jeszi sze rávno tak dela. Meszto tropin szadovenih vzememo tropine od grozdja, gor vlijémo dober jeszi, potem dvá talá doli pretocsimo, na posztel jeszia pa vinszki most vlijémo. To tak dugo ponávlamó, dokler nemamo zadoszta jeszia.

Kak sze more dojiti?

Csiszto moremo dojiti. Potrebujemó esiszte roke, esiszto vümen ino sznazsno poszodo. Na to sze malo pazi. Vümen moremo zaprati z vodov posztojenov ali pa z mlácsnov, potem z szúhov cotov zbrisemo. Zse z tém briszanzjom sze vümen malo zdrázi, krava ráj púszti mleko.

Prve kaplice dojimo na tla, ár na konci cecka sze vszigdár nabere nikaj nesznage.

Pri nasz sze krave szamo na szilo podojijo. Na rédno dojenjé malo lúdsztva gléda.

Pred vszém moremo najvékso szkrb meti, da sze krava pri vszákom dojejnji iz esiszta podoji. Najmre vümen, liki drúga kotriga tela, csem bole sze obdela, tem bole sze razvija,

tém bole sze razvijajo mlecsne zsilé. Mlecsnoszt krave napredúje. Csi pa do esisztega ne izpráznimo vümena, mlecsnoszt kráv pokvarimo i prikrajriamo nas haszek, mleko najmre, stero sze dobi na szlednje, je najboljé masztno.

Drüga napaka je pri nasz, da pri nasz szamo vleesejo za ceeka, namrees sz palcom i kazalcem sze moesno natégüjejo ceeki. Zato je pa pri nasz viditi krave grdoga, natégnjenoga vümena, mlecsne zsilé, iz sterih sztoji vümen, sze natrgajo, vümen sze poveszi.

Dojenje ne szmi biti z prsztami, nego sz celov rokov. Cecek od zgoraj primlemo sz celov pirgisesov ino mleko vün sztiszkávamo.

Napacsno je pri nasz, da vleesimo na ceekih, kak sze nam zdi, zdaj tak, potem naesi, brez vsákoga réda. Priporácsano je, da dojimo naj ob prvim na prednjih dvá ceekaj ino potem na zádñjiva dvá, ne pa kak pri nasz, ob prvim na desznoj sztráni, potem na levoj. Deszna sztran vümena je boljé razvita, kak leva, vees mleka dá. Zakaj bi potem levo sztran pozoszed natégüvali? Dobro je dojenjé navkriz, nego najboljse je, kak szam pravo, naprej za dvá ceeka, potem pa zádñjiva dvá dojiti. V zacsétki ne de nam na roko sztálo, nego eslovik sze vsze lahko navádi.

Dojiti moremo hitro, brez presztanka. Vidli szte zse tele, gda céca? Navesite te sze od njega dojiti. Jelte veeskrát buca? Natura ga pela. Iz nature sze moremo i mi vesiti. Gda dojimo, z rokov zdaj pa zdaj butnemo navzgor vu vümen, zsilé do bole mleko dávale.

Od mleka.

Zsahtar more esiszti biti. Po vszákom dojenji ga dobro zaperémo vu vroesoj vodi, z esiszto vodov vöszplávimo, poveznemo ga na szüho ino esiszto meszto, da sze dobro poszñsi. Vszáki tñeden enkryt oesisztimo zsahtar sz szodov, stero ga malo szmo djáli vu vroeso vodo.

Meszto za szpravlanje mleka more biti prosztor esiszti, zracsen ino hladén. Gde repo i zelenjé mámo, tiszta szhrámba je ne za mleko. Na nasem kráji bi najboljisi bili v prekleti mlecsni omári, steri májo okeneo zadelano z gosztov mreztov, da lahko zrak dohája, mühe pa ne morejo blizu.

Podojeno mleko vesaszí moremo pohladiti vu mrzloj vodi, stero vu ednom skafi szí lahko pripravimo.

Szmeti, stero sze vu mleko prisle pri dojenji, morejo sze vkraj szpraviti. Pri nasz

szo mlecsna szitca nesznaszna, natrgana. Szito sze vszigidár more vu vroesoj vodi oesiszti.

Mleko je ne za odavanje od krav, stero za 6 tñednov szkotijo, potem eden tñeden po szkotitvi ali stero sze betezsne i vrácsijo sze z vrásztvom. Ne je dobro mleko od krav, stero sze gonijo.

Podojeno mleko vu piszker vlemano kiszilo gráta, tak zváno szédéné mleko. Rávno tak kak pri mosti pridúszijo sze iz zraka mále gobice, glivice (bakterije) i vino zacsne vreti, tah je pri mleki. Mleko iz vümena esiszto pride, nego iz zraka, iz práha, po rokaj, ki dela z mlekóm, pridejo glivice (bakterije), stero sze pomnozszijo, cukér sze obrné na kiszilino mlecsno. Potem sto sesé szladko mleko obdrzsati, mleko po vöre gor dá zavreti, glivice z tém buje, mleko dobro pokrije. Nisterne dni njemi szladko osztáne. Sto sesé esese duzse szladko mleko obdrzsati, more tri vöre mleko kühati i dobro pokriti. Tak lahko meszec dni obdrzsi.

Glivice, bakterije, stero mleko kiszilijo, szo ne nevarne, to je to od szédénoga, kisziloga mleka sze ne trbe bojati.

Nevarne szo szamo glivice, stero sze vu velkoj vroesini, vise od 25 gradusov Celziusa pomnozszijo, tákse mleko treba dobro szkühati, ka sze glivice zaprávijo. Dosztakrát sze esüje vu leti, ka sze mleko kvári: esiszta more biti poszoda, szhramba hladna, mleko vu vodo djáno i dobro szkühano.

Iz szmetane sze naprávi zmocsaj. Szolijo ga, da bi duzse dober bio. Ne je to právo. Zmocsaj vu edno poszodo iz esrepnje zmoszimo dobro, vszáki dén novo mrzlo vodo gor vlijémo i poszodo pokrijemo. V hladnom meszti meszece dni lahko obdrzsimo zmocsaj.

Csi sze zmocsaj oevré, krávja mászt posztáne. Dobro sze more oevreti. Csi dugo sztoji, je ne zdrava.

Vu ednom litri mleka je 878 grammov vodé, vu steroj je gor vtopeno 40 grammov beljakovine (to je ta práva hrána tela) 40 grammov cukra i 7 grammov razlicnih szoli.

Od trávníkov.

Trávník, liki drüga njiva, tügi potrebüje obdelávanje. Krtovinjekí sze razprávjijo, grabe na trávníki naprávlene sze zakopajo, trávník more gladki, ráven biti. Potem toga gnoji sze trávník. Gda je v zimi zemla zmrzsena i kola kvár ne naprávijo na trávníki, vozimo vö gnoj, vesaszí raztroszimo, na szprotoletje pa szlamo gnoja vküper pograblámo.

Trávník sze na szprotoletje more povlácsiti z bránov. Zdj zse szo za to poszebne bráne iz lanca. Idte vö na szprotoletje na trávn-

nik, vidli bodete na vsze kraje rudecaszto bradinje. Miszlite, ka te vi iz toga trávo koszili? Nigdár ne, esese drúga tráva ne more rászti poleg. Drúge pomoci ne ga, bradinje vö szpraviti i esi je potrebno távno szemen poszejati. Nasi lúdjé, esi to vidijo, szamo szí glávo szkimávajo, delati pa nikaj ne delajo.

Nasi trávníki szo v dosztih mesztah na dniki, na mokrom, szamo dugi sás rászé. Nasi lúdjé szí scséjo pomágati, máli járek szkopajo, ka de njim voda sze doj cidila. Miszlijo szí, ka je njé eden járek reso, reso je celi határ, pucati pa ga tak nigdár ne trbe. Nacsi je to. Járkov je telko potrebno, ka de sze vsze voda doj cidila, esese pod zemlo civi zdevamo. Travnik nam szúhi posztáne, sarjé izcsesemo z bránov, dobro szemen poszejamo. Ali pa z járkami je vas trávník ménsi poszto? Ali pa vu járki ne rászé tráva?

Vérjte, premislávati szí moremo, ka iz vszakse grúde zemlé haszek dobimo.

Trávo ne szmemo gingavo pokosziti, esakati moremo, gda tráva i korine v najlepsem cveti szo. Proti caszsi ocveta do nasztánjanja szemena ide najvéksa moes vu trávi i korini, te dobimo najbole zsmahno, disavo szeno. Csi prve pokoszimo, szeno vkúper odide, esi szmo pa zakesznoli, tráva sztára, leszena gráta, vsze moes je vu szemen prisla. Tákse szeno je ne vees vredno, liki jeesmena szlama.

Ka moremo znati od zdrazilnih zsvinszkíh prahskov?

Vu casznikah, vu kalendárah vam preporácsajo fábríkanti razliesne prahske. Poleg popiszanja bi cstúdo vrácsili zsvivino. Obetávajo, ka te prahski od vszeh betegov branijo zsvivino, esese od kúge; obetávajo ka vu vszákój boleznosztí zvrácsijo zsvivino. To je vsze prázen gues. Pitam vász, kak bi te práhski mogli vsze boleznosztí izvrácsiti? Vszákí beteg má szvojo vrásztvo, potem ob prvím moremo beteg szpoznati i tak dati vrásztvo. Csi pa kúga vö vdári, esese korsmit ne more pomágati. Najboljse vrásztvo je te, ka sze zsvivina od drúgih vkraj posztávi. Ali kak bi mogli te práhski od vszeh boleznosztí zbrániti zsvivino? To je neszpameten gues, steri od vász szamo peneze scsé izcécati.

Jasz vam preporácsam fosforovo-kiszlo vápno i zsvivinszko szo.

Zsvivinszko telo potrebúje hráno. Vu hráni je najprednje beljakovina, nego zvün toga more biti szo, vápno, foszforova kiszlina, zselezo, magnezija, kalij. Zsvivina bi po mali

zginola, esi bi vu hráni teh na szlednje imenüvanih mineralszkíh delov ne dobivala. Csi ne dobi zsvivina vápna i fosforove kiszline, esonte sze nemorejo razvijati, celo trúplo oboli. Tak je túdi sz szoljov, esi je malo pride vu hráni, kúhanje vu zsalodei sze ne izvrsáva po rédi, celo telo oboli.

Vszákxa zsvivina more dobiti zadoszta vápna i szoli. Csi je ne zadoszta vu krmi, pozoszed moremo dati. Zadoszta je vu friskoj i szúhoj detelei, vu friskoj trávi i szeni iz szuhih dobro pognojjenih trávníkov, potem toga je zadoszta vu szilji, vu meli. Csi tákso krmo polágamo, ne je potrebno poszebej dávati fosforovo-kiszlo vápno. Ne je zadoszta vu kiszilój trávi iz moesvarnatih trávníkov, vu szlami i plevah, vu koruzinji, vu krumpisah i repi. Tú moremo mi pomágati i fosforovokiszlo vápno dávati.

Zsvivina ne more guesati, nego sz szvojjim obnásanjom nam kazse, ka njoj fali. Vi miszlite, ka iz prevednoszti gloda jaszle, lizse zid, vszébe szúese cote ino celo gnojnico pije. Vsze to zse kázse boleznoszt. Kesznej zsvivina mresi, szlaba posztáne, tezske szí lezse i sztáne, esonte njoj skripajo, máli praszei komaj sze drzsjio na nogáh. Dajte njim fosforovo — kiszlo vápno. Bolezen prejde, zsvivina vam vees ne de glodala, dobro de jela, od dnéva do dnéva de vam rászla. Csi ga ne de potrebúvalo trúplo zsvivinszko, skodilo ne de.

Velkomi govedi dávamo na dén 1—2 velkivi zslíci, konji 1 zslíco, zsrebeti po zslíce; za szvinje je popiszano na 59. sztráni.

Potrebna je szo za zsvivino. Szó prekúha vu zsalodei hráno, stera sze lezsej vu krv gori vzeme, trúplo zdravo i krepkó osztáne.

Najvees szoli potrebújejo ovee i koze, potem govedo i szvinje, najmenje konji. Nika szoli ne potrebújejo konji, esi je krmimo z dobrim szenom, sz szecskov i ovszom, nego esi je krmimo z bridkim szenom, z deteleov, z szlamov, te njim moremo privocsiti na dén edno kávno zslíceo szoli. Csi szvinje krmimo z kúhinszkími oszoleni pomijami, te njim ne trbe poszebej dávati; ovak pa dávamo odrasztloj szvinji na dén za glávo po kávine zslíceo szoli. Mláde szvinje morejo vees dobiti, liki sztáre. Govedo na dén dobi edno zslíceo.

Navadno dávamo zsvivinszko szo. Tá szo je rudecaszta fárbé, ár sze k njoj nisterne drúge dela zmesajo, da bi jo lúdje ne za esloveesko hráno núcáli.

Zsvivinszko szo potroszimo na krmi ali pa raztopimo vu vodi.

Dobi sze szolni kamen tüdi za lizanje, to je dobro, zsvivina najboljše zná, kelko szoli potrebüje.

Fosforovoga-kiszlo vápna edna kila za edno govedo je zadoszta na 40, za ednoga konja 60, szvinji 80, praszéti 240 dni.

Zsvivinszke szoli je zadoszta edna kila konji na 143, govedi 100, szvinji pa 300 dni.

Potem edna szvinja potrebüje edno leto 5 kile fosforovoga-kiszlo vápna, poldrügo kile szoli, to vsze vküper esi kosta 1 korona 40 filerov.

Fál vrásztvo, gvüsno vrásztvo szam vam povedo. Probajte, ne de vam zsalo.

(kj.)

Szlovo.

*Z Bogom gore, gore divnokrászne,
Vas szin ide na daleko pot.
Ali njegov prve zsvivot ugászne,
Kak sze z vasih pozábi lepot.*

*Kelikokrát szam po hladnoj szenci
Szamszeméren hodo gor in dol ;
Pa kak je ugájalo mladenci
Tihoten sum, hribi ino dol !*

*Pa pri szrci kak bilo mi mílo
Vidit z hriba dom prelübi moj,
Szrce mi je bole glasno bilo :
Tam je najšlo szvéti szvoj pokoj.*

*Pod gorami v globokoj dolini
Tom sztoji moj dragomíli dom.
Szam Bog csuva njega vszakovj szili ;
Tam v dolini ga ne najde grom.*

*Vcsászi njegov zakadi sze dimnik,
Kadar pride roszonoszen mrak.
Vcsászi z oknja zabliscsi szvetilnik,
Kadar szunce vtone pod oblák.*

*Pa da meszec v tihoj kesznojnocsi
Med meglámi pun pokázse sze :
Ljübi moj dom v dolinah narocsji
Mirno szpi, kak málo detece.*

*A szkuze sze szilijo m' iz ocsi,
V celoj hizsi szamo jaz ne szpim :
Csütim v szrci, gore gledajocsi,
Da na dom mi britek bo szpomin.*

*Szvet je velki, a moj dom je máli,
Pa mi ljübsi dönk, kak celi szvet :
Tam mi cslovek vszaki nepoznáni,
Tü me pozna vszako drevo, cvet.*

*Zapüsztim vasz z tugóteskim szrcem,
Hrib, dolina, gore, drági dom !
A cse Bog da, sze scse enkrát vrnem
I vasz páli, pá vasz vido bom.*

A. P. modroszlovec.

Na dugo pot.

Pot v Ameriko pri nasz právda IV. leta 1903. ravna, stera potnikom po poti i vu tihinszkih dezselah obrambo zagvüsa, pri nazáj hodi njim je na pomocs. Poleg právde IV. leta 1903. je pot vu tihinszko dopüscsena, nego

niti sztarisje, steri szo ne zagvüsali reditev pod 15 letah doma osztale dece, potem steri naprej pizzano sumo penez ne majo, na szlednje stere za volo naszelbine brezplácsno seséjo naszeliti.

Na pot sze szamo z paszusom szlobodno szprávla. Passzus sze dobi pri notariusi, tam sze treba glásziti ino 1 korono plácsati.

Zdaj zse iz nasega kraja njih túdi doszta ide.

Teska pot iszkovaleov zlata v Ameriki.

1. ki esese szoldaesko dolznoszt májo, szamo z dopüscsenjom szlobodno idejo ;

2. ki mále leta (do 24 let) májo, szamo z pizszenim dovoljenjom ocsé ali tutora szlobodno idejo, moski pod 15 letah, zsenzke, stere mále leta májo, szamo vu drúzsi odrasenih szlobodno idejo ;

3. tiszti, proti kém je tozsba kaznovavna, ne morejo sze odszeliti, z szpodobnim tálom

Prepovedati sze nikomi ne more. Tam szi vszáki szrecso iscese, gde jo more. Nego doszta njih je bozsno pohodilo. Miszlili szo, ka do tam brezi dela túdi lahko zsiveli. Drúgi pa vadltújejo, esi bi doma túdi tak delavni i trezni bili, bi szi túdi lahko telko szpravili, kak tam.

Pred nisternimi letami vu kráji szevernom Amerike szo bogate zlátne rüde najšli.

Glász njihov je odiso po celom szveti. Klondyke je ime tomi esüdnomi országi. Vnogi szo probali tá priddi i z zlátom nakladjeni sze povrnotti.

Komaj ednomi-dvema sze je poszrecsilo. Najmre krajina sze zsmetno priblizsa. Od szlednjega sze'a, gde esese lüdje prebivajo, esese 8-10 tjednov more eslovik potívati, dokler do rüd zlátni pride. Grozovitne nevarnoszti ma, ki sze na to pot odloesi. Na vodi Yukon szamo od juniusa do oktobra sze lahko z ladjov vozi, drugoes je léd na njoj. Potem prek grozovitno sztermh ledenih bregov pela pot, gde vu

vszákoj megnyenoszti proti potnika nevarnoszti, ka vu brez dna globocsini szmrt nájde. Tak je mrzlo, ka v zimi je dosztakrát vees od 60 gradusov poleg Celsiusa. Moremo szí miszli, káksi mraz je to, da pri nasz mrzlo 20-22 grádusa je zse prevees redko. Sztrosek je potem prevees drági, dosztakrát sze pa nikak ne dobi. Ne je gvüšno, niti eslovik, niti blágo. Lakomni iszkovalci zlata, esi pri kom kincs nájti miszlijo, szo hitro gotovi ga moriti i tak ga od tesko szpravlenoga blaga i zsitka obropati.

Nas kep grozovitno potívvanje iszkovalecov zlata pred nasz posztavi. (kj.)

Imánje.

Imánjesztoji iz giba-jocsih i negiba-jocsih del.

Negilajocsa je zemla i ka je k njoj priraseno, prikapseno. To je vsze tiszto, stero je z zemlov mocsno i sztalno prikapseno tak, ka sze od zemle locsiti ne more brezi toga, ka bi sze na njem kvár ne zgodo. Taksi prikapseni pridelki szo: zidina, dela vu zidino, vu hizso prikapsena, na példo dveri, okna, tramovje, pokrivati cigel, dokecs je to vsze na hizsi, potem vszeka raszte, dokecs

na zemli sztoji, (csi je doli pokoseno, te je zse vees ne negibojocse), potem szadoveno drevje, gorice, lesz, sztüdenec i. t. d.

Vsze, ka sze zna iz meszta genoti brezi toga, ka bi sze káksi kvár na njem zgodo, je *gibajocse* delo. Takse je vsze skér pri vérsztvi, pohistvo, sztvár, penezi, hüte, stere sze dájo dale neszti.

Csi kaj negibajocsega küpimo ali odámo, z tem vréd szmo küpili i odali vsze, ka je prikapseno. Sto küpi zemlo, un küpi hizso na njoj posztavleno, küpi drevje, szilje, esese grmovje.

Ka je ne prikapseno k zemli sztalno, nego szamo za nisterni csasz za nüc pri vérsztvi, kak na példo sztvár, skér, masini, to sze pravi, ka na zemli je (tartozék), ka je zemla z tem oblesena. Pri pogodbi zemle szamo te sze odá i küpi z zemlov vréd, csi je pozoszed vün povedano, ka sze zemla z tem vréd küpi ali odá.

Poszesztnik (beszitzer) je *na szvojem grünti goszpod*, jus má nücati, odati, senkati, esese na nikoj szpraviti. Má jus, *dokecs drügoga jus ne zbantüje*. Na szvojoj zemli niscse ne more kaj takega delati dati, z kém bi szoszedi ali drügomi kvár vcsino, z kém bi drügoga telovno zdravje ali zsitek vu nevarscsino posztavo.

Poszesztnik dosztakrát trpeti more, ka njegov imétek iz celoga ali iz tala drügi nüca, dosztakrát ne szme kaj delati, k steromi bi poleg szvojega jusa na zemlo jus meo. To sze právi po vogrszkom — *szolgalom*.

Na példo: Ne mamó jusa, ka bi pred hizsov szoszeda na nasoj zemli pred njegovoj okni vün videjnje i szvetloszt záprli z kaksim stécs talom. Dosztakrát szmo duzsni na nasoj zemli pot püsztiti.

Ka pa je *jus na haszke*? To je tiszti jus, poleg steroga stoj má jus haszke brati brezi toga, ka bi imétek njegov bio, nego zvün haszkov na imétki niksi kvár ne szme vcsiniti.

Táksi jus na drügi imétek sze szprávi ali *poleg kontraktusa* ali *po testamentomi* ali pa *poleg právde*.

Na példo vzemem poleg kontraktusa: Jasz odam mojo hizso, nego vu kontraktusi szebi gor zčrsim jus, ka sztüdenec jasz i moja hizsna drzsina de szlobodno nücala.

Jus poleg testamentoma je pa etak. Eden ocsa má zapravlasztoga szina, ne vüpa njemi imétká prek dati, nego vu szvet ga tüdi nescse szünöti, záto vu testamentomi szamo jus na haszke njemi nihá, jus na imánje pa njegovoj deci ali drügomi prekdá. Szin szlobodno nüca haszke, nego imétek ne more zaduzsiti, ne odati, po njegovoj szmrti vsze dobi tiszti, komi je poleg testamentoma niháno.

Jus poleg szoda birovijsze je na példo etak. Zemlo ednoga vértá od vszeh krajov zemla drügoga okoli vzeme ino un szamo po dugih potah, po bregah k szvojój njivi je mogocsen pridti. Ov nescse poti püsztiti iz dobre vole. Na tozsbo pride delo, gde szod prineszéjo, ka je duzszen pot püsztiti.

Jus poleg právde. Po szmrti mozsa dovica jus má vu nisternom tali na haszke imétká pokojnoga mozsa.

Csi stoj jus má poleg kontraktusa, poleg testamentoma ali poleg právde, najboljsze je za volo gvüsenoszti na imánje gor tabulirati szvoj jus.

Ka pa je *grüntna kniga*? Pri králeszkoj birovijsze od imétká velikocse, od poszesztnika, od szmécsa na imétki sze kniga pela, stereo vszáki szlobodno poglédne.

Pri küplejnji ali v árendo jemánji ednoga imétká nigdár ne pozábmo grüntno knigo poglednoti dati.

Vszáki poszesztnik má vu grüntnoj knigi *tri sztráni*. Prvi sztrán sze zové *Birtokállási lap*, po krátkom A. Tam sze vidi velikoszt imánja, kelko je orátke zemle, kelko trávníkov, leszov, potih i. t. d. Drügi sztrán sze zové *Tulajdonlap*, po krátkom B. Tam

sze nájde poszesztnika imé, tam je zapiszano, kak je dobo, jeli po erbi ali senki ali pa po küplenji. Trétji sztran sze zové *Teherlap*, po krátkom C. Tam je zapiszana vsze szmécsa, teher na imánji. Tam sze vidi, jeli je káksi teher na imánji, jeli je zalozszeno ali pa stoj káksi jus má na imánje na haszke glédocs ali pa za árende volo. Tam je zapiszano, jeli poszesztnik má jus odati ali ne. Lehko je escse male leta ali pa pod tutorsztvom.

Csi kakso negibajocso delo küpimo, kak sze kontraktus naprávi, vcsaszí moremo sze szkrbeti, ka sze na nase imé *prekszpela*. Ovak ov, csi mo sze müdili doszta, lehko dug naprávi na küpleno blágo, escse odá.

Imé prek szpelati, teher na imétek gor szpelati, gor tabulirati, iz briszati teher, doli szpelávati szamo poleg gori pokázanih pizszenih dokumentov je mogocse.

Táksi dokumenti szo kontraktus, duzsno pizszo, kvitinga, dopüscsanje za dolibriszanje. Táksi dokumenti szo potem végzés od birovijsze, pizszo iz matrikule.

Prek pizsanje, tabuleranje ino dolbriszanje sze vszigdár more prosziti pri králeszkoj birovijsze, na stereo je zavüpana grüntna kniga. Dokumenti sze morejo prikapsiti. *Potem sze k prosnji napravijo gvüsnoga broja tak zváni felzetje (Überschrift, napisz)*. Najboljsze je prosnjo dati delati ali pri králeszkom notáriusi ali pri fiskálisi ali pri notáriusi. Csi birovijsze naso prosnjo za pravicsno szpozna, prekpizsanje, tabuleranje odlocsi i vszem stere doticse, z végzésom na felzetahtah na znánje dá. To sze záto zgodí, ka csi sze steromi ne dopádne celo delo, pri birovijsze vu 15 dnévah lahko proti sze posztávi; kak 15 dnévov mine, kak je odlöcsila ob prvím birovijsze, tak osztáne.

Zdaj mo vam od nekaj drügoga pizso. Gda je goszpocsina minola 48-ga, zemlo páverszko szo razlöcsili od goszposzke. Gda szo razlöcsili, vu najvecs vesznicah je vszáki vu 3—8, escse vu 15 mesztah proszo. naj sze vün zmeri njegov tao. Tak szo szí miszleti, naj vszáki del dobi iz bozsne ino iz dobre zemle.

Nasi vértje zdaj zse previdijo, kak je to krátka miszel bila. Parcele szo razlücsane, dalecs od hizse, dosztakrát sze edno — dve vöre more pelati na njivo. Kelko sze zaman pohodi drügoga csaszá? Tiszti csasz, ka vün idejo delavci na pole, bi zse eden tao vcsinöli, csi bi blizu bilo. Vert ne ve, jeli bi na njivi bio ali pa doma szkrb meo. Kelko csaszá trbe, gda notri vozijo szilje, kak je zsmetno po dugojsze, bozsnoj poti gnoj vün szprávlati. Komaj sze örne predpöldnévom dvakrát-trikrát. Kelko bi sze pomoglo na

deli lüdih i zšivine, kak bi lahko zaman pohodeni csasz na drügo obrnoli, csi bi vsze vküper meli?

Vszáki szi lahko zracšuna, ka 8—10 plügov zemlé razlücsane dvakrat vecs dela potrebüje, liki csi bi vu ednom falati bilo.

Csi stoj 8 plügov zemlé vu 8 mesztah má, te edna njiva je eden plüg. Edna njiva má dve meji, pravmo, ka je to vsze vküper 200 klaftrov dugo. Pri oszmih njivah je to 1600 klaftrov duzsine. Sirino meje i poleg brázde racšunamo szlobodno za eden sztopaj, potem pri oszmih plügaj je zgibicsek vu zemli 44 klaftrov. Nego to je escse blázseno. Ka pa csi szo njiva escse bolje razdeljene, ali pa duge, ka meja 800 klaftrov duzsine vün zadene?!

Tákse parcele szo vozške i duge, v krizs sze ne dájo orati. To pa vszáki zná, ka je dobro zemlo i vkrizs orati.

Na málih njivah sze szamo doszta kvára dela szoszedi pri oránji.

Na málih parcelah vért zaman prepavla bozsno rasztolino, csi szoszid sze za to nika ne briga, veter na naso njivo prinesze szemen bozsne tráve, szitnivoszti, grinte.

Kelko pa nevole je pri mejah? Szkoz sze kaj v kraj zorje. Prekljanji, tozšbi ne ga konca, dosztakrát je parcela ne vredna sztroskov.

Záto pa z mérnim szrcem znám prepörácsati, ka tiszti, ki razlücsane parcele májo, naj na to idejo, kak bi njiva szi vküper szpravili, csi mogocse, vu eden falat.

Csi je határ ne vednáko dober, njiva sze lahko zmerijo na 2—3 mesztáh. Alí pa tak sze naprávi, ka vu bozsnejsem meszti sze vecs dá, kak vu boljsem meszti. Szamo trávníki naj osztánejo i vszáki dobi tao iz njega. Tak miszlim i pri leszi.

Na nasem kráji szo gomajno, pásnik zse raztálali. Za doszta ne dobro vcsinjeno bilo. Pri novom tálanji bi lahko szi pásnik izmerili.

Steri scséjo novo tálanje, naj proszijo rihtara, steri v küper pozove poszesztnike. Na szpravicsi szi pogucsijo sze pa tá celo delo, potem votume doli denejo. Csi poleg racšuna plügov strti tao poszesztnikov poleg novoga tálanja votume doli denejo, delo sze lahko zacšne. Med szebov szi zaberéjo komissio z 4—5 kotrigami, steri vu iméni vszeh ovih pogodbo zacšnejo z ednim fiskálisom. Od celoga szpravicsca pacs protokol morejo gori vzéti, gde szo notri vzéte i kot-

rige odebráne komissie. Fiskális potem prosnjo notri dá k törvénszékí, steri ednoga birova vu vész posle. Birov escse ednok poszlühne vecsáre i vün pove, ka sze delo zdaj zse lahko zacšne.

Potem vecsári za inzselera morejo poglednoti, steri gori zmeri celi határ i poleg embe edne komissie vszákomí njegov tao izmeri.

Komissia za cembo zemle iz 3—5 kotrig sztoji, stere vecsárje szi odeberejo. Lahko szi je odeberejo iz szebov, nego boljse je, csi iz celoga ali iz tále tihince odeberejo, stere talinga doszta ne briga.

Tálanje, szamo od szébe sze razmi, z sztroskami hodi, sterim eden tao sze pri biroviji more doli polozšiti. Nego za sztroske nikomí ne de zsao, nazáj sze povrnéjo z tem, ka po tálanji vrednoszt i cena zemle na vizzoko szkocsi.

Edno bi sze zsmetno vidlo. Vu vezšnici szo hizse vküper zozidane, nisterni bi mogli vün idti prebivat. Tú sze tüdi dá pomáhati. Bi meli na szvojem faláti tak zváne tanje, marofe, vu leti z zšivinov vréd tam bi prebivali, proti zimi pa nazáj sze vu vész oszelili. Nisterni, steri bi sztáre, podrete hizse meli vu vézši, bi sze celo med njive szpravili.

Do zdaj sze doszta zemle ne dela poleg réda. Ne ga csasz, doszta sze pa tá zahodi. Vecs haszkov bi bilo iz zemle. Belgium je deszétkrát ménsi, kak vogrszki ország, pa dönok deszétkrát vecs haszkov májo. Pravo je eden pizátel iz Belgiuma, ka vogri doszta millio koron vu zemli nihajo. Ne szamo z psenicov trbe poszejati zemlo. Eden plüg po prek 7 metrov psenice prineszé, to je 100—120 koron. Csi z krumpisami poszadimo, dobimo 600 koron detelca prineszé 400, lük 800—1200, prpeo pa 700—1700 koron.

Zemla sze bozsno obdeláva, vszáki sze vu váras szili. Nego pride csasz i zse je tü csasz, ka vu fabrikah sze z masinami delajo i doszta lüdi brezi dela posztáne. Na Vogrszkom jih je dosztih delo iszkalo i szamo 23 med sztotimi (23%) vszo delo dobili, 34 jezero jih je pa delo ne najšlo. Polszkgoga dela pa nescsejo delati, raj glad trpijo.

Sto njim dá krüh? Morejo sze nazáj povrnoti k zemli. Bog je tá sztvoro csloveka. Zemla je polna kincsov i blagoszlova, szamo klücs trbe poiszkati po deli i vcsenji.

(kj.)

Umetnica z nogov málajocsa.

Doszta zvrúnrednoga sze godi na szveti. Szami vidimo ali vu csasz-niki esitamo, ka nisterni z pokvarjenimi kotrigami ali celo brezi nisternih kotrig, brezi vüh ali rok ali nog na szvet pridejo.

Táksega hipa dober krsztscesenik hváló dá Goszpodni Bogi, ka sze z zdravimi kotri-gami narodo.

Med szlepimi jih doszta je, ki lepo zuájó igrati, poleg temnih ocseh najpopolnesa dela znajo napraviti z priliesnosztjov szvojih rok.

Ne vszakdanésujo delo nam kázse nas kep, steri pred nász posztávi Janko Vallé, petnájszet let sztaro francusko deklino, stera je brezi rok na szvet prisla, nego po dolgom trüdi z priliesnom núcanji prsztov szvojih nog ne szamo jeszti, piti, eseszati szebé, mujvati

Umetnica z nogov málajocsa.]

Nego Goszpodin Bog tákse szziromáke tüdi ne zapüszti, vu szvojoj z lübéznosztjov polnoj modroszti, ka pri ednoj kotrigi fali, pri ovoj duplisno podá. Dosztakrát vidimo pri szle-pih, ka izvršno esütejnye vüh májó ali esütlivoszt nog i rok sze z esüdnim tálom tak razvija, ka szkoro vsze lahko opravijo po-trebna dela, vu sterih je gatijo temne ocsi.

sze zná, nego esese vu málánji tákso popol-noszt szi je szprávila, ka najlepse kepe zná málati, kak je to vu vees varasih Europe i vün pokazala.

Nego pogléd na deklino brez rok cslo-veka na szmilüvanje gene ino to zselo na nase vüsšta szprávi, naj dober Bog vszákoga obráni od táksega sztálisa. (kj.)

Kastiga.

Máli riftar je ednoga csloveka gnao pred riftara vesznice Mezöcsáth. Najmre krivili szo ga, ka je szvin-je vkradno. Doszta szo ga szpita-vali, nego ne je steo vadlüvati, na szlednje je zacсно zaklinjati.

— Naj me Bog kastiga esese danesz, csi kaj znam od teh szvinj!

Ne sze je moglo na njega zaszedocsiti; domo szo ga püsztili. Odiso je z velkim veszel-jom, nego komaj je vu hizso sztopo, zslak ga

je vdaro, na drügi dén mro. Zsena je sla na policajo i tam med jocsom je pripovedávala, ka szo njénoga mozsa doszta mantrali i sztiszkávali i zatoga volo je mro. Nego policaj je pravo szenszki:

— Ne zatoga volo je tvoji mozs mro, tak kak bi ga mantrali. Nego zapriszégo sze je, ka ga naj Bog kastiga, csi je un szvinje vkradno. Bog ga je poszlühno. Zsenszka je vadlüvala, ka je njéni mozs bio tovaj. (kj.)

Znoriti sze dáte.

Jeszenszki dezseven vecser je bio. Posztávi sze k hizsi na ednih kolah eden dobro obleceni eslovik, kocsis primle edno balo i vu hizso nesze. Med tem tiszti dobro obleceni eslovik sze vu mojo hizso $\bar{p}$ opasesi, notri prineseno balo odvezstúje, zacsne meni razlocne stofe kázati. Hvali je, niti pri po szveti vuzsiga, jasz je kúpim, drúgi dén je sesém szabolí prek dati, naj mi kaput, laese napravi. Un gléda stof, za ceug szpozna, ne je, prej, vredno iz toga nika delati. Ne izplaca sze delo. Velko vcsenje za mene bilo. Szpametnoga esloveka szamo ednok znorijo. Z ágéntom vecs v gues ne sztopim.

Mene vecs ne znorijo, pazte, ka vi túdi ne zopodíte.

Po tisztom sze je zgodilo. Priso je eden agent, kepe trzso, obezsavo lepe molitvene knige, csiszlo. Escse je pokazo. Jasz szam njemi na kraci pot pokazo. Nego drúgi szo vervali njegovomi szladkomi guesi. Prineszti szo dáli, dobili szo kep, napiszek je bio drúgoga jezika, glas sztreti, knigi i csiszli ne szlúha, ne dúha. Pisejo fabrikanti, odgovor dobijo: Ka obezsava agent, to njega nika ne briga, poleg pizsma podpizsanoga un szamo kep posle, ovo pa naj proszijo od agenta. Nego sto de izsko agenta, ki je te zsev trétjom vármegyóvi?

Zapomlímó szi, esi zse kaj damo prineszti po ágénti, pizsma, stero podpiseimo, dobro prestimo, jeli je tam túdi tak, liki nam agent obezsava. Csi agent vecs obezsava, vün ga hitimo. Potem od tisztoaga pizsma, stero szmo podpizsali, edno drúgo pizsma, ravno takse, dajmo szi napraviti, ka mo mi túdi meli kákse szvedocsansztvo vu roki, esi na tozsbo pride delo.

*

Cseden eslovik od szvojega vündávánja knigo pela. Gor szi zapise, te pa te szam telko pa telko pláeso na példo dáese, solszkoga procenta i. t. d. Prineszejo znovies káksi rovás, gde je na dácsne korone kaj vün navrzseno, dobro ga pogledne.

Na rovási more biti naprej gori zapiszano, na káksi nácsin je vün navrzseno, na stero leto, kelko procentov. Potem pláesa, vu szvojjo knigo szi gorizapise, na példo na solo szam 1906. leta jul. 22-ga — 3 korone pláeso.

Tiszti rovás njemi gvúсно vecs ne prineszejo, ka bi escse ednok pláeso. Vu kalendariumi od zajaj je tábla za pocente, za zsao, — tam sze izpotite, jeli je dobro vün navrzseno. Szami te probali racsunati. Na példo dáese mate 25 kor. 16 filérov (25·16 kor.), na to je navrzseko 3 procentov. $25 \cdot 16 \times 3$ je 75·48, to sumo na szto raztálate, bode 0·75 kor. to je 75 filérov. Sztári prigovor je, kak stécs sze vúpamo vu kom, peneze moremo steti i racsunati, vszáki sze zná zmesati i preraesunati.

*

Pláesaj vcsaszi, kak kúpis.

Grozovitno rasztejo dugi. Nego vsze krivdo ne szmemo valiti na drúge. Csi posztánejo csaszi szlabsi, szmo szlabsi navadno túdi mi. Szlomssek púspek pravi: Csaszi szo ravno taki, kakorsni szo lúdje.

Znána mi je szlovenszka vész z lepov okolicov. Pred 20 leti je bila vu vészi edna szama mála prodajalnica, gde szo sze dobivale najbolje potrebne reesi. Lúdsztvo je bilo verno i posteno. I zdaj? Májo 3 stacune, vu sterih prebivajo imenitni goszpodje, lúdje szo pa sziomácke. Nepotrebne dela szo sze pomnozile in sze oglaszajo drúga za drúgo vszak dén. Ljúdem sze dáva blago ino v knigo sze zapise ino to je grozna rana, iz stere je zse misterni izkrvávo.

Prvics sze vzeme, ka je ne rávno potrebno, drúgies je kúpec dvakrát oszmójen, ar na porgo kúpi szlabo blago in to sze drágo zraesuna. Eslovek je jáko lahkomiszeln. Je i píje, á ne miszli na to, da bo treba plac sati túdi. Potem najvéksa neszreca je za celo okoliço prodajalnica, gde sze pravi ljudem, naj vzemejo to ali ono, boste zse plac sáli.

Duga sze boj, kak szamega vraga,

Dokecs vsztrpis, ga goni od praga.

Dug más pri kresmári, prides, ka bi pláeso. Goszpod te prijétno gori prima, vino ti polozsi na sztol. Proszim, pláesam moj dug, naprej prineszés na szlednje. Szoszed, máte escse csasz, ne je szilno, odgovárja ti szladko. Odides z veszeljom, pripovedávas doma, kak szo vrlí goszpod kresmar. So bos drúgoes, szladko te oprávi. Nego na ednok ti suma zraszté, szam sze ne szpotis: duga leta szo minole, sto bi vsze broj vu glávi drzso.

Vu szladkih zankah szi zgrableni.

Znam jasz edno pripoveszt od ednoga máloga kokota (Petelinesek) i od liszice (Zvitorepka).

(kj.)

Petelincsek, macsek i liszica.

Petelincsek Peter je mogo zse vu mladostzi zapüsztitu varno krilo szvoje szkrbne matere Gráhorke. Nemila uszoda ga je zaneszla vu kueso sztároga drvára, zsvicosega szamoto na kráji temnoga loga. Vu tej szamoti je bio mládomi Petri prijátel edini macsek Krnjav, escse te je odhájo pogoszto z doma, szvojemi goszpodári je noszo obed. Eden dén, prvle kak bi odiso vu log, je osztro zapovedo petelinesi, naj szkrbno varuje dom in pa szebe.

Komaj je odiso máček, priplazila iz gosese liszica zvitorepka i je zacsnoła prigovárjati petelinesi:

„Kukuriku — petelincsek,
Zláti moj szincsek!
Vün kaj poglédi,
Lej proszá v szkledi!“

Tak je zapela zvitorepka pod oknom petelineska. Peter je radovedno odpro okno, vün potiszno glávo, ka bi pogledno, sto tak lepo poje. Liszica pa vu tisztoj megnjenoszti szkocsila, petelineska ze glávo zgrábila ino odszakkljaja znjim vu temni log. Petelincsek sze je presztrasil. Szledi je malo k szebi prisel ino na vsze grlo zakukurikal:

„Zgrábila me je liszica, zgrábila mene szziromáka petelineska; odneszti me sesé vu temne leszove, vu vizzoke gráde, za devéto vész, za devéto dezsélo . . . Macsek Krnjav resi me, resi!“

Máček je zaszliso glász petelinov. Brzs je priso, szkocso za lizico ino reso petelineska.

„Le glej, ti moj Peter,“ je káro máček neprividnoga mladénca. „Ne odpiraj okna ino ne veri lizici. Zadavi te i ogloda te do belih csont.“

Drugo jutro sze je máček iz nova odpravil vu log. Odhajajoes z doma, je escse ednok osztro narocso petelini, naj ne odpira okna. Á liszica je priliko znovics opázila i szline szo sze njoj cedile za meszo. Priszla i pod oknom zapela:

Kukuriku — petelincsek,
Mili moj szincsek!
Zláti grebenecsek,
Szrebrni venecsek!
Vün mi polükaj,
Lej proszá tukaj.

Petelincsek je sztopical vu kurnjeki i tiho bio. Liszica je znovics zapela pesznicó i lücsila prgiseso prosza prek okna. Peter je pozobo proszo i pravo: „Zvitorepka, ne vkanis mene. Znam, ka sesés, pojeszti me sesés, poglodati do belih csontie.“

„Kaj ti ne hodi na pamet, moj ljübi Peter! Nika zsalnoga ti ne vesinim. Povábíti szam te stela k szebi i pokazati moj dom.“

Ino Zvitorepka je zapela escse bolje szladko:

„Kukuriku — petelincsek,
Mili moj szincsek!
Zláti grebenecsek.
Szrebrni venecsek,
Maszléna glávia,
Szviléna bradica!
Pokázsi szvoj noszek
Szkoz okna: tu je proszek!“

Peter je polükno szkocz okna. Liszica ga je mela vu szvoji skramplah. Presztraseni petelincsek je zakukuriko, da je milo bilo poszlähsati: „Zgrábila me je liszica pa me nesze prek gosese, vu temne gore, prek dolinah, na vizzoke planine.“

Zaszlisavsi máček mili glász petelineska, priso na pomoés i vzeo ga je od lizice. Pa szam ti ne pravo: „Ne odpiraj okna i ne pogledaj vün? Za vüho sziz zapisi mojo recs! V jutro páli idem od doma . . .“

Znovics je odiso máček vu log. Liszica pa je naprej prilazila pod okno i zapela szvojo pesznicó. Trikrát je izpopevala peszem, á petelincsek je sztanovitno tiho bio.

Naposzled pa je liszica ga pitala: „Kaj pa to? Ali je Peter nemi grati ali ka!“

Liszica je lücsila prgiseso prosza i pse-nice ino znovics zacsnoła:

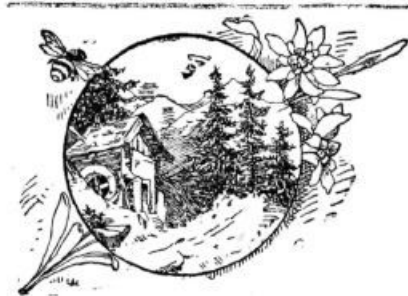
„Kukuriku — petelincsek,
Mili moj szincsek!
Zláti grebenecsek,
Szrebrni venecsek,
Maszléna glavica,
Szviléna bradica!
Pojdi z menoj v moj hram,
Dobro zsvio mi bos tam:
V vszakem koti — kebel psenice,
Kupe drobtin medéne potice.“

Izpevsi szvojo peszmico, je szladko dosz-
távila: „Da bi li steo, mili Peter, malo pog-
lednoti na moj dom, tam bi vido lepe ino
dobre dela. Ne veri tomi lazsljivomi Krnjávi.
Csi bi te stela odneszti, bi zse dávno mela
priliko, zaszúkati tvoj sinjek. Pa Bog me varuj
kaj táksega. Jasz te le neizrecesno lúbim ino
bi ti rada razkazala szvet, gde je tak lepo, tak
prijétno. Ne boj sze mene i pogledni szkoz
okna. Ka ne bos sze tak bojo, sztopila bodem
za ogel.“

Tak je szladko guesala lizsica i bolje
blizu sze je sztisznola k szteni. Petelincek je

szkoeso na polico pred okno i je gledó od
dalecs, rad bi znáo, jeli je lizsica sla za ogel
ali ne. Gda bi lizsice ne vido, sze je objunacso
i pogledno je szkoz okna. Zvitorepka pa je
szkocsila i zgrabila za glávo petelineska. Kricsó
je un za maeska, nego zaman; dalecs je bio
vu leszi i ne je esúo milih prosenj petelino-
vih. Lízica ga je potégnola pod edno brezo,
pohrusztala petelineska z esontmi vred. Osztalo
je le szvetlo perje ino veter sze je igro z njim
po poli i goscsi.

Po J. Brinar-i (kj.)

Zemljegibanje na Taljanszkom i vu Ameriki.

Zgodovina leta 1906. ma doszta
grozovitnih potreszov popiszati.

Zse prve dni januariusa je
bio vecskrat mensi potresz na Hor-
vatskom, na zahodnom kraji Vogrsz-
koga. Pri nasz szo ga túdi v pam-
met vzeli.

Zgodilo sze je vu Zagrebi.

Vgojldno rano je priso policaj k ednoj gosz-
podszkóy hisi po dekló szluzsbeno, proti steroj
je ovi den toszba dána bila, ka je vkradnola
zlato vóro goszpe. Dekla je vsze tajila, posz-
vedoesiti sze je túdi ne moglo, nego dónok
szo jo ne steli písztiti.

— Zsente jo! — pravo je predjen ovim
policajom.

— Nedulzsna szam, priszego doli denem!

— Naprej!

— Csi je na szveti pravica, te sze vkúper
more portúsiti szvet! sze je zajokala dekla.

Komaj je povedala ete recsi, zemla sze
je sztroszila, rogatale sze okna, mort je kapó
iz plafona. Pred potreszom je vszáki bezso vún.
Szamo predjen policaj i dekla szta osztala
na meszti.

— Zdaj verjem, ka szi nedulzsna. Lahko
odides — pravo je i vún sze je pascsó z dekló-
lov vred na vulico.

Velki potresz je bio na Formoza otoki
poleg Japánszkoga. Marcius 17-ga od ráne
jútne do késznoga vecséra je szkoz vecs potre-
szov bilo. Trije lepi várasí: Datijo, Rajsco,
Sinko szo vsze vkúper zrúseni. V Datijo várasí
eden den szo 600 lúdih pokopalí. Doszta mrt-
vih szo najslí po njivah, koma eden tao prebi-
valcov je bezsalo. Velikoszt potresza szo kazale
sinje zseleznice vugnjene i vkúper zmotane.
Kvár na devetdeszet milio jen, to je na stiri-
szto petdeszet millio korone denejo. Na otoki
vecs mesztah je zemla szpokala, tak na ednom
meszti na duzsino 1500 metrov, vu drúgom
meszti pa na 350 metrov široko je pocsila.

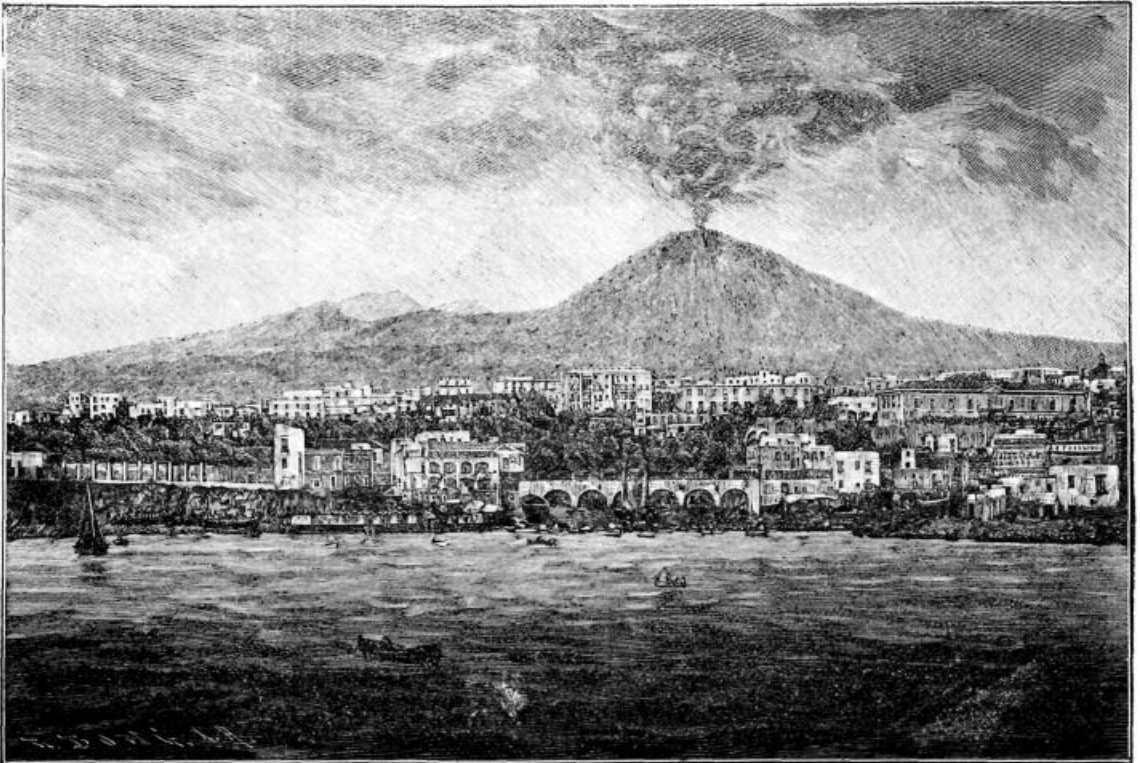
1906. leta aprilis 8-ga novi glász je leto
po celom szveti od velke neszreese, stera sze je
zgodila na Taljanszkom.

Na juznom kraji Taljanszkoga poleg
Nápol várasa je eden breg, po iméni *Vezuv*. To
je edna *gora gorecsa*; od szpodí je szkoro okrogla,
poszredak je 16 kilometrov, viszina sze med
1000—1300 metrov premenjáva. Od zgoraj je

edna lüknja, tak zvana krater, steri sze szkoz kadi, kazajoes tiszto velko vrenje, stero sze vu zemli godi. Na ednoj sztrmnoj, od kratera z grabov odloesenoj brezsnoj szteni, stera je prvle bila sztena lükuje, sztoji edna zidina, zvana obszervatorium, gde modri lüdje brodijo prikazke goreese gore. Do kratera po bregi Cook-zseleznica pela, 820 metrov je duga, napravlena je bila leta 1880.

Viszina brega i velikoszt lüknje sze szkoz premenjava. Vün lüeseni kamli vnogokrat celi breg nasztavijo, potem sze znovies vküper zrüsijo. Szpodnji deli brega szo rodovitni i

zbriszo Pompeji, Herkulanum i Stabie varase z prebivalcami vred. Velko vrenje je bilo esese vu letah 203., 472., 512., 685., 982., 1036. ino 1139. Potem je dugsi esasz pocsivala gora. Lüknjo je zaraszla trava i grmovje, vu sterom szo divje szvinje prebivale. Nego na konci leta 1631. je znovies vün vdarilo kipenje, po steroj priliki okoli 3 jezero lüdih je zsitek zgübilo. Velko vrenje je potem bilo vu leti 1822. ino 1872. Vu toj szlednjoj priliki je kamenje i pepel esese do viszine jezero triszto metrov vün lüesala, zsarjavi potok pa, steri je vu 13 vörah 5 kilometrov poti vesino,

Meszo Torre del Greco, od zajaj z goresov gorov Vezuva.

vu 12 vesnicah okoli sztojezero lüdih prebiva. Do pol viszine brega szo razloesne rasztljne, poszebno trszje, iz steroga szladko vino zvano lakrime Kriszti (szkuze krisztusove) dobijo. Zgornji del brega je neroden i goli, szamo okoli obszervatoriuma je mali ogracesek. Nas kep kazse goreeso goro ino od szpodi lezsecsi váras zvani Torre del Greco.

Breg je od szebe znamenje dao vu 63. leti po Krisztusovom rojsztvi, gda je eden tao Pompeji i Herkulanum blizsnjih várasov pokopo. Vu szledecsem leti je zse na 15 kilometrov dalécsi váras Nápol protio. Grozovitno je kipio i vreo vu 79. leti, gda je iz zemle

je vu vecs várasah pri bregi lezsajoesih velki kvár vesino.

Od toga casazja je tiho bio Vezuv, radovedni potniki szo na zseleznici esese krater poglednoli. Szkoz sze je dim kadio, dosztakrat metercent zsmetno kaménje iz szebe lüesco.

Vu dugom pocsitki szi je moes szprávlo, april. 8-ga 1906. leta je z grozovitnim vrenjom vün vdaró. Zemla sze je gibala vu celój krajini, nove lüknje szo nasztanole, stere zsarjavo lávo (otopleno kamenje), velko kamenje ino pepel iz szébe lüesajo. Pepel na vsze kraje je odneszo veter, v Apulii je pepelni dezs kapo, esese v Cettinji je zsuti pepelni dezs

bio. Pepel je kapo vu Dulcigno, Antivari esese vu Fiumi.

Vu najvéksoj nevarnoszti je bila vész Bosco Tre Case ino Torre dell Annunziata, stere szo vesaszi pod bregom. Na ednok na tri mesztah je vün vdaro ogen ino trije grozovitni potoki iz lave szo tekli vu dolino. Vojacke i drügi szo stali potok vu drügi kraj obrnoti, nego vsze je zaman bilo. Zsarjava lava je vu nisternih minutah Bosco Tre Case okoli vzéla

lenca ino blizsk je z velkov szvetlosztjov tú pa tam razszveto esarno nebo. Lüdje szo z jocsom i kricsom vün bezsali iz his na szlobodne meszta.

Koma je ne prisla lava, ka je ne zrúso potresz, tam je pepel kvar esinio. Zsarjávi pepel je kapo, vu San Guiseppe, Terzinio i Ottajano vesznicaah je vees szto prebivalcov moro ino vrazio. Hisa, cerkvi pod zsmécsov pepela i peszka szpadnjenoga szo vküper sze zrúsile

Call hisa na 20 stokov viszoka na vulici Market-street vu varasi San-Francisco.

i pod szébe pokopala. Trszje, drevje i vsze zelenje z hisami vréd sze je *pogrozilo vu morji lave, stero 7 metrov viszoko vu sirini 400 metrov sze naprej valilo* proti Torre dell Annunziata. Lüdsztvo je z tráhom bezsalo na gvüsna meszta.

Napol város je 15 kilometrov dalecs od brega. Grozovitno noes szo meli prebivaleci. Pepel, kamenje je kapalo na váras. Neba je esarna bila i zrak tak zsmeten i vrocsi, ka szo szi lüdje komaj zdihávali. Proti noesi sze je zemla gibala. Od brega sze je esüla grm-

i lüdi pod szebe pokopale. Tak vu Nápoli sze je zrúsila hisa za trstvo, po sterój priliki je 14 njih mrlo, szto pa sze je njih vrazilo.

Topel dezš je z pepelom kapo. Vu Napol várasí je 10 centimetrov viszoko pepelno blato bilo. Morje sze je burkalo i ládje szo iz dalecs ognole Nápolá za volo gosztoga dezsa pepelnoga.

Kral i kralica szta tüdi poglednola tuzsno meszto. Na morji poleg Nápolá szta stela malo poglednoti, nego za velke kmice volo szta mogla na szüho sztopiti pr Torre del

Greco. Táksa kmica je bila, ka szo je mor- narje z lampasami szpovedili.

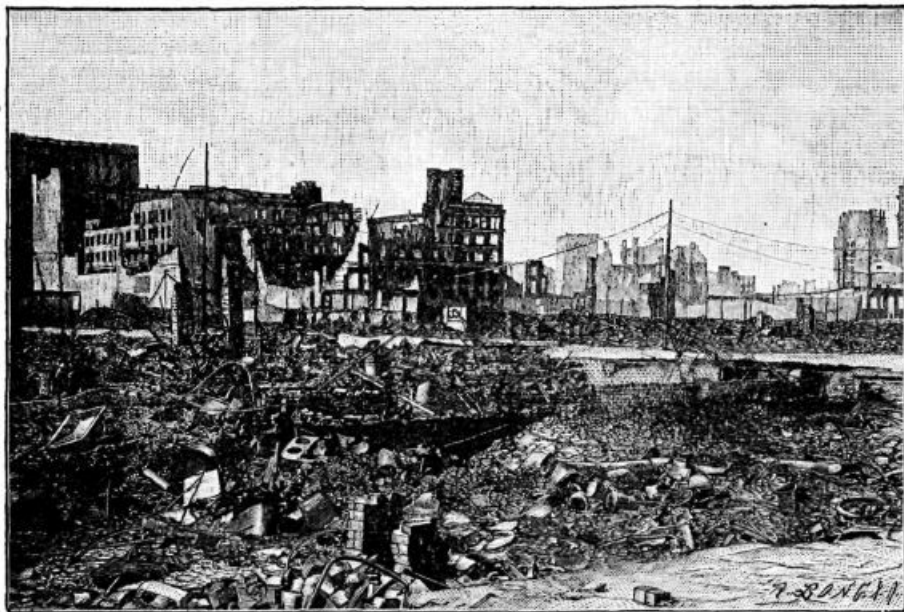
Lüdje szo processzie drzsali, kepe noszili, vu cerkvah pomocs iszkali. Na deszéti den sze je Goszpodin Bog szmilúvo, nevarnoszt je odisla, breg sze je vtihso i zsarko szolnce sze je pokazalo.

Vu toj grozovitnoszti je Mateucci professzor vu obszervatoriumi oszto, ka bi brodo grozne prikazke brega. Vszáki dén veeskrát je telegram poszlo v Nápol. April 26-ga je pogledno krater ino v pamet je vzeo, ka je krater poldrúgi kilometer sirkesi grato, proti Pompeji sze je sztena kratera celo notri zrsúila.

Komaj je Vezuv oprave szvojo grozno delo, tuzsne glasze szo prineszli csaszniki iz

sterih je 50 jezero lúdih delalo i 700 milio vrednoszti blága szo napravili. Trzstvo pa esese vékse májo. Varaskih ládj racsun je vise od jezer. Vulice szo vednáke, liki linia, najdugsa je Market-street, na sterój lepe zidine szo jo. Tak City-Hall, varaska hisa, stera je 35 milio kron kostala, tam je zidina, gde sze penezi kovajo i gde szo od leta 1854. do 1891. okoli pet jezero millio koron vrednih penez vdarili, tam je Kollegium szv. Ignacia, kosto je 10 milio kron, Palac Hotel kostala 16 milio 250 jezer kron.

Potresz je bio april 18-ga, edno szrejdo. V tork esese je szolnce lepo szijalo, vecser je tihi bio, sztotine i sztotine szo sze pasesile vu teatre, meszta veszelie szo naklacsena bila. Potresz je prisó, liki iz vedrne nebe blizsk.

Kep Market-street vulice po potreszi.

zahodnoga kraja Amerike. Leta 1906. april 18-ga je velki potresz bio vu Kalifornii, várase Santa Rosa, San José, Oakland, Santa Cruz, Pala Alto, poszebno pa San Francisco je na nikoj szpravo.

San Francisco ali váras szvétoga Ferenca je szvoje ime od toga dobo, ka na tom meszti szo misszionarje iz reda szv. Ferenca leta 1776. stacio misszionarszko posztavili. Okoli 1848-ga szo vu Kalifornii zláte pole najslí, lüdje zselni kincsov szo iz celoga szveta tam hitili. Vu leti 1846. prebivalcov szamo sésztszto bilo, vu leti 1852. je zse 35 jezero, 1906. leta pa je zse okoli po miliona hodilo. Zse vu leti 1890. je od 4000 vees fabrik bilo, vu

Bilo je v gojdnó 5 vóra 15 minut, zacsnola sze je zemla gibati. Ob prvím szo miszlili lüdje, to je navadno gibanje, ár vu San Francisco je ne redki goszt potresz. Nego dale sze je gibalo, pográszalo, zdigávalo i znovics pográszalo, to je tak 3 minute trajalo, steri kratki esasz je zadoszta bio, ka jezero i jezero his sze je vkúper zrsúilo i pod szebe szto i szto prebivalcov pokopalo. Okoli oszme vóra sze je ponovo potresz, steri je esese vu véksi sztráh lúdi posztavo.

Ka je potreszi proti sztalo, tiszto je ogen pozsro. Najmre potresz je po vulicah szpotro cevi za gaz, steri je na vsze kraje vún prisó i vuzsgó sze je. Na vsze kraje je ogen

vün vdaro, materio je tüdi meo, ka bi gorelo. Vu San Francisco szo hise iz najvéksega tala za volo gosztoga potresza iz lesza napravlene. (Bilo je 50964 his iz lesza i 5881 iz kamla). Tak sze je pripetilo, ka na velke zidine, stere szo sze po potreszi ne zrüsile, sze je od zvünesnjih leszenih his ogen zgrabó, na Market-Streeti hoteli, teatri vu potreszi osztali szo od ognja zgoreli.

Proti ognji je nikse pomocsi ne bilo, voda je falila. Potresz je najmre cevi za vodo zvüjo i pokvaro. Lüdje szo szi tak steli pomagati, ka sztavijo ogen z tem, ka hisa vu zrak püsztijo z práhom i dinamitom.

Eden strti del szo resili od ognja. Okoli 300 jezero lüdih je grátalo brezi sztrehe i zgubilo iz najvéksega tala szvoje blago. Vu zgodovini Amerike je ete potrosz i ogen najveksa neszrecsa bila. Chicago je pred 30 letmi tüdi doli zgoro, nego tam je esese te szamo 300 jezer lüdih bilo. Zvün toga vu San Francisco váراسi podzemelszke cevi za gaz, za vodo, kanaliszke szo vsze na nikoj prisli. Zidina noví fundament morejo kopati, vu celom vá-rasi je edna peovnica ne cela osztala.

Vu San Francisco i okroglini lüdi je mrlo 2500, zvrázilo sze je 5000.

Velka neszrecsa je to bila. Tri-stiri mezece noes i den szo rüsine vkraj szpravlali. Nego gizdav amerikanec dönok z vüpanjom právi: „San Francisco lepsi i veksi bode, kak je bio.“ Zgornja Amerika je na zidanje 200 milio dolarov (jezero milio korun) dala, zse april. 26-ga szo 70 milio korun vküper pobrali, zvün tisztih jezero milio korun, stere Amerika da. Ne je potem esüdo, esi amerikanci ne potrebüjejo pomocs iz tihinszkih dezsél. Pravijo, ka do sze amerikanci zse za szébe szkrbeli.

Zavarvavnice za zrüsene zidine 300 milio korun majo placsati.

April 23-ga, jun. 4-ga je znovies potrosz bio vu San Francisco. Jun. prve dni esese itak je 40 jezer lüdih bilo zvün varasa pod satrami.

Kak vu vszako j neszrecsi, tü szo sze tüdi znajsli lagoji lüdje, ki szo sze na ropar-

szto podali. Gda je najbolje gorelo na vsze kraje, nisterni szo sze vküper szpravili i vu kasze, gde szo peneze najti miszlili, szo vdarili. Vojakom szo sze proti posztavili, steri szo sztelili, ino 73 njih, iz véksega kinezerov, je na tla szpadnólo. Vszakoga szo doli sztelili, steroga szo pri kradjenji nájsli.

Za nistere mezece novi potresz je bio vu Juzsnoj Ameriki, vu drzséli Csile. Aug. 16. Valparaiso varas i okroglina na nikoj prisla.

Veszer je bilo. Doszta lüdi sze je na vulicah szprevájalo i razlocsne meszta za zabavljanje iszkalo. Okoli oszme vöre sze je zemla sztroszila. Po potreszi sze je esüden glász vu zemli esüo. Prvo gibanje je malo kvára vesinolo, nego drügo gibanje je zse najmocese zidine vu fundamentomi sztroszilo. Zemla sze je gibala, liki valovje na vodi, cele vulice szo sze vküper zrüsile, liki hisa, stere deca iz sztucskov dela. Csi bi prvo gibanje tüdi tak mocno bilo, liki szledéese, malo lüdi bi sze od szmrüti resilo. Na szreco po prvom gibanji szo ludje na vulico bezsali, zato zidine szo szamo tiszte pod szébe zakopale, steri szo vu csaszí ne mogli vujüti. Komaj je potresz mino, zse zserjavi ognjeni jeziki szo na vsze kraje kazali, ka je ogen vun vdaro.

Grozovitna noes to bilo. Ludje vszi na vulicah, szem-tam bezsali, javkali. Vu zemli sze je szkoz esülo ropotanje. Kmica bila, stero tü i tam razszveto ogen. Gojdna je ne prineszla resenje, potresz je dale trájo, zrak je poln bio z dimnom i z zsmetnim szapotom. Te je lüdsztvo vün bezsalo na brege i váras je nihalo na ognjo-brambce i policajo i vojake.

Potresz sze je veeskrát ponovo. Za prva na resitev lüdih, steri szo pod zidinami pokopani bili, szi je nisece ne mogo miszliti. Szamo za nistere dni szo vün vlácsili zsive lüdi, do aug 26. szo 1500 lüdih pokapali, esese itak je bilo pod zidinami vees od jezero lüdih. — Cintor je na brezsnom meszti, zemla sze je doli porüsila i mrtve iz groba vrgla.

Gda to vsze csitamo, na pamet nam pride prosnja szv. matere cérkvi vu litanijah od vszeh Szvécov: Od bicsa zemlepotresza oszlobodi nász Goszpodne!

(kj.)

Vgante !

1. Brodár je mogo na drügi kraj prek pelati ednoga vuka, edno kozo i edno glávo zelja. Naprejdáno je bilo, vsze pozoszed prek pelati tak, ka vuk ne poje koze, koza pa ne poje zelje. Kak sze je to zgodilo?

Naj ob prvim je prek pelo kozo, potem je prek prpelo vuka, kozo je pa nazáj pelo. Potem je prek odpelo zelje i poleg vuka doli djao. Zdaj pa so po kozo.

Nacsi ne more? Kaj ne?! Ob prvim prek odpela kozo, potem pa zelje. Kozo nazáj odpelo i prek prpelo vuka. Na szlednje je prpelo kozo.

2. Stiri kote má hizsa, vu vszáksem koti szedi edna mácska, na vszáksem mácsckem répi szedi edna mácska, pred vszákov szo tri mácske. Kelko je mácsk vu hizsi?

V vszákom koti edna, — to szo stiri mácske. Vszáka mácska na szvojem répi szedi, osztánejo stiri mácske. Pred vszákov mácskov vu ovih treh kotah tri mácske szedijo, potem vu hizsi stiri mácske szedijo.

3. Kelko zrn kukurce ide vu eden litzski glazs?

Ni edno zrno ne ide, ár tak notri denejo.

4. Stere szvinje vecs pojejo bele ali pa pizsane?

Bele szvinje, ár pizsanih szvinj je menje.

5. Ka vszáki cslovik more na szenji vzéti? Szapo.

6. Edna deklicska je goszke na paso gnála. Edna je sla pred dvöma, edna med dvöma, edna pa za dvöma. Kelko goszk je gnála?

Tri. Goszke szo edna za ovov sle.

6. Mécka pa Polonia szte goszke na paso gnale. Mécka je právla: Polonia, daj mi edno goszko, te mo jasz tüdi telko mela,

kak ti. Polonia právla. Ti mi daj edno, jasz mo mela dvakrat vecs. Kelko goszk szte njevi pososzed na paso gnale?

Mécka je mela pét, Polonia pa szedem.

7. Eden goszpod sze je z ednim komediášom szprevájo. Pita komedias, kelko vöra je. Goszpod v zsepko szégne, ne nájde vöre. Nika je ne pravo, szamo sze je poszmeho, znao je, ka je komedias vö vzéo.

Pride edna deklicska, jáboka neszé. Komedias edno jaboko njo proszi. Vroke vzeme jaboko, zacsne jo obracsati, vu szebi pa mrmra.

Prek jo dá goszpodí, naj jo na dvoje vrezse. Na dvoje jo vrezse i ovo, ka najde, ka je notri bilo?

Jabocsne picské.

8. Kakse je dobro vino?

Katolisko, ár je pravo, kalavinszko, ár je mocsno, zsidoszko, ár je ne okrscseno.

9. Ténse od konca, vizzokese od türma; ka je to?

Dezs.

10. Ka ne de bole mokro, csi vu vodo szpádne?

Dezs.

11. Kakse vino mo letosz meli?

1907. vino.

12. Kak lehko iz dve vszigalice (spice) deszet napravimo?

Csi vu formo X je polozsimo.

13. Csi iz deszet szvecs tri vgasznemo, kelko njih osztane?

Tri, stere vgasznemo, ove zgorijo.

14. Ka gor ide vu zrák brezi peroti? Dim.

15. Ka je razlocska med szlamov i szenom? Niscse ne ve? Vej pa to vszaki szomar ino jünc zna.

16. Ka je razlocska med kolami i blatom?

Szedi szi vu blato, bos zse znao.

(kj.)

Ka sze za pizalo pláca pri notariusi?

Vasvármegye je iz szprávicesa 1905. leta v novembri drzsánoga od minisztra 1906. leta febr. 13-ga potrdjeni ukáz vün dao od plácsila za pizalo csésztno i privatno notariusov. (Szabályrendelet a községi és körjegyzők egyes hivatalos működésékért engedélyezett díjakról, valamint az általuk végezhető magánmunkálatokról). Te ukáz je dobila vszáka vész za szhrambo; nego ka sze prevecs ne szhrani i koma potiszne, po szlovenszkom vam ga razlozsim.

1., 2. §.

Notarius dosztakrát, kak *csasztnik*, kak veski poglavar more nisterne dela opraviti, za stera polog pravde plácsilo dobi.

Polog 15. § právde II. iz leta 1898., potem polog 18. § právde XLII. leta 1899. kontraktuse (pogodbe) med polodelavcami i delo dávajocesim razlozsi. gori preste i potrdi.

Po szmrti osztanjeno blago i pohistvo gori zapise. (Hagyaték leltározás).

Pri grüntnoj knjigi sze veckrát nűcajo veske szvedocsansztva.

Polog právde XXXIII. leta 1894. napravla iz knjig narodjenih, umrlih i zdánih izpisze (anyakönyvi kivonat), napravla izpisze rodbinszke (családi értesítő, familienbogen).

Za pizmo narodjenjá, zákona ali mrtelnosztí sze pláca 1 korona. Csi pri reji pizma ali izpisza sze vees let more preglednoti, za vszáko leto sze pláca escese 50 filerov; nego vu celom sze *ne more vees racsunati od 4 Koron.*

3. §.

Za veske szvedocsansztva (községi bizonyítvány) na privat potrebesino sze pláca 1 korona.

Za poglavaraszke pizma cembe i vrednosztí (előljáróságí becű- és értéklevek) sze pláca

do 100 Koron	— 50 K.
do 500 Koron	1. — "
do 1000 Koron	1.50 "
do 1000 — 2000 Koron	2. — "
od 2000 Koron vise	4. — "

Za szvedocsansztvo od dáce sze pláca 1 korona.

Csi sze káksi podpiszek poszvedocsi, bere sze 20 filerov.

Csi sze podpiszek poszvedocsi na vekszlíni kakse kasze i je od 400 koron vise, pláca sze 40 filerov.

Za prepiszanje (másolás) kataszterszkih pizsem z poszvedocsenjom vréd sze berejo 2 koroni.

Za prepiszanje pizsem, stere sze od blaga i vrednosztí po szmrti osztale gori vzemejo, sze pláca za vszako sztrau 20 filerov.

4. §.

Nego notarius zvün szvojeja csésztnoga dela, opravla dela privatne, privatnim ljudem — sztrankam.

A) Taksza. (Dijszabás.)

1. Za kontraktuse (pogodbe) polodelavcov, csi pogodbo od 10 menje delavcov podpise pláca sze . . . . . 60 fil. csi od 10 vees, od 25 pa menje delavcov podpise . . . . . 1 Kor. csi od 25 vees, nego od 50 menje delavcov podpise . . . . . 3 Kor. csi od 50 vees delavcov podpise 4 Kor. Csi pri pizsanji pogodbe to, jeli de delavkinja pogojena, sze escese ne ve, 1 Korona.

2. Za drűge szlűzsbene (szolgálati szerződés) pogodbe (drzsina, ucsenci, lehrbub), za pogodbe pomagavcov (geszell), — 60 filerov.

3. Pri pogodbah, vu sterih sze kákse delo prek vzeme (vállalkozási szerződés), — sze za izpizszano sumo bere.

4. Pri pogodbah kűpesije i odávánja (adásvételi szerződés) sze izpizszana kűplena ali odana cena, pri pogodbah, gde sze káksi dár dá (ajándékozási szerződés) sze vrednoszt blága, pri pogodbah, gde sze kaj v arendo vzeme ali dá, gde sze haszki v arendo dájo (bérleti, haszonbérleti szerződés), sze edna letna arenda vzeme i polog toga sze szledéce plácsila lahko racsunajo:

do 200 Koron	2 K.
od 200 — do 400 "	3 K.
od 400 — do 1000 "	4 K.
od 1000 — do 2000 "	5 K.
od 2000 — do 4000 "	6 K.
od 4000 Koron visje	10 K.

5. Za duzsne pizma, za pizma kakse stécs, vu sterih sze dug szpozna, vu glihingah od penez

do 300 Koron	1 K.
od 200 — do 600 Koron	2 K.
od 600 — do 1600 Koron	3 K.
od 1600 — do 4000 Koron	4 K.
od 4000 — do 10.000 Koron	6 K.

od 10.000 Koron visje . . . 8 K.

Za testamentum, prvo polo

(4 sztráni) . . . . . 4 K.

Vszáko szledécsa polo (4 sztráni) 2 K.

Csi sze testamentum doma pri hisi ino od 8 vere vecser do 6 vöre vgojdo oprávla, placila od zgoraj zapiszana sze dvakrat lahko racsunajo.

6. Za kvitinge, vu sterih sze dopüszti izbrisanje z grüntne knige, za pizma, gde sze vün posztavi dopüscsanje goritabuleranja ali izbrisanja, — polovica hodi tisztoza placila, stera sze pri 5. punkti za duzna pizma da racsunati, nego to placilo od 1 Korone mense biti ne more.

7. Za nacsertice, za izmero grünta na pizmi pri vszakoj parceli 1 Korona, nego ta suma od 6 Koron vecs ne more biti.

8. Za prosnjo k grüntnoj knigi 3 Korone.

9. Csi vu pogodbah i pizmah pod 4., 5., 6. punktami sze gori vzeme dopüscsanje tabuleranja ali brisanja, za to sze pozoszed nika ne plácsa.

10. Za prosnje drüge — 2 kor.

11. Tú je od prosnje gucs, esi sze dopüscsanje proszi tobák povati, za vszáki pol plüg 1 korona. Suma ne more vecs biti od 30 koron.

12. Za pizmene apelacie na polo (4 sztráni) — 4 kor.

13. Za prepiszanje, doli pisanje iz drügoga (másolás) vszáki sztrán, steri vszáki sztrán more najmenje 25 rédov meti, 40 filerov.

Csi je na kráji ali ovak iz najvéksega racsun vun szkázani. vszáka sztrán prepiszana, 70 filerov.

14. Za felzete (pri prosnji k grüntnoj knigi, napisz, überschrift) vszáki 20 fil.

15. Za pisanje privat pizsem z kovertom vréd za vszáko pizmo 50 fil.

16. Za pisanje pooblasztenja (meghatalmazás) na stampamon papéri 20 filerov, na pisanom pa 40 filerov.

17. Za pisanje pizsem, na sterih sze penezi ali kaj drügo posle na posti (utalvány, szállítólevél), za pisanje kárt postnih za vszáko 10 fil.

18. Za prosztne kvitinge — 50 fil.

19. Za vadlúvanje duga, po sterom sze obesinszka nametna dacsá (pótadó) doliszpise — 20 fil.

20. Za tutore i kuratore pizmoznance pizmo, gde sze naznani (jelentőlap) i vün pokázse vrednoszt (kimutatás), vszáka sztrán 20 fil.

21. Pri taksih pizsalnih delah, gde je vrednoszt, od stere je gucs, ne vun szpizszana ino nanes sze iz pizma izracsunati ne more, placilo sze bere od velikose pizma.

Edno polo (4 sztráni), vszáka sztrán najmenje 25 rédov more meti, 4 koron.

Vszáka szledécsa sztrán 50 fil.

22. Vsze povszédi, gde je placilo prikapeseno k velikosztii pizma, sztrán tiszti, gde sze dokoncsa pizmo, za celo sze racsuna.

23. Csi zacsnjeno delo zvün falinge notariusá sze sztávi, polovica placila sze lahko proszi.

B) Dosztáva.

Za dela vu 3. §., potem vu 4. §. naprej prinesene sze dosztávno placilo lahko bere:

1. Csi delo sze ne opravi vu kance — larii, nego pri hisi sztranke, — zvün placila rédnoga sze edna korona, kak dosztáva lahko bere.

2. Csi sze delo vu vézsi k notarasiji szlisajocesoj oprávi, vu tom tali, esi notarius na prosnjo sztranke v tiszto vész priso, zvün rédnoga placila sze lahko proszi placsa na dón (napidij), stereo od vesznice je odlocseno, potem sze lahko proszijo penezi za foringo ali foringa. Csi vu steroj vézsi je ne odlocsena i vün povedana plácsa dnéva i foringa, notarius za placso dnévno 5 koron, za foringo pa na kilometre 50 filerov ali kárto na zselezsnico drügoga klásza lahko proszi.

3. Vu 1. punkti zapiszana 1 korona liki dosztáva sze szamo te szlobodno proszi, esi prisesztje domo k hisi je nepogojno potrebno bilo ali pa sztranka je to odlocsno zselela.

5. §.

Sztranki, stera delo má, pri vszákom placsilí, sze racsun dá od sztroskov (költség-jegyzék).

7. §.

Notarius za falinge pri pizali vesinjene je odgovoren ino esi sze dá pomocsti z novim pizalom ali z apeláciov, duzsen je zaman vesiniti.

Csi sze falinga vecs popraviti ne more, zracsunane placila more povnoti i poleg toga dolzsnoszt esese osztane vsze kvár povnoti. Vu taksoj priliki sze sztranka k szolga-birovi obrné, steri proba méрно glihingo. Csi to delo sze ne poszrecsi, sztranko i notariusá pred birovido posle na tozso.

8. §.

Notarius je duzsen toga ukáza tiszte tále, vu sterih je placilo odrédjeno, vu kancelarii vünprebito drzsati.

9. §.

Gotove sztroske i stemplne sztranka, stera pizati kaj da, placsa.

Od sztránk sze zádava szamo na stemplne i gotove sztroske szlobodno proszi, po-

tem za piszalno delo sze zadav proziti ne szme.

10. §.

Za poszvedocsene szíromáke je notarius duzsen piszalne dela, za stera ovak placilo bere, brez penez zaman vcsiniti, zvün piszem, vu sterih sze kaj szprávi, küpi ali odá. (Sto kaj odá ali küpi ali szprávi — lazse plácsa.) Nego gotovi i stemplnovi sztroski sze tü tüdi prozijo.

11. §.

Vecs od placila od právde i ukázov miniszterov i vármegyöva dövoljenoga racsunati, proziti ali gori prijéti je prepovedano.

13. §.

Tiszti notarius, ki za piszalne dela, za stere plácsa ne ide, placso bere ali drüge tále toga ukáza ne zdrzi ali pri racsunanji szvoje-ga placila za piszmeno delo kakso krivdo vcsini, pregrehsi proti szvojem i csasznomi zadrzsánji (fegyelmi vétség — dá sze tozsiti.)

15. §.

Notarius je duzsen goriprijéto delo brezi pomuda i odlásanja, verno opravit i.

Notarius szvoje vesznieske pomocsnike szamo te szlobodno nüca za delo privatno, esi njim csasz osztane po zvrsenji szlüzsbenoga dela.

19. §.

Za privatno delo potrebne stampane piszma sz i szpraviti, je notarius duzsen, njé z vesznicami dati plácsati je ne szlobodno.

* * *

Vasvármegye je te ukáz vündao, vszáka vész má; poleg 8. §. more vu vszákoj kancelarii notarasi je vün prebiti biti, poleg 5. §. sztránka, gda glacsilo za kákse delo oprávla, more racsun od sztroskov dobiti (kölségjegyzék), steri sze iz edne knige a (kölségjegyzöi ügyviteli szabályzat 85. §-a értelmében vezetendö sorkönyv) izcsese. Te racsun od sztroskov — kölségjegyzék — na ednom kráji celi 4. §. toga ukáza má, gor je zapiszano, ka sze proszi od piszanje pogodb, prosenj, testaméntamov i. t. d., kak szam vam zse zapiszo. Na drügom kráji pa etak vün vidi :

Folyószám: ..... 190/.....	Folyószám: ..... 190/.....	K	f
A megbízó fél neve és lakása :	Kölségjegyzék :		
	Készkladás :		
A megbízás ideje :			
A megbízás tárgya :			
	Munkadíj :		
	A díjszabás ..... tétele szerint		
	Összeg :		
A megbízás teljesítésének módja az időpontok megjelölésével :	Erre a megbízó fél :		
	lakos fizetett		
	Hátralék :		
	<i>Kell</i>		
	..... jegyző.		

Kak vidite, te racsun ne szkoro na szredi je na dva dela razdeljeni. Glédajmo ob prvim voszke-i levi del. Od zgoraj sztoji: Folyószám: . . . 190/ . . . Znamenúje, kakso numero má zse vas racsun. Pod njim: A megbizó fél neve és lakása. Imé i sztanisese sztránke. Potem: A megbizás ideje: . . . Csasz narocsbe: . . . (gda szte delo prek dáli?) Potem: A megbizás tárgya: Rees narocsbe. (Ka za dela?) Od szpodi pa sztoji: A megbizás teljesítésének módja az időpontok megjelölésével: — Nacsin oprávlanja narocsbe z vtűnszkázanjom csaszov, gda sze opravilo.

Na desznom sztráni od zgoraj znovics sztoji: Folyószám — numerá. Potem: Költségjegyzék: — Racsun od sztroskov. Zdaj te pride racsun, ob prvim: Készkiadás: od gotovih sztroskov i stemplnov, potem: Munkadíj: — Placsilo za pizalo i tukaj sztoji: A díjszabás . . . tétele szerint — poleg numere taksze (na peldo 8., csi je od prosnje k grűntnoj knjigi recs.) Potem pride: Összeg. Cela suma, vsze sztroski vkűper kelko vun zadenejo. Erre a megbizó fél: -- lakos fizetett. Na to je narocsnik (Kukovec János iz pészke vészi) sztanovnik plácsó. Csi je ne vsze plácsó, vu Hátralék: sze zapise, kelko escse more plá-

csati. Potem pride: Kelt . . . jegyző, pride dátum i notarius sze podpise.

Piszmo dobite vu roke, csi malo kaj razmite, szí za njim lahko racsunate, csi bi sze vam kaj krivo vidlo, piszmo lahko pokázsete tisztomi, sto vam raztolmacsiti zná.

To prvo je, piszmo, racsun od sztroskov morete prosziti. Pravico, jus máte k tomi poleg ukáza prle popiszánoga.

Mino je tisztí csasz, gda je páver szamo dácsó placstívo, za vojáke zabrani bio, — drűge pravice pa ne meo. Máte i vi pravico, podlozsniki szte szlobodne vogrszke domovine. Kak dobri domoljubi — i szlovenec je vszűgdár bio — plácsajte vszákomi, kak sze dosztája, nego ne pűsztite, ka bi vász gűlili i cécali vaso krv, naj bo te zse Peter ali Pavel, cigan ali goszpod.

Znam jasz, ka moja recs tukaj, liki vu drűgih vu tom kalendariumi zapisánih dugovanjah, je szamo prvi trák szunca, steri esuke szkrivajocse ne szprávi escse vu njihove votline, nego mam vűpanje, kak sze k leti znovics najdemo.

Komi je ne szrakica, sto je ne kriv, naj ve vzeme na szebe. (kj.)

Gorécsi oltár.

V Székesfehérvár városi sze je zgodilo leta 1906. jul. 8-ga. Poleg sztáre navade je lűdsztvo z procesziov vűn slo na konci várása bodocsoj podobi Marie. Pred podobov poleg návade szo posztavili eden sator, napravili eden oltár. Bozsa szlűzsba sze je zacsnola. Rávno je evangelium pravo dűhovnik, gda sze je od szvecse eden venec vuzsgo. Korine iz papéra szo na ednok v plaméni bile. Vu tisztom csaszí, ka szo korine i vénce iz sztene doli cukali, je zse ponjáva, szo zse tramovje goreli. Ogen je velki kvár vcsino vu satorí,

kepe szo escse vu csaszí doli pobralí, kvár sze vu njih ne zgodo. Na oltári je vecs ne mogocse bilo szvéto meso dale szlűzsiti, sli szo nazáj vu cérkev, gde szo meso poszlűhsali ino szo vu szebi mocsno goridjáli, ka na oltári je najlepsa i naj bolje gvűsna korina naturálszka.

Na szlovenszkih mesztah tűdi radi vence i korine iz papéra vu cerkvi goriveszijo. Nevarno je. Potemtoga verte mi, najlepsa je naturálszka korina, kak jo je Bog sztvero.

(kj.)

Cena pšenice.

Leta 1906. meszeca juliusa, gda szmo najbolje zseli pšenico, je glász raziso, ka cena pšenice oktober 15-ga 15 koron 10 filerov bode.

Ka szo steli velki trzsci z tem glászom? Gvšno szo to name-nili, naj ceno pšenice doli potezsijo zse meszeca juliusa i avgusztusa. naj pšenico falese kŭpijo odkmetov, ki komaj csákajo na odávanje szvojega pova.

Iztina, ka leta 1906. na vogrszkom je pova iz pšenice 50 milio metercentov bilo, to je dober pov. Nego esi druge leta glédamo, pri nasz cena pšenice ne viszi od toga, jeli je doszta bilo ali ne. Ali szmo pa zse ne dozsvieli, ka esese poleg boznoga pova je pšenica nikse cene ne mela.

Pri ceni pšenice mi moremo drugo gledati. Na Vogoszkom nájmre i vu Ausztrii ne szrszité telko zrnja, stero bi dojslo za zsvvezs, za szemen i za to, ka bi sze kaj obarvalo, poszkrbelo za prihodnjo — Bog zná — bozno leto, záto vszákó leto vu Ausztrio — Vogrszki — ország sze iz tihinszkih dezsél vees millio metercentov szilja pripela. Vucseni lŭdje ra — esunajo na leto 1906—907. 30 millio metercentov. Potem *cena nase pšenice od toga tŭdi viszi, kak szmo mogocsi tihinszko pšenico szem pripelati.* Tŭ ob prvim moremo vzeti, kelko kosta pšenica tam doma, potem sztroske potne ino mauto.

Zdaj te glédajmo ceno pšenice vu drugih dezsélah i bodemo v pamet vzéli, ka grdi spio z nami májo.

Vu Ameriki je pšenica julius meszeca 17 kor. 50 filerov cene mela, za mauto sze more plácsati 6 kor. 30 filerov. Kak bi mogocse bilo iz Amerike pripelano pšenico okt. 15-ga za 15 koron i 10 filerov dati?

Za te peneze nanes bozsno pšenico iz Szrbszskoga ali iz Romanie ne dobimo. Csi iz cene 15 kor. 10 fil. doli racsunamo 6 koron 30 filerov maute, potem 1 korono sztroskov potnih, poleg toga bi sze pšenica na póldo vu Romanii doma za 7 koron 80 filerov odávala. Pa sto bi bio vu Romanii tiszti nore, ki bi pšenico odo za 7 koron 80 filerov?

Znájo trzsci, ka iz toga, ka bi za 15 koron 10 filerov kŭpili pšenico, nika ne bode. Uni szamo szágajo, doli seséjo potezsiti ceno, 4 korone falese sesejo kŭpiti szilje, stero do gvšno za 18—20 koron dale odávali.

Juliusa je cena pšenice na Francuskom i na Némskom 20 - 22 koron bila.

Tak bi i pri nasz mogla biti. Polodela-vec, na stero m vse zsmécsa lezsi i poleg toga njegov pov je najbolje vŭnposztávleni mrazi, tocsi, szŭhsi, povodni, ognji, je duzszen po táksoj ceni odati szvoj pov, kak trzsec zsele, ki je ne eden sztopaj vesino pri povanji, koga ne dobi ne mraz, ne toesa, ne povoden, szamo dobieske gvšne vu zsep potiszne.

Pov vesazsi na plac vrzsti, to je malo krivo delo. To je, ka ceno tŭdi doli tezsi. Pov je na celo leto prirászo, potem csasz mámo z ujim, ne zamŭdimo nika ne.

Sto peneze má, un lahko csáka. Nego malo je táksih.

Potrebni bili i pri nasz *drŭzsbeni granariumi*, gde bi kmet peneze potrebne dobo na szilje i potem bi lahko csako povéksanje cene.

Konec vszákoga pisanja je li to, — vu drŭzsbi vu z jedinjenoszti je moes.

* * *

Csasznik leta 1906. aug. 23-ga je szle-déese cene piszo :

Line. Pšenica 16—18 koron, zsito 14—14.70 kor.

Salzburg. Pšenica 18.60—19.40 kor., zsito 15.60—16 kor.

Graz. Pšenica 17.50—19.50 kor., zsito 15.20—16.20 kor.

Innsbruck. Pšenica 19.50—20 kor., zsito 16.80—17.10 kor.

I na Vogrszkom ?

Budapest Pšenica 14.30 -15.10 kor., zsito 12 - 12.10 kor.

Te racsuni glaszno guesijo.

* * *

Pripelanje szilja potrebŭjejo anglusi, francozi, nemci, *Ausztria*, taljani, Hollandia, Schweic, Belgiuma Dania, svédi, norvegi, spanci, Portugalia, grki i Egiptom. *Vecs pripovajo*, liki doma potrebno, *vogri*, Bosznia i Hercegovina, ruszi, Romania, Bulgaria. Izhodna-Rumelia, türki, szrbi, Izhodna India, Zjedinjene Dezsele v Ameriki, Canada, Argentina, Chile, Ausztralia Uruguay, Algir, Tripolis i Tunis.

Pov celoga szveta

	leta 1906	leta 1905
	millio metercentov	
iz psenice	949—	926·29
iz zsitá	382·86	394·47
iz jecsmena	314·84	307·23
iz ovsza	526·86	533·55
iz kukurce	986·72	917·37
Vsze vküper	3160·28	3078·91

Iz toga pova celoga szveta na pov Europe szpádne

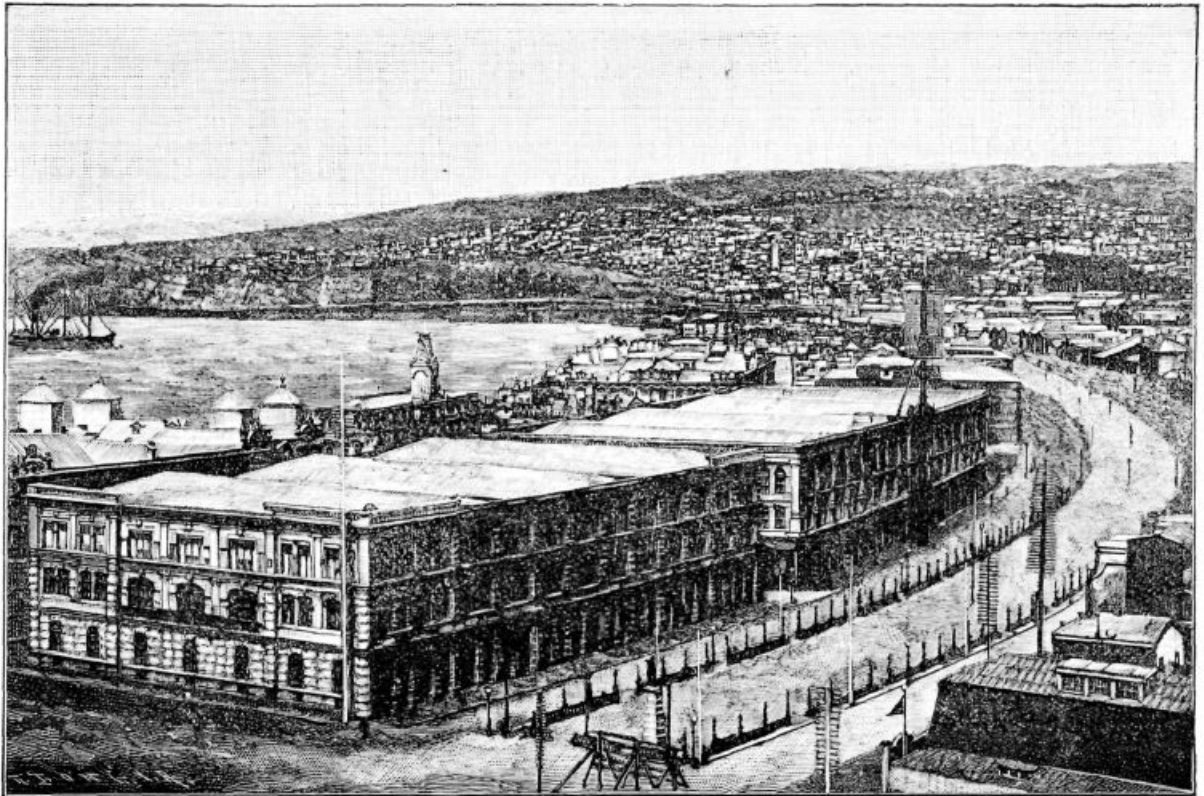
leta 1906	psenice	zsita	jecsmena	ovsza	kukurce
	millio metercentov				
	532·85	365·73	221·65	354·46	163·12

centov. Iz toga sze doli zraesna, ka sze potrosi i poszeja, to je 3134 millio metercentov. Potem *na prihodnjo leto kak visesnja obilnoszt osztáne szilja 110—120 metercentov.* To je telko, kelko na vogrszkom edno leto zraszte!

Na Vogrszkom leta 1906 je zraszlo

psenice	zsita	jecsmena	ovsza	kukurce
millio metercentov				
51·69	13·77	14·52	12·60	41·10

Iz toga visesnje obilnoszt osztáne iz psenice 19—10, iz zsitá 2, iz jecsmena 4, iz ovsza 2, iz kukurce 13, vsze vküper 40 millio metercentov.

Valparaiso váras pred potreszom.

leta 1906	psenice	zsita	jecsmena	ovsza	kukurce
	millio metercentov				
	416·15	17·03	93·19	172·40	823·69

Jeli pov 1906 leta de zadoszta na *krüh cölomi szveti?*

Pova je bilo 3160 millio metercentov, iz leta 1905 je esese osztalo 90 millio metercentov, to je vsze vküper 3250 millio meter-

Vu Ausztrii szo pripovali 70 millio metercentov, potrebujejo pa okoli 100 millio metercentov, potem de sze moglo pripelati iz psenice 14, vsze vküper 27—30 millio metercentov szilja.

Kak iz toga sze vidi, na vogrszkom i Ausztrii osztáne obilnoszti 10 millio metercentov szilja.

Csi vzmemo, ka vogri strti del szvojega

visesnjega szilja obdrzijo, szhránijo na prihodnjo, Bog zná, lahko bozsno leto, potem ár je szilje fál, doma szpolágajo, na izvoznjo szamo 25-30 millio metercentov pride, Ausztria pa rávno telko potrebtije ino sze esese poszkrbeti more na prihodnjo leto, záto je, *ocsiveszno*, ka

Ausztria-Vogrszki ország potrebújeta szilje iz *tihinszkoga* pripeljati.

Broji pova celoga szveta velko *vesenjë* dávajo nasemi vérti, najmre naesi de mogo vertovati. Tiszti csasz je mino, gda je vert za szilje peneze csteo. (kj.)

Gorécsi strki.

V Kaltvehlen váراسi na Preuszoszkom na ednom jegnjedi je gnezdo meo en strkov pár. Vu leti je blizsk vu jegnjed vdaro i od ognja je pérje strkov túdi plamen zgrabilo. Strki -- dva sztariva i trije mladi -- szo

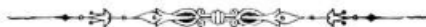
zsarjávi vu zráki leteli proti vésvi, gde szo hise vzse z szlamov pokrite. Na szrecso szo lúdje prle v pamet vzéli i v kraj sztirali je. Strki szo zgoreni na tla szpadnolí. (kj.)

Zsena — vu misolovki.

V Waschingtoni sze je zgodilo. Eden bogat trzsec je szvojo zseno odvaditi steo, ka bi njegove zsepke vszigdar pregledúvala. Ednok je vu zsepko odpreto misolovko djao i ne dugo je zgrabo vu njoj — szvojo zseno.

Vu noci na ednok sze je gorobúdo na krics szvoje zsene i oszlobodo je njo iz misolovke. Ka je potem prislo za grmlence i bliszkanja, to na mojega csitalela niham, naj izbrodi. (kj.)

Vinszki potok.

Neustadt je leta 1906. julius szlednje dni dobro delo meo. Escse vu potoki je vino teklo tri dni. Iz peovnice ednoga vin-

szkoga trzscsa szo 153.000 litrov narejenoga vina vu potok púsztíli. stero delo je oprávlala sziszaljka (pumpa) na elektricsno mocs. (kj.)

Trzstvo nase z vünszkimi dezsélami.

Leto 1905. je boljše bilo od leta 1904. To sže pokázse tüdi na trzstvi.

Leto	Prineseno vu millio koronah	Vün neseno	Vecs vün neseno
1904	1328·9	1355·5	26·6
1905	1363·7	1398·4	34·7
1905 leti vecs	34·8	42·9	8·1

Poleg toga je vu Vogrszko leta 1905. 34·8 millio koron blága vecs prineseno, kak leta 1904.; vüa je pa 42·9 milio koron vrednoga blága vecs odneseno.

Vu celom nasem trzstvi *potem 8·1 milio koron vrednoga blága je vecs odneseno, liki prineseno.*

Prineszla sže je kukorica, zelenje, szád, sztívar, mazile, lesz, ogelje, zselezo. Vün je pa neseno zrnje, cukér, jesztvina, lesz, ogelje i. t. d.

Csi gledamo, z sterimi dezsélami szmo meli trzstvo, vesaszi nam vu oko szpadne trzstvo z Ausztriov. Vszega notri prinesenoga blága 74% (na 100—74) i vün nesenoga 70·8% na Ausztrio szpádne. Iz toga vidimo, ka naj vecs vu Ausztrio poslemo, nego escse vecs iz Ausztrie prineszemo. Leta 1905. szmo iz Ausztrie 1.008 milio koron vrednoga blága prineszli i vün szmo zse szamo 990 milio koron vrednoga odneszli. Potem vecs szmo prineszli 18 milio koron vrednoga blága.

Zvün Ausztrie najvékso trzstvo mámo z Némskim országom. Prineszli szmo blága 87 milio koron i odneszli 151 milio koron vrednoga.

Potem prineseno je bilo iz Szrbszkoga, iz Indie, iz Zjedinjenih Dezsél Szeverne Amerike, iz Angluskoga, iz Romanie, Taljanszkoga i Francuskoga. Vün szmo pa neszli poszebnó na Anglusko, na Taljanszko, na Francusko i v Romanio.

Eden ország to pova, drügi pa drügo. Tak mi na Vogrszkom szmo polodelavci, zsvino redimo, nasi szoszédje pa vu Ausztrii velke fabrike májo.

Vszaka dezsela na to ide, ka kak naj vecs blága vu zvünszkih dezselah oda i kak najmenje küpesije vu njih vesini. Seséjo, kém vecs penez naj pride i osztane vu dezseli, ztém bogatesi posztane ország.

Inda szveta je protivnik vu drügo dezselo vdaro i porobo, bitje je bilo z rokov i z orozsjom. Zdjaj je tüdi bojna, bojna vu vertovanji, bojna na granici. Csi steri ország ne scse drügoga országa blága notri prineszti

dati, tak velko mauto bere na granici za njo, ka njo niscse ne more küpiti. Velko mauto vrzse na blago i z tém szvojo doma szpovano blago obrani ali pa za toga volo bere velko mauto za zvünesnjo blága, ár zvünszka dezsela bi szamo rada tam odala i penez odneszla, küpila bi pa nics ali malo.

Z némskim országom (Deutschland) szmo 1905. leta kontraktus trzstva szklenoli, steri je leta 1906. potrdjeni bio na orszacsom szprávisesi. Némski ország naj szvoje poljedelavce obrani pred blágom notriprinesenom vogrszkoga országa, grozovitno mauto je vün navigo na naso zsvino za klanje, na konje, pri szvinjah je pa povedo, telko i telko szlobodno prineszété vu ete i on varas. Vu leti 1904. je vogrszki ország tak edno 136 millio koron vrednoszti jüncov, konjov i perotne sztvarine na Némskom odo, steri je zdaj pred nasov vün neszbov velko napotje posztavo. Tak mauta za jünce, sterc szmo escse vu leti 1903. vu vrednoszti 58 millio koron vün neszli, je do zdaj bila 30 koron, zdaj pa je 70—76 koron. Escse bolje je gori szkocsila mauta pri konjah, je 5—6-kat veksa od bivse. Pri szvinjah je pa tak vün povedani broj, prek steroga vün neszti ne moremo.

Tak bráni Némski ország szvoje kmete i zsvinorejce. Vu leti 1906. sže je vecskrát csülo, ka na Némskom je velka zselá vu meszi. To je ravno stelo némsko vladarsztvo, szvoje kmete i zsvinorejce pomocti. Gda je pri nasz metercent psenice 15 koron valao, némski kmeti szo za 20 koron odávali.

I gda na zahodni kraj pred naso vün nezbo (export) velko napotje je nam posztavleno, dezsela od nasz na izhod szpadajocse to zselejo, ka bi mi pred njihovimi izdelki, pred njihovim plodom granico odprli i málo mauto bráli. Tak Szerbja je dezsela, stera iz poljedelstva i zsvinoreje zsvie, szvojih izdelkov i szvojega ploda 90%, szkoro vsze na nas plac vrzse, k nam prinesze szvoje szvinje i jünce, da mi szami zsmetno z njimi vu drüge dezsela pridemo. Ausztria-Vogrszki-ország je za to proszo, naj Szerbja njegove izdelke tüdi gori primle brezi velke maute, naj pri nasz tüdi kaj küpüje, právjio, ka Ausztria-Vogrszki-ország je zselo, ka bi tope (stük, kanone) za vojszko pri nasz küpila, nego szrbi szo nise tope za bozsne szpoznali i seséjo némske ali francuske. Kontraktus trzstva sže je ne mogo szklenoti i vün je vdarila 1906. leta junius prve dni bojna za mauto na granicah szrbszkih. Szrbi

ne morejo k nam z njihovov zsvinov, mi pa ne moremo vün neszi delo nasih fabrik. Vogrszki orszag tak edno 20 milio koron vrednoszi masinov, vogelja i lesza meo za vün nezbo (export), to zdaj na drugih placah more odati.

Nego ka de Szeraiia delala? Ka de delala szvojov sztvaryov? Vu druge dezsele na példo na nemsko ali anglusko ne more pridti, Ausztria-Vogrszki-ország ne püszi prek pelati. Za Szerbio szamo pot po morji osztáne, nego to je drágo, blágo sze more dosztakrát predevati, v zimi je pa celo ne mogocsi export.

Vszáki more tulipan kep nosziti na oblecsi, vogrszko sze more obnasati, szamo vogrszko blágo kúpiti, ausztrijanszkoga blága sze ogibati, nisterni szo kriesali, raj francusko ali anglusko blágo treba kúpiti. Na to sze pa nisece ne miszlo, ka de pa delo szziromaski vogrszki kmet, gde de un odavo szvoje blágo? To je gvüsno, ka je Ausztria tüdi ne tak bedasztá, ka bi una od nász kúpivala zrnje i zsvino, esi mi ráj iz francuskih i augluskih fabrik szí blágo kúpimo. I za isztino vu Ausztrii szo sze gori zdignoli glászi: Ne trbe vogrszke mele! Ne trbe vogrszke zsvine!

Benetke (Velenca, Venedig) je eden szveta najvabivnesih varasov. Na Adrijánszkom morji lezsi, na tak zvánih lagunah. Morje je namrecs proti szühomi bolje plitvo, nasztanejo mále vode, stere szo med szebom z ménsimi-véksimi kupami z peszka razslocsene. Na toj plitvoj vodi je posztávlen varas, steri je te nasztano, gda szo lüdje pred Attilom, »bicsom bozsím« med lagune pobegnoli leta 452. Hisa sztojijo na szojah vu vodo zabutih na 118 malih otokah (szüha zemla, od vszeh krajov z vodov okoli vézta), stere 147 kanálisov razlocsi. Na kanálisah 440 mosztov prikapcsi vküper mále otoke. Na kanalisah szto pa szto ládjic je; kol i konjov tü ne poznajo, pred hisami szamo tü pa tam je voszka pot, ár iz najvéksega vulice i poti iz vode sztojijo. Tü sze je narodo szvéti ocsa, Pius X. Na kepi sze vidi velka kupola cerkvi Marie.

Zdaj vu Szerbii szí premisljavajo, ka do fabrike posztavili, vu sterih meszo izdelajo, tak do lazse szpravlali vu zvänszke dezsele. Nego zdaj je zse keszno, dokler do fabrike zacsnole delati, te csasz poljedelsztvo i zsvinoreja lahko na nikoj pride.

Kak pa z nasim najblizsnjim szoszedom, z Ausztriov sztojimo? Znáno, ka med Vogrszkom országom i Ausztriov ne ga maute i tak osztáne gvüsno do 1907. leta. Nego leta 1906. szo v Búdini *tulipan-szko drüstvo* nasztavili.

Pri nasz pravijo: Ausztria od glada merje, esi mi ne mo tam szpravlali nase izdelke polszke. Una je prisziljena vzéti. To je lahko mislecsi gues. Ali pa te velkoga guesca rojaki to miszlijo, ka szamo na vogrszkom povajo? Ali pa ne vejo, ka esce iz Amerike k nam pripelajo kukurco i tak odávajo, kak mi?

I kak szí vu Ausztrii premisljavajo? Szam Kossuth Ferenc vogrszki miniszter trzstva je 1906. jun. 23. etak od njih gueso: Vu Ausztrii

lūdje to namenijo, ka bi vogrszki orszag zadržnoli, med vogrszkim országom i med zvūnesnjimi dezsalami. stere bi nūcale vogrszke izdelke polszke, vsze povszedi Ausztria lezi. Ausztria vogrszki orszag, liki eden obroes, okoli vzeme i od njéne vole viszi, nász prek pūszttiti, z drūgov recsjov od vole Ausztrie viszi, ka nasz z ednim zseleznim obroesom zadavi. Do leta 1917. szmo esese zagvūsanī. Vogrszki ország ma eden zagvūsanī esasz, steroza nepogojno na to more obrnoli, ka naj ne de viszo od Ausztrie na tiszto gledoes, po steroj poti de szvoje iz delke vu zvūnesnje dezele szprávo.

Vogrszko vladarsztvo nas export, vūn nesenje blaga na juzsno nameni ravnati, gde sze obroes ausztrijanszki pretrgne, proti Fiumi na morszko pot. Vsze drūge poti na szūhom i na vodi do tak napravlene, ka do sze vu to linio szklenole.

To zdaj vsze je vu zraki. Szrecesen, nezrecesen od toga guesi. Kak de sze mlelo, prihodnjoszt pokazse. Raesune mi ne vidimo, mogoesse, ka de boljse, esi mo sze razloesili od Ausztrie.

Nego ka de z nami na granici? Leta 1906. je vszákī krieso: Éljen 48. Znáte, ka to nameni? Med Ausztrio i vogrszki ország mauto sesé gori posztaviti. To pa za nasz ne de to pravo. Tomi sze szamo nasi trzsei bodo radūvali, fál vsze dobijo i vszaki eslovik de priziljen pri njih kūpvati.

Esi te zse sze granica gor posztavi, proti sztanoti nisesse ne more. Javkanje nika ne pomaga. *Fabrike* bi pri nasz potrebne bile. Lūdsztvo, stero bi visesnje bilo, bi vu fabriki delalo, nase *polszke izdelke bi lazse za dobro ceno doma odali*. Ob drūgim nase *poti* morejo vceplene biti vu prednjo linio, stera de vu Fiume sla. I kak sztojimo vu tom táli? Vsze trzstvo de sze te od Dolnje Lendave doli vijalo, te zse ali na velko Kanizso i Légrad ali na Varasdin ino Zagreb, tak pride na prednjo linio, stera de vu Fiumo pelala. Nego gde je od nasz Dolnja Lendava? Kak sze zapre granica, za nász nepogojno potrebna bode zseleznica iz Dolnje Lendave do Szobote ino

od Szobote prek Cankove do Szvetoga Jūrja. Edno je gvūсно, granica z Dolnjov Lendavov na vszaki nacsin prikapesena more biti.

Bog zna, ka de sze vsze godilo. Lahko drūgi esazi pridejo i drūgi lūdje vladarsztvo prek vzemejo i vsze sze zna obrnoli. Nego edno je gvūсно, zgodovine i prigodbe z osztrimi oesmi moremo gledati i tak nase dela iztalati. Esi mo sze na versztvo gledoes loesili od Ausztrie, drūge poti i place moremo iszkati za izdelke polszke.

Nego od teh i drūgih del vi nika ne esūjete! Delate, dácsno placšūjete — i z tem szo vasi jusi vūn.

Szlovenci raztepeni szte, liki razvėzani sznop!

Ka bi vi pravili, esi bi vász kmetje stoj vkūper szpravlo vu drūzstvo, vu stero bi sze vecskrat poguesale vase nevole, potrebe? Esi bi vkūper sztopili i vszi edno steli, ne isztina, ka bi vasa praviesna prosnja ne poszlūhnjena bila.

Esi bi razumen eslovik pred vasz sztopo, bi ga bogali?

Tákī esasz je zdaj, ka lūdje, ki edno delo, edno mestrijo, edno esészt (esese goszpodje) májo vkūper sztopijo vu drūstva. Esi njim vladarsztvo ali kaj stées drūgo kaksī kvár sesé vesiniti, vkūper pridejo na szprávisese, proti razsaljenji zdignejo glász, esi ne haszni, esese dosztrakrát sze protijo.

Kak je vladarsztvo zaprlo granico pred szrbszkov zsvinov, grozen kries je nasztano v Budapesti, ka, prej, je zse vecs ne za zsvilenje, tak drágo je meszo grátalo. Meli szo raloesne szprávisesa i zseleli, naj sze odpre granica szrbszka ali románszka ali pa naj sze pove, ka szamo gvūsen broj zsvine sze szlobodno pela od nász v Ausztrio. Esi bi poleg teh bilo, bi mi ne szlobodno ni edno szvinjo vūn pelali.

Esi bi kmetje vkūper bili, bi tūdi eden glász lahko gori zdignoli proti razsaljenji, stero bi te zse od koga stées izhájalo; glász bi zdignoli vszi i ne sze pūsztili.

Vu zjedinenjoszti je mocs.

(kj.)

Szkoposzt.

Eden zsidov je lifro vojszki, nego szvoje delo je ne po pravici opravo. Gda bi generalis to zveo, csemeren je posztano ino szledecso kastigo na zsidova zmero:

Ali 14 dnih de vu vozi na krühi i vodi ali dobi szto vdarcov ali placsa 2000 tallerov.

Zsidov sze je bojo od poszta, nego bole sze je bojo escse od vdarcov, kak szkopi cslovik od placsila nancs ne steo csüti.

Poszt je za prva escse tak, kak so 8 dnih, nego potem je zse zselen bio tople hráne. Proszo je, ka raj sztrpi szto vdarcov, naj sze szamo poszta resi.

Pri petdeszetom vdarci je zsidov zse ne zsivo, ne mro. Kozsa njemi vsze vküper szpokala i takse blehanje je vcsino, kakse najsztaresi lüdje ne pomlijo. Konec dela je pa to bilo, ka je pri pétdeszetom vdarci placso 2000 tallerov. Po njem sze tüdi poszvedocsilo: Szkopi dvakrat placsa. Zsidov ravno trikrat.

Na Nemskom je zsivo eden imeniten doktor. Tak dalecs je vu szkoposztu prislo, ka je szamomi szebi ne odpüsztö placsila 15 krajcarov, da je szvojo szercsno zsilo opazüvo; celi csasz opazüvanja zsile je vu roki drzso 15 krajcarov.

Eden szkopi trzsec je ponüdo szvojega prijátla z szzirom, steri szzi je eden lepi falat doli vrezö. Presztrahsen trzsec sze je ne müdio naprej prineszti, ka je szzir iz Schweiza. Steo je z tem praviti, ka de dobro z szzirom

— za njegove velke cene volo — po mali djati.

— Tak, iz Schweiza je? Te szzi escse vrezsem eden falat.

— Nego csi stoj ga doszta je, bolezen szzi szprávi.

— Tak? Csi mi dopüsztis, eden falat mo domo neszo mojoj zseni . . . .

Malesherbes pizszatelj je szamo dva szpotretiva sztolca meo. Csi je stoj tretji prislo na pohajilo, vün je zkricsö:

— Proszim, naj sze dosztaja csakati ali v jütro pridite!

Csi je szluga njegov kaj ne dobro vcsino, dva filera je njemi doli potegno iz placse etak govorecs:

— Csi szluga szvojega goszspoda razzsali, szamoga Boga razzsali. Sto pa Boga razzsali, un sze more posztiti ino almostvo davati. Zato bos sze ti zdaj poszto, jasz pa iz tvojih filerov almostvo bodem davo.

Szkoposzt je grozovitna, do szmrtnö posztele szprevodi szkopoga, do vrat pekla ide z njim.

Eden sztarec vu celom szvojem szvilejnji je ozszurnik bio, poszebno zlatna i szrebrna dela je rad za male peneze szpoküpo. Na szmrtnöj poszteli lezsecsoga pogledne dühovnik ino vu roke njemi dá szrebrni krizs. Szkopi sze oglaszi:

— Lehki, prevecs je lehki, ne morem za njega vecs dati od pet ransküh. (kj.)

Zsidovje vu Palesztini.

Zsidovov vu Palesztino odszeljenih broj szkodzi raszté. Leta 1906. jul. meszeca je na ednok 5000 zsidovov prislo iz Ruszkoge (tam jih je doszta i ne njim najboljse) i prebivaliscse szo szzi poiszkali na ravnicaš Jaffa i Saron, vu várasah Ramleti i Nidda i vu drügih poleg morja, gde je zse vecs zsidovov naszelnikov. Eden je zse razgledno izhodnjen

del Jordan vode i zadovolen je bio, zemla je rodna. Naszelbini bi nika ne bilo na poti, nego szamo od beduinov (arabszki prebivalci püszt) sze je bojati, kateri nikso tihinszko naszelbino ne scsejo trpeti. Csi vladársztvo de znalo naszelnike obranit proti beduinom, te tü sze küpi velka okroglina za zsidove. To pa bi prevecs modro delo bilo. (kj.)

Ká je novoga ?

Na Vogrszkom zavez neszreesen med kralom i orszaeskim szpravisesom je erb bio leta 1905. Szkoz od dnéva do dnéva sze je pohujso. Kraljeszko vladarsztvo je poszlalo főispáne, vármegyövi szo je ne gorszprejéli. Gda bi kral prevido, ka na orszaeskom szprávisesi delo naprej ne ide, esese bolje sze mesa, z piznom je razposlo i gda bi nisterni posz-

na példo vogri szo na ednok celo vogrszko vojszko steli meti, szo vün vzéli i na drügi esasz porinoli. Poleg nove pogodbe je kral novo vladarsztvo, novi miniszterium szi izvolo, steromi predszednik je *Wekerle* i vu sterom szo minisztri *Kossuth*, *Apponyi*, *Darányi*, *Polónyi*, *Zichy*. Novi miniszterium je szlednje dni áprila zvolitvo poszlancov nastavo.

Vu szboeskoj okroglini szta goriszto-

Honvéd-i idejo vu orszaesko hiso.

lanci sze posztávlali, vojáki szo vu orszaesko hiso vdarili i pizmo gor presteli.

Poleg vogrszke právde je dolzszen kral za nisterni esasz novo orszaesko szprávisese vküper prizvati. Priblizávao sze je tiszti esasz, dobri rojáki szo szami vpamet vzéli zsmeten sztális krala, esi vküper pozove szprávisese, esese de bole proti njemi, esi ne pozove szprávisese, právdo prelomi. Vu tom zsmetnom esasz je dönok nastanola niksa pogodba, najmre tiszta dugovánja, za sterih volo je nemir, kak

pila *Porkoláb* i *Batthyány*. Nase lüdsztvo je zse vszefelé poszlance posztávlalo, pomogo njemi esese ni eden ne; miszlilo szi je, zdaj de na novo sztranko kriesalo, lahko vecs szi pomore. Kriesalo je vszákó dete: Éljen 48, razmo pa nisese ne. — *Batthyány* je vecs votumov dobo. *Porkoláb* sze je dugo protio, ka *Batthyány*-ovo izvolitvo zaniesá.

V *Budapesti* vküper szprávleno orszaesko szprávisese je kral odpro z kraleszkim govorom, vu sterom je nihao szprávisesi, naj med drügim napravijo dobre posztave za polode-

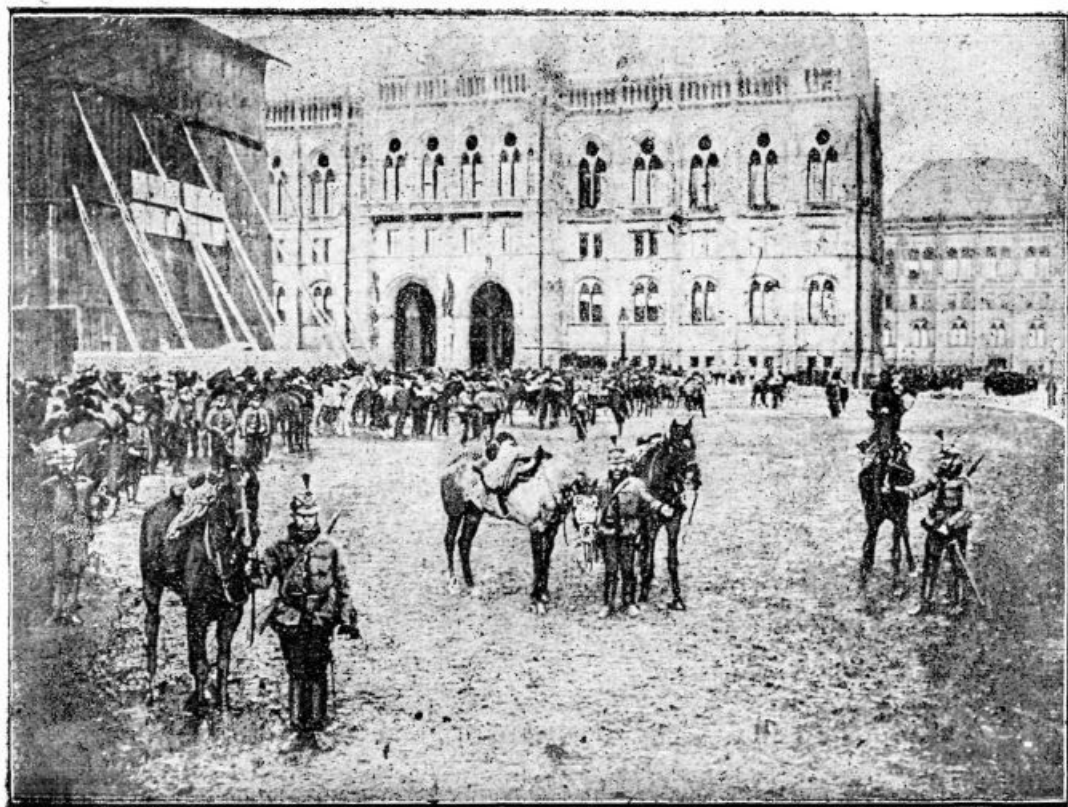
lavce, za kmete, posztava sze napravi od *obcsinszke, szkrivne, po vesznicah drzsáne zvo-litvi poszlancov.*

Prebivalcov vogrszkoga országa poleg raesunanja lüdsztva leta 1901. je bilo 16838255. Iz teh je na leto 1906. votum melo 1085325. Pravicsna je potem zselá, ka bi vees prebivalcov votume dobilo; ki je dober za vojáke i za dácsó placstúvat, tüdi more pravico meti rees zdignoti, ka do z njegovimi penezami delali i. t. d. *Nego lüdsztvi, stero ne razmi szveta, jus je na kvár, je nevarén, líki noz*

z prosztim jezíkom, nego zdelavnov rokóvali eden velkoga guesa, ki sze szamo rási z szvojov domoljubnosztjov i drüge kára i vesi. — szám pa nika hasznóvitnoga za národ ne vesini?

Leto 1906. je majusa, juniusa, avgusztusa pri nasz prevees *dezsevno* bilo, po goricah je záto peronospora doszta kvára vesinila, poszúhsilo sze je lisztje, esarno je grátalo grozdje. *Pov szilja je za doszta dober bio.* V nasem kráji na dolinszkom *tocsa* bila.

November 15. leta 1905. je *vlák* med

Vojastvo obszeda palacso orszacszkoga szpráviscsa.

vu roki deteta. Záto poszlúhnite vase vodi-tele i dobre prijátle.

Na orszácskom szpráviscsi leta 1906. szo poszlancéi szrbov, romanov, szlovákov sze to-zsili, ka njihov jezík i národ sze zametáva; na to je predszednik miniszteriuma, Wekerle, odgovo-ro ka na vogrszkom národ, steri vodi, je vogrszki, domovina vogrszka i jedina more osztati, nego poleg toga vszáki národ na vogrszkom szvoj jezík lahko obrzsi i poleg szvoj-ih narodnih i cerkvenih návadih lahko zsive. Tak sze právi od zgoraj, od szpodi sze pa naési dela.

Sto je boljsi domoljub, proszten eslovik

Alvine-om i Gyulafehérvár od sin *izkocso.* Pet potnikov trétjoga klasza sze je nevarno ora-nilo, dvanajsztet drügi pa ménse rane dobilo. Nas kep to meszto neszrecse kázse.

Sáske (kobilice) na Hortobágyi. Vu sztá-rom testamentomi stéjemo, ka je Faráo ne steo zsidove odpúsztiti iz Egiptoma. Záto Goszpodin Bog po Mozesi 10 vdareov poszlo na dezselo: Voda sze na krv obrnola, prisel nezraesunani broj zsab i koratov, szumicsov i müh, potem je vünvjárila kúga sztvárih, potem je tocsa vsze vküper vdánila. Faráo je ne steo odpúsz-titi zsidove, zato je Goszpodin Bog právo Mozesi: Vtégmi tvojo roko nad zemlov Egip-

toma, naj pridejo sáske i naj pozsrje vsze, ka je osztalo zelenoga po tocsi . . . Prisle szo, oszipale szo zemlo. Vsze szo pozsrle, esese szád drevja, ka je tocsa nihala, nika je ne osztalo zelenoga.

Pri nasz te fajte sáske ne ga. Mámo mi tñdi edno szpodobno sztvar, na doli pokosenom trávníki sze vidijo lepe zelene barve kobilice.

Na vrgoszkom na Hortobágyi puszti poleg Debrecena szo kobilice vu velkom broji gorisztopile i doszta kvára vesinole. Tak jul. 4-ga szo iz Debrecena piszali: Hortobágy i njegovo okrogline (60 jezero plűgov) szo kobilice poszipale, pozsrle szo ne szamo zeleno szetvo, nego esese pokoseno szilje. Zgrizėjo esese szilje vu krizsah. Delavci gorihenjajo z delom, doszta tak ne morejo resiti.

Gda letijo kobilice, kmicsno gráta, na nikoj szprávjajo esese pasnike, pozsrje esese lisztje drevja.

Jul. 14-ga szo iz Debrecena piszali: Gda szo kobilice na nikoj szpravile pasnike na Hortobágyi, zdignole szo sze proti Nádudvar, na 4500 plűgah pokoseno psenico, zsito i zelenje szo fundale.

Jul. 26-ga je vihér zdigno kobilice, vu velkom broji je dale neszo, po poti szo vsze oszipale. Vu szilji, esese vu krizsah szo grozoviten kvár vesinole.

Polodelavci v dosztih mesztah szo vu leti zrelo psenico steli sztaviti i vékso plácsó meti. Májo pravico prosziti, gda sze kontraktezs redi, nego *na njivi delo sztaviti je krivo delo*: zreła psenica ne csaka. Opominam nase delavce, brezi kontraktusa naj nikam ne idejo: ovak sze njim plácsa, kelko sze paléri vidi.

V **Ausztrii** med nemcami i drűgimi szlovenszkimi národmi mira ne ga. Tak szo pomogli, ka szo vu miniszterium pozoszted ednoga nemskoga i ednoga ceskoga minisztra izvolili, naj mér napravita.

Ausztria-vogrszki ország na vojastvo vundá 387 millio kron. Iz toga na Vogrszko szpádne 130 millio koron.

Gda je na Vogrszkom Wekerle za miniszter-predszednika posztávlen bio, je v Ausztrii vládo prekavzeo vojvoda *Hohenlohe*, nego prevecs osztro sze je obrno proti vogrom, vládo je mogo povizsti, za njim je prisó baron *Beck*, ki boljše pazljivo oprávla szvoje delo proti vogrom. Ne je od ménsega dela gues, kak od toga, ka Wekerle i Beck vezala, zavez med Ausztriov i vogrszkim országom seséta preglednoti, ponoviti; razmi sze od szebe, vszáki bi rad ponovo na haszek szvojeaga országa.

Liberalci sесеjo *zakon civilszki*, liki je pri nasz, notri pripeljati, nego katolisko lűdsztvo sze je proti posztavilo ino z millio i

millio podpiszkami potrdjeno prosnjo proti daló.

Katolicsánvi na Némskom od leta do leta vkűper pridejo vu ednom naprej odloesenom várasí na pogues, kak do sze bránili proti protivnikom. Bogáti, imenitai mozsi sze ne szramotűjejo delavcov od dela obtrdnjeno roko sztisznóti. Leta 1906. avgusztusa szo v *Essen várasí meli szprávisese*, tak zvani Katholiken-tag, dén katolicsancov. Vkűper je njih prislo okoli 50 jezero. Rimszki pápa je poszlo po Vanutelli kardinalisi apostolszki blagoszlov na njihovo delo.

V Essen várasí szo jo fabrike Kruppove, gde kanone vlevajo. Doszta delavcov tam isese szí krűha. Krupp je za szvoje delavce edno velko pekarijo dao zozidati, gde 100 delavcov dela, med sterimi je 70 pekov, ovi szo pa pomocsniki. Za peesenje krűha je 43 pécsi zozidani. Szpescé sze vszáki dén 80—90,000 drobnesega peesenja ino 10—20,000 beloga ali csarnoga krűha, za to potrebűjejo vszáki dén 20 jezer kilogrammov, potem okoli 2 vaggona mele.

V *Hamburg* várasí jul. 3-ga je zgorela cerkev szv Mihala, stera je najsztaresa luteranszka cerkev na Némskom. Na türmi pri vóri szo mestri kazalea steli pozlatiti; pri deli szo ogen nűcali, ogen je nikak na trame prisó. Sztrazsxník türma je na telefoni vesaszí glászo ogen ognjobrambecom, potem je steo vujti ognji, nego zaman, zgoro je. Cela cerkev z türmom vréd je edno morje iz plamena bilo, z velkim rogátanjom sze je tűrem vkűper szűno.

Poleg glászbe policaje 21 lűdih je zsítek zgűbilo, 30 ognjo — brambecov sze je zvrázilo. Najvéksi del kincsov cerkvi szo resili, nego oltár ino velke vrednoszti kep je na nikoj prisó. Zasztave sztare iz bojne szo zgorele. Cerkev szpodobno k sztarój znovies gorposztavijo, ár plán sztáre itak májo.

Na **Angluskom** je miniszter predszednik *Campbell-Bannermann*. Sole sесеjo za orszaeske vzéti, nego zsmetno de delo slo. Jan 24-ga na Mersay vodi szta dve ladji vkűper vdarile, edna sze je vesaszí na dvoje rozpűsztila i pogorzila z mornarumi vréd. Febr. 20-ga szo pod Themse vodov tunel odprli. April. 24-ga je mro Flukter György vu 118. leti. Vu avg. meszeci je táksa vroesina bila vu Londoni, ka jih je vees mrolo (vnetje mozsganov).

Na **Francuskom** szo naredili právdo od *vazloesenja orszaga i cerkvi*. Cerkvéne pohistva, zidine, imanje szo vkűper dáli szpiszati. Sesejo, ka bi fare znovies nasztanole, proszile nűc cerkvi i imánja, sесеjo ka bi sze bozse szlűzsbe na leto pri poglavarsztnvi notri glászile. Tak kak bi Mati Cerkev edno szvesztko drűszstvo

bilo, stereo szvoje regule, szvoje dela i szprávisese je duzsno notriglásziti. Nego to delo ne ide tak lahko, kak szo szi miszlili. Csi je od Matere Cerkvi gues, tam rimszki pápa tüdi ma rees i zse je povedo, ka vu tákso formo nikak ne dopüszti fare nasztaviti.

Március 10-ga sze je velka neszreca zgodila. Vu ednoj rüdi, gde steinkol kopajo, v *Currieresi je ogen vün vdaro*. Vu rüdah sze razloesni gazi giftni v küper szprávjio, steri szo od ognja razpoknoli. Kak je ogen vünvdaro, niseše ne ve.

Iz delavecov tak edno 2000 je od ognja, od razpoknjenoga gaza szmrť najšlo. Na resitev szi je niseše ne mogo miszliti, nisterne iz delavecov ino inzselero v szo probali sze doli püsztiti vu rüdo, nego nazaj szo sze povrnoli. Resiti bi nikoga ne mogli, esese szvoj zsitek bi zgübili.

Szamo za nisterne dni szo vüпали doli idti ogen gaszit, sztene zidat, naj razsirjávánje ognja sztavijio. *Gda bi za 20 dni, márc. 30-ga doli bili, v pamet vzemejo nisterne lüdi priblizsávati*, bilo jih je 13, steri szo 20 dne vov pod zemlov bili. Včaszi szo je na zrák odneszli, zsmetno szo trpeli szuncesani trák, jáko szo oszlabjeni bili. Njihov voditel je pripovedávo, ka szo poszebno doszta mraza trpeli, szpati szo ne mogli. Kak szo gazi razpoknoli, voditel (Nemy) je zacsno bezsati, prek je bezso tak edno 50 mrtvih lüdih, na kráji hoda je nisterne zsive najso, steri szo vu njem ednoga resitela miszlili sze priblizsávati. Jeszti szo ne meli, ka szo najšli, szo potrosili; pri mrtvih szo najšli kákso hráno, potem szo prisli vu kmici do stale konjszke, tam szo najšli ovesz, na tom szo sze hránili 2 dnéva, potem szo zse szmrdljivo meszo konjszko jeli. Vu gláskaj szo meli malo vode, z rumom szo jo mesali. Na vecs tále szo sze raztálali ino iszkali pot. Ednok proti vécsari szo dober zrák obesütiti, to je vu nje novo moes vlejalo i tak szo prisli na tiszto meszto, gde szo je najšli.

Do jul. 25-ga szo 1064 mrtvecov vün prineszli, osztale 91 pa vu szledecsih 2 tjednah szo na zemlo szpravili.

Vu vársi *Mailand* (Milano) na **Taljanzkom** je razprava bila. Vogrszki mestri i mesterszke sole szo tüdi vünpsztavile lepe recsi. Aug. prve dni je ogen vün vdaro vu vogrszkom paviloni (hisa). Kvár cenijio na 4 pa po milio korone. Najvéksa neszreca, ka szo mestri ne zavarvano meli szvoje blágo. — Vogrszko i taljanzsko vladársztvo je odloesilo, ka vogrszki pavilon nazáj gorposztávijio. — Od gorecese gore, *Vezuv* je na sztráni 107. gues.

Alfonz, **spanszki** král je május 31-oga hisni zákon szkleno z battenbergov princenzi-njov Enov. Una je vu krivoveri goriraszla,

nego za volo katolicsánszskoga krála je vu právo vero nazáj sztopila.

Vu Madrid glávnom spanszkom vársi vu cerkvi San-Gerronimo je bilo zdávánje. Kardinal nadpüspek iz Toledo je szvéto meso szlüzso, potem je blagaszlovo zákon.

Iz cérkvi szo sze nazáj povrnoli vu kraljeszko palacso; na vulici Calle Mayor pred ednov hisov szo konji na edno megnjenoszt posztanoli. Te je iz prvoga stoka hitro edno *bombo vrgo eden anarchiszt*, bomba je na právom sztráni med konjami i potácesami prvimi na zemlo szpádnola i ekszplodirala, sze je razpoknila. Dvá konja szta včaszi izpárnala, eden konjenik je tüdi včaszi mro. Iz vojákov, steri szo poleg jezdili, szo stirje mrli, ednomi policajji je bomba razpokjena glavo v kraj vtrgnola.

Poleg sztojécsih lüdih je vecs mrlo, doszta njih sre je vrazilo, tak edno petdeszet. Nego kral i kralica szta szrecesno vujsla grozovitnoj szmrťi.

Bomba je bila zavita vu eden sopek korin. Na podsztresnikom tiszte hise je vecs lüdih szedelo, szedem iz njih je morila, ednoga edna nazaj krugla bombe najšla na noszi i na glávi i hitre szmrťi zrok grátala. Szamo edna bomba je bila, tak zvana duplisna bomba, edna polovica je zse vu viszini podsztresnice razpokno'a i je zrok bila szmrťi tam bodoesim.

Alfonz je odrédo, ka krvavo zdávanszko oblacsilo kralice almoneda-szkoj cerkvi, njegov gvant pa, steroga je edna szkalina bombe poskodúvala, ednoj drúgoj cerkvi darújejo.

To je najbolje csüdno, ka pred zdávánjom vu esasznikih celoga szveta sze je glászilo, ka anarchiszt na zsitek kraljeszki terejo i policaja dönok ne znala zasztaviti to grozovitnoszt.

Anarchiszt je hiso iz arende vzeo na dvá tjedna, nego szamo od május 24. do 31-ga je tam prebivo. Vidli szo esese, gda je korino prineszo. Piszto sze je Morales. Kak je lües, bombo, hitro je premino, jun. 4 ga je pris, vu Torrejon de Ardoz poleg Madrida. *Gda bi v pamet vzeo, ka szo ga szpoznali, na njiva je odiso. Tam ga sztrazsniik pol gori prijao nego Morales ga je sztrelo, potem pa szebe.* Mrtvoga szo v Madrid pelali.

Gda je anarchiszt bujo v Genfi naso kraljico Elizabeto, predsztójniki dezsel Europe szo poszlance poszlali v Rim na edno szprávisese, na sterom szo odloesili, ka anarchisti pod szkrb policaje sze vizsejo; policaja ti-hinszke anarchiszte bi iz országa iztirala, naj doma na nje pazijo. Nego Anglia, Belgium, Sveic szo proti sztanoli. Csedno bi pa bilo, anarchiszte vu szvoje dezsele nazáj szprá-viti; pomensalo bi sze to grozovitno lüdomor-

sztvo, esi bi znali anarchishti, ka nindri na szveti ne dobjijo obrambe i sztanisesa.

Anarchishti szo, liki nori lüdje; ne te trbe je kastigati, gda szo zse dovršili grozovitnoszt, vu korenji sze more vräcsiti ta nevola. *Düh krsztszászki*, steroga sze dezsele tak bojijo, bi mogli *vu szrce podlozsznikov koreniti*. To je edino vräszstvo tak ednoga esloveka, kak cele dezsele.

Poleg spanszke zemle ladja taljanszka zväna „*Sirio*“ sze je *na morji pogrozila*. Iz Genuje sze je pelala, stela je pridti v Ameriko v Buenos-Ayres väras. Na njoj je bilo 900 potnikov. Poleg spanszke zemle je ladja vdarila vu edno peesino, stera sze je od vode ne vidla. Prvi del ladje, kak je vu peesino

resitev, esi bi kapitan moesno i esedno gori sztopo.

Preminolo tak edno 270 lüdi, resili szo pa tak edno 522.

Med potniki szta bila 2 püspeka iz Brazillie (Amerika.) Eden iz Para je reseni, püspek iz St-Paul je premino. Bili szo i drügi popevje, steri szo vu neszrecesi velko moes i batrivnoszt szkazali.

Gda sze je ladja pogräsala, vu edno vozse sze je 6 dece drzsalo, valovje ednoga za ovim szo pozsrli. Edna zszenszka, stera je 3 szini zgübila, je odnorela. Edna mati na ednoj blanji je szebe i tri szvoje dece resila. Eden mládi eslovik, ki sze je pred 3 meszeci ozseno, je zgübo zseno. Iz edne familie sze je

Zseleznica izkocsila med Alvine-om i Gyulafehérvär-om.

vdarila, sze je vküper potro i velka vnozszina vode vu ladjo na ednok tekla. Zädnji del sze je vesaszki vkraj sztro i pogrozo.

Neszreca sze je vidla od spanszke zemle, ribieske szo hitro na pomoes sli. Eden ribies je 12 njih reso. Prisle szo drüge ladje i lüdi gorijemale. „Izven Miguel“ ribieska ladja je 305 njih resila. Reseni potniki szo ne vüпали na edno ladjo idti ino, ar je ne bilo za doszta zsméese na lädji, od toga szo sze mornarje bojali, ka sze ladja prevrzse, ribiesje szo z korbácsom gnali lüdi na dno, szam kapitan je z revulvov nje mogo prisziliti.

Sto je kriv toj neszrecesi? Kapitana krivijo, un bi mogo znati nevarne poti na morji, esese te, gda sze neszreca zgodila, bi bila

pogrozila mati i 6 dece, oesa oszto, nego odnoro. Eden eslovek vu vodi je vsze moes naprej vzeo, naj doli odvezse podjász, vu sterom je peneze meo i steri ga je doli vleko, nego zaman. Eden barat, ki je na lädji bio, je doli poklekno i je Bogá molo i blagoszlávo topljenje, äokler szo valovje njega tüdi zmeli.

Svéd szka i **norveg** dezsele szte sze zse leta 1905 razpitale. *Norvegi* szo nov. 12. leta 1905. dánszkoga vojvoda Karola za krala izberali, ki je i kraljeszki sztolec prek vzeo pod imenom Hakon VII.

Rusz je bojno z japancon dokoneso i mir szkleno, pri sterom ni eden ne ve, steri je bole pobit. Car je steo szvoje lüdsztvo na szpravisee szpraviti, ka bi esüo, ka zselejo. Nego poszlanci szo meszto dela sze szamo

stritali, lüdsztvo buntali, záto je car razodegno. *Revolucija* je tam od dnéva do dneva, *szamoga* miniszter predsednika, *Stolypina* szo steli z bombov prepraviti. Prisli szo trije, eden vu oblecsi generalzskom, steli szo zráven k minisztri idti, nego szlüzsbeni pri dverah szo ne püsztili, med tem je ednomi bomba szpadnola na tla, hisa vu zrák zletela, 30 lüdih mrlo, escse dve deteti Stolypina 4—5 let sztarivi szta sze vrazili.

Nego Stolipini sze je nika ne zgodilo. — *Bozsen pov* szo meli, v leti od dezsa vsze zagnililo.

V **Ameriko** vedno ide lüdsztvo iz Europe, poszebno iz Vogrszkoga. Nisterni májo szreco, drügim sze pa ne poszrecsi. Szloboscsino vszáki ma idti zvün tiszlih, sterim právda prepove, dönok dobro de opominanje, na kakse stécs agente ne poszlühsajte, zavrzste njihov szlatek gues, *szamo na gvüšno*, na pizmo vasih poznancov *idte*, csi zse szte odloesili idti. Vu Juzsnoj Ameriki, Brazili, Bog zná, kelko szziromakov je vu zanko prislo, ne priszlüzsi szti telko, ka bi sze meszta reso. Ne püsztijó ga. — Márc. 23-ga v Denveri Kolorado dezseli je 500 jih szmrt najšlo vu ednoj *rüdi*. — Jul. 14-ga je vu Weesdorf-i Kanada dezseli *grom* vdaro vu edno pleszisese, edno deklo bujo, 20 orano, szto jih je pa sze vu szünjávánji szilnom oranilo. Ka szo tam iszkali? — Jul. 25-ga je brzovlák poleg edne globoke vode *izkocso* iz masinom vréd vu 200 metrov *globoko vodo* sze dale *pelo*. Szmrt je gvüšna bila. — Vu meszeci avgusztusa je grozovitna *vrocšina* bila vu New-Yorki, doszta jih je mrlo vu vnetji mozsganov. — Od zemlje potesza vu varasi San-Franciseo i Valparaiso szam na sztrana 109—110 pizso.

Ka pa *Türk* kaj dela? Pa je ne bila *bojna*? Na to vam tüdi odgovor morem dati. Doszta szo mogli szlovenci ednok trpeti od

Türka, ka escse zdaj sze szpominajo njega. Nego zdaj zse mocsi ne ma, to ga zsive, ka sze drüge dezsele ne morejo zglihati, kak szti bi ga raztalale.

Bojna je ne bila. Med *Francczom* i *Nemcom* (preusz) bi szkoro na bitje prislo za volo Marokko dezsele, nego na szpráviscsi Algezirasi na Spanszkom szo poszlanci europezskih dezsel pravico mirovno razdelili.

Med *Szrbami* i *Ausztrijov-vogrszkim országom* je za volo maute na granici szrd nasztano.

Grki szo prvle z *Rumanami*, szledi pa z *Bulgárami* nikso njefko meli. Namrecs pod Türkóm je edna dezselica, po iméni Macedonia, stere prebivalci szo szlovenszkoga roda, nego razloesne jezike májo i razloesno vero vadlújejo. Dezsele szoszedne bi vszáka za szvojo stela vzéti to lüdsztvo, namrecs grki, szrbi, bolgari. Ednok greska banda notri vdári i bolgare mori i hizsa vuzsge, drügoes pa drüga banda. Bulgárom je zse zadoszta bilo i zacsnoli szo pregánjati grke na Bulgárszkom, stacune szo potepuhi szpokradnoli, hisa zvuzsgali i doszta grkov pomorili.

Ka szmo vidili? Doszta neszrecs sze je zgodilo po szveti. Nase nevole szo proti tem ne vredna szpominanja, záto z hválov szmo Bogi duzsni.

V nisternih dezselah Mater Cerkev dreszelijo. Krivo je katolisko lüdsztvo. Katolicсанec, gda poszlance posztávlejo, steri ravnajo ország, szti doszta ne premisláva, nego votum na ták-sega dá, steri ne zavrzse naso vero, nego njo bráni i poleg nje zsive.

Národje sze med szebom borújejo, eden ovoga sesé premoesti. Ne ga krsesánszkoga düha, njega nazáj seséjo potisznoti vu prosztne hisa. Dobro je. Bode sze ednok predramilo krsesánszko lüdsztvo i Krisztusa nazáj posztávi na tronus, steri szlisi Králi nébe i zémle.

(kj.)

Szergej i njegov goszpod.

Na Ruszkom je na vsze kraje reberija bila, gor szo sze posztavili i polodelavci.

— Ka je novoga Szergej? — pita poszesztnik zemle.

— Prevecs bozsno sztojimo — je odgovoro — vün vdári revolucija.

— Kákša revolucija?

— Vzememo ország od poszesztnikov i med szebom szti raztálamo.

— Ka te pa potem delali?

— Ne ve.m, nego te szti gucsijo, ka poszesztnike morijo.

— Ka? Pa bi ti pripraven bio mene moriti?

— Bog me vari. Jasz bodem na drügo meszto so morit, szem pa drügi pridejo, — trosta szvojega goszpada.

(kj.)

SZENJA GA JE RESILA!

Pripoveszt. Pripovedáva Schulz János v Nagy-Komlósi.

(Nadstampanje prepovedano.)

„Te pa ne verjes, ka edna szenja lahko resi zsitek csoveka?

Tak me je pitao moj prijatelj, Károl, gda szam ga lani na bozsiesne szvétké pohodo. Nevervajocs szam glávo troszo, potem je um zacсно pripovedávati:

„No, zdaj pazi! Pred ednim letom szam bio pri Joski, — znamkar poznas skolnika — un mi je pripovidávao, kak je njegov zsitek resila edna njegova szenja. Cela familia je betezsna bila, njega szo suszi, protin, rezanje, bodljanje, kres, bolezen na roki, na nogi, vuglávi mantrali, zslak ga je vdaro i od influenze sze je tozso. Mater zsené pa kres vu zsalodei, bodláji vu ledevjáhl, vün metanje zsu-esa, bozsno esútejnye, sztlavleni sztolec, bridko riganje, nepresotano gorenje vu zsalodei mantralo. Decé gut je bolo, bobinke, ozsipnice szo meli, grozovitno szo kaslali, bledi szo bili i zamuknjeni, prsza szo njim bolela i vu tresliki szo lezsali. Skolnik je tak betezsen bio, ka sze je zse szpovedati dao i gda je vecser zaszpo, szzi je ni-ese nej miszlo, ka ecse sze gojdna vesáka. V gojдно sze je gor pre búdo i zseni pravo:

„Mari, cstijes, szenjalo sze mi je, ka szam eden kalendar küpo na szenji i ozdravo szám sze.“

Zsena Joskova je vervalá vu szenjah, vesá-szi je küpila eden kalendar, i gda je v njega poglednola, to prvo, ka je zapázila, je bila edna zgodovina: „Szkrovnoszt ednoga sztara“, je bilo, kak gvüšno vrázi Fellerov Elsa-fluid. Mari je zse doszta fluidov probala, nego ni eden je nej haszno, ár je vsze falsno krivo blágo bilo. Zdáj je zvedila, ka právi Fellerov Elsa-fluid sze dá dobiti vu Feller V. Jenő apoteki Stubica, Trg szenja broj 154. (Zágráb megye).

Po telegráfi je vesaszí dala prineszti 12 glasov Fellerovoga Elsa-fluida za 5 koron. Nego betezs-nik je nej steo notri vzéti, vszém, ki szo ga proszili, naj proba Fellerov Elsa-fluid, je pravo:

„Mene zse nika ne pomore, dajte mi mér, jasz merjém.“

Nego gda ga je szirota zsenzka proszila, naj szzi szmizli na deco, je na szlednje popúszto. Vszáki den vecskrát 20 káplije szo njemi dali nacukri proti boleznoszt znotresnoj, celo delo szo njemi zribali z Elza-fluidom, potem sze je vesaszí boljse esúto. Vesaszí

je dal znovics prineszti dati 48 glasov Elsa-fluida za 16 koron ino 6 skátel imenitnih Fellerovih Elsa-pirul za 4 korone. Za tri tjedne szo sze szdravili un, decá ecse matí zsené.

„Vis,“ dokoneso je gues moj prijatelj Károl, tak je resila edna szenja zsitek cele familie. Gda bi glász odleto po celoj vszi od esúdnoga delovánja Eellerovoga Elso-fluida i Fellerovih Elsa-pirul, vszáki betezs-nik szzi je dao prineszti ete iz vrsztne domáce vracasila. I vszi szo v pamet vzéli, ka právi Fellerov Elsa-fluid od Feller V. Jenő apotekara, iz Stubica, Trg szenja broj 154. (Zágráb megye) celo i hitro vrácsi vsze boleznoszt

zsil, boloznoszti zobov i 2/3 onte krizsne, bodláje, vün zvinejnje esonte pokrepi szlaboszt, trüda-voszt, zvuzsganjé, vrácsi zsmetno zlihávanje, sümenje vu vübah, vrtejnye. Eden eslovik od sztaroszti i szlaboszti bi szkoro zrubo szve'loszt ocsih. Gda bi pa ocsi prao, iz nova je dobro vido, liki vu szvojoj mladoszti.

Iz Fellerovoga Elsa-fluida iz glázsegov ali 6 duplisnih glaszov kosta 5 koron, 24 málih ali 12 duplisnih glasov pa 8 koron 60 fillerov, 36 málih ali 18 duplisnih 12 koron 40 filerov ino 60 málih ali 30 duplisnih glászov 20 koron kosta. Po krácsi vsze je zvrásilo vszáko betezsno

i skroflis dete vu vszi. Fellerov Elsa-fluid je zvráco-vane, mandole, otoke, mozoeske, blednoszti i boleznoszt vu vüstzak je vsze zvráco.

Prevecs szam sze veszelio, ka szam to od mojega prijátla esúo, ár jasz szam zse vecs let szam trpo vu szlaboszti i vu szonesnom svici, nika me nej disalo, nadúti szam bio, zsmécsa vu zsalodei malokrvnoszt mrzejnye, vün metanje, boleznoszt vu obiszti ino vrtejneme je razz-alozstilo niksega méra i pokoja szam naj meo, nej szam mogo ecse szpati.

Fellerov Elsa-fluid ino z ednim Fellerove Elsa-pirule szam núca, iz sterich 6 skátel za 4 korone, 12 skátel za 7 koron 60 filerov sze dobjio brezi placсила posztnoga i vszákomí lahko pravim z mérnim szrcem, ka Fellerov Elsa-fluid ino Fellerove Elsa-pirule szo najboljsa domáce vracasila. Ki je betezsen, naj proba i dá prineszti od Feller V. Jenő apotekara, iz Stubice, Trg szenja broj 154. (Zágráb megye). Hábjamo sze od krivoga blága. Vszáki de hvalezen za to porocsilo.“

Decé gut je bolo, ozsipnice szo meli . . .

Tocsnoszt.

Zsena (k szvojemi pijanomi keszno vncosi domo pridocsemi mozsi): Kaksi zvün-rednoga obnasanja cslovik szi ti!

Mozs: Jeli je pa mococse véksi red drzsati, kak ga jasz drzsim? Zse vecs meszecov redno vszigdár ob 3 vöri popolnoci domo pridem.

Pedrzen beracs.

Beracs: Eden sziromak ponizno proszi milodar.

Zsenzka: Nika ne dam. Mi szmo kotrige družsbe proti beracsom.

Beracs: To vszáki bi lahko pravo. Naj sze dosztája knizsico pokazati, ka szte vu družsbi.

Pred szodcom.

Szodec (obtozsenomni): Vi sze nescsete popraviti. Od leta do leta szte tü na szodi.

Obtozseni: Goszpon szodec tüdi.

Zsidoszko zvijastvo.

Zsidov (na zseleznici penezniki, to je kaszir): Kelhko khosta photüvanje do Beca?

Peneznik: Oszem koron pétdeszet filerov!

Zsidov: Nü, dobro szi premislíte goszpod pheneznik, záto ka drüga phot tüdi tam pela.

Ka je gvüsno, to je li gvüsno.

Vért: János, szi zse vlejo vodo vu mleko?

János: Gvüsno ne vem.

Vért: No, csi ne ves gvüsno, te raj escse edrok vlej.

Neposrečeno vpotenje.

(vu 3 kepah).

1. *Potnik* (k szlűzsbenomi, steri po varasah oznanile na sztene mázse): Gde tam je pivarnica?

2. *Szlűzsbeni*: Tu szem, proszim ponizno!
Potnik: Ino kresma k »Orli« gde tam je?

3. *Szlűzsbeni*: Ta je pa tu szem, proszim!

Dobro sztoji!?

Zsidov (kűpci): Nű! poghlednite sze vu ghledalo! Tak sztoji na njim te khaput, liki bi zhlejani bio!

Nedelno prahsejje.

Csuvar hise: Vcsaszi henjajte. Proti hisnomi redi je. Vnedelo je ne szlobodno prahsiti.

Betezsnikom i zdravim.

Vi trpíte od zmetnoga zsalodea, bozsen ték, malokronoszt, bozšno prekúhanje, kres vu zsalodei, gorejnje vu szpodnjem teli, kolika, tréslika, blednoszt i drúgi znostrasnji boli vász mantrájo, pa bi mogli znati, ka proti tem je najboljša **moesna sved tinktura**. 3 glazsi brezi postnine 5 koron. Dobi sze vu apoteki **Feller V. Jenő**-a, v **Stubici**, Trg szenja broj 154. (Zágrábom.)

Vi szte zdravi Pa sze ne dajte mantrati od máh, od sztenic, od buh, ár esi szi zapdu bite, ka vu hizah, vu kúhinji, vu ográci i povszod, gde té kuke sze drzsjó, nájajte **Fellerov prásek** proti kukam z známénjom „Elsa“, ár je to najboljše szredsztvo proti máham, butam, molon, sztenicam, kébram i. t. d. 5 skátel brez postnine 5 koron. **Feller V. Jenő**, **Stubica** Trg szenja broj 154. (Zágrábmege.)

Ne jocste sze ino ne javkajte od boleznosztí vu prszah, od kasla, od szlin od boleznosztí vu guti i sinjeki, od bodlánja, od vuzs-ganja ino od drúgih tresliesnih bolov, ár znati morete, sztero doszta lúlih poszvedocsi, ka proti tem hitro i gvúšno pomore **Zagorszka Mell-tekoesina rasztlin** 2 glazsa 3 koron brez postnine.

Zgúbíte vsze peneze, esi lahkomislécs bodete kú-pili, ár zapomlíte szi gor, ka nej eden, nego dvá tucaat balszama dobíte za 5 koron brezi postnine, esi dáte prineszti od **Feller V. Jenő** apotekara, iz **Stubice**, Trg szenja broj 154. (Zágrábom.) **Fellerov právi balszam**, **esúden balszam**, **Jeruzsálem-balzsam**, **eszencia zsitka**. Ob prvimi z nezadobljenim poszledkom je proti plúcsa i prsza bolom, polehsa katarrus, boleznoszt vlihsa. Ob drúgim: Vlihsa vszákó tréslika. Hitro vrácsi kres zsalodea, koliko, trganje. Ob trétjim: zsené, krv esiszti, szprávi ték i pomore kúhanje. Ob strtim: Proti boli zobov, proti lúknjasztim zobom izvrsztuo pomága. Vlihsa riganje, bozsen zdúh izlájajocsi iz vszst i zsalodea. Ob petim: vrácsi rane, szpokanje, mozole i. t. d.

Ne szmehte sze nad lák-simi, kém liea szo z ospipicami, z bradajicami napoljene. Preporácajnt njim bolje, nej nucájo **Fellerov mazilo** za lice z známénjom „Elsa“. Dvátéglina brezi postine 5 koron. Potem **Borax-zseifo** eden falat 80 filerov ino **Fellerovo Lélío-zseifo**, eden falat 1 korona. Lice de vesaszí esiszto i flno i frisko. kozsa méhka liki zamat, brez grbaes.

Nazaj dobíte vase vlasze, pislavo glávo ne te meli, esi bodete núcali **Fellerovo Mazilo** za vlasze z známénjom „Elsa.“ **Grinte** izprávi, trde vlasze poméhka, vugibajocse vesini, obrzsi farbo i szveltoszt vlászih, obráni od ván kapljenja. Eden tegel iz 1. numere 1 koron 60 filerov, iz 2. mocnejsze fajle 3 korone. **Flaster** za kúreese oko hitro i brezi boleznosztí dela, kosta 1 kor. **Siba Migréna** proti glacnomi boli 80 filerov. Razloese kapljice, tak **Kaplice Szladkorja**, **Kaplice Hoffmann-ove**, **Kamill-kaplice**, **Melissza-kaplice** z 2 tuca'a glazsov brezi postnine 5 kor. **Moesna**, boleznoszt vlihsajocsa **Ferene-palinka** 2 glazsa brezi postine 5 koron, okrepi, pofrisa kotrige z prosztinim ribanjom.

Záto, zapomlíte szi, ka vszgdár drzste práh za refo zsvine z známénjom „Elsa.“ Po njem bizstze konje, zdravo perotimno, tucsne szvinje te meli. Krave do vam dále mleko, liki zmetana, esi vszáki dén **Fellerov prásek za zsvino** z známénjom „Elsa“ njim dáte. Vu njim povéksa ték, okrepi zsalodec i zsilé, v kraj szprávi kasel i kres, v kraj drzsi povojéni beteg, záto pa njega vszáki vért hváli. 5 skátel brezi postnine 5 koron.

Nego ne pozábte na deco i drzste doma **Glis z tno esokoládo** proti glisztam i szúkanji csreva. Odraseni túdi lahko núcajo. 10 falatov brezi postnine 3 kor. — Szlaba, vu mandolah i otokah trpécsa deca i gori zraseni núcajo **Fellerov flni osi sesukin**. 2 glazsa brezi postnine 5 koron. Tea za prszí proti kasli i boleznosztí prsza. 1 skátla 1 korona. **Práh** proti kasli, práh flakkersoki, 1 skátla 1 korona. **Kollyrium** ocsni proti boleznosztí ocsih, 1 glazs 1 kor.

Ete práve vrácsila za lúdsztvo i za domáci poszel sze szamo vu fabriki imenitnoga Fellerovoga Elsa-fluida ino.

Fellerovih Elsa-pirul dobíjo. Hábjamo sze od krivoga blága ino adresz dobrozapismo, etak :

FELLER V. JENŐ apotekar,
STUBICA, Trg szenja broj 154. (Zágrábmege.)

Poloesena szo esese vrásztva v Badapesti : vu apoteki **TÖRÖK JOZSEFA VI.**, Király-u. 12. ino v Szegedini : vu apoteki **FRANKL ANTALA** Felsőváros.

Trost betezsnih.

Pripoveszt.

Kresmarica kereszturszka je vu hizsi dremla. Esese je nej bila szedem vora. Vu hizsi ja rüo leto od velke práznosztí, od zvünaj pa je moesno pokao jeszénszki dezs. Vu taksom bozsnom vremeni sto bi pivea esako, gda eslovik esese psza iz hizse ne sztira.

Kresmarica szi je gvüšno od lepsih i boljsh esaszov szenjala, gda esese lüdsztvo iz szenja, liki voj, sze na drvor szpravilo, gda eden-dvá potnika, ki szta vu vársi delo mela, szta jo dönok poglednola na kupico vino; — nego zdaj vu blizsnjoj véski zseleznica sze je odprla, pot vu kresmo pelajoesa je z trárov zarászla.

Kresmarico iz dremanja je prebüdo veter, steri je dveri gori vseszno, na trámi viszoosi, kmiesno gorécsi lampas vgaszno, potem pa z taksov moesjov dveri pocso, ka sze je cela hizsa troszila.

No, ka je to? — je gor szkocsila izdremlana kresmarica.

Proszim vász, vuzsgite lampas, dajte nam szálas, vecs nász je najmre. Ne moremo dale idti vu tom grozovitnom vremeni, — tak sze je notri proszo eden potnik.

Kresmarica je szamo telko odgovorila: Dobro je, dobro. Vuzsgála je edno szveeso. Med tém, ka je vuzsgála szveeso i na sztol polozsila, szta zse dvá moesniiva esloveka notri

vlekla edno vu rogoz zasükano zsméso, iz steroga szo sze kükli blazine i vánkisov vün vidli. Vsze je mokro bilo.

Potni moski szo zdaj za to proszili kresmarico, naj bi tomi drágomi terhi, ednoj vu cveti sztretoj dekli, nikso toplo meszto dála za pocsvanje, najmenje tak dugo, ka sze vremen na boljse obrné.

Kresmarico, gda je vsze zarazmila, je nej trbelo dugo prosziti. Szvojo lasztivno posztel je ponüdila dekli betezsnoj. Eden za drüгим je njoj dala nikso dobro vrászto potem pa vu medeno vino namoeseno méhkoeso zemlé. To je nej lahko delo bilo, ár betezsna dekla je zse tak oszlablena bila, ka zdihávanje njéno esese komaj bi mehovjé përja iz meszta genolo.

Gda bi tak podvorila betezsniki, od potnikov brezi pitanja je vesazi vsze zvela. Szta-rejsi mozs je Hajdu Nagy János, mlájsi pa Köteles András; te prvi je ocsa zsalosztén betezsne heseri, ov drügi je pa zaroesnik Hajdu Nagy Terezie, jedine heséri János kmeta. Zdj szo njo pripelali iz spitála, gde szo zdrávniki vsze vüpanje doli povedali i telegraférali szo domo, naj odpelajo domo betezsnico — mret. Tilinci szo dale esese povedali, ka je Trejza pred pol drüгим letom po prehlajenji bolezén na plücsah i reumo dobila. Zaprva szo nikaj nej genoli na bolezén, vüpali szo vu hizsnom

Drága moja hesi! Na poti szi proti domi vu kresmi kereszturszke vészi.

vrasztvi, stero szo zszenszke piporácsale. Nego dekla vszigdár sze je bolje szűhsila, vehnola: liki klász od toese vdarjeni, glávo na zsaloszt nanizila. Lepa njéne vlaszé szo vfin szpoka-pale, bolezen vu ledevjah, naprej i odvajak vu plücsah jo je mantrala, szrcé sze je njoj dosztrakrát sztisznolo. Celo püklava je posztánola, noge szo njoj vküper sze potégnole. Na szlednje je zse nej znála, jeszti, okoli zsalodca je bolezen v pamet vzela i jáko doszta sze je tozsila, ka njoj nika ne disi. Mrzilo sze njoj, meszo, dosztrakrát esese mleko. Vszáki dén je bolje szűha posztánola. Vu spitáli szo jo na szilo hránili. Ne ga vecs vüpanja: szamo szmrt esáka! Szkuze dvá moska szo zacsnole tectsi, liki lises, kresmarica njima tüdi pomágala.

Sto zná, kak dugo bi sze jokali, esi na ednok bi sze nej znáni glász esüto iz szoszedne hizse prek na pol odprete dveri:

Lübléni moj ocsa! Gde szmo? Tu je jáko dobro. Ocsa, zarocsnik, kresmarica vu ednoj megnjenoszti, liki bliszki, szo pri dekli betezsnoj bili. Trejza je zse szedela vu poszteli. Vszém na esüdivanje zacsne pripovedávati, ka dugi csasz je bozsno, prevecs bozsno szi szenjala, na szlednjo sze je njoj szenjalo, ka njéni ocsa, z Andrásom vréd szta njo dalecs odpe-lala i notri odneszla vu edno hizso. Tam szo njo vu posztel polozsili i vu vüszta szo njoj nika djáli, naj sze zvrácsi.

Gde szam pá zdaj? Znovics pita.

Velko jokanje sze na veszélje obrné. Po-tem kresmarica, vsze razlozsi:

— Drága moja hesi! Na poti szi proti domi vu kresmi kereszturszke vészi: Nej dugo szam ti malo vrasztva dála iz imeni toga **Elixira Zsitka Petófia**, i zse kásko ozdravlej-nje v pamet vzememo. To más, moja hesi, esese nisterne, kaplje vu tom dobrom mede-nom vini.

Trejzi je po mali jáko dobro grátalo tak, kak bi sze iz nova narodila.

Dvá moska szta nej prehenjala sze esüdivati i hválo dati. Potem je kresmarica iz kalendáriuma vfin prestela, ka je **Elixir Zsitka Petófia** zvrácsó celo vész od vszeh boleznih. Tak na példo sztrán notarius sze je oszlobodo od vecsne glávne boleznoszti, postamester je zse komaj znao hóditi, vu nogi je meo trganje i celi szvet sze okoli njegove gláve vrtio, njega szam tüdi jasz zvrácsila z **Elixírom Zsitka Petófia**. Glász toga imenitnoga vogrszkoga vrasztva sze razsiril po celoj okroglini, imé vrasztva je poznano posztánolo vu grácsinah szoszednih, od vszeh krajov szo betezsniki szilili vu mojo hizso.

Tréslika, zimica, asztma, plüvanje krvi, zsuti beteg, gorejnje vu zsalodeci, kres vu zsalodeci, bolezen zobov, protin, szlaboszt vu teli, zsmetno zdihávanje — to vsze sze dá vrácsiti z imenitnim **Elixírom Zsitka Petófia**. Na szlednje szam nej zadolela prineszti dati to imenitno vrasztvo nego vszém szam naznanila, ka meszto, gde sze to vrasztvo dobi, je szle-déce:

Vajna József, gyógyszerész, Szabadszállás, (Pestmegye).

Sto szem píse na ednoj kárti, z nadvztéjtom 3 velke glazse **Elixira Zsitka Petófia** dobi. **Cena treh glazsov je 6 Koron** (postnino plácsa, ki dá prineszti). **Cena ednoga glazsi je 2 kor.** Po ednom ribanji i notri jemánji nisternih kaplic vszáki veszsi v pamet vzeme, ka to vrasztvo dobro dené pri vszákom znotrasnjom ali zvünesnjom betégi, esese te tüdi, esi boleznoszti iz dávnih csaszov izhája ino esi zdrügimi vrasztvami sze nej dálo pomoesti. Kak sze more nücati to vrasztvo, je eden papérec poleg vszákoga glazsa.

Posta.

Navadno pismo do 20 grammov v Ausztrio-Vogerszko, v Boszno i Heregovino, na Nemsko more meti stempel 10 filerov. Pismo do 250 gr-ov imeti more stempel za 20 filerov. Pisma do 500 gram-ov sže posilajo z stemplnom 30 filerov.

Priporocsena (rekomandirana) pisma go 20 grammov 35 filerov, do 250 gr-ov pa 45 filerov, do 500 gr. pa 55 filerov. Recepisz sže dobi.

Ekspressna pisma sže goridájo ali kak navadna, ali kak priporocsena pisma. Recepisz sže szamo te dobi, csi sže kak priporocsena posljejo. Zvün rednih stempelnov sže esce plácsa 30 filerov.

Dopisznice v Ausztrio-Vogerszko, na Nemsko 5 filerov, na drüge kraje 10 filerov.

Tiszkovine, knjige, kepi zavite morejo biti tak, da sže lahko pregleda vszebina njihova, ne szmejo meti niksih piszanih dosztavkov. Do 10 gr. 2 fil., do 50 gr. 3 fil., do 150 gr. 5 fil., do 250 gr. 10 fil., do 500 gr. 20 fil., do 1000 gr. 30 fil.

Penezi sže posljejo na *nakaznici* (utalvány po 2 fil.) i plácsa do 20 koron 10 fil., do 100 koron 20 fil., do 300 koron 40 fil., do 600 koron 60 fil., i do 1000 koron 1 kor.

Tak. Zsmécsa szamo do 50 kgr. Adresz sže na zavitek zapise. Plácsa sže do 5 kg. na dalecsino 75 km 30 fil., dale pa 60 fil. Csi sže vrednoszt gor pove, poszebim sže plácsa.

Tak sže lahko poslje z *povzetjom*. Plácsa prejernih zvün rednoga plácsila do 24 koron 12 fil. ino za vszáke visese 4 korone 2 fil.

Tábla za zso.

Suma	6%	5%	4%	3½%	3%
k o r o n					
10	-.60	-.50	-.40	-.35	-.30
15	-.90	-.75	-.60	-.52½	-.45
20	1.20	1.-	-.80	-.70	-.60
25	1.50	1.25	1.-	-.87½	-.75
30	1.80	1.50	1.20	1.05	-.90
35	2.10	1.75	1.40	1.22½	1.05
40	2.40	2.-	1.60	1.40	1.30
50	3.-	2.50	2.-	1.75	1.50
60	3.60	3.-	2.40	2.10	1.80
70	4.20	3.50	2.80	2.45	2.10
80	4.80	4.-	3.20	2.80	2.40
90	5.40	4.50	3.60	3.15	2.70
100	6.-	5.-	4.-	3.50	3.-
200	12.-	10.-	8.-	7.-	6.-
300	18.-	15.-	12.-	10.50	9.-
400	24.-	20.-	16.-	14.-	12.-
500	30.-	25.-	20.-	17.50	15.-
600	36.-	30.-	24.-	21.-	18.-
700	42.-	35.-	28.-	24.50	21.-
800	48.-	40.-	32.-	28.-	24.-
900	54.-	45.-	36.-	31.50	27.-
1000	60.-	50.-	40.-	35.-	30.-
5	-.02½ ²⁴	-.02½ ²	-.01½ ³	-.01½ ¹¹ ²⁴	-.01½ ⁴
10	-.05	-.04½ ⁶	-.03½ ³	-.02½ ¹¹ ¹²	-.02½ ²
20	-.10	-.08½ ³	-.06½ ³	-.04½ ⁶	-.05
30	-.15	-.12½ ¹	-.10	-.08½ ⁴	-.07½ ²
40	-.20	-.16½ ³	-.13½ ³	-.11½ ³	-.10
50	-.25	-.20½ ⁶	-.16½ ³	-.14½ ⁷ ¹²	-.12½ ²
60	-.30	-.25	-.20	-.17½ ⁶ ¹²	-.15
70	-.35	-.29½ ³	-.23½ ³	-.20½ ³ ¹²	-.17½ ³
80	-.40	-.33½ ³	-.26½ ³	-.23½ ²	-.20
90	-.45	-.37½ ²	-.30	-.26½ ⁴	-.22½ ²
100	-.50	-.41½ ³	-.33½ ³	-.29½ ⁶	-.25
1000	5.-	4.16½ ³	3.33½ ³	2.91½ ³	2.50
10	-.1 ⁶	-.1 ³	-.5 ⁶	-.11 ¹¹ ²⁸	-.1 ¹²
100	-.02½ ³	-.01½ ³	-.01½ ⁶	-.01	-.00½ ⁶
1000	-.16½ ³	-.13½ ⁶	-.11½ ⁶	-.087 ¹⁰	-.08½ ²

Dotek stempeljnov.

I. Lesztvica,

a) pri vekslnah, b) k vekslnom szpedobni trgovinszki narocsbah i dúzsní listah, c) pri dúzsní píszmah obcsinszki poszojilnic, esi szo od 3 meszceov ne dugsega termina.

Od 1 fill.	do	150 kor.	— kor.	10 fill.
150 kor.	"	300 "	— "	20 "
300 "	"	600 "	— "	40 "
600 "	"	900 "	— "	60 "
900 "	"	1200 "	— "	80 "
1200 "	"	1500 "	1 "	— "
1500 "	"	1800 "	1 "	20 "
1800 "	"	2100 "	1 "	40 "
2100 "	"	2400 "	1 "	60 "
2400 "	"	2700 "	1 "	80 "
2700 "	"	3000 "	2 "	— "
3000 "	"	6000 "	4 "	— "
6000 "	"	9000 "	6 "	— "
9000 "	"	12000 "	8 "	— "
12000 "	"	15000 "	10 "	— "
15000 "	"	18000 "	12 "	— "
18000 "	"	21000 "	14 "	— "
21000 "	"	24000 "	16 "	— "
24000 "	"	27000 "	18 "	— "
27000 "	"	30000 "	20 "	— "
30000 "	"	33000 "	22 "	— "
33000 "	"	36000 "	24 "	— "
36000 "	"	39000 "	26 "	— "
39000 "	"	42000 "	28 "	— "
42000 "	"	45000 "	30 "	— "

i tak dale, za vszakih 3000 koron 2 koroni vees ; esi ne punih 3000 koron, sze li raesuna za pune.

II. Lesztvica,

za juriszticsna szvedocsansztva i stera ne szliszijo niti v. I., niti v III-jo lesztvico (quitunge i. t. d.)

Od 1 fill.	do	40 kor.	— kor.	14 fill.
40 kor.	"	80 "	— "	26 "
80 "	"	120 "	— "	38 "
120 "	"	200 "	— "	64 "
200 "	"	400 "	1 "	26 "
400 "	"	600 "	1 "	88 "
600 "	"	800 "	2 "	50 "
800 "	"	1600 "	5 "	— "
1600 "	"	2400 "	7 "	50 "
2400 "	"	3200 "	10 "	— "
3200 "	"	4000 "	12 "	50 "
4000 "	"	4800 "	15 "	— "
4800 "	"	6400 "	20 "	— "
6400 "	"	8000 "	25 "	— "
8000 "	"	9600 "	30 "	— "
9600 "	"	11200 "	35 "	— "
11200 "	"	12800 "	40 "	— "
12800 "	"	14400 "	45 "	— "
14400 "	"	16000 "	50 "	— "

16,000 koron vise za vszakih zaesujenih do 800 koron sze 2 koron 50 fill. doda.

III. Lesztvica,

a) pri kontraktusah kúpesije, minjávánja, foringe, gibajocse sztvári; b) vu vszakom dopúsztsenji zvün dopúsztsenja penezovdugá; c) pri szlúszbenih kontraktusah; d) na kvitinge e) na obcsánja; f) na dúzsné píszma.

Od 1 fill.	do	20 kor.	— kor.	14 fill.
20 kor.	"	40 "	— "	26 "
40 "	"	60 "	— "	38 "
60 "	"	100 "	— "	64 "
100 "	"	200 "	1 "	26 "
200 "	"	300 "	1 "	88 "
300 "	"	400 "	2 "	50 "
400 "	"	800 "	5 "	— "
800 "	"	1200 "	7 "	50 "
1200 "	"	1600 "	10 "	— "
1600 "	"	2000 "	12 "	50 "
2000 "	"	2400 "	15 "	— "
2400 "	"	3200 "	20 "	— "
3200 "	"	4000 "	25 "	— "
4000 "	"	4800 "	30 "	— "
4800 "	"	5600 "	35 "	— "
5600 "	"	6400 "	40 "	— "
6400 "	"	7200 "	45 "	— "
7200 "	"	8000 "	50 "	— "

i tak dale; vise 8000 koron za vszakih zaesujenih 400 koron 1 korona 50 fill.

Zvün toga.

Na szvedocsansztvo szlúszbenikov . . . 30 fill
 Od poszameznih i rokodelavcov szvedocsansztva . . . . . 50 fill.
 Na raesúne v stacuni do 20 koron . . . 2 "
 " " " vise 20 " . . . 10 "

Stempl tak more prikeliti odzgoraj, ka sze szpodanji prázen tao stemplna z prvím rédom prepise — pa ne z nagovorom. — Stempl sze ne raesúna ino sze kastiga:

1. esi z njega eden tao falí,
2. esi je z vees falátov vkúpprikeljeni,
3. esi ne je dobro — kak szmo píszali — gorprikeljeni,
4. esi je ne dobro prepiszani,
5. esi je ne prepiszani, nego prestampani,
6. esi je prekpótégnjeni,
7. esi je na píszane litere prikeljeri ino z rávno tisztsími literami znova prepiszani.

Sztálna tábla vremena, kda nam mářha szkoti.

Dén pücsa-nja	Szkoti nam				Dén pücsa-nja	Szkoti nam				Dén pücsa-nja	Szkoti nam			
	kobila	krava	ovca	szvinja		kobila	krava	ovca	szvinja		kobila	krava	ovca	szvinja
Jan. 1	Dec. 2	Okt. 8	Jun. 4	Apr. 23	Máj. 5	Apr. 5	Febr. 9	Okt. 6	Aug. 25	Szept. 6	Aug. 7	Jun. 13	Febr. 7	Dec. 27
5	6	12	8	27	9	9	13	10	29	10	11	17	11	31
9	10	16	12	Máj. 1	13	13	17	14	Szept. 2	14	15	21	15	Jan. 4
13	14	20	16	5	18	17	21	18	6	18	19	25	19	8
17	18	24	20	9	21	21	25	22	10	22	23	29	23	12
21	22	28	24	13	25	25	Märe. 1	26	14	26	27	Jul. 3	27	16
23	26	Nov. 1	28	17	29	29	5	30	18	30	31	7	Märe. 3	20
29	30	5	Jul. 2	21	Jun. 2	Máj. 3	9	Nov. 3	22	Okt. 4	Szept. 4	11	1	24
Febr. 2	Jan. 3	9	6	25	6	7	13	7	26	8	8	15	11	28
6	7	13	10	29	10	11	17	11	30	12	12	19	15	Febr. 1
10	11	17	14	Jun. 2	14	15	21	15	Okt. 4	16	16	23	19	5
11	15	21	18	6	18	19	25	19	8	20	20	27	23	9
18	19	25	22	10	22	23	29	23	12	24	24	31	27	13
22	23	29	26	14	26	27	Apr. 2	27	16	28	28	Aug. 4	31	17
26	27	Dec. 3	30	18	30	31	6	Dec. 1	20	Nov. 1	Okt. 2	8	Apr. 4	21
Märe. 2	31	7	Aug. 3	29	Jul. 4	Jun. 4	10	5	24	5	6	12	8	25
6	Febr. 4	11	7	26	8	8	14	9	28	9	10	16	12	Märe. 1
10	8	15	11	30	12	12	18	13	Nov. 1	13	14	20	16	5
14	12	19	14	Jul. 4	16	16	22	17	5	17	18	24	20	9
18	16	23	19	8	20	20	26	21	9	21	22	28	24	13
22	20	27	23	12	24	24	30	26	13	25	26	Szept. 1	28	17
26	24	31	27	16	28	28	Máj. 4	29	17	29	30	5	Máj. 2	21
30	28	Jan. 4	31	20	Aug. 1	Jul. 2	8	Jan. 2	21	Dec. 3	Nov. 3	9	6	25
Apr. 3	Märe. 4	8	Szept. 4	24	5	6	12	6	15	7	7	13	10	29
7	8	12	8	28	9	10	16	10	29	11	11	17	14	Apr. 2
11	12	16	12	Aug. 1	13	13	20	14	Dec. 3	15	15	21	18	6
15	16	20	16	5	17	18	24	18	7	19	19	25	22	10
19	20	24	0	9	21	22	28	22	11	23	23	29	26	14
23	24	28	24	13	25	26	Jun. 1	26	15	27	27	Okt. 3	30	18
27	28	Febr. 1	28	17	29	30	5	30	19	31	Dec. 1	7	Jun. 3	21
Máj. 1	Apr. 1	5	Okt. 2	21	Szept. 2	Aug. 3	9	Febr. 2	23					

Nepremakljiv pokoj. Eden pokopacs je narocsilo dobo, naj ide vu dugo vulico po ednoga mrtveca.

Pokopacs je malo vecs vulgávi meo vráta je zablodo, i vu poleg dolocso hiso je odpro, gde je tüdi eden na szmrt betezsen cslovik lezso, steroga pita:

— Ne ga tü ednoga mrtveca, steroga odneszti mogo? Lahko sze premiszli sztrah leteznika, steri je z velkov tezsávov dao vö glász, ka: ne ga.

Nego pokopacs sze je ne dao motiti, nego lepo sze je doli szez pri betezsniki i z velkov mirnosztjov pravo:

— Te pa pocsakam escse edno malo.

*

Ne je dobro. — Ne je dobro, csi cslovik pijé!

— Isztina je. Vcserah vecsér tüdi szam szam k glávi zsene steo pütro vcsesznoti, z pijanov glávov szam ne zavado i doli szam vdaro vöro.

*

Pazljiv. Pod galgami je cigan pivo proszo. Prineszti szo njemi Nego komaj je kostao, je doli djao.

— No zakaj ne pijes, cigan?

— Prevecs je mrzlo, skodi zdrávji.

*

Csuden szod. Na tozsbo je so cigan k vajdi i proszo ga je, naj pokastiga njegovoga szoszeda, ár sze je protio, ka ga buje.

— Te je zse bujo? pita ga vajda.

— Escse ne, nego obecso je.

— Ka pa scsés, ve pa ti je escse nika ne. Csi te buje, te pridi k meni na tozsbo.

*

Lepi konj. *Goszpod* (k vozniki, steri je grdoga konja meo): Za kelko me odpelate na zseleznico?

Voznik: Za pét koron!

Goszpod: Csüjete, vi me ne razumite. Ne szam ceno konja pito!

*

Na szodi. *Szodec* (k szvedoki): Isztina, ka je obtozseni to pravo, ka szo fiskalisi vszi malo vredni ludje i ka un to je pripravnen escse vu piszmi vün posztaviti?

Szvedok: Isztina, od recsi do recsi je tak pravo.

Szodec: I piszmo je vam od toga tüdi dao?

Szvedok: Ne, brezi toga szmo njemi vervali!

*

Pravica oblada!!!

Eden lekarnik na Juznom Vogerszkom bio je oszodjen po szodbenom sztolu v Lugosi na placanje 400 koron i 500 koron sztroskov, ar pokrivil je Fellerov Elsa-Fluid i ar je pod imenom Elsa-Fluid edno patvorino vu Irstvo prineso.

Mi opominamo obesinsztvo, da ne vzeme patvorine. Pravi je Elsa-Fluid szamo to, esi vszaki glas ima znamenje z pravdov obvarvano z „Elsa“ znamenjom vréd i edno metalno belo kapszulo ma i na vszakom znamenji je jasno nastampan Fellerov dobro disav rasztlin essenz Fluid z znamenjom „Elsa“ i podpisom Feller. Csuvajmo sze patvorine i pazimo na gornje znamenja, da ne bi pravi Fellerov Elsa-Fluid za malo vrednimi patvorinami zamienili. Vsi kupujemo Elsa-Fluid, proszimo jasno izviran preparat od lekarnika Felleru vu Stubici i pravmo: z znamenjom „Elsa.“ Ar je Fellerov Elsa-Fluid tak dober, da ga mnogi kusajo pokriviiti. Odbijajmo sztrogo te patvorine i proszimo szamo pravi Fellerov Elsa-Fluid. Ne dajmo sze znoriti z falesov cenov ali z szliesnim imenom, kak: Luisa-Fluid, Gold-Elsa-Fluid, Univerzal-Fluid ali Salvator-Fluid, Kotva Fluid i rasztlin-szka zeszta. Sto hoese sz uszpehom rabiti proti mnogim bolam, kak trganji, boli misic, bodljaji, zoboboli, reumatisnim bolom, kresom, boleszi ocsih, glavobolji, boleszi rok i nog, umorenoszti szlaboszti i. t. d., naj sz narocsi od szamoga zgotovljaesa, lekarnika Eugena V. Felleru, Stubica, Trg szenja, broj 154. (Zagrebaeska szpananja,) odked je dobili 12 malih glasov ali 6 duplisnih glasov za 5 koron franco.

Vremen szo penezi, tak pravi anglus, oblada celi szvet. A da znamo vremen ceniti, pred vzemem je potrebna szpravo za merenje vremena, a to je: vora. Ua pokazse vora, stera, cio da zsitki i nasz vodi vu tekocsi nasega szitka. Kakse je neugodoszti i kakse neprilike pozrukuje netoecsnozt vora. Zato kupujmo vora szamo dobre fakorsnozt. Takse sze dohijo vu prvoy tvornici vor Ivana Konrad vu Brüxi, to je edino prva trgovina vszakovsztnie zlatne robe i glaszbe. Proszte brezplacno eden bogato ihusztrovan cenik z 3000 kepani, adresz sze neposzredno poslje k Ivani Konrada, Brüx, broj 150 (Gsesko).

Vszemi pride szvoj esasz — tako recse gazda Stevan szvojem szoszedi. Zse szo vün zbrodili, kak sze more poduzsiti zsitek, kak sze teski boli hitro i celo pretirajo, kak sze mogoesse na pot posztaviti jezero betegom i iz korena prepraviti. To nasz vesi pravi balzam oszvodbodnik. Toj nasoj tvorevini ma hvaliti velki, mali vu veszi szvoj zsitek, zdravje, volo na delo i. t. d. Zaito naj ne prepüsü ni edna hisa, da sz ne szpravi, balzama-oszvodbodnika, ar je nas, koriszten, fajle. Pravi balzam o-zvodbodnik sze lahko upotrebuje vu vszakom zvünesnjom i znotrashnjom betegi — ecse vu boli 40 let. — potem pije sze i riba znijm. Pravi balzam-oszvodbodnik sze lahko narocsi szamo vu glavnom szredisnjem szkladisesi Török Jozsefa, Budapest, Király-utca 12. (Citaj obsirneje megoglaszih.)

Komi pride: glavobolje, riganje, szgaravica, napuhloszi, nagon na vün melanje, nemanje szlucsa, boleznj kolike, lupanje szrca, neszpavanje debelanje jeter, boleszt szila, zlatne szile, nemanje teka, nervozna napnjenosz, vesazi upotreblujmo „Ali baba“

kaplice za szalodec. Dobi sze vu lekarni k labuda, Budapest, VI., Arena ut 124. Obsirneje vidi med oglaszah.

Trost beteznih. Po tom imenom hoese mo, da pokazsemo postüvanim esitatelem delovito vrednoszt oprobanoga i izvrsztino delajocsega „Petöfijoroga zsi votnoga eliksirika.“ Vszaki

pameten oesa doma drzsi vu pripravnoszti „Petöfijorog zsvotni eliksir.“ ar brez njega ne more njemi szivot ni eden trevunik gvüsen biti. Ravno zato, ar je obeso znano, da Petöfijorog zsvotni eliksir, kak z notrasnje, tak zvünesnje za nekoliko minut odsztrani vsze mogoesse bolove i boleszi na haszek je vszakoga, da szamo na ednom meszti dobivani „Petöfijorog zsvotni eliksir“ odmah narocsi i szvojo famulijo na veke uszrecsi. Ovo je edino meszto, odked sze lahko „Petöfijorog zsvotni eliksir“ narocsi: lekarna Jozsefa Vajna vu Szabad-szällösi. Cena ednoga velkoga glasa 2 koroni, na posti sze szamo 3 velki glaski posljejo z tocsnom opotom rabe. (Vidi vu oglaszi nasem szgodovino na 2 sztrana. stera je isztina i zaisztino sze je godila.)

Oblädanje szlavnih motorov Lajosa Kállaiia!!! Kak szmo sze zse lani szpomienili, benzin motoci i benzin lokomobil-garniture za mlaittev Lajosa Kállaiia tvorniesara motora, Budapesta, VI. Gyár-utca 50 na *vszeh rassztarah* let 1902., 1903., 1904. i 1905. *pohvaleni szo z prvimi diplomami i srebrnini medaljami.* Zato rado opominamo nase polodelavce, da za toga esazva v nasoj drzsavi iz tvornice motora Lajosa Kállaiia je vise szlotine vu teli sz uszpehom. Vszaki szebi na haszek vesni, esi od etih najbolje uporabivih i vu celoy drzsavi poznatih *edino sztojesih i najizvrsztiesih benzin motor-garnitur za mlaittev* i osztalih gospodarszkih sztrojov cenik i opotüvanje proszi od *tvornice motora Lajosa Kállaiia* (Budapest, VI., Gyár-utca 50.), *ir pravi motori Lajosa Kállaiia szamo v Budapesti, VI., Gyár-utca 50 sze najidejo.*

Vsze vraszttva i vsza domacsza szredsztva, szpecialiteti, stere gdekoli oznanüjejo, vu pravoy karkorsnozt, fal ceno sze pridobijo od dvorszczkoga lekarnika Eugena V. Felleru vu Stubici, Trg, szenja, broj 154. (Zagrebaeska szpananja. Zato naj ne bodete vu vise mesztali razne vraszttva narocsi, gvüšno je i faleseje, esi na eden pot vsze narocsi mo na iz virnoj naj-falesoy ceni pri lekarniki Eugen V. Felleru, vu Stubici, Trg szenja, broj 154. (Zagrebaeska szpananja.) Dnevno sze razposilja, zaito sze vszigdär frisko blägo dobi.

Balzam i centifolia mast A. Thierry-a itd. Na haszek postüvanih esitateov oszobito opominamo vszakoga na te oglasz i na oszobito vrasilna szredsztva toga oglasza. Proszimo, da precsite oglasz. Teva dva, ka sze dotiese zdravilne moesi, szta nepremagana szredsztva, nigdär sze ne pokvarijo, kem szo sztarena, tem szo korisztnesa a ne skodi njim ni hladnoesa, vrocsina, zato sze vszigdär lahko rabijo. Szoro vu vszakom szlucsaji sz uszpehom sze rabi i donese pomocs, vszakojaesko do priseszta doktora, nego nikak ne szme sze rabiti patvorina ali iz druge sztrane nudjena brezvredna i brezkorisztna szredsztva, za stere szamo zaman peneze vünmeesemo. Drzsno sze szamo k tem davno oprobanim, fal, gvüšnim i neszkodljivim szredsztvam stere vu vszakoy hisi pri rokah bi mogli meti. Gde sze ne moze dobiti to pravo szredsztvo, tam direktie narocsi mo od: *Apotekar A. Thierry, Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Röhitsch-Sauerbrunn.*

Obraesamo pazljivost nasih esitate'ov na 1/4 sztráni lezsecsi oglasz „Pijanszto rodi na greh i na nevalo.“

Vu imeni Njegovoga Veliesansztva persijskoga saha od dvora je dobo Eugen V. Feller dvorszki lekarnik vu Stubici, Trg szenja broj 154. (Zagrebačka zsupanija) szledecse priznavajocse piszmo: „Gaszť mi je priobesiti Vam, da je Njegovo Veliesanszťvo, sah Perszije za vremen sztanovanja vu Belgiji upotrebljavao Vas izvrsztni Fellerov Elsa-Fluid i bio je celo zadovoljea z njim.“ Feller dvorszki lekarnik dobio je orden persijskoga szunca i oroszłana i szrebrni orden reda spanjolszkoga rudecsega krizsa. Fellerov Elsa-Fluid i Fellerove Elsa-pilule szo pohvaljene z prvimi premiami, zlatnim medaljama i diplomama na razszťlavah vu Parizi, Londoni, Berlini, Rimi, Nizsi, Marsaillei i mnogo szo priznanja bobile od doktorov. Vecs od 1000 zahvalnic dokazuje, da sze Fellerov Elsa-Fluid i Fellerove Elsa pilule lahko proti mnogim notrasnjim ali zvünszkin bolesztim sz uszpehom upotrebljavajo, i tak pred drügim szredsťtvim imajo velko prvenstvo. Cena je 12 malih ali 6 velikih glasov Fellerova Elsa-Fluida 5 koron. Csuvajmo sze patvorine i narocsimo neposzredno iz lekarne Eugena V. Fellerolekarnika vu Stubici, Trg szenja, broj 154 (Zagrebačka zsupanija).

Kda je szrecsen cslovek? Na to pitanje eden teh najmodresih vu csazi Krözusa odgovori, da pred szmrtjov ne more sze ni ednoga csloveka kazati, da je szrecsen. Odgovor je vszakojacsko dober, nego zapre njego med neke granice te fakt, ka je zse tiszte velka szreca ako sto doszegne viszoko szťaroszť i zacsuva szvoje teleszno i düsevno szvesino. Sto hocse, da dozsi viszoko szťaroszť, te more paziti na szvoje zdravje od detinszťva, a to je szamo tak mococse, esi vu prvom rédi szalodec zdrav i mocsen. Za zdravje je nevaren i szkodljiv pokvaren szalodec, nemanje teka nevradoszťi, szťiszťkavanje vu szalodeci, neszťpavanje, goszťo sze ponavljajocsi greseviti

boli, glavobol i szliesne boleszťi, zato preporacsamo, da vszigdar drzimo doma edno tak dobro i delujocso szredsťzťvo, z sterim pridemo pred boleszť. Takse je vraszťvo jedino Brady-ove „Mariacelszke kapljice,“ stereo szredsťzťvo je obesno poznato, zvüni redno delovanje i uszpeh ma pri boli szalodeca i pri poszłedicah teh bolov. Ali to szredsťzťvo ima mnogo patvorine, za toga volo najbole gvüсно, esi kapljice ne poszredno od z gotovljajca lekarnika C. Brady-a k Vogrszkomi kralji vu Becsi (Wien) I. Fleischmarkt 350/VI. narocsimo. Csi peneze naprej posljemo ali z nadvzétjom za 5 koron 6 glasov, za 4 koron 50 filerov pa 3 duplisne glaseke dobimo brezpostno.

Pomade za odszťranjenje neciszťtoese kozse i polepsanje lica. *Regenerator* szredsťzťvo za mazanje vlaših, muszťaes i bráde naj dobio i zvüno barvo *Dr. Buena Peruin - Prah* proti szlaboszťi, zsvicsanih i drügih boleszťi. Pravi *Mehlschmiedor koszťobolja-Liniment* je najboljse szredsťzťvo proti reumaticznih csontobolnih bolom. I naj veksi bolovi henjajo za kratki csasz po upotreci toga szredsťzťva. Vsze la gvüсно delajocsa szredsťzťva sze lahko dobijo prave vrszťe vu lekarni *Jozsefa Mehlschmieda Györ* (Vidi med oglaszah).

Nazaj dobleno szrecco znamenüje nazaj szpravleno zdravje zato opominamo nase esitatele na nepremagljivo hitro i szigurno delujocsi Fellerov Elsa-Fluid, cena ednoga tucata franko 5 koron i na oprobane i vecs pola po hvaljene Fellerove Elsa-pilule, iz sterih 6 skáťl kosta 4 kor. Tevi dve domacsivi szredsťzťva doktorje i betezsni vszigdar holje hváľijo, i ne bi szmela manjkati ni iz edne hise. Ar mnogo nies vredne szredsťzťva hváľijo, to miszľimo, da haszek vesinimo nasim esitatelem, da je opominamo od patvorine i preporacsamo njim, da sze vszigdar sz vüpanjom obrnejo na ete adresz. Eugen V. Feller, lekarnik, Stubica, Trg szenja, broj 154. (Zagrebačka zsupanija).

Nezadovoljen.

Goszť (natakari, kelneri): Kakse delo je to. Eden tucat semle prineszjeo i szamo eden mali falacsek pecsénje!

Dobro je povedo.

Zsenszka (csemero): Lahko szí nazáj neszťete vasega papagája. Celi den szamo to krics: „Vi szťe szťára compernica...!“

Trzsec: Vej szam pa pravo miloszťivnoj goszťpe, ka je ete ftics prevecs csedna szťvar.

Szenja vu blizsanjih okroglinaj.

- Apacs** (Abstall na Stajerszkom), strti ponedek po Vüzmi, szept. 9., tretji ponedek v okt.
- Beltinci** (B-latine, Zalavn.), jan. 20., febr. 24., apr. 25., jun. 27., jul. 15., nov. 5.
- Bogojina** (Bagonya, Zalavn.), máj. 19., szept. 4.
- Cankova** (Vaš-Hidegkut), máre. 19., v ponedek po Cvetnoj — i po sv. Trojsztva nedeli, na Rupertovo v szept., nov. 11.
- Cmurek** (Murek na Stajerszk.), marc. 17., krizsni ponedek jun. 26., aug. 24., szept. 29., okt. 28., dec. 6.
- Csákány**, febr. 25., maj. 2., jun. 8., aug. 6., szept. 8. i 29., nov. 25.
- Csakovec** (Csáktornya), febr. 3., v ponedek po Cvetnoj nedeli, jun. 30., aug. 3., okt. 13., nov. 25.
- Csesztreg** (Zalavn.), jan. 19., maj. 16., aug. 25., okt. 31.
- Csrensovci** (Cserencsóc), máj. 3., szept. 14.
- Deklezsovje** (Deklezsin), jun. 18., aug. 21.
- Dobra** (Neuhaus), prvi ponedek po 20. aug. i 1. nov.
- Dobrava** (Alsó-Domboru pri Dravi), marc. 19., maj. 16., jul. 13., dec. 9.
- Dobrovnik** (Dobronak), v ponedek po Tejl ovom, i jul. 25.
- Dolinci** (Nagy-Doline), jun. 16., dec. 6.
- Ehrenhausen** (vise Spielfelda na Stajerszk.), jan. 20., na zsalozten pétek, maj. 9., szept. 24., nov. 22.
- Fehring** (Borinje, na Stajerszk.), v ponedek pred Pepelnicov, v tork po strtoj posztnoj nedeli, krizsni tork, aug. 6., szept. 21., dec. 21.
- Feldbach** (Vrbna, na Stajerszk.), jan. 25., marc. 10., maj. 1. i 25., jun. 28., jul. 26., szept. 24., nov. 6. i vszaki drugi tork meszeca aprila, aug., okt. i dec. zsvinzsko szenje.
- Fürstenfeld** (na Stajerszk.), v ponedek po tretjoj posztnoj nedeli, krizsni ponedek, jun. 24., aug. 28., okt. 28., v ponedek po Miklosovom; apr. 15. i nov. 15. zsvinzsko szenje.
- Gleichenberg** (na Stajerszk.), febr. 24., jun. 8., aug. 2., okt. 21.
- Gornja-Lendava** (Grád, Felső-Lendva), marc. 28., jun. 20., aug. 16., szept. 29., nov. 30.
- Gornji-Szinik** (Felső-Szőlnök), jan. 1., maj. 1., jun. 1.
- Hodos** (Vasm.), marc. 10., jul. 5., aug. 19., okt. 4.
- Kanizsa, Velka** (Nagy-Kanizsa), vszaki ponedek pred febr. 2., pred Vüzmom, Riszálami, aug. 15., okt. 15., dec. 8. (Celi tjedn szenje)
- Kapela** (Kapellen v Szlovenszkih Gorical), prvo nedelo po Vüzmi po Mar. Magdalen. pe Maloj mesi.
- Kerka-Szt-Miklós** (Zalavn.), vszaki prvi tork po febr. 16., apr. 23., jun. 10., aug. 6.
- Kermedin** (Körmend), febr. 3., marc. 12., apr. 5., maj. 10., jun. 24., jul. 20., aug. 24., szept. 21., okt. 18., nov. 11., dec. 13.
- Koprivnica** (Kapronca na Horvats'kom), febr. 3., marc. 26., maj. 4., jul. 2., okt. 28., dec. 7.
- Kottoriba** (Kotor), marc. 9., jun. 27., szept. 30., nov. 30.; i po maj. 3. i szept. 14., prvo nedelo.
- Krapina** (na Horvatszkom), marc. 19., maj. 5., i 16., jun. 27., jul. 16., aug. 13., szept. 10. i 29., nov. 11., dec. 6.
- Krizsavci** (Tót-Keresztur, Vasm.), apr. 16., jun. 4.
- Krog** (Korong), maj. 4.
- Küzdoblanji** (Kuzma), na den v nebosztoplenja Jezusovoga.
- Legrad** (Zalavn. pri Muri i Dravi), marc. 12., nedela sv. Trojsztva, aug. 24., nov. 2., dec. 13.
- Lendava** (Alsó-Lendva), jan. 25., po drugoj posztnoj nedeli v csetrtek, na velki csetrtek, po sv. Trojsztvi v csetrtek, jul. 28., aug. 28., okt. 28., pred Bozsicsom v csetrtek.
- Lentiba** (Lenti), febr. 22., apr. 10., dec. 6.
- Letina** (Letenye), vszaki prvi ponedek po febr. 24., po v nebosztopejnji G, po jul. 22., aug. 20., okt. 4.
- Lipnice** (Leibnitz na Stajerszk.), vszakoga meszeca 25. zsvinzsko szenje; prvi ponedek po Szvecsnici, maj. 1., jul. 25., nov. 11., drobno szenje.
- Lotmerk** (Luttenberg na Stajerszk.), vszaki kvatni tork i velki tork.
- Lubdreg** (na Horvatszkom), apr. 30., jul. 16., szept. 8., dec. 21.
- Marburg** (na Stajerszkom), vszakoga meszeca drugo i strto szredo.
- Martjanci** (Mártonhely), maj. 6., aug. 6., nov. 11.
- Monoster** (Szt.-Gotthárd), vszaki ponedek po csetvérih Kvatrah, na velki csetrtek, maj. 1., jul. 22., okt. 18.
- Nedela** (Péterhegy, Gornji-Petrovci), jun. 4., jul. 4., szept. 8., okt. 28.
- Nedelica** (Dráva-Vásárhely), marc. 10., jun. 15., v ponedek po Angelszkoj nedeli, dec. 13.
- Novi-Grád** (Német-Ujvár, Güssing), prvi deo po Szvecsnici, velki ponedek, prvi den. Tejl ovom, aug. 2., szept. 1., okt. 30., dec.

- Obranja** (Halbenrain pri Radgonji), apr. 25., okt. 7.
- Ormos** (Fridau), na zsalosztén pétek, maj. 25., prvi ponedelek po Jakobovom, szept. 21., nov. 11.
- Őri-Szt.-Péter** febr. 28., mare. 21., maj. 18., jun. 20., aug. 1., nov. 4.
- Prelog** (Perlak), na Fasenk, v tork po Riszáláh, v tork po Jakobovom, na Miklosovo.
- Ptuj** (Pettau), apr. 23., aug. 5., nov. 25.; vszakoga meszeca pro szredo zsvinszko szenje.
- Puzsavci** (Pálmafa), jul. 13.
- Püconci** (Battyánd), máj. 28., jul. 10., szept. 10., nov. 10.
- Rába-Szt.-Márton** (Szv. Martin pri Zsenávei), drugi ponedelek po Vüzmi, aug. 10., nov. 28.
- Radgonja** (Radkersburg), 14 dni pred fasenszkim pondelkom, v tork po sv. Trojsztva nedeli, aug. 10., nov. 15. Vszakoga meszeca prv tork zsvinszko szenje.
- Rakicsan** (Batthyánfalva), mare. 26., v tork pred Riszáláh, jul. 2., aug. 16., okt. 8.
- Razkrs** (Rác-Kanizsa), prvo szredo po Vüzmi, maj. 16., jun. 24., aug. 10.
- Spielfeld** (na Stajerszkom), apr. 16., jul. 6. okt. 16., dec. 28.
- Straden** (pri Cmureki na Stajerszk.), na zsalosztén pétek, maj. 4., aug. 16. nov. 2., dec. 28.
- Strass** (pri Spielfeldi), mare. 10., jun. 8., aug. 16., nov. 30.
- Strigova** (Stridó), mare. 19., jul. 22., szept. 30., dec. 4.
- Szelo** (Tótlak, Vasm.), prvo nedelo po Szrpnoj Mariji i po Miklosovom.
- Szentgyörgyvölgye**, febr. 19., apr. 12., jun. 8., aug. 10.
- Szobota** (Muraszombat), v tork pred Fasenk, v ponedelek po Csarnoj nedeli, strti ponedelek po Vüzmi, jun. 24., aug. 24., okt. 15., dec. 6.
- Szombathely**, pred Fasenk, pred Jürjovom, pred Tejlovom, pred Malov Mesov, pred Andrásovom — v tork i vszredo.
- Szrdiscse** pri Dravi (Bolstrau), mare. 17., apr. 25., maj. 12., aug. 24., nov. 15.
- Szrdiscse** pri Muri (Mura-Szerdahely), maj. 1., jun. 2., aug. 19., okt. 26.
- Szv. Ana**, Nemska- (St. Anna am Aigen), v ponedelek po strtoj posztnoj nedeli, jul. 26., aug. 28., nov. 11.
- Szv. Anton** (pri Sv. Lenardi na Stajerszkom), apr. 28., jun. 22., v szoboto pred Malov Mesov.
- Szv. Benedikt** (Szt.-Benedek, Vasm.), pred Pepelnicov, po posztnih Kvatrah, po Cvetnoj nedeli, po jeszenszkih Kvatrah, pred Bozsiesom — vszigidár v ponedelek.
- Szv. Düh** (poleg sv. Jürja na Stajerszkom), aug. 24., dec. 13.
- Szv. Jelena** (pri Osakovci), maj. 22., szept. 22.
- Szv. Jelena** (Pertocsa, Perestó), aug. 18.
- Szv. Jürrij** (Vizlendva), apr. 24.
- Szv. Jürrij** (pri Radgonji na Stajerszkom), febr. 3., apr. 15., nov. 21.
- Szv. Jürrij** (pri sv. Lenardi), apr. 22., aug. 12.
- Szv. Kríz** (pri Muri na Stajerszkom), v ponedelek po Csarnoj nedeli, maj. 3., jul. 26. nov. 6.
- Szv. Kríz** v Medjimurji (Mura-Szt.-Kereszt), maj. 3., szept. 14.
- Szv. Lenard** (v Szlovenszkih Goricah), jan. 20., maj. 19., okt. 4.; v ponedelek po Beloj nedeli, jun. 24., aug. 2., nov. 6., zsvinszko szenje.
- Szv. Szebescsan** (Szt.-Sebestyén), jan. 20., apr. 20., jun. 15., dec. 21.
- Szv. Trojica** (v Szlovenszkih Goricah), maj. 4., na sv. Trojsztva nedelo, aug. 15., na jeszenszko kvatarno nedelo; v ponedelek po posztnih Kvatrah, v ponedelek po sv. Trojsztva nedeli, aug. 28. i v ponedelek po jeszenszkoj kvatrnjoj nedeli — zsvinszko szenje,
- Tisina** (Csendlak), febr. 25., v ponedelek po nedeli sv. Trojsztva, szept. 9.
- Toplice** (pri Varazdini), pred Matjasovim, pred Jozsefovom, pred sv. Cirilom i Methodom, pred zvisanjom sv. Krizsa, pred Martinovim v ponedelek; maj. 1. i 15.
- Törniscse** (Turnicsa), Csarnoga tjedna v eserttek, v ponedelek po beloj nedeli, v eserttek pred Riszáláh, na Antolinovo, v eserttek pred Velkov Mesov, na den po Maloj Mesi, okt. 4.
- Varazsdin** (na Horvatszkom), apr. 24., jun. 24., jul. 25., nov. 5., dec. 21.
- Vasvár**, jan. 27., mare. 15., maj. 4., jun. 13., aug. 10., szept. 29., nov. 10.
- Verzsej** (Wernsee pri Muri na Stajerszkom), maj. 6., szept. 29., nov. 30.
- Vidovec** (Mura-Szt.-Vid.), apr. 25., okt. 18.
- Wildon** (nizse Gradca na Stajerszkom), febr. 24., na vüzemski tork, jul. 2. i 22., szept. 29., nov. 25.
- Zala-Egerszeg**, febr. 14., prvi ponedelek po Cvetnoj nedeli i po Jürjovom, v tork po Riszáláh, jul. 22., szept. 9., okt. 28., nov. 30., dec. 28.
- Zala-Lövő**, apr. 1., maj. 13., aug. 29., nov. 5.
- Zsenávei** (Gyanafalva, Jennersdorf), febr. 14., maj. 12., aug. 23., okt. 4., nov. 25.

Sto na imánje szvoje zalozseno poszojilo

== scse vzeti, naj sze z vüpanjom obrne ==

k Orszacskej Zemlo-poszojilnici Málih Vértov

(Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete)

Budapest, V., Géza-utca 2. szám

(v lasztivnoj hisi), steva od szvojega sztajenja

38,114

poszesztnikom dála
poszojilo

vsze vküper

134,737,250

koron

Poszojilnica da vednáko velke i mále zalozsene poszojila, nego predjen najem je, na szredujih i málih poszesztnikah pomore. Zató

poszojilo zse od 300 koron dá.

Sto velki zsoj placšije za szvoj dug, po pomoesi poszojilnice szi lahko pomaga na szvojoj zsmécsi zsoa, ár poszojilnica ne szamo fál poszojilo dá do polojne vrednoszti imetka, nego vün plácsa sztári dug i za malo plácsa hitro i gvüsno oprávi okoli dolibriszanja sztárih dugov i tabuleranja novoga poszojila potrebno vsze pravdene dela.

Na tálanje na parcele

Duzsniik vszákó leto dvakrat plácsa. Vszákó pot zvün zsoa i sumo plácsa. Potem sto pod esaszom duga placšila rédno oprávlja, tiszti esí doli preteese esasz plácsa, od szvojega duga je celo szloboden.

i na naszelbino da poszejilnica na 66²/₃ dotikajoes 75% gorivzéte cembe prevees vugodne poszojila i na szébe vzeme poleg male plácsa penezno, pravdeno i in zseleiszko oprávlanje tálanja na parcele. Na te namen szvojega zavüpanoga tam domo poslje, steri hitro i poleg zsele sztránk oprávi celo delo. Z posezbnim oglaszilom tálanja z radosztjom szlüzsi poszejilnica.

Poszojila poszojilnice sze poleg zselenja, duzsniika nazaj plácsajo vu 20, vu 30, vu 40 ali vu 50 letah. Nego duzsniik poleg szvoje zsele celo sumo brezi káksenove taksze ali sztroskov gda stécs lahko nazaj plácsa.

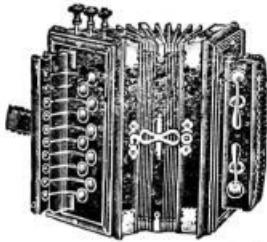
Na návadno pizmo poszojilnica velkim i málim poszesztnikom, vesznicam, drüstvam vsze zselno razodevanje brezplacsno dá.

CSÜDOVITNO FÁL CENE!

Od leta 1897 sztojécsa fabrika harmonik,

SEVERING ET COMP.

NEUENRADE, 201. N. (Westfalen)

z nadvzetjem razposila imenitne koncert harmonike iz cela vörsz-koga pera, ino sz vuzt-nic-kni glászmi prvoga réda, za sztalnoszti sterih porosztvo na szébe vzememo.

Cene:

na 2 zbora	10 kljupk	2 bremelbi	na 50 glásze	K 5-50
3	10	3	70	7-
4	10	4	90	9-
6	10	6	130	14-
2 réda	21	2	108	12-

Od boljshih na 1, 2, 3 i 4 réde umetni instrumentov na zselo zaman i brezpostno poslemo cenilo. Potem Kolumbia citere, verklni, goszli, fonografi, polifoni, harmonike vuztne i. t. d.

Popravljanje je rédno i fál.

Zse dolgo let posiljam mojim küpcom na njihovo najvékso zadovolnoszt prave amerikánszke antimagnetikus plomb

Szamo 4 K sz z lancom i tekom. **99. N. Roskopf szlob. horgonj-remontoir-vöre**

vu vesarnom imitivanom oclnom ali nikkel toki, z prednjim szl. sztánom emalleanim, 26 vör hodi, dobro repasszirana, z dobriim szlanjom piszmenim na 3 leta, v zoeski kosze jelena, z nikkel lancom i z anhengszlhom K 4.-, 3 talatje K 11.50. Rávno tiszta vóra z duplisim pokrivalom K 6.50. Fál „Roskopf“ vöre brezi plomba, katere máli vörarj i prodalci odavajo, po falati K 3.-. Penezi sze nazáj dájó! ali pa znameniti vu dobrom sztalni je doplacseno.

Naroesile z nadvzétjom ali po naprej notri poszlanih penezih oprávi

Konrad Jánosa

Brüx, 150 sz. (Csesko).

Gasz. kral. bir. prizseg. satzar.

Pohvájen z c. kr. ausztr. dezs orlom, z zlatni i srebrni auszstellung kepni ino iz celoga szveta pridí ocsmi vees kak 100,000 piszmami.

Z veesmi, kak 2000 kepih okineseno oznanilo na prosnoj vszaki dobi brezi placsila i postnaine.

Fál dela iz zláta i szrebra

z dobriim sztánjom piszmenim i z znamenjom.

Viktoria diamant prsztanek právo double-zláto, z znamenjom, na szrebro potégjeno zláto K 2.40, vu právom novom zlatom izvítáti K 5.-, iz 14 kar. zláta K 8.50, z právim diamantom K 16.-, 20.-, 24.- ino vise.

Prijátelstva prsztanek iz právoga szrebra, z znamenjom, eden szamo 80 fl. Rávno tiszta pozlacseni K 1.-, iz právoga novoga zláta K 4.-, iz 14 kar. zláta 8 koron, 7-vrsztni prijátelstvov prsztanek iz szrebra K 1.20, pozlacsen K 1.40.

Zaroesni prsztanek iz právoga novoga zláta, eden K 3.-, 4.-, 5.-, iz 14 kar. zláta, eden K 8.-, 10.-, 12.-, iz právoga szrebra K 1.-, iz pozlacsenoga szrebra K 1.20.

Za merilo posztfankov je zadó-zta eden papérec.
Kreol oringlni iz 14 kar. zláta K 2.-
Razloesni oringlni, brass, lanc na roko vu velkom odebiranji.

Poglej oznanilo moje. — Zgól-bicska ne ga, ár sze delo lakiko izmeni ali szo pa penezi nazáj poslejo.

Naroesile z nadvzétjom ali po naprej notri poszlaní penezi oprávi:

KONRAD JÁNOSA fabrika vör i stacün Brüx, 150. N. Csesko.

Proszte z 2000 lepni kepimi okinesano oznanilo moje, stero sze na prosnjo brezi placsila i postnaine posle.

Najboljsi je Flaster za Rane. Dr. Forti-ov

Escse do zdaj niksi flaster je ne doszégno toga dober szledek!!

Izvirno napravlanje Forti Ladislava.

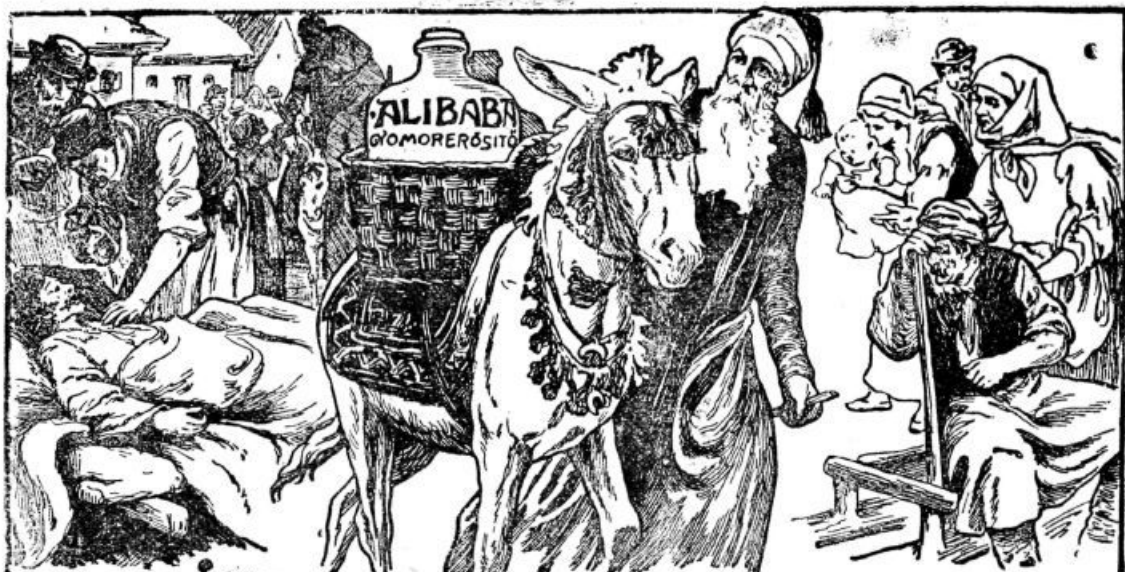
Zvünrédno celiven i boleznoszti vtihsajocsi szledek njegov pri vszakojacsokj rani, zgorenji, oteki i. t. d. vesazsi vtihsa boleznoszti, razprávi otok, lütro dá celiti rano, brezi toga, ka bi trebólo gori vrozati. Pri vuzsganji zszenskkih cekov sze sz najboljsim naposzedkom rabi. Küreessa oko celo preprávi. Gena 2 koroni, ménsi 1 kor. i najménsi 70 filerov. Dobi sze vu fabriki: FORTI LÁSZLÓ, BUDAPEST, II. kerület, Pala-utca 8. szsz. i vu prednjom szkladicesi v Budapesti: vu apotheki TÖRÖK JOZSEFA, Király-utca 12. szám, potem v Budapesti vu vszakój i na okroglini vu imenitnesah apothekah.

Izviren Dr. Forti-ov flaster za rane na zvünes-njom izvyezki je sz F. L. piszkmi doli zapesaten i no sz znamen-jom varsztya i podpiszkom rocsnim tü vidoesim opráviljen.

Forti Ladislav

Pazka! Opominam e. es. publikum, ka niksi flaster sz drügiim imenom, niti Ferti K., niti Forti György ali brezi imena naj ne vzeemo, ár io je vsze krivo, nego szamo izvirno delo Forti Ladislava. — Izviren Dr. Forti-ov flaster za rane bráni pravda, ponarejavec sze szigurno preganja. Szamo jazs mam na napravlanje doplacsanje od minisztra znótraszujoga dela pod N. 48,171 99 ino 56,589 904. Csi stoj krivo blago meni notri posle, tiszluga obdártem.

NE FABULA,

nego esizta pravica je, ka

MAZILO-BAJILO PROBAJO

tiszti, ki iz káksegi stécs zroka

VU BOLI ZSALODCA

trpijo.

Pa bi hitro preminoli bolni **katarrusi zsalodea**, tezsavi **kresi zsalodea**, neprijetne **moke zsalodea**, henjale bi **nevole iz zsmetnoga prekūhanja ino zsl-zobe izhájajoese ino**

bi sze zaesnolo **ZDRAVE KRV** ponovlanje,

esi bi

„**ALI BABA zsalodec krepesalo**”
rabili.

Kak pride: bol vu glávi, riganje, gorenje, nadūtoszt, bozsno esūtejnje viin metanje, zasztavljanje sztolca, kolika, moesno bitje szrea, budenje, tūesa na jetrah, bol na szlezeni, zlátna zsila, neték, nemirovnoszt zsil, rabimo vesazsi

„**ALI BABA zsalodec-krepesalo**”.

Cena ednoga glasa: z predpiszom rabe 2 koroni 50 filerov. — Na krajino: z troskami vréd na postli poleg naprej notri poslenja 3 korone 05 filer. brez postnine.

Cena ednoga duplisnoga glasa: 4 kor. 50 fil. — Na krajino: z troskami vréd na postli poleg naprej notri poslenja 5 koron 05 filerov brez postnine.

Pravo sze szamo pri narejavci dobi **HATTYU-(labud)-APOTEKA, Budapest VIW., Aréna-ut 124.**

Novina za tobakacse!

Vszigalica blizka
Kak sze pritiszne, vcsa-
szi szveti!

556. N. „Pipa za sumarc“,
prek sze ne zgori, obilno
zrezana, iz I. klasza edna
45 kr., tri 1.25 ranski, iz II.
klasza najboljsa 85 kr., tri
szamo 2.25. ranska.

590. N. „Mornarszka pipa“
iz naszledbe n orszke pene,
obkovana sz srebrom kina-
szkom, z imenitnim szárom
szárom iz lesza visnjovoga,
szamo 95 kr., tri szamo
2.50 ranska.

587. N. „Rocsna pipa“ iz
naszledbe morszke pene,
obkovana sz srebrom kina-
szkom, lepo sze da izkaditi
szárom z imenitnim szárom
szárom iz lesza visnjovoga, szamo
80 kr., tri szamo 2.15 r.

583. N. „Antique pipa“,
sz podobov szvári, iz
naszledbe morszke pene,
zse lepo izkajena, obko-
vana sz srebrom kina-
szkom ino sz imenitnim
szárom iz lesza visnje,
szamo 95 kr., tri 2.50 r.

Ta vszigalica sze prili-
cno lahko vu zsepi
noszi i vszakomi prepri-
trebna, ár z szproznim
sztiszkamjom vcsaszi le-
pa szvtioszt (za szvet-
lostz gradiscov i. t. d.
pripravna) s ve napraví.
Ta vszigalica je szvün
toga z lajnjsnoga csaszá
najbolje prakticsna na-
vszigalica cigarov. Cena
edna 45 kr., tri i ranski
25 kr.

586. N. „Antique-pipa“ sz
podobami zverin, iz naszle-
divne morszke pene, zse lepo
vün szkajena, obkovana sz
srebrom kina-szkom, sz ime-
nitnim szárom iz visnjovoga
lesza 85 kr., tri szamo 2.25 r.

575. N. Spic za cigare „konj i pes“
iz práve morszke pene izrezani, sz
jantarom. Eden 95 kr., trije 2. r. 70 kr.

582. N. „Dsünds-
noga-noheta pipa“,
iz naszledbe morszke
pene, obkovana sz
srebrom
kinaszkom,
prevecs le-
po izkaje-
na ino sz
imenitnim
szárom
visnjovoga
lesza szá-
I. klasza 15 kr., trije 40 kr., iz II. klasza
30 kr., trije 80 kr.

581. N. „Hisnoga goszpo-
czara pipa“
iz naszle-
divne morsz-
ke pene,
obkovana
szsrebrom
kinaszkom
lepo sze da
izkaditi, sz
imenitnim
szárom
visnjovoga
lesza 1.50 r., tri 4.25 ranski.

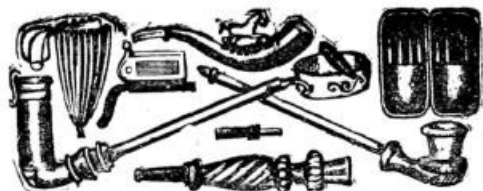
586. N.
Za du-
han meli
iz práve
kosze,
mocsen
poteg, iz
I. klasza 15 kr., trije 40 kr., iz II. klasza
30 kr., trije 80 kr.

559a. N. Skatlice za ciga-
rette, tobacsnice, toba-
kerke iz nikkela ali po-
szrebrane, fino zrezane,
edna 45 kr., tri i ranski
25 kr.

Dá sze narocsiti izkljuesljivo vu s'acum **Kertész Henrika, Wien, I., Wollzeile 34-F.**

Cela priprava za kajenje szamo 1.90 ranski.

Zdrava priprava za kajenje

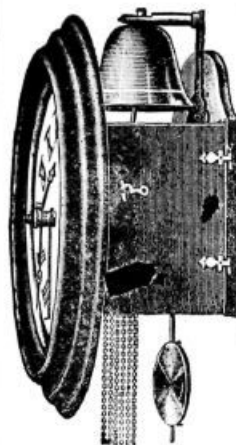
sztoji iz 10 najboljsih prilik za kajenje.

- 1 fina zdrava pipa iz naszledivne morszke pene, obkovana z srebrom kina-szkom,
- 1 pripravleni pipaszár,
- 1 meli za dohan iz kosze,
- 1 pripravna, nikkelizirana prilika za nazgati,
- 1 spic za cigare iz práve morszke pene,
- 1 sztisznjena mosznja za cigare,
- 1 imenitna doumcsa pipa z szárom,
- 1 spic za cigarette iz práve morszke pene,
- 1 nikkelizirana prilika, stera agar odrezse,
- 1 lepa poszdica za pepel.

10 falatov v e vküper szamo 1.90 ranski
kosta. — Z nadvztjóm sze dá narocsiti izkljuesljivo :

Pri **Kertész Henrika, Wien,**
I., Wollzeile 34-F.

Vekerca z glaszom zvana türma

iz prvoga réda, sztávba 30
vör bije, obüdjava z zvo-
nom velko glasznim, z rá-
nov, na gladko lakiranov, si-
roko 30 cm., sztran naprej
z glasom, z 3 máclami iz
zlätnoga bronza, z dobrosz-
tánjom vu piszmi na 3 leta

szamo **K 6.60**

Zgübicska ne ga. Lahko sze iz-
meni ali sze pa penezl nazáj
proszljjo!

Razpo-ülanje z nadvztjóm
ali sze pa suma naprej
notri poslje.

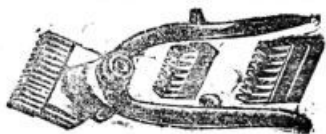
KONRÁD JÁNOSA

prva fabrika vör

BRÜX, 150. N. (Csesko).

Lepo okinesano oznanilo z vcsami od 2000 ke-
pami sze vszakomi zasztanj i brezpostninoposlje.

Szamo vu 2 ranska 40 krajearov
 pride moj právi solingen-szki masin za rezanje
 vláski, steroga na probo 14 dnéov z nadvzétjom
 posljem i sze zavézsem, ka pod 14 dnévah nazáj
 vzemem i ceno vesazi nazáj posljem.

Iz najboljšega solingen-szkoga ocela napravleni masin za rezanje vláski najfinese nikkelirani, pripraven rezati na trojno duzino, obszkrljen z tremi paszajoesimi glavniki k 3, 7 ino 10 mm. dugim vlaszam, ma dvojno vretenilo (sraube), vretenilo za gvšnoszti, rezerv pero, vu lepoj skáli, z razumnim predpiszom raba stoj stécs lahko vlasze rezse. Eden masin za rezanje vláski szamo 2 ranska 40 kr. Právi solingen-szki masin za odrezanje brádi szamo 2 ranska 20 kr. Zagvšena prilika, hitro brije szamo 1 r. 85 kr. Da sze narocsiti izklješljivo vu stacuni **KERTÉSZ HENRIKA**, Wien, I., Wollzeile 34-F.

Vszákoj szobi je na lepoto moja dobro idocsa Jockete vóra,

vu lepo zrezanom toki, vřpaesno dobra masina, 3 letno dobrosztanejje, kazáci i numere iz imitirane bele esonle, 18 cm. viszoka, szpřavlena, na zlátovszko bronzirana zsmesca, zvřnéedno fál, szamo **K 2.80**. Vszáko leto od 50,000 vees vřr poslem mojim křpcom na njihovo najveko zadovolnoszti. Ete broj v Ausztrii i na Vogrszkom edino sztoji i najveko znamenje gvšnoszti je. Najménso narocsilo z najvekov szkrlivovsztoj opravlam. Narocsile sze po nadvzétjom adreszirajo:

k Konrad János
 prvej fabriki vřr
Brřx, 150. sz. (Csesko).
 Od 2000 vees kepoj okinesano oznainlo na prosnje vszáci dobi brezti placila i postnine.

Vu Gyöngyös vársi sze je zgodilo. Vescér je domo prisla edna krava iz pásnika. Ednoga vértá je szpehala i vu práhi szkobácala. Vért je to velko szramoto ne trpo. so je na policaj. Tozso vértá krave, stera njemi szramoto visinila.

Policaj je szledécsi szod dao: Na tozso toga pa toga vértá (imé szam pozábo) vért krave je nika ne kriv. Krava je ne száma rada szpehala vértá, potem toga krava to návado zse od let tiszti má, gda je tele bila i gda je njo mala deca doszta esemerila.

Tak szam steo, tak szam popiszao.

*

Cigan pa zsidov na szenji. Cigan pa zsidov szta sze pogájala na ednom rdasi. Na szlednje szta szi v roko vdarila i pogodba je potrdjena bila.

Eden goszpod, ki je to glédo, bi rad znao, steri je ovoga znoro. Pito je cigana:

— Za kelko szi odo konja?

— Za deszét ranski.

— Kak mores ti ednoga konja za 10 ranski odati?

— Ne je vees vreden, kak za kozso njevogovo dajo. Na edno nogo je plantavi. Zsidov ga ne de mogo na 20 sztopájov gnati.

Goszpod sze obrné k zsidovi i právi: Kak mores ti za plantavoga konja peneze dati.

— Ne je plantavi; szamo potkov je bozsno goridjána. Popraviti dam i ne de vees planto konj.

Goszpod nazáj ide k cigáni. — Nori szi ti cigan. Tvoj konj je plantavi, bozsno je najmre potkováni.

— Roko njim křsnem, jasz szam szám rad tak potkov gori djao, naj miszli zsidov, ka je potkov kriva. Szlobodno dá un popřavlati potkov, konj de na veke planto.

Cigan je odiso. Goszpod pa esese ednok sok zsidovi. — Znás, ka je novoga? Cigán je pravo, ka je szam rad tak gori djao potkov, ka naj tebé znori.

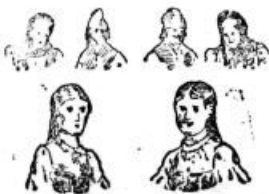
Zsidov je esemeren gráto i pravo: Znao szam jasz to naprej, ka me znori cigan, naj szamo zacsnem zsnjim. Zátó, gda szam njemi plácso, bozszen deszetnjek szam njemi dao.

*

Modroszt deteta. Mati, stera je szvojega szinsecsa z sibov narezala: „Ino zdaj mi povej, Francsek, zakaj szi bit bio?“ Francsek: „Viste, mati, kak szte nepravicsni ino hudi. „Bijete me ino szami ne vete, zakaj.“

Pred rabov:

Po rabi:

Edno nevolno familio notri pokázsemo nasim csítátelom, vszi szo kasljali, bol na plřsah melh ino heptiko ino od „Diana asthma-vřasztva“ szo sze za szsterne tjedne celo ozdřavili.

Ka preporácsa ete sztári naucsenik?

Znam jasz, ka je doszta moskov i zszensk na szveti, steri bol májo na plřsah, na prszah i heptiko: esese vees je táksih, ki sztálno kasljajo, ne morejo szpati, zszmetno zdihávajo, tak rekoes, lovjajo za zřák. Esese táksi szo jo, ki goszto májo nasec, ne morejo gori zkasljati, na poszteli doszta szedjijo i ne vřpajo doli lezsti. Tem na koriszt vřpam praviti, ka po ednoj rabi

Diana asthma-vřasztva zgornji teski boli minejo. Betezsniki, steri asthma májo, krv plřtejo, bol na szrci májo, naj dájó pri neszti to vřasztvo, ár tam, gde zdrávja ne ga, je zszvejnje ne vredno ednoga cvajara, ne ednoga filera. Cena vu izvirnoj skatli 3 kor. Na postí razposlje

ERÉNYI BÉLA, apotekar, Budapest, Károly-körút 5.
 Prednjo szkladicse: Apoteka Frankl Antalá v Szegedini, Felsőváros, Szt.-Györgytér.

Szlaboszt, bolezní csütñih zsil sze po
Dr. BRUN-ovim PERUIN-PRÁHI

(iz raszlin peru-inszkíh napravlen)

Znaménje.

gvísno vrácsiyo. Szamo dr. Brun-a Peruin-práh je pripravén zasztaviti vsze bolezní szlabosztí. Prepotrebén vuszlabosztí i pri zgüblenji krvi, vuszstáni vszeh szlabosztí, potem vu vszeh csütñih zsil, nájmre vu mig-ráni, boli gláve, vküperpotégnjenosztí zsil, pri szlokosztí i odnemognosztí, vu bledosztí vu bledosztí lica, pri ocsíh od plávíh rinesie okoli vzétih, vu szlabosztí pámeti, vu szstáni nej dobre vole ino nej szpánja, vu boleznosztí hrbta, zasztüsenji i drgetanji brezi zroka, esi sze veszéle drüzsbe ognéyo. Vu szstáni szlabosztí, pri drg. tanji rok i nogi, esi je malo krvi. Vsze iménävane boleznosztí csütñih zsil szo sze do zdaj po níksóm zdravili ne vrácsiie tak gvísno i popólno, líki z **dr. Brun-ovim Peruin-práhom iz raszlin peru-inszkíh napravlenim**. Ka nika ne skodi, za to dobro sztojím. Szkrovnoszt toga práha szamo jazs mam, záto proszim moj adresz dobro zapomliti. Cena edne skátle z pí-zmom, kak sze núca, **3 kor.**

Mazilo lica

naj boljse na szveti.

Csüdno haszní. Vu nísterníh dnévah lice naj rávi mlájse i lepse. Odszprávi grbe, oszzipnice, bradice, atke

kozse (Mitesser) i vsze drüge betege kozse poleg zagovornosztí. Níti zsvíoga szrebra, níti drügo kaj skodljívo ne ma vu szebi.

Velki tegel 2 kor., máli 1 kor. Práh za goszpé 1 kor. Seifa 80 fil. Moesnik za zobe 1 kor. Voda za lice 2 kor.

Regenerator.

Ne skodljívo szredsztvo za zadoblenje izvírne färbe szerih vlászíh. Vlászí gláve i lica sze morejo vszaki dén ednok namoesiti ino za 8 dnérov nazáj dobíyo szvojo izvírno farbo, potem sze po tjednah szamo dvakrát núca. Eden glas kosta 2 koroni.

Csi vu protini, reumi trpíte,

probajte

Mehlschmidt-ovo

Protin-liniment,

steri ognjiper, protin, reumo, bolezen rok, nog, hrbta i ledévjáh, szlaboszt rok i nog, bolezní, stere iz vdarjenja, od napujenosztí zsil, iz vünobrnejaja szhájajo, potem iz toga izhájajoese otoke gvísno vrácsi, kak zvüene nje i znótresnje vrásztvo. Delo njegovo vu najkratkesem esaszí sze pozna, esese vu najsztaresih bolezníh. — Cena 1 glasa je 2 koron. Za dugí núc je glas „za familio“, kosta 5 koron.

Dobi sze pri iznajdniki i pri jedino narejavei:

pr Mehlschmidt Jozsef apotekari,

vu Györi, Hid-utca 15. N.

potem vu drogua stacüni **LUX MIHALYA**

Budapest, IV., Muzeum-körut 7. N.

Naroesite sze z nadvzétjom oprávlajo.

Proszim posebno naso fál ceno opaziti.

„AUSTRIA”

szrebrni-ocel gvüsne kosze

szo brez dvojnosztí najboljše kosze szveta!

Jezero to szpoznajocsi piszem i nadnarocsebe hváli dobre nase kosze; nje koma stées vu návadnoj formi posljemo i za vszáké dobro sztojimo.

Duzsina kosze vu centimetrah	56 cm.	61 cm.	63 cm.	71 cm.	76 cm.	81 cm.	86 cm.	91 cm.	96 cm.	100 cm.	106 cm.
Cena edne vu koronah	1.05	1.15	1.25	1.35	1.45	1.55	1.65	1.75	1.85	2.05	2.10

Zaman:

pri narocsi 5 kosz:

Zaman: 1 patent, rinesica za koszo i 1 kamen za koszo.

Zaman:

pri narocsi 10 kosz:

Zaman: 1 kosza, 1 pat. rinesica za koszo i 1 kamen za koszo.

Zaman:

pri narocsi 20 kosz:

Zaman: 2 koszi, 2 pat. rinesicel za koszo i 2 kamna za koszo.

Narocsebe z nadvzétjom oprávi: **KERTÉSZ HENRIK, Wien I, Wollzeile 34 - F.**

Cenik zaszonj!

Dá sze izmeniti ali sze pa penezi lahko nazaj proszijo.

7 koron

Proszte na vas haszek zaszonj i brezpostnino lepo okinesano oznailo.

2411. N. csarna iz ocela remontoir-vóra

z esarnim ali belim emailiranim szláoon naprej, obroes okrog i obroes glasa iz double-zláta, z dobro notriposztávenov „Luna” sztávbov, na tri leta dobro szztajenje szamo

7 koron.

Rávno tiszta vóra z dvojnim pokrvalom **8 koron.**

Razposiljanje z nadvzétjom

iz Konrad János prve fabrike vör Brúx, 150. N. (Csesko)

c. kr. bir. prizeg. cenitelj.

Z c. kr. orlom ino szrebrniml kepami pohvalen.

Fál dobre vöre.

szamo K 7.60

Práva szrebrna remontoir-vóra, z c. kr. z namenjom, z emailiranim sztránom, z kazalcem sekund-minute, dobro regulirano K 7.60, z dvema iz szreba, pokrivalima K 11.50. poleg Roskopfa, horgonja, masina odpreta K 10. Rávno to z duplisnimi pokrivalmi K 13.50. Práva szrebrna, z namenjom, horgonj-remontoir-vóra z duplisimi pokrivalmi (3 szrebrna pokrivala i edno na pero pokrivalo) najholjše delo z 15 rubinti, z lepo emailiranim sztránom, z kazalcem sekund-minute, lepo delo, dobro regulirano, na tri leta szamo z obro sztoji vu piszmi K 15.

Zlatne i szrebrne vöre za zszenske vu velkom odebiranjí. Vszé vöre szo dobro gori potérganje, najholjše regulirane, potem dobrosztanje vu piszmi je oesiveszno pravicsno. Zgubicska ne ga. Izmeniti je dopúseseno ali sze pa penezi nazaj dájo. Narocsebe po nadvzétjom gori primle:

Konrad Jánosa

prva fabrika vör, Brúx, 150 sz. (Csesko).

Casz. kral. bir. prizseg. satzar.

Moj stacún je z c. kr. ausztr. dez. orlom, z zlatni i szrebrni auszstellung kepil i od vszeh krajov prislih, od 10,000 z vecsmi piszmihl polvájení. Nasztáven je leta 1887. Vszaki dén pridejo narocsile, sterc opravla vees, kak 100 person. Z vecsmi, kak 2000 kepil okinesno oznailo na proszno vszákí dobi brezí piacsila i postninc.

Pred rabov: Po rabi:

Eden polodelavszki pár pokázsemo nasim esítátelom, iz steroga sze vidi, ka betezen vu szalodei i malokrvnen kak szí je vkúper pobro szvojo moc i zdravje od dve skátli Diana-pilul.

Ka preporácsa ete sztári naucseni?

Zelaj pa sze od tisztih sesém poszkrbeti, sterih beteg izkluseljivo iz bolov szalodea i malokrvnoszti izhája. Od koga doktor ali razumna baba to právi, ka malo krvi ma, tiszti szí naj **Diana-pilul**, ar sznarocsi edno skátlo

mo od njih je poszvedoceno, ka szo najbolse i najzdravese krv szprávlajocse hisno szredsztvo. Komi rad szalodec boli, ki ne ma teka, ki otok ma vu szalodei, naszlezeni, na jétrah, koga szalodec ne prekúha lúramo, ki bléde ali szute betezsne harve lice ma, sto je poleg roda szloki, vu kom ne ga krvi i dosztrakrát njemi je mrzlo ali sze pa koma potégne, sto poleg roda betezsno krv ma, sto bol obiszli ma, sto od scrophule izhájojocsem betegi trpi, tiszti szí naj li vzeme Diana-pilule, ar une prinesezjo blagoszlov vszákomi betezsniki, ki je do zdaj meo vúpánje, nego ozdraviti sze je ne mogo. Cena edne skátle Diana-pilul 3 Kor. Na postí sze szamo 2 skátli posleta. Po postí razposle

ERÉNYI BÉLA apotekar, Budapest, Károly-körut 5. Prednje szkladisce: Frankl Antal-a apoteka v Szegedini, Felsőváros, Szt.-György-tér.

MILIO lüdih trpi vu glisztah i vu boleznosztu zsalodca.

Za trost i na pomocs trpécsomi lüdsztvi, stero vu glisztah i boleznosztu zsalodca trpi, gliszta z glavov vréd po granát kapszulah brez i boleznosztu, z dobrim sztajenjom, vu najkratkesom caszi (6 minul) sze celo odsene. Práva sze dobi szamo: vu **Schneider Jozsefa** apoteki v Resici, Fõ-utca 200. sz. (Délmagyarország).

Znaménje

To inenitno vráštvo brez i boleznosztu, hitro i gvúšno odsene i za to sze dobro sztoji. Ne skodi, esi veszái stoj ne ima gliszta. Sztaroszt sze more popiszati. **Po právdi obranjeno.** Edna skátla z dopiszkom núcanja za znótresnje i zvúnesnje dez-ele kosta 8 koron z nadvezétjom ali sze pa peneci naprej notri poslejo. Gliszta kázsejo szledéca znaménja: bledo lice, potreli pogled, modra farba okoli ocsi, itvánoszt, kasel, zavlácseni jezik, bozsno kúhanje vu zsalodci, esi ne dí-i hrána, drúgocs pá parvoszt, bozsno csútejnje, omanca, vrtejnje. pri práznom zsalodci esi kaj gori pride esese do gula, esi szline sze vkúper szprávjio, otok tela, kiszilija vu zsalodci, gorenje vu zsalodci, veckrát gorriganje, kres vu esrevi, poválanje, gibanje, pikajocsa, gori pijocsa boleznoszt vu esrevi, rogátanje szrea, nerédnoszt obrácsanja krvi vu zsilah, najbolje pri zsen-szkal, goszta, po szluesnju boleznoszt glávna, nagnjenoszt na zsaloszt, nezadovolnoszt zsitka, prosnja szmrti. Ta práva sze szamo dobi: v **SCHNEIDER JOZSEF** apoteki, v Resici, Fõ-utca 200. sz. (Délmagyarország). — Milio lüdih sze je zse zvrácsilo od toga vráštva!!

LEPI HUSZÁR MUSZTÁCSI

Znaménje

SCHNEIDER JOZSEFA apoteki, v Resici, Fõ-u. 200. szám. (Délmagyarország).

PRÁHI MOCS DÁVAJOCSI. Proti vszákajocskoj szlabosztu, namre proti szutomu betegi, malokrvnosztu szlabosztu, kresi, szlabosztu zsil i. t. d. je najbolje i najbolje gvúšno vráštvo. Po skátie 2 ranska 80 krajo, cela skátla 5 ranski. Dobi sze szamo pri **Schneider Jozsefi**, apotekari v Resici, Fõ-u. 200. sz. (Délmagyarország.)

PIJANOSZT

Znaménje

sze dá vrácsiti po miliokrát z o dobrim dokázom núcanim o „**ANTEBETEN**“-om. To szredszto, ár níksega zsmaha ne ina, pijanomi esloveki sze lahko dá brezi njegovoga znánja. Edna skátla 2 ranska 20 krajarov. Dve skátli, stero sze núcajo pri velkom pijánci, 4 ranske 40 krajarov kostata. Doszta neszreesnih, ki szo szlugi bili pijánsztva, sze je nazáj dálo szvolj familiji i eslovecseni narodi, z ednov reesjov, milio i milio lüdih sze je zvrácsilo iz grozovítvoga i grdoga pijánsztva.

Doszta zahválnih piszem imam. **Pazmo**, ka krivo blágo ne kúpimo, vu drúgih mesztah szo tá szredszta kriva i brezi haszka. To szredszto sze szamo vu **SCHNEIDER JOZSEFA** apoteki dá kúpti v Resici, Fõ-utca 200. szám. (Délmagyarország). Vu drúgij apoteki sze to szredszto ne dobi. — Posilanje sze vu szkrivnosztu obdrzsi.

BOL ZSALODCA. Vszakojacski neték, bozsno prekúhanje, katarrus zsalodca, gorenje vu zsalodci, vunmetanje, mrzsenje, kres zsalodca, rávno tak vszakojacsko bozsno csútejnje hitro i gvúšno sze da vrácsiti z **Essenciov zsalodca**. Máli glas 1 kor. 30 fil, velki glas 2 kor. 50 fil. Szamo velki glasi sze razposlejo. — To szredszto inenitno sze szamo dobi vu **SCHNEIDER JOZSEFA** apoteki, v Resici, Fõ-utca 200. szám. (Délmagyarország).

Proti püscsanje vode vu poszteli

szredszto. Izkusano szredszto, hitro pomore. Edna skátla 3 ranske 50 krajarov.

Peszek i kamen. Proti toj velkoj boleznosztu za polesanje i zdravljenje najbolje szredszto je **DLURETIN**. Edna skátla 1 ranski 80 krajarov.

Zsmeten beteg plész Vídovov, zemle metanje, kres zsilie, matrnca i. t. d. sza najbolje gvúšno vrácsi po szredsztvi proti zsmetnoml betegi. Edna skátla 2 ranska 80 krajo. Csi sze trije ranski poslejo, postnina je z tém plácsana. **MAXILO** tak zváno mazilo za kilo, mocno, gvúšno szredszto. Edna skátla 1 ranski 50 kr. **VODENI beteg**, zsuti beteg i. t. d. sze najhitreje vrácsi po **HYDROPON**-i. Eden glazs 1 ranski 25 kr. Tá szredszta sze szamo pri **SCHNEIDER JOZSEFI** apotekari do-bijo v Resici Fõ-utca 200. sz. (Délmagyarország.) — Jezero i jezero zahválnih piszem je prislo. — Izposilanje vu szkrivnosztu sze obdrzsi.

Jorgó János

vörar, c. kr. pravd. priszeg. cenitel, export iz blaga lispa, zlata i srebra vu vsze dezsele Wien, III/4., Rennweg 75.

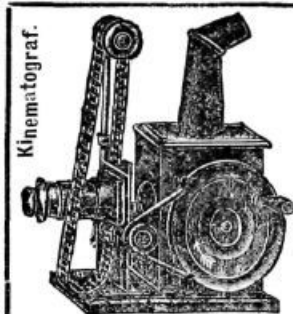
Proszte moj velki cenik od 1000 vecmi kepami zaman i brezi postnine. Verno, szolid izsluzsanje. Velke delavnice za nove vöre i za popravilo. Vu zsepo vöro vszake vrszti za 40 kr-ov novo pero denem.

Kratki izpisz iz cenika:

Prava svicsarszka nikkol-Roskopf-horgonj rem. vöra obräcsa sze na kamlah.	frt 2.—
Vu pravom nikkol toki cilinder rem. vöra z francuskov svicsarszkov sztavhov, na kamlah sze obräcsa	frt 2.40
Prava srebrna remontoir-vöra	frt 3.20
Prava srebrna-svicsarszka-Roskopf-horg.-rem.-vöra	frt 4.20
Prava srebrna-svicsarszka-Roskopf-horg.-rem.-vöra, na kamlah sze obräcsa, z 3 srebrnimi pokrivalma	frt 5.—
Zselezne poti „Omega“ vu ocelnou ali nikkol toki	frt 9.—
„Omega“ ločnoszti vöra vu srebrnom toki	frt 12.—
Prava szbrna, za zseuszke rem.-vöra, obräcsa sze na kamlah	frt 3.60
Prava 14 kar. zlata zseuszka rem.-vöra	frt 9.—
Pravi srebrni goszposzki lanc, 15 grammov zsmetu	frt 1.—
Pravi 14 kar. zlati goszposzki lanc, 12 grammov zsmetu	frt 15.—
Pravi 14 kar. zlati pecsatnjek	frt 3.—
Pravi 14 kar. zlati goszposzki lanc	frt 7.—
Prava 14 kar. zlati navubnica	frt 1.50
Pravi 14 kar. zlati prsztanek, z kaksim stees kamlom	frt 2.50
Dobra vekeca v nikkol toki	frt 1.20
Dobra vöra na szteno z sztavhov, stera bije, z 2 maclama	frt 1.70
Mala okrogla zöra na szteno	frt 1.10
8 dñih hodecsa aöra z cveketalom, bije, z 2 maclama, 130 cm. duga	frt 11.—
Vöra z cveketalom, bije, 95 cm. duga	frt 5.50

ino vise. — Za vszako kupleno ali popravleno vöro dobroosztanje na szebe vzemem.

Naj sze dosztaja na mojo ime i na numero hisno 75. paziti!

Kinetograf.

Za deco i za odrasene prevecs interesant (vabiven)

kak „Laterna magika“ sze tñdi lahko nñca, 38 cm. viszoki, z treh farb pantlikami masinszki (flim), z 12 glazsenimi kepami, z lampasom petroleumszki, z reflektorom i z pisznom, kak sze nñca, celo szpravleno, vu skätli K 17.— Z tom kinematografom sze vszäkomi tak lñbleni kepi gibajosci lahko na szteno vrsejo. Sztavba masina je prevecs tocsna, dobra i prosztna, tak ka vszäko dete lahko z njim dela.

Rävno sze dobi vu **Konrad Jánosa** prvot fabrike vör Szesko. — Z vecmi kepni olepano oznanilo od kinematografov, od laternih magikov, od masinov na szapot, od del za spilanje i. t. d. sze dobi na prosnju brezplacno i brezi postnine.

KUKOVICA VÖRA

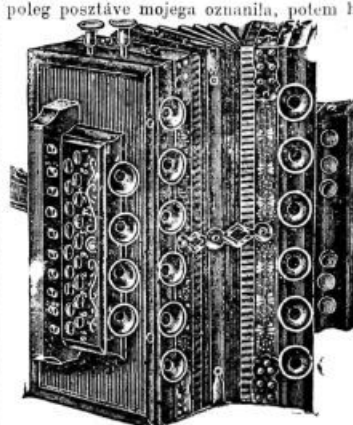
szamo 3 ranske 90 kr.

Iepo zrezani prednji szträn (kazalo), sz leptotjov ftlesa sz stevilkami iz esonte i sz kazalcami iz esoute, sz Iepo zrezanim cveketalom (pendel), vöre oznanuje, 33 cm viszoka, z 2 na zlatno barvo bronziranimi, na formo borove skäfke napravljeni maclami, z skotszkov sztavhov dobro reguliremov. Na 5 let piszmeno dobroosztanje. Izklusljivo sze ðä narocsiti z nadzvetjom:

pri **KERTÉSZ HENRIK-I,**
Wien, I., Wollzeile 34—F.

Na pogléd 30 dnévov

poleg posztäve mojega oznanila, potem brezi zgubieska poslelem z nadzvetjom 663. N.

„Harmoniko prijätelsztva lüdsztva“, ij vszäkomi dozes njeno nepmagljivo dobroto. a harmonika ne szamo za klupke (klappen) mä poleg dobroosztajenja nezazlomljive spiräl pära, nego esese i za basszuse i za zräcsne klupke. — Harmonika mä 10 klupke, 2 premebi, dvojno vbiranje, 48 glaszov, 3 obroves, trompeto z piszno lesescsesmi mahagon, csarnimi laticami, z piszanim obobom, z nikkelszki kovänjom, z dvojnim mehcom, z varhom krajov ilo z szhränbov. Velikosz 31 x 15 cm. Edna 7.40. So a za szamo vesenje k vszäkoj harmoniki brez pläcsa. Iz falesih i mënsih harmonik za vesenje, posebno za deco, edna K 2.50, 3.20, 3.80, 5.20, 5.80. Iz finesih harmonik edna za K 8.60, 9.50, 10.40, 11.40, 13.50, 14.20 sze vu mojem oznanili najde.

Za moje harmonike szo ne pläcsa mauta, är vze szo na Cseskom napravlene. Proszim, lo v pamet vzeti. Zgubieska ne ga, är sze blägo lahko izpremeni ali sze pa penezi nazä jäjo. Narocsile z nadzvetjom oprävla

Konrad Jánosa

stacun instrumentov na ercbregi. Brüx, 150. N. Csesko.

Z vecmi od 2000 kepov okinesani cenik na prosnju vszäki dobi brezplacno i brezi postnine.

Pred rabov:

Po rabi:

Szrečna szam

od steroga hipa

DIANA-LICAKREM ino DIANA-SEIFO

rabim. Ne näjde sze ni eden lisaj, ni edna kraszta, ni edna oszpicnica na mojem lici. Zäto vszäki — moski, zseuszka — rabi Diana-licakrem i Diana-seifo, är je poszvedoesceno, ka je to edino szredsztvo proti oszpicnicam, szräbi, mitesser, bradicam. Cena 75 — 75 krajearov. Na postvi razposle narejavec:

Erényi Béla apotekar, Budapest, Károly-kört N. 5.

Prednje szkladisce: Apot. Frankl Antala, Szegedin, Fel.öväros, Szt.-Györgytér.

Tü notri pokäzsemo edno goszpo, stera je Diana-licakrem ino Diana-seifo 6 dnevoov rabila ino vsze oszpicnico szvoje i szrah zgubila.

Boga blagoszlov je dober zsalodec !

Nego eslovik tãdi ne szme zamãditi z szvojov boleznov, naj postãje dragi dar Boga, zdravje. Doszta bi sze resilo od szvojih groznih trplejnj, esese vecs njih od nezracsunanih boleznih, esi bi poleg dũsne veszti pazili na to, naj vszako dete, vszaki gorizras-ni vszaki den reden sztolec ma; isztinszki blagoszlov je pri hisi

Doby-ova cukrana Kaszkara-pilula,

stera je proti zsmetnomi sztolei, sztavlanji sztolea, sztavlanji vãtrov, bozsnomi prekũhanji i naszledkom njihovim, proti boleznoszti glave i esrev, proti nadãtoszti, zlatnoj szsili, szlaboszti i vertoglavici za isztino gvũsno vracasjoeso szredsztvo. Z hvalov hvalijo nezracsunanoga broja ozdravljeni lãdje ino z velkim vũpanjom narocsijo doktorje szvojim beteznikom.

Proti szebi grehsi, sto to doma ne drzsi, ar brezi toga doszta nevol oszlobodi na szvojo familio, stere bi sze po nãci

Doby-ovih cukranih Kaszkara-pilul

gvũsno ogno. Sto potem lãbi szvoje zdravje, naj szzi da prineszti z vũpanjom, ino kak naj prle Doby-ove Kaszkara-pilule po etoã adreszi:

Doby, apotekar, Kalocsa, Fõutca 36. sz.

Prednje, szkladiscse: TÕRÕK JOZSEFA apoteka, Budapest, Király-ũtca.

Cena glazsa (50 zrn) 1 kor., nego esi stoj z szoszedom vkũper sztopi ino 3 glazse szzi na ednok narocsi, za 3 korone brezi postnine lahko dobi. Je edna szkatla za probo, 25 zrn, za 60 filerov ino 10 filerov na stempel, stero po naprej notri poslenih 70 filerov razposljem; 70 filerov va zapretom piszmi va stempelnah tãdi goriprimlem, nego na edno ime szamo ednok poslem szkatlo za probo, szamo za to, naj sze vszaki prepriasa, kak blagoszlovno szrãszstvo pri hisi je

Doby-ova cukrana Kaszkara-pilula.

Szrecsno vracasjoesa moes toga imenitnoga szredsztva, stero pozsene, popolno vesini v tragljivom deli esrev i pri drũgih boleznih zsalodeã

Darelli-owo Rebarbara-wino

napravleno z imenitnim moes dãvasjoesim tokaj szkim vinom, stero vszakomi ozdravljajoesemi esloveki ne szamo liki moes dãvasjoeso szredsztvo sze preporacsa, nego kak izpreambo va teli, hod krvi, prekũhanje preves pomagajoeso szredsztvo nepogojno haszni. Cena 1 glasa 2 kor., $\frac{1}{2}$ glasa 1 kor.

Ravno tam sze dobi vrasztvo po imeni

RESTITUTOR

za ribanje konjov, stero je pripravno dragse i va zvũnszkih dezselah napravlene Restitutions-tekoesine nadomesztiti. 1 glas 2 kor. 40 fill.

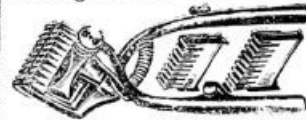
Dobrih i fat instrumentov izposiljanje po ceni fabrikarskoj.

Instrumentov stavlin. Bräx, 150. (Česko). Vees, kak 2000 kepni

Poleg poslave nasega izposiljanja, ki dá prines-
zli, nika ne zgubi, ár küpleno
čelo lahko izmeni ali nazaj dobi svoje
peneze. Goszi za vesenje brezi lacesen:
zse K 4,50, 5,50, 6, —, 6,80, 7,00, 8,00
zse dobijo. — Goszi žvane Concert-
guszi K. 12,50, 13, —, 17, —, 20, — Go-zli
za muzikálno društvo z močnim gla-
szom K 24, —, 28, —, 32, —, 36, — Privat-
guszih kosta K 50, 60, 80, 120. Loesee
guszih kosta K —, 80, 1, —, 1,50, 1,80, 2, —,
2,50 ino visje. Pikkolo, zvezle v naj-
boljšem izdelki K. —, 90, 1,60, 2, —, 3, —, 4, —,
ino visje. Klarinete v najboljšem las-
tivnoszi K. 9, —, 11, —, 12, —, 14, —, ino visje,
Citere, harmonike, okarine i. t. d. v
najvešem vru odbiranju Naročbo po
nadvzeljom ali po naprej poslanih pen-
ez vesini KONRAD JÁNOSA erobreszen
kúpszato zn: nilo na prosnje vszaki dobi brezi plaesila i postnue.

Na proba 30 dnéov postem moj právi
solingen-szki masin za rezanje vlászi

z nadvzeljom 2 ranska
50 kr. i sze zavózesem, ka
vu oszem dneval nazaj
vzemen i peneze za njega
nazaj dam. Masin za ro-
zanje vlászi je 16 cm.
dolgi, iz najboljšega očela
je napravljeni, fino nikkelirani, z 32 zobami z 3 pastazoesami
glavniki, k trojnoj duzsini, 3 mm., 7 mm. ino 10 mm., z
rezory perom, vu fin-m kartoni, zvazek poraba tak, ka vszaki
vesazki lahko rezse vlászi. Čelo pripravljeno szamo 2 ranska
50 kr. Z perom zakritim 2 ranska 75, z perom z vratnilov
priliszajenim, za brjacee 4 ranski, masina za odrezanje bradi
2 ranska 20, skárje za koszminje kunjov 2 ranska 25, skárje
za žsivino 2 ranska 25, skárje za pszo 2 r. Priptava za br-
jenje i r. 80 kr. Brilva i F. Razpósilanje z nadvzeljom iz
stacuna poszesznika kriza rimszkoga szv. Petra rédi,
LATEINER LEONA, Wien 191, Wollzelle 31. Čenilo na pro-
snje brezi sztrskov.

Zacsúdenja
vredna nevina!

Szamo 3,50 ranski.

Dubro regulirano! Na 5 let
dobro sztajenje!

Csúdo szveta

je zse vees let glasšovitna

moska

lepotija priprava,

stera iz 30 fúlatov drágocni-
h i pripravnih del ino iz
edne horzonj sztavbe Ros-
kopf-vóre, sztoji, namrees:

- 1 dobro idoesa, práva horg, szlav-
be Roskopf-vóra,
- 1 fini dublé zlati naperszje láne,
- 1 skátla k horg sztavbe Roskopf-
vóri,
- 1 poleg najnovese mode dublé
zlati prszlánek, z brill, nasez-
ledbov,
- 2 dublé zlativi gombi na man-
szete, vszidár nove ozstajejo,
- 3 gombe na prszí szrakice,
- 3 pat. dol zse vugibajoesse gombe
za goler,
- 1 szviljeni olsztik, szvetel ali kni-
esen,
- 1 prevecs lepi i pripraven notiz
za zsep,
- 1 skátla 30 pripravnihi píszalni
mi recsmi, namrees: papir
za píszmo, kuvert, stil pera,
pivni papir i. t. d.
- 1 toíl, zsepno gledalo sz dobrim
glavnikom,

- 1 prevecs dobra kefa za musz-
tace vu lepom toki,
- 1 celluloid prijemke zsepni
nozs sz prilikov zobe
trehúli, z szlicov za vúha,
sz prilikov za nohete,
- 1 pat. derzsalo olsztikov iz
nikkela,
- 1 prevecs elegantna igla za
olsztik iz zlata poleg mode,
i mojszja za kor. iz ledra,
- 1 bees-ki nikkell bleistift sz
drzsáom pera i. t. d.
- 1 právi lepó izkajeni spie za
cigare iz morszke pete,
- 1 moszja za cigare iz nasezled-
be ledra z sportnim keponi,
- 1 pripravna zsepna prilika
za nasezganje,
- 1 prilika, odrezse cigar, iz
nikkela,
- 4 spaszne dela, prevecs szo
sze poszrešsile, na szmeh
nagucjo.

To 30 drágocene lepe recsi sz dobro idoesov pravilno horg,
sztavbe Roskopf vórov vred szo vees vredno, kak dvojna ceni
tú pokazane cene ino szamo 3 ranski 50 kr. kóstajo. Z nad-
vzeljom sze dájo naroeszi i va stacuni novin KERTÉSZ HENRIK-a,
Wien, I., Wollzelle 31-F.

PENDUL VÓRA K. 8.50

Z 3 letni píszmenim dobrosztajejom.

Ete francuske miniatúr pendel vóre
szo 71 cm. dolge, poleg kepa tok
je iz orejovoga lesza, szvetlo lis-
česése, lepo izrezano, ceni K 8.50.
Pendul vóre, z močnov, 8 dni hod-
esov na pero-pendul-sztavbo, 1 fajta,
fino, 89 cm. dolgi tok iz orejovoga
lesza, prednja sztrán bela, emali-
rana K 14.50. Rávno tiszta pol
i cele vóre bije K 17.50. Pendul
vóre z máclom, na pol i cele vóre
bije (dvá mácla), najlepša, elegantna,
vu 110 cm. dugom, lepo lisčesesem
toki iz lesza orejovoga K 25. Rávno
tiszta (2 mácla) 140 cm. dolga, vu
lepo lisčesesem toki iz lesza orejo-
voga K 29. Rávno tiszta z ponávla-
esov masinov na fertal vóre (3 mácli) K 41. Imenúvane
vóre sze dobijo i z gong bijenjom (gláz-zvona vu túrmi),
ceni visesa vszki od fajte vóre. K 1, —, 1,50, 2,50,
4, —, 6, —. Ete vóre za volo lepoga izdelanja szo
lepo i elegantno pohóstvo. Sztojesse vóre, vóre na
szteno, v kúhinjo ino vekerce vu velkom od-biranji.
Poglej oznanilo. Naročsile z nadvzeljom ali po naprej
poszlani penez oprávi.

KONRAD JÁNOSA

prva fabrika vór Bräx, N. 150. (Česko).

Z vees, kak 2000, kepih olepano oznanilo na prosnje
vszaki dobi brezi plaesila i postnue.

Pred rabov: Po rabí:

Ednoga tezsáka notri pokazeseo
nasim esitatelem, steri je vu bo-
leznoszi zvúnesnoj tú popisza-
noj trpo ino po mázanju 2 tjedna
je celo dober poszto.

Ka preporácsa ete sztári naucsenik?

Poleg moje szkusnje opominam vszáksega boleznega mládoga i
sztároga rojaka, ka od

Nerven-essenc-a ino Nerven-mazala

ne ga boljsega na celom szveti vu táksih ledli, steri iz zmra-
zenja, prehlajenja ali napunjenozti zsil izhajajo. Táksi bolezni
betezi szo profin, otok, reuma, rezanje esont, bodilji, pikanje,
trzanje, zmartudenje, vnetje (vsziganje), otok sleze, bol zoba,
bol hrbta (vu krizsali). Potem Nerven-essenc-i i Nerven-mazilo je eden kines za tiszte, ki iz
zgodnj popisznih boleznih szo sze do zdaj popolnoma ne osvobodili, esi vesazki 0-40 let
zse trájajo. Cena dvoje domaese szredsztva 1 ranska 60 kr. Na postli poslje narejavac:

ERÉNYI BÉLA, apotekar, Budapest, Károly-körut 5.

Predujse szkládiceso: Apoteka Frankl Antala v Szegedini, Fehérváros, Szt.-Györgytér.

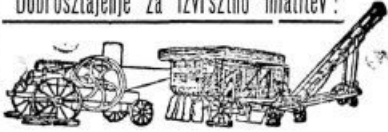
Najnovese premie:

Pohvaljen vu leti 1905. na razstavi Nagy-Enyed z veľkov krasznov diplomov. Leta 1904. na razstavi Dicsősésmárton z 5 krasznimi diplomami pohvaljen. Leta 1903. na razstavi Beszteree z 2 srebrnima kepama pohvaljen. Leta 1903. na razstavi Kolozsvár z 3 krasznimi diplomami pohvaljen. Leta 1902. na razstavi Pozsony z 4 diplomami pohvaljen.

Kállai Lajos

fabrika **Budapest, VI., Gyár-utca 50.**

Dobrosztajenje za izvršno mlátitev!

Szveťa najprosztesa i najpopolnesa motorpriprava za mlátitev.

Kállai Lajos-ovi motori szo esüdno proszteni, vszaki vert z lahkim ga vodi i med hisami z szlamov pokritami szo tüdi lahko mláti.

Masinszter ne potreben! Najfalese delo! Cenik zaman i brezi postnine! Fál cena na rate.

Te motor-priprave za mlátitev na najvékso zadovolnoszt delajo:

pri Baron Kemény József goszpodi, Marosnémeti (Erdély),
pri Tóth Péter Bagi goszpodi, Csantacrér,
pri Zeyhfalvi Zeik Daniel főispan goszpodi, N.-Enyed.
pri Alsó József János goszpodi, Hosszúfalu (Somogy m.)
i vu vecs sztotini ménsih-véksih vérsztvah orszaga.

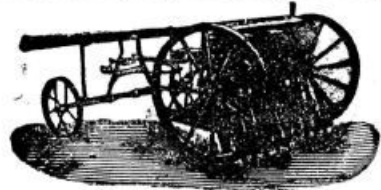
Kállai Lajos-ove motor priprave za mlátitev, stere szo szo vu nasoj domovini vsze povszéd za najizvrštnese szkazale, vertom vognszkim szo najtoplese preporacsajo.

preporácsa poleg celoga dobrosztanja Benzinmotor ino elektricsno benzinlocomobil pripravo za mlátitev z dvojnov sztavbov za csisztsenje.

!!! Edino sztojecsá novina!!!

Automat kontrolirajocsa i zagotovlena zahlopka. Benzinlocomobili z patentiranimi dvakrat csiszcsajocsim mlacami szo pod N. 50. vu Gyár vullici vszikkár vu deli vidijo.

Za teh najnovesih motorov rászirjavanja volo iznüticani masini na ogen szo izpremenijo. Posozsed meszto za polszke masine: Masini na ogen, m ini, geplni, masini za szejanje, masini za rezanje szecske i repe.

Koca za konje

celo velka, szamo 95 krajcarov,

ni eden poszesztnik konjov ne more biti brezi imenitnih

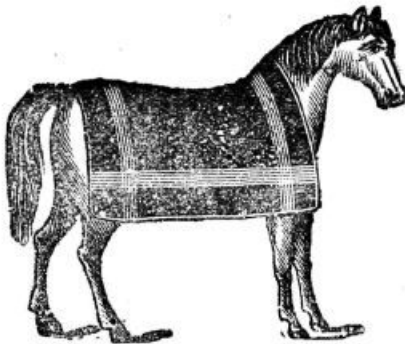
strapa-koc za konje, vodo prek ne púsztijo,

celo szo velke, iz poszebno kuszte, tople brünn-szke volne szo rédijo, potem konje od vszakoga prehlajenja zavarvajo ino njihovo zdrávje vszígdar obdrzsijo. Strapa-kocze za konje szo dobijo vu vszakój barvi ino za volo velkoga odávánja vu szledecasah zväredno fal cenah szo odávajo:

- 1 koca za konje, v celój velikocsi szamo 95 krajcarov.
- 2 koci " " " " " " szamo 1 ranski 85 kr.
- 4 koce " " " " " " szamo 3 ranski 60 kr.

Z nadvzétjom szo dá narocsiťi pri prodajalci:

Kertész Henrik, Wien, I., Wollzeile 34-F.

Pred rabov: Po rabi:

Notri pokazsemo eden mladi mesterszki par, ki vu betegah tu popiszanih leta dni trpeli ino na szlednje szo celo zvrásili. o o o

Ka preporácsa ete sztári naucseni?

Neszpametni sztári-mládi, mozsi, z-sene, ki szvojo boleznoszť vrásiti zamüdijo, nika ne márajo in na szlednje ne morejo celo zvrásiti, kém zsmetno ide voda i pod tem escse boleznoszť esülijo, kém je voda motna i krváva, ki boleznoszť májo vu mehuri, ki katarus májo vu njem, tiszdi szí naj ni edno minuto ne premisljavajo, nego k jedino izkusanom i szredsztvi szo obrnejo, steromi ime je **Erényi-ova Injekció i pilule.**

Naj ne zamüdijo te nevarne betege, ár to szo vretine szledi iszhájajocsim teskim, sztoforme najbozszejsim bolom. Cena vsze vküper 5 koron. — Na posti razpo-íla narejavec:

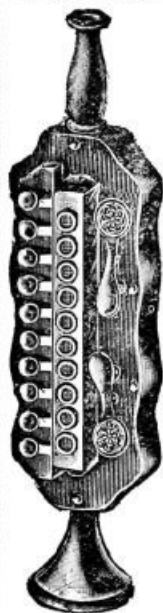
Erényi Béla apotekar. Budapest, Károly-körút 5. sz.

Prednje szkkladisce: Apoteka Frankl Antala v Szegedini, Felsöváros, Szt.-György-tér.

Pravi Kállai Lajosovi motori sze szamo Budapest, VI., Gyár-vullica pod 50. N. najdejo.

Pravi Kállai Lajosovi motori sze szamo Budapest, VI., Gyár-vullica pod 50. N. najdejo.

Brezi vodilela,
Brezi vcsenja,
brezi znánje
kot

na „**pihajocsom
akkordeon**“ - i
„**Zsveglafon**“ - i

stoj stécs lahko pesz-
mi, valcere, marse
szvira. Pri gosztü-
vancsarszkom i drü-
gom zabávlanji je
prevecs preparáciasa-
no. Vszákomi instru-
menti sze

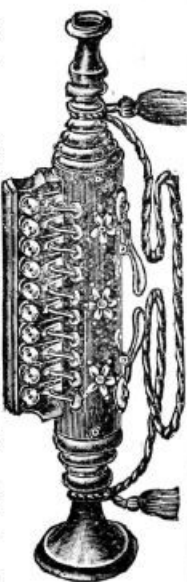
**sola za szamo
vcsenjë**

z piszmon, stero sze
lahko razmi, podá.
Dá sze prinészti z
nadvzétjom od

KONRAD JÁNOSA

stacüna instrumén-
tov na crebregi.

Brüx, 150. N.
Gsesko.

2087. N.

Zsveglafon

z 10 klupkami, z 20
glaszmi, z 3 baszus-
mi, vu formi valéka,
duzsüna 40 cm. 4 kor.
trije falatje 11 Koron.

366. N.

**Pihajocsi
akkordeon**

z 10 klupkami (klap-
pe) z 20 glaszami, z
2 basszusma, dugi je
36 cm., 2 kor. 50 fil.,
trije 7 koron.

Práve szolingszke britve.

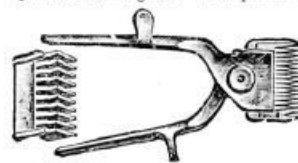

Za vszákó od
méne prinészti
dáno britvo
celo odgovo-
noszt na szébe
vzemem, ár
moje britva iz naj-
boljsega angluskoga szrebrnoga ocela sze naprávlájo. 85. N.

Dobra britva, fino leseséca, malo grabasztó zbrúseni nozs,
prevecs oztira, na csarno pófarbano drszalo nozsa K 1.50.
10. N. Prevecs dobra britva, fino leseséca, na 1/4 grabasztó
zbrúsená, prevecs oztira, na csarno leseséce pófarbano
drszalo K 2.-. 2. N. rávno tiszta, kak 10 N., nego na po
grabasztó zbrúsená K 2.40. 109. N. Prevecs fina britva, z
poszebim vu dobrom izdeli, na 3/4 grabasztó zbrúsená, na
esarno leseséce pófarbano drszalo, prevecs oztira K 2.80.
110. N. Najfinesa britva, vu izvrsztinom izdeli, na 1/2 grabasztó
zbrúsená, na esarno leseséce profárbano drszalo, prevecs
oztira K 3.50. — Dobrosztanejje! Dá sze izmeniti ali sze
pa penezi nazáj dájo! Oznanilo od 2000 vcsmi kepmi brezi
placsüla i postüine. **KONRAD JÁNOSA** stacüna, Brüx, 150. N.
(Gsesko).

Cena sze povrne.

Na probo 30 dnévov poslem mojo
právo lepo nikkelirano iz prve
fajte „Atlas“ solingszko masino za rezanje vlászih poleg posz-
táv mojsoga oznanila, najmre brezi zgübeska, naj vszákü szam
izproba i sze zagvüsa vu vüpacsnom núci masine. Masina za re-
zanje vlászih je naprávljena iz prve fajte solingszskoga
ocela, najfineso je nikkelirana,
36 zobov má, potem má 2
glavnika, steriva sze gori po-
tgétneta, potem z masinov
lahko rezsemo na 3. 7. 10
milimetrov duzsüno, z dvojmj
zaszükánim szeszetom, z sze-
lezom obracesanjá za gvüse-
nosztü volo, z perom vu rezervi, vu lepom kurtoni, z piszmon,
kak sze núca, potem lahko vszákü vlászé rezse. Masina celo szprá-
vljena 6 Koron, drüge fajte K. 5.50. Cena masine sze povrne, z
poszebnim tálom pri famüliáh doszta decé, ár vszi sztroski sze
zse vu prvom fertáli leta izplásüjo. Navadne masine za rezanje
vlászih, steri sze vu kratkom csasü pokvarüje, ne drzsim. Masini
za rezanje brádi, iz prve fajte, vrezsejo na duzsüno 1 mm., 5 K
Masini rezanje za konje ali za psze pri vértáh, ki konje i psze
májo prevecs potrebni, 5 K, iz drüge fajte K 4.50. Te blága z nad-
vzétjom razposüta **KONRAD JÁNOSA** stacüna, Brüx, 150. N. Gsesko.

Z vcsmi, liki
2000 kepmi ote-
pano oznanilo na
prosjüo vszákü
brezi placsüla i
postüine lahko
dobi.

TRŠZA CEPLENOGA SOLA

18 let sztoji i vu celom orszagi je szama, stera pri biro-
vüji notri zapizána firma. Vszákó jeszen i szprotoletje naj-
menje 60 fajt najmenitnese vinszko i za koztekt cepleno trszje
vu brojü vcs szto jezera vu pomén-anój ceni píszüli na oda-
vanje. Celo meszúo z jisztim vred, gde razté, je 112 plügov,
iz toga szamo glasza celoga szveta **DELAWARE**
trszje je 40 plügov, esiszta fajta. To je edina, stero ceplavüti
sprickali ne treba. Prevecs rodovitna. Brezi pokrivanja najbúso

zimo prek ztane i tak rano, ka vu najbole mrzлом meszúti zse na szredi szeptembra sze
more doli pobrati, ovak vküper sze poszúhsi, vino je pa med vszemi fajtanü naj-
szladkese i najmocnese. Daljsé dolpiszanje vu stampanji, z kepom grozla,
potem velki cenik z kepmi od sole trszza ceplenoga i od 60 fajt imenitnih rozg
i od droda za plot gradüti vszákomi zaman poslem vszákó leto, naj szamo szvoje
ime na znanje dá. **NAGY GABOR** velko poszesztünik trszza, Nagybánya. Pod imenom
„Deleware“ je zse doszta lüdhü drügo fajto dobilo i szadülo, zato naroesnik
more pazljiv biti.

DROT ZA PLOTE.

Ploti iz droda tak szüno sze
razsirjavájo, ka esese tam, gde
blanjé i late sze vu meszúti na-
pravlájo, zse szkoro vse pov-
szed drot núcajo, ár poleg to-
ga, ka zvünuredo dugo trpjüo
i jako szo lepi, szo tak fal, ka
eden meter plota sze za
40-50 krajcarov dá napravüti.

Pijansztvo

na greh i na ne-
volo pcla.

Pijen szam bio vszigdár, dokler szam Frankl-ovo szredsztvo

proti pijansztvi ne rabo Dnasz dén sze mi
zse mrzi vsze pitvüna. To esüdnü szredsztvo vszákomi preparáciam.
K. M meszar. — To szredsztvo je zse 1000 i 1000 famüliam mirno
zsvüenje szpravülo. — Notri sze lahko dá vu káksoj stécs pitvüni. To
szredsztvo ne ima nütü téka, nütü zdühe. — Za zdrávje ne nevarno.
Cena edne cele skatle — od stera menje sze ne poszúje — **5 koron.** —

Szamo vu 2 mesztáh sze dobi:

pri **Erényi Béla** apotekari, Budapest, Károly-körnt 5.
ino pri narójavécü:

Vu apoteki **Frankl Antala**, Szeged, Felsőváros 5.

OSZVOBODNIK BALZAM.

Tu vidimo, ka gláva familie méra, familia sze joesse ino od Boga csáka pomocs. Vu fom hipi kloncka Stevan vért.

Vidimo, ka Stevan vért pripovidáva, ka „Oszvobodnik Balzam“ je edno vüpanje un sze je tüdi od njega sztaroszti vesako, pa zse szo trikrát njegovo szmrt esakali.

Vidi sze, ka Stevan vért ednomi decsáki diktáiva, ka Naj sze dosztája poszlati 3 glase právoga „Oszvobodnik Balzama“ na posti, z nadvézljom.

Te kep kazse, ka je „Oszvobodnik Balzam“ priso; zsená notri dá betezsniki nisterne kapljice, hesi pa bolezne kotrige riba. Betezsnik sze zse boljse csüti.

Tu vidimo, ka hivsi betezsnik obszlúzsáva 25 leten jubileum, iz veszelja pozove Stevan vért, -to je njemi preporáceso „Oszvobodnik Balzam“ iz steroza zse 25 let vszáki den notri vzeme nisterne kapljice ino najzdravesi cslovik je poszto.

Zse ime njegovo kazse, na koj je dober „Oszvobodnik Balzam“, namen najprednjesi „Oszvobodnika Balzama“ je, naj trpécsi cslovecski národ nazáj dá zsvilenji, naj obdrzsi zsitek, naj na dugi esasz ga podugsa ino od mok celo oszvobodí. Záto je pa „Oszvobodnik Balzam“ tak narejeni, ka po rabi njega vszákojacski betezsnik — naj bo szári, moski, zsenszka, dete — obrambo nájde. Vu deli „Oszvobodnika Balzama“ sze nájdejo tiszte od Boga sztvorjene i darúvane jezeto forme vrasztva, po rabi sterih ne szamo na poti szlávimo najnevarnese bolezní, nego esese tam je nam na pomocs, gde zse vsze izmiszljene i najdragse vrasztva szo brezi haszka, esese pri boleznit, stere zse 30–40 let trajajo. Dosztim, stere szo zse za mrtve drzsalí, dosztim mládim i sztrím, kem je ne bilo za pomocs, je nazáj dao mocs, zjrávje do najdugsi let zsvilenja. Csüдно mocs „Oszvobodnika Balzama“ pokazsemo nasim esaszitím csitate- lom vu 5 kepah, gde sze vidi, kak sze je izvrcáso eden ocsa na szmrt betezsen od „Oszvobodnika Balzama“ ino kak esese za 25 let je bio najzdravesi cslovik po rabi „Oszvobodnika Balzama“ (Gléj 5 kepv i podpiszke). „Oszvobodnik Balzam“ sze rabi vu boleznih, stere od bozsne krvi i od drúgih betegov szo znosztali i ne sze zvrácássi; potem esüдне mocsí je pri boleznih, stere iz prehlájenja izhájajo ali iz nategnjenoszti; takse szo: oteka protin, reuma, rezanje, bol vu esontah, bodláji, pikanje, trganje, otok zsalodca, otok szlézine i jéter, bol vu hrbti, bol vu pol licah, bol zoba, bol guta i vúsztá, bol zsil, mrtve, zadrevene kotrige, trganje vu vúláh — na zdravilo zsil, na krepesilo ocsih „Oszvobodnik Balzam“ sze rabi pri boleznih, stere iz bola zsalodca i csreva pridejo; proti boli kresa zsalodca, kresa vótrov, proti gorenja vu zsalodci, netéki, bozsnomi prekúhanji, vunjësim vúsztam, proti trésliki, vrocsini, v glávo idej- nji krvi i boli glávi, proti kresi, boli obiszli i csreva i kresa vu csrevi, potem proti bitji i vkúper potegnjenji szrea, proti sztráhi i boli zsil, proti migreni i boli hrbta, proti szúhsenji, kasli, zsmetno- mi zdihávanji, asztmi i heptiki, proti vuzsgánji plücs, vrtejuji i omaci. „Oszvobodnik Balzam“ má esüдно mocs krv csisztíti, ne pozsene csreva, záto szlabi, szári, mládi v edno formo szlobodno rabijo. Poprek cí vzememo, „Oszvobodnik Balzam“ je edno domáceso vrasztvo, stero sze vu vszákom boli lahko rabi i vesaszí na pomocs je familii. Vu káksem stécs betegi szamo nisterne kapljice sze vze- mejo na cukri ali vu vodi, od zvúnaj pa bolécsé kotrige namázsemo i bol premine. Z ednov reesjov je „Oszvobodnik Balzam“ angel vszáke familie, záto vu vszákoj hísi pri rokah more biti, ka vu potrebcsini ga naprej vzememo. Glas právoga „Oszvobodnika Balzama“ 2 kor. Na posti najmenje 3 Glasi sze poslejo za 6 kor z pred- pizsom. Právi „Oszvobodnik Balsam“ sze nindri nedobi ino nindri sze ne more narocsiti, szamo vu etom centralnom szkladicsi:

TÖRÖK JÓZSEF, Budapest, Király-utca 12.

➡ **Vszáka narocsba sze vesaszí oprávi z nadvéz-
ljom vu celi ország.** ➡

Zlatni, srebrni ino nikel lanci za vöro,

v najfalesoj ceni, z dobrim sztanejnjom vu piszmi.

Oznanilo z kepami senki i brez plaosila.

Zgübieska ne ga. Delo sze laliko izmeni ali sze pa nazáj dajo penezi.

Právi szrebrni pancel lanci za vöro, z e. kr. znaménjom

15 gramm	K 2.40	50 gramm	K 6.50
20 gramm	3.—	60 gramm	7.60
30 gramm	4.40	70 gramm	9.—
40 gramm	5.20	80 gramm	10.40
		100 gramm	13.—

Právi 14 kar. zlatni pancel lanci za vöro, z e. k. znam.

12 gr.	K 36.—	24 gr.	K 64
15 gr.	43.—	30 gr.	77
18 gr.	50.—	40 gr.	100

Nikkel lanci za vöro poleg najnovese mode, eden falat 60 80 fil., K 1.—, 1.20, 1.40, 1.60, 1.80, 2.—, 2.40, 3.—. Poglej moje oznamilo. Duplisni lanc za gavalere, iz pravoga srebra, 35 gr. zsmeten K. 6.—. 14 kar. zlati 30 gr. zsmeten K. 84.—. Iz zlata double iz Amerike K 10.—. Iz prav. nikkela lanc, iz steroza viszi igla kazajoesa tále szveta K 2 50

Szrebrni lanc za ofzire 16 cm. dugi K 6.50. Nikkel lanci za ofzire, v razloesnih modal, po falati 60, 80 fil., K. 1.20, 1.60, 2.—. Naroesbe po nadvztetjom vesini:

KONRAD JÁNOSA

fabrika vör i stactñ
Brüx, 150. N. Csesko.

Proszté z 2000 lepni kepami okinesano oznanilo moje, stero sze na prosno brezi plaosila i postüine poste.

Právo blágo iz morszke pene ino iz jantara.

No bazár ali prosztó blágo!

Spic za cigare iz práve morszke pene, v dnaka forma, z právim dulcom iz jantara, z lepottjom iz jantara, 9 cm. dolgi, vu skátlici K. 2.50. Rávno liszi, najfinese napravleni, 10 cm. dolgi, vu skátlici K. 3.50. Rávno taksi spic za cigarete 8 1/2 cm. dolgi, vu skátlici K. 2.

Spic za cigare iz práve morszke pene, vugnjena forma, z konjom i z dulcom iz jantara, okoli 8 cm. dolgi, vu skátlici K. 3.—. Z dulcom iz napravrenoga jantara (galalit) K. 1.70. Rávno té lino napravleni, z kepom konja, 12 1/2 cm. dolgi, vu skátlici K. 3.

Spic za cigare vu formi vasczke pene, z dulcom iz právoga jantara, 7 1/2 cm. dolgi, vu skátlici K 2.40. Rávno taksi spic za cigarete K. 2.—.

Pipe (lule) iz lesza bruyér-szkoga blágo iz prvoga rüda. Iz právoga neprelomljivoga lesza bruyér-szkoga. Gladka gláva, z mocno vugjenov szrhánuv tekócsine, z pipaszárom iz lesza visnjovoga z cevjom szvilnatov, z dulcom rozsnasztiom, okoli 21 cm. duge 1/2 szamo i Kor. 50 filerov 22. Rávno tá, nego z rezanov glavov iz lesza bruyér-szkoga K 1.60. Vugodno i szühlo, záto csizto i nepremagljivo dobrega teka kajenje. Najvéksa zbera iz del za kajenje sze najde vu mojem ceniki, steroza na prosno brezplaosno i brezi postüine posljem.

Elegant na po duga pipa

Pipaszár iz lesza visnjovoga, z dulcom rozsnasztiom, pipa je iz práve morszke pene, elegant oprávena, z zsaeskoviz kozsze, 32 cm. dolga, K 2.60.

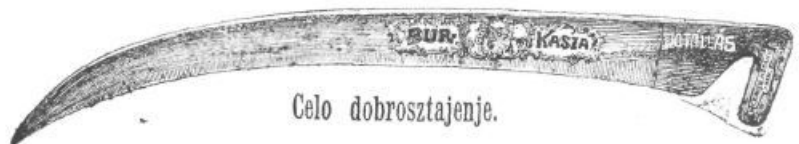

Véksa zbera sze vu oznanili mojem najde Z nadvztetjom ali po naprej notripes-**Konrad Jánosi** briki vör i stactñ Brüx, 150. N. Csesko. -- Z vesmi liki 2000 kepami okinesano oznanilo stojtes laliko dobi brezi plaosila i postüine.

Najboljsa kosza

na szveti

je brez dvojnószti bur ocel-kosza sz znamenjom varsztva konjenika ino japán-szka kosza sz znamenjom varsztva Togo generalisa.

Celo dobrosztajenje.

Koszo ne puszajoeso zaman i vesazsi izmenim. ak szo dobre te kosze, szvedoci to doszta jezer hvaleznih piszem. Pri naroesbi 5 ali 10 falatov naroesnik ne plaosa postüine.

Zaman dobi v-zaki cenilo sz kepami, sto to na kárti proszi. Jedno fabrikánszko razposilanje.

GRAUER MIHÁLY, KÖBÁNYA, Ó-HEGY-UTCA 5. ÉS 6.

Pazmo dobro na adresz i ogibllino sze naszledovanoga blaga.

Ka preporácsa ete sztári naucsénik? Od takasih betegov scsém gucsati, steri redkesi szo, nego bole szo zato hüdi. Taksi szo szerb, nezdrava kosza, szühi, z mokrimi lüszkami lisaji, kraszte, od szrba krasztne kotrige, od prhnjenoszi ino od skrábanja nasztajoesie gorecse boleznii, od mraza szerbécse kotrige, vecs formo boli kozsni, ekzema. Gvüšno szredsztvo pri zlatnoj zsili. Ki je do zdaj mogo na veke trpeti, un naj dá prineszti

ERÉNYI-ov ICHTIOL-SALICYL.

Za Bogom to je to prvo vrásztvo za vsze kozsne bole. Edna skatla 3 kor. Na postüi razposle narejavoc: **ERÉNYI BÉLA** apotekar, Budapest, Károly-kört 5. Szkladácsé: Apoteka Frankl Antal, Szeged, Felsöváros Szent-György-tér.

Eden vért tak pise; Szloven goszpod apotekar! Z veszeljem njim naznanim, ka od vu preminocsem tjedni poszlanoga »Erényi Ichtol-Salicyl«-a je celo mino moj szerb ino lisaji matere. Eden ucitelj pise: Szlaven Goszpod! Pokedob sze moja familia popolno osvobodila od szerbécsega bola kozse ino jasz szam sze tüdi zvráco iz boleznie zlatne zsile, primte mojo hvalezén. Edna mláda zsená pise: Szlaven goszpod apotekar! Znovics proszim edno skátlo Erényi-ovcga Ichtol-Salicyla, ár zse vidim, ka je to edino szredsztvo za preprávlanje lisaji, kraszt ino sztarih ran.

Varujte sže!

Obvarvajočes opominam vszákoga od kúpesije, naročesbe naszledbe mojih právkih obvarvanih szredsztv, tak i od njihovih brez cene prisztavkov, poszebno pa od krivoga blága dale odávania. Poleg 23. i 24. 8. kaznovane pravde vszákí, sto ne iz moje fabrike izbájajoči, potem drúgi, ne moj jedino právi z zelenim znaménjom apáce poleg pravde obvarvani **Thierry-ov balzam** ino naszledbe mojega jedino pravoga Centifolium mazila i drúgih mojih napravlemih del narocsi, ino naszledbe mojega jedino pravoga Centifolium mazila i drúgih mojih napravlemih del narocsi, kúpi, na szkladicsi drzsi, poszebno dale odáva, neproszlivomi i nevzsmlenomi kaznovovnomi preiszkovani i do 4000 Koron kazni sže vún dene. Tak i po narocsih, kúpesij i odávanih od poglavarsztva nedopúsesenih, z prisziljavanjom, z kriescim, pod drúgimi imenami preporácianih prisztavkov, stere szamo za zmesanje ludih vu trstivo prineszejo. Szamo moj z trgovszkimi varúvajočesim zeleni „Thierry-ov Balzám“ znanenjom opravlén balzam je

jedino právi **THIERRY-ov BALZAM.**

Na obesinszko zdrávje preiszkovan i preporácian.

Oprávlanje glasov pod trgov. birovszkim varsztvom primera sztoji. — Jedino meszto nareje i vretina narocсила je od poglavarsztva dopúsesena i po szodi szpelana fabrika balzama

Thierry Adolfa apoteka k „Angeli Csuvari“ Pregrada poleg Rohitsch-Sauerbrunn-a.

Ete balzam od znotra i od zúna haszni. 1. Nedoszéese moesi zdravilo je pri vszeh betegah plúies i perszah, oszlabi katarrhus, sztavi plúvanje, odprávi bolezo kaslanje ino izvrácsi iz sztárh betegov. 2. Imenitno moes ma proti zvuzsganji gerla, zamuknjenoszti i vszákóm gutnom betegi. 3. Vszákó preslika na veke odprávi. 4. Csudno vrácsi jeter, zsalodca, i csereva boleznoszti, poszebno kres vótka zsalodca, koliko i grizo. 5. Oszlobodi od bóla zlate zsile i zvrácsi iz Hámorhoide. 6. Tiho odzsene i csiszti krv, ociszti obiszti, odprávi hypochondrio i tuznoszt, poboljša ték i prekúhanje. 7. Imenitno pripomóre pri boli zoba, pri votlih zobah i gniloszti vúsztah, poprek vu vszákóm betegi zob i vúszt, odprávi riganje, szmrdljivost vúszt i zsalodca. 8. Dobro vráosztvo je proti gliszlam, sztroke-gliszlam, zemle metanji i epilepszii. 9. Od zúna je csudno moesi na rane, na nove i sztare zaceljené rane, na mezlike, na ognjoper, piscesajce, na zmrszce i zazsgane kotrige, proti grintam, szrápi, otéki kozse i szpokanim kotrigam i. t. d., odprávi gláve boleznoszti, súmenje i trganje, protin i boleznoszti vúh i. t. d. od vszega toga nász vesí predpisz raba. 10. Poprek sže dá rabúti od zúvanh i od znotrah, zavúpano vráosztvo, fál, brezi nevarscesine, stero poszebno za csasza influenze, kolese i drúgih kúg bi ne szmelo ni pri ednoj hisi faliti, kak prva pomoes. Edna proba bole poszvedosci i navesi, kak vsze eto piszalo. Te balzam je szamo te právi i ne krivi, csi je vszákí glas sz szrebrnov kljupkov zapreti, vu steroem je moja firma: **Thierry Adolf, apoteka k „Angeli Csuvari“ v Pregradi** zrezana; csi vszákí glas z zelenim znamenjom je oprávlén i vu predpisz je poviti, na steroem rávno tiszto zgodnjó znamenje varsztva i piszalo sže nájde. Vszákí drúgi, ne zmojov kljupkov zapreti i ne z zelenim znamenjom oprávlén balzam je krivi, je naszledba, stera kém je faleša, tem je bole nies vredna naszjedba. Pazímó zato na zeleno znamenje varsztva! Kateri krivo i naszlednivo blágo delajo, poleg právde znamenja varsztva na zgovornoszj pozovem, prodájalce krivoga blága szigurno preganjam. Gde moja balzama ne ga na szkladicsi, tam narocste zráven pri meni ino etak adrezst piste:

An die Schutzengel-Apotheke **THIERRY A. in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.**

Proti krivomi blági najbole zavarva zrávno narocsílo iz fabrike. Razposilanje szamo vu pat. izvúrnih skátlih po 12 málih ali 6 duppliszkih glasah sže godi. Na vszákó posto Ausztrie-vogresztkoga-országa brezpostno 12 málih ali 6 duppliszkih glasov 5 koron. V Boszno i Hercegovino 12 málih ali 6 duppliszkih glasov 5 koron 60 filerov. Menje kak 12 málih ali 6 duppliszkih glasov sže ne poslje. Razposilanje szamo ali za notriposzlane peneze ali z nadvzétjom.

Schutzengel-Apotheke

des. A. THIERRY in
PREGRADA.

Moes i uszpeh

pravoga CENTIFOLIUM MAZALA (prle CSÜDNO MAZALO.)

Z tem mazalom sže je eden 14 letni esontni mol, steroza szo ne miszlili sže zvrácsiiti vees, iz cela zvráceso. V najnovesem csaszí pa edna k raki szpodobna rana.

Centifolium mazalo, stero esese pri najteskesih, zúvúredno termih sztarih bolah, z najvéksim haszkom porabljeno szredsztvo, ár celenji ran i vtihsanji bolescin je esese do zdaj nepremágano, iz véksega sztoji iz esúdnih naturalnih vracsilnih moesih vu rudescim sesipki, „Rosa Centifolia“ nájdenih, potem iz teh zmeska z drúgimi dobrogá imena vracsilmi.

Pravo centifolium mazalo sže rabi: pri ranjenih perszah szenszk, sztávlanji mleka i ognjoperi, potem pri ranah odpretah i tekocini, pri otcsenih nogah i gniloszti csont, pri vdarjenih, szmeknjenih, sztreljenih, vszekanih ranah; pri odprávlanji vszega tihidsztkoga dela, na pr. glasa, trna, peszka, sreta; pri vszákóm otéki, izrásztki, pri karbunkulusi i raki; na szlednje pri pozsarnóm otóki, pri csrvi noheta, prvi delanji noheta, csi sže noge vu hodi ranijo, pri zmurzenih i zazsganih ranah, pri oranjenoszti sztareov i dece za volo lezanja, pri otóki gerla, krvávih otokah i súmenji vúh i. t. d. **Kem je sztarese Centifolium mazalo, tem je imenitnesi naszledek.** Zselno je, naj to brezi pára vráosztvo je pri rokah vu vszákój hisi. Od dve skatuli menje sže ne po-ila; razposilanje izklucsljivo za naprej poszlane peneze ali z nadvzétjom sže oprávi. Dvá glaska z pakivanjom, z postainov vréd 3 kor. 60 fil.

Vnoga szvedocsansztva mamó pri rokah.

Vszákoga proszim, naj sže varuje od kúpila nies vrednoga krivoga blága i na to naj pazi, jeli na glazsek z gornjo znamenje varsztva i moja firma: **Thierry Adolfa apoteka k „Angeli Csuvari“ v Pregrada** zazsgano. Vszákí glázsek povit more biti vu predpisz raba oprávlénim z tem znamenjom varsztva. Nadnarejavece mojega Centifolium mazala i prodájavece krivoga blága poleg právde varsztva szigurno preganjam. Edina vretina narocсила:

Schutzengel-Apotheke des **THIERRY Adolf in PREGRADA bei Rohitsch-Sauerbrunn.**

Pregrada poleg Rohitsch-Sauerbrunn-a. Thierry Adolfa, Pregrada poleg Rohitsch-Sauerbrunn-a. Vse ta napravljena dela vu pravoj kakorsnoszti sže dobijo vu apoteki k „Angeli Csuvari“ v Pregradi.

PRI VEKSIH NAROCISILAH CELO FÁLI!

Horgonj vőra prihodnoszti

— Szamo 5 koron. — práva svicsarszka antimagnetikus po Roskopf-iszl. horgonj-remontoire-vőra —

trdo, na kamlah sze obracsajoeso, szolid delo, email rana prednja sztrán, iz právoga varvajoesege plomba nikkeltok i nad delom z pokrivalom, 36 vőr hodi, okincsani i pozlacseni kazalci, dobro priprávena, z pizsmenim dobrim sztlánjom na 3 leta, po falati

Koron 5 Koron 3 falatje K 14.—
6 falatov K 27.—

Rávno tá z kazalcem secund-minut, na kamlah hodi, edna K 6.—, trije falatje K 17.—, 6 falatov K 33.—. Rávno tá vu esarnom ocelnom toki K 6.50, 3 falatje K 18.—, 6 falatov K 35.—. Rávno tá z duplismi pokrivalmi, vu právom nikkeltoki, brezi kazalca sekund-minut edna K 8.—, 3 falatje K 22.—, 6 falatov K 40.—. Rávno tá z duplismi pokrivalmi, vu esarnom ocelnom toki K 8.50, 3 falatje K 23.—, 6 falatov K 42.—. Rávno tá z duplismim pokrivalom, vu právom nikkeltoki, z kazalcem sekund-minut edna K 9.—, tri falatje K 24.—, 6 falatov K 45.—. Rávno tiszta vu právom szrebrnom toki, odpreta brezi kazalca sekund-minut edna K 10.—, 3 falatje K 27.—. Rávno tiszta, v posebnom mocsnom toki, z tremi pokrivalmi, z kazalcem szekund-minut edna K 12.50, 3 falatje K 35.—. Rávno tiszta, duplismo pokrivalo, v toki iz szrebra, tri pokrivala, z kazalcem szekund-minut edna K 16.—, 3 falatje K 46.—. Rávno tiszta, duplismo pokrivalo, v posebnom zmetnom, bogato zrezanom toki iz szrebra, z kazalcem szekund-minut, K 18.—, 3 falatje K 50.—. Ete vőre sze naj ne zmesajo vkűper z vőrami Roskopf-a, stere prodalci na vszákni nácsin hváljio. Horgonj vőra prihodnoszti za to szlűzsi, ka bi lűdsztvo za isztino szolid, dobro i gvűsno mero melo od eszasja i celo je pripravna i szpolni vsze, ka od edne dobre vőre zselemo.

Vszáko leto od 50,000 vees vőr razposljem mojim kűpcom na njihovo najvėkso zadovolnoszt. Te broj vu Ausztriji i na Vogrszkom szamo sztojėesi je najvėkso szvedoc-ánsztvo zagvűsėnoszti mojega staelina. Esese najmėnső narocsilo z najvėksov szkrbűlivosztjov oprávim. Vőre sze dájio izmeniti ali penezi brezi doli potėganja sze nazáj poslejo.

Narocsbe z nadvzėtjom oprávi :

Konrad Jánosa

prva fabrika vőr Brűx, 150. sz. (Csesko).

C. kr. bir. prizs. satzar. Pohváljen z c. kr. ausztr. dezs. orlom, z zlatni i szrebrni auszstellung kepami i od 10,000 vees pizsmami iz vszeh krajov szveta. Od 2000 vees kepov olepano oznanilo vszákni dobi na prosnjo brezi placšila i postnime.

Zrávem pri vredini szo kűpi 2 kor. 90 fl.

Vnocsiz szvetlim sztránom 3 kor. 30 fl.

Gor obűdjávajo-csa vőra, Vekerca

18 cm. viszoka, vu lepo lűcsėcsacur nikkeltoki, v vszákóm sztlánjido, da sze nűcati, iz dobre fajte, 3 leta sze dobro sztoji vu pizsmi za dobro i popolno hodejje.

2 Kor. 30 fl.,
3 falatje 8 Kor.

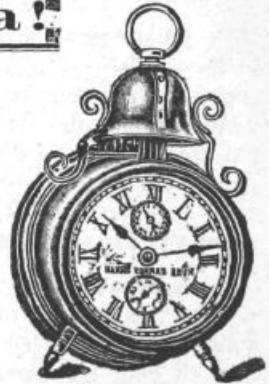
V nocsiz szvetlim sztránom, eden falat

3 Kor. 90 fl.,
3 falatje 9 Kor.

Novina!

ALARM VEKERGA Z DVŐMA ZVONCSEKIMA, 19 cm. viszoka, vu lepo lűcsėcsesem nikkeltoki, z hodejnjom horgonja, v vszákóm sztlánjido, vűpácsno, dobro delo, z dobrim hodejnjom, z velkim cinkanjom, potem zaszpati ne mogeše, eden falat Kor. 3.50, 3 falatje Kor. 10.—, v nocsiz szvetlim sztránom eden falat K. 4.—, 3 falatje K. 11.50.

ZVON VEKERGA 21 cm. viszoka, vu lepo lűcsėcsesem nikkeltoki, z dugim, mocsnim, lepoga glásza cinkanjom, z prilikov zapėrajoesov iz trdoga ocelnoga horgonja, najbolsa fajta 5 Kor. 30 fl. — Zgűbleska negal izmeniti je dopűsėeno ali sze pa penezi nazáj dajo.

Narocsbe poleg nadvzėtja ali po notri poszlanih penez vesini :

Konrad Jánosa

prva fabrika vőra, BRűX, 150. sz. (Csesko).

— Casz. kral. bir. prizs. szchatzar. —

Moj stacűn szo z casz. kr. ausztr. dezsėle orlom, z zlatnimi i szrebrnimi auszstellung kepami ino iz oeloga szveta prihájajoesmi, vees, kak 10,000, pizsmami pocsasztili. Zdignjeni je 1887. Vszákni dėn pridejio narocsbe, na izposilanje sze vees, liki 100 person nűca.

Prilicsen pokűp.

34 falatov skėri za jed iz gloria-szrebra

iz nepremenljivoga vszgdár beloga gloria-szrebra edna velka fabrika kovinoga blaga za volo dale dávava cele szvoje priprave, szamo za máloga vűn plácsanja szvojih delavcov za 6 ránkni dá, namrecs :

- 6 falatov fini sztolni nozsov,
  - 6 falatov amerikanszkoa gloria-szrebra vilic (rasosk) iz ednoga falata,
  - 6 falatov amerikanszkoa gloria-szrebra szlic za jeszti,
  - 12 falatov amerikanszkoa gloria-szrebra kavinski szlic,
  - 34 falatov szamo 6 ránkni. Rávno tet cena prie je trikűrt vees bila. Zaelno je, ka bi ta pripravna skėrih za jed vu ni ednom hisnogospodársztvi ne falila. Prevecs je pripravna za darovanje na gosztűvanje i drűge prilike. Z nadvzėtjom szamo prednje szkladisce raz-
  - 1 falat amerikanszkoa gloria-szrebra szlica za vűndevanje zsupe,
  - 1 falat amerikanszkoa gloria-szrebra szlica za vűndevanje mleka,
  - 1 falat dvojna szolenka,
  - 1 falat prevecs fina szvėmbica za cukor.
- Lateiner Leo, Wien, 1/91., Wollzeile Nro 31.

K drevi brezi korenja,

k vöri brezi pera, k masini brezi szapota, k kolom brezi potácsov je glihni eslovik betezsen vu zsalodeci. Zsalodec je za esloveka rávno tak velko delo, liki k drejvi szlisi korenje, k masini szapot, k vöri pero, potács k kolom: zsalodec je telo zsivoesa, gor drzsajocsa kotriga, gibajocsa mocs.

Csi je zsalodec betezsen, celo telo je betezsno, Telo oszlabi, opesa. Mocs tela, veszélje vu deli, veszélje zsitka odide. Zsitek de britek i ne zatrpeti moka bo. Vu táksom hipi z neszpametnosztjov probamo vsze, ka je stoj gori zmiszlo ali esese ne, probamo vsze, nacisine zdavjenja, vsze vracсила, ne zbojimo sze od kosting i trüdavi, szamo za to, naj sze od boleznosztí oszlobodimo i na szlednje je to, ka szmo zse prevecs keszno v pamet vzéli, ka ne szamo, ka szmo ne szí pomogli, nego esese véksi kvár szmo vesinoli szebi ino meszto toga, ka bi vesaszí izprva **szredsztvo** prijali **jedino gvüeno zdrávje dávajocso**, ka bi nezadobljenih poszledkov kaplice za zsalodec Brady-ovih nácali.

Szamo ete kaplice za zsalodec, stera szo med lüdsztvom znáne i zváne za Maria-celszke kaplice, szo mogocsne nasz zdrave, zadovolne i szrecsne vesiniti. Zató pa vszáki, ki je poleg navadnoga guesa, „nevolen vu zsalodeci,“ appetit iz máloga tála ali celo ne ima, bozsno esütejnye, gorejnye vu zsalodeci, bolezni vu glávi i zsalodeci ga mantrá ino zatoga volo je **esemeraszti i brezi vole**, szamo naj náca Brady-ove kaplice za zsalodec i sze naj ne dopüsztí od drüghih doguesati na nácanje drüghih kaplic, balsamov i práhov i. t. d., esi vesaszí esese do tak lepe imena meli ali esese za esüdno vrásztvo sze vün povejo. Po krátkom jemánji kaplic za zsalodec Brady-ovih vszáki v pamet vzeme, **ka ték dobi, zsalodec njemi mocsnejši gráta, mocs de dobivo, bolezni sze vtihsa. Itvánoszt, sztiszkanje vu esrevi mine.** Premine i **betezsna nemernoszt**, stera najvecskrát obide nevolne vu zsalodeci. Nazáj pride po hitroma esütejnye **mérne zadovolnosztí i veszélja**, na meszto do zdaj trpéese esemernosztí i odüra zsitka pride **veszélje zsitka, vola za zsvilejnje.**

Brady-ove kaplice za zsalodec najvéksi poszledék imajo esese **vu szlinavnosztí, vu malokrvnosztí, vu blednosztí, potem vu boleznah jéter, obiszti i kamena**, ár vsze eti betegi, kak esese doszta drüghih **iz najvéksega iz betezsnoga zsalodeca** szhájajo. Nego **moremo paziti pri küplenji** toga imenitnoga vracсила i vsze povszod szamo Brady-ove kaplice za zsalodec proszimo, ár ovak veeskrát meszto pravih Brady-ovih kaplic za zsalodec dobimo krive kaplice. Kaplice szo **szamo te práve**, esi od zvünaj na zavitki i od znotraj na **návuki nácanja, zvün Znaménja varszta, C. Brady** sze túdi vidi. Potem nazáj kepa Marie ete **podpiszek** **C. Brady** moremo vrzsti vsze drüge kaplice, balsame, praske i vsze drügo i szamo Brady-ove treba vzéti. **Od krivih te najbolje** bo eslovik **gvüsen**, esi kaplice zráven pri rediteli, **pri apotekari Brady C.**, vu apoteki „k vog. szkomi Králi,“ **Wien I., Fleischmarkt 350/VI.** szí narocesimo, odnet z notriposlenjom penez ali z nadvzétjom za 5 Kor. 6 glasov, za 4 Kor. 50 filerov 3 duplisni glasi brezi drügoga placсила sze domo poslejo.

